
Μεγάλοι Έρωτες
Jane Austen
ΠΕΙΘΩ

Ο εκδοτικός οίκος ΧΑΡΛΕΝΙΚ ΕΛΛΑΣ παρουσιάζει με ιδιαίτερη χαρά τη νέα σειρά **«Μεγάλοι Έρωτες»**.

Οι ωραιότερες σελίδες της κλασικής ρομαντικής λογοτεχνίας, όπου ζουν για πάντα οι πιο γοητευτικοί ήρωες και ανθίζουν οι πιο μεγάλες αγάπες, γίνονται τώρα δικές σας σε μια μοντέρνα, χρηστική έκδοση. Με προσεκτικές συντομεύσεις, που όμως διατηρούν αναλλοίωτο το πνεύμα και τη φωνή του συγγραφέα, οι **«Μεγάλοι Έρωτες»** απευθύνονται στο σύγχρονο αναγνώστη που θέλει να προσεγγίσει τα αριστουργήματα της λογοτεχνίας αλλά οι ρυθμοί της ζωής και η έλλειψη ελεύθερου χρόνου δεν του το επιτρέπουν.

Νιώστε απερίσπαστα τις πιο μεγάλες συγκινήσεις που πρόσφερε ποτέ η ρομαντική λογοτεχνία. Αφεθείτε στο περίτεχνο παιχνίδι του φλερτ, στις μοιραίες αγάπες, τους απαγορευμένους έρωτες, όπως τους ζωντάνεψαν με την πένα τους οι μεγαλύτεροι μάστορες του είδους: Η θρυλική Τζέιν Όστιν των *Περηφάνια και Προκατάληψη*, *Λογική και Ευαισθησία*, *Έμμα* και *Πειθώ*, οι αδελφές Μποντέ της *Τζέιν Έιρ* και του *Ανεμοδαρμένα Ύψη*, η Ίντιθ Γουόρτον με τα *Χρόνια της Αθωότητας* και ο Ντ.Χ. Λόρενς με τον σκανδαλώδη *Εραστή της Λαίδης Τσάτερλι*.

Δύο βιβλία κάθε μήνα για τον Ιούνιο και τον Ιούλιο και ένα το μήνα από το Σεπτέμβριο μέχρι το Δεκέμβριο. Μια μοναδική συλλογή οκτώ αθάνατων έργων, που σφράγισαν την έννοια της αγάπης.

Οι Μεγάλοι Έρωτες ζουν για πάντα. Απολαύστε τους!

ΤΖΕΪΝ ΟΣΤΙΝ

Η Τζέιν Όστιν γεννήθηκε στο Στίβεντον του Χαμσάιρ το 1775 και πέθανε στο Γουίντσεστερ το 1817. Ήταν κόρη κληρικού, δεν παντρεύτηκε ποτέ και έζησε μια ήσυχη, μετρημένη ζωή κοντά στα αδέρφια της και τις οικογένειές τους. Τα γνωστότερα μυθιστορήματά της είναι τα *Περηφάνια και Προκατάληψη*, *Λογική και Ευαισθησία*, *Έμμα* και *Πειθώ*, που εκτός από την τεράστια αναγνωστική τους απήχηση μεταφέρθηκαν επανειλημμένα με μεγάλη επιτυχία στον κινηματογράφο και την τηλεόραση. Το έργο της παρέμεινε ελάχιστα γνωστό όσο ζούσε και άρχισε να αναγνωρίζεται προς το τέλος του 19ου αιώνα, από κορυφαίους ανθρώπους των γραμμάτων όπως ο Γουόλτερ Σκοτ και ο Τσέστερτον. Σήμερα συγκαταλέγεται στους κλασικούς της αγγλικής λογοτεχνίας. Ο κόσμος των μυθιστορημάτων της είναι ένας κόσμος ισχυρών οικογενειακών δεσμών, αυστηρής ηθικής –όπου όμως πάντοτε βρίσκει το περιθώριο να ανθίσει ο έρωτας– και αέναης ισορροπίας ανάμεσα στη λογική και το συναίσθημα. Οι λεπτές αποχρώσεις, η φινέτσα της γραφής της και η μοναδική της ικανότητα στην απόδοση των συναισθημάτων αποτελούν τα κύρια στοιχεία της διαχρονικής γοητείας του έργου της.

Μεγάλοι Έρωτες

Jane Austen

ΠΕΙΘΩ

Μετάφραση: Κλαίρη Λαϊνά

ΧΑΡΛΕΝΙΚ ΕΛΛΑΣ
ΕΚΔΟΤΙΚΗ Α.Β.Ε.Ε.
Φειδίου 18, 106 78 Αθήνα
Τηλ.: 210 3609 438 - 210 3629 723

ISBN 978-960-620-188-2

Τίτλος πρωτοτύπου:
Persuasion

Μετάφραση: Κλαίρη Λαϊνά
Επιμέλεια: Μαρία Βαϊμάκη
Διόρθωση: Κυριάκος Μιχελόγκωνας
Σχεδιασμός εξωφύλλου: Άγγελος Αναστασιάδης

ΠΕΙΘΩ

Κεφάλαιο 1

Ο σερ Γουόλτερ Έλιοτ του Κέλιντς Χολ, στο Σόμερσετσιρ, δε διάβαζε ποτέ κανένα άλλο βιβλίο εκτός από τον *Κατάλογο των Βαρονέτων*.

Εκεί έβρισκε απασχόληση τις ώρες που δεν είχε τίποτα να κάνει και παρηγοριά όποτε ήταν στενοχωρημένος· εκεί αφυπνίζονταν μέσα του ο θαυμασμός και ο σεβασμός, καθώς συλλογιζόταν πόσα λίγα μέλη είχαν απομείνει από τις παλιότερες οικογένειες της χώρας· εκεί η δυσαρέσκεια που αισθανόταν για την κατάσταση της χώρας μετατρεπόταν, όπως ήταν φυσικό, σε οίκτο και περιφρόνηση, διαβάζοντας πόσοι πολλοί ήταν οι βαρονέτοι που είχαν χριστεί τον τελευταίο μόλις αιώνα· και εκεί, αν μη τι άλλο, μπορούσε να διαβάσει τη δική του ιστορία με αμείωτο πάντα ενδιαφέρον.

Αυτή ήταν η σελίδα στην οποία άνοιγε οπωσδήποτε το αγαπημένο του βιβλίο:

ΕΛΙΟΤ ΤΟΥ ΚΕΛΙΝΤΣ ΧΟΛ

Γουόλτερ Έλιοτ, γεννηθείς την 1ην Μαρτίου 1760, νυμφευθείς την 15ην Ιουλίου 1784 την Ελίζαμπεθ, θυγατέρα του αξιότιμου κυρίου Τζέιμς Στίβενσον του Σάουθ Παρκ, της Κομητείας του Γκλόστερ, μετά της οποίας (αποθανούσης το έτος 1800) απέκτησε την Ελίζαμπεθ, γεννηθείσα την 1ην Ιουνίου 1785· την Ανν, γεννηθείσα την 9ην Αυγούστου 1787· ένα θνησιγενή υιό την 5ην Νοεμβρίου 1789· την Μαίρη, γεννηθείσα την 20ήν Νοεμβρίου 1791.

Ο σερ Γουόλτερ είχε βελτιώσει την παράγραφο, προσθέτοντας, για πληροφόρηση δική του και της οικογενείας του, αυτές τις λέξεις μετά την ημερομηνία γέννησης της Μαίρης: «Νυμφευθείσα στις 16 Δεκεμβρίου 1810 τον Τσαρλς, υιό και κληρονόμο του αξιότιμου κυρίου Τσαρλς Μάσγκροουβ του Άπερκρος, στην Κομητεία του Σόμερσετ». Πρόσθεσε επίσης την ημέρα και το μήνα που έχασε τη γυναίκα του.

Ακολουθούσε η ιστορία και η άνοδος της παμπάλαιας και αξιοσέβαστης οικογένειας με τις συνηθισμένες περιγραφές, που έπιανε δύο γεμάτες σελίδες. Στο τέλος, ο σερ Γουόλτερ είχε γράψει ως κατακλείδα: «Φυσικός κληρονόμος, ο αξιότιμος κύριος Γουίλιαμ Γουόλτερ Έλιοτ, δισέγγονος του δεύτερου σερ Γουόλτερ».

Η ματαιοδοξία για το άτομό του και την κοινωνική του θέση ήταν η αρχή και το τέλος του χαρακτήρα του σερ Γουόλτερ. Υπήρξε εξαιρετικά ωραίος στα νιάτα του και σε ηλικία πενήντα τεσσάρων ετών εξακολουθούσε να είναι ένας πολύ γοητευτικός άντρας. Ελάχιστες γυναίκες ασχολούνταν περισσότερο με την εξωτερική τους εμφάνιση, ούτε θα μπορούσε ο βαλές οποιουδήποτε νεόκοπου λόρδου να είναι πιο ικανοποιημένος από τη θέση που κατείχε στην κοινωνία. Ο σερ Γουόλτερ θεωρούσε την ευλογία της ομορφιάς κατώτερη μονάχα από την ευλογία του αριστοκρατικού του τίτλου. Ο ίδιος, λοιπόν, που κατείχε και τα δύο αυτά δώρα, αποτελούσε το μόνιμο αντικείμενο του θερμότερου σεβασμού και της αφοσίωσής του.

Χάρη στην επιβλητική του εμφάνιση και τον τίτλο του μπορούσε να περηφανευτεί ότι απέκτησε μια σύζυγο πολύ ανώτερη σε χαρακτήρα από το δικό του. Η λαίδη Έλιοτ υπήρξε εξαιρετική γυναίκα, μυαλωμένη και συμπαθητική. Αν της συγχωρούσε κανείς τη νεανική της τρέλα που την είχε κάνει λαίδη Έλιοτ, η ευθυκρισία της και η συμπεριφορά της δε χρειάστηκαν ποτέ άλλοτε την επιείκεια κανενός.

Ανεχόταν, άμβλυνε ή έκρυβε τα ελαττώματα του συζύγου της και προωθούσε την καλή του υπόληψη για δεκαεφτά χρόνια σχεδόν. Και παρόλο που η ίδια δεν ήταν το ευτυχέστερο πλάσμα του κόσμου, είχε βρει καταφύγιο στα καθήκοντά της,

στους φίλους και στα παιδιά της ώστε να κρατηθεί στη ζωή και να νιώσει μεγάλη θλίψη όταν έφτασε η ώρα να τα εγκαταλείψει.

Τρία κορίτσια, που τα μεγαλύτερα ήταν δεκάξι και δεκατεσσάρων ετών, ήταν μια τρομερή κληρονομιά για έναν υπερφίαλο, ανόητο πατέρα. Ωστόσο, η λαίδη Έλιοτ είχε μια πολύ στενή φίλη, τη λαίδη Ράσελ, μια λογική, αξιόλογη γυναίκα που είχε εγκατασταθεί κοντά της, στο χωριό Κέλιντς. Στη δική της καλοσύνη, στις δικές της συμβουλές βασιζόταν η λαίδη Έλιοτ για να βοηθηθούν και να διατηρήσουν οι κόρες της τις σωστές αρχές και νουθεσίες που με πάθος τούς είχε εμφυσήσει.

Η φίλη της και ο σερ Γουόλτερ δεν παντρεύτηκαν μεταξύ τους, παρόλο που αυτό περίμεναν όλοι οι γνωστοί τους. Είχαν περάσει δεκατρία χρόνια από το θάνατο της λαίδης Έλιοτ και εξακολουθούσαν να είναι γείτονες και στενοί φίλοι. Αυτός παρέμεινε χήρος κι εκείνη χήρα.

Το γεγονός πως η λαίδη Ράσελ –μια γυναίκα σε ώριμη ηλικία, με σταθερό χαρακτήρα και μεγάλη περιουσία– δε σκέφτηκε ποτέ να ξαναπαντρευτεί δεν απασχόλησε τον κόσμο, που έχει την τάση να δυσφορεί παράλογα όταν μια γυναίκα ξαναπαντρεύεται. Ωστόσο, το γεγονός ότι ο σερ Γουόλτερ συνέχιζε να παραμένει εργένης απαιτούσε μια εξήγηση. Ας μάθει όλος ο κόσμος, λοιπόν, ότι ο σερ Γουόλτερ, σαν στοργικός πατέρας –και έχοντας βιώσει μια δυο απογοητεύσεις σε κάποιες ιδιαίτερα παράλογες προτάσεις–, καμάρωνε ότι παρέμενε ανύπαντρος για χάρη των αγαπημένων του θυγατέρων.

Για τη μια του κόρη, τη μεγαλύτερη, θα έδινε πραγματικά τα πάντα, παρόλο που δεν μπήκε σε ιδιαίτερο πειρασμό. Η Ελίζαμπεθ, στα δεκάξι της χρόνια, είχε διαδεχθεί τη μητέρα της στα δικαιώματα και στην ιεραρχία. Μια που ήταν πανέμορφη και του έμοιαζε πολύ, ασκούσε μεγάλη επιρροή επάνω του και τα πήγαιναν μια χαρά οι δυο τους.

Τα άλλα δυο παιδιά του ήταν πολύ κατώτερα σε αξία. Η Μαίρη είχε αποκτήσει κάποια επιφανειακή σπουδαιότητα όταν έγινε κυρία Τσαρλς Μάσγκροουβ. Η Αννν, όμως, η οποία διέθετε εξυπνάδα κι ένα γλυκό χαρακτήρα που την ανέβαζε

πολύ στην εκτίμηση των ανθρώπων με πραγματική κατανόηση, ήταν ένα τίποτα για τον πατέρα και την αδελφή της· ο λόγος της δεν είχε καμιά βαρύτητα, η βολή της πάντα θυσιαζόταν. Ήταν απλώς η Ανν.

Για τη λαίδη Ράσελ, όμως, ήταν η πολυαγαπημένη βαφτιστήρα που εκτιμούσε αφάνταστα, η ευνοούμενη και φίλη της. Η λαίδη Ράσελ τους αγαπούσε όλους, αλλά μόνο με την Ανν ένιωθε σαν να ξανάβλεπε μπροστά της τη μητέρα της.

Πριν μερικά χρόνια, η Ανν Έλιοτ ήταν μια πολύ χαριτωμένη κοπέλα, όμως η φρεσκάδα της χάθηκε πρόωρα. Μια που ακόμα και όταν η ομορφιά της βρισκόταν στο ζενίθ της, ο πατέρας της δεν έβρισκε τίποτα να θαυμάσει πάνω της –αφού τα ντελικάτα χαρακτηριστικά της και τα ήπια καστανά μάτια της ήταν τόσο διαφορετικά από τα δικά του–, τώρα που ήταν μαραμένη και αδύνατη, δεν του κινούσε καθόλου το ενδιαφέρον. Δεν έτρεφε πλέον καμιά ελπίδα πως θα διάβαζε ποτέ το όνομά της σε κάποια άλλη σελίδα του αγαπημένου του βιβλίου. Η αισιοδοξία του για έναν αξιόλογο γάμο έπρεπε συνεπώς να βασιστεί στην Ελίζαμπεθ, μια που η Μαίρη είχε μπει σε μια παλιά ευυπόληπτη οικογένεια γαιοκτημόνων με μεγάλη περιουσία, τιμώντας τους χωρίς να λάβει εκείνη καμιά αντίστοιχη τιμή. Κάποια μέρα, η Ελίζαμπεθ θα παντρευόταν τον κατάλληλο άντρα.

Μερικές φορές τυχαίνει μια γυναίκα να είναι ωραιότερη στα είκοσι εννιά της χρόνια απ’ ό,τι ήταν δέκα χρόνια νωρίτερα, κι αυτό ακριβώς συνέβαινε με την Ελίζαμπεθ. Πρέπει να δικαιολογήσουμε, λοιπόν, τον σερ Γουόλτερ που πίστευε ότι εκείνος και η Ελίζαμπεθ άνθιζαν ακόμα, ενώ γύρω του η ομορφιά όλων των άλλων έσβηνε. Έβλεπε ξεκάθαρα πόσο είχαν γεράσει τα υπόλοιπα μέλη της οικογενείας του και οι γνωστοί του· η Ανν έδειχνε καταβεβλημένη, η Μαίρη έμοιαζε σαν χωριάτισσα, κάθε πρόσωπο στη γειτονιά χειροτέρευε. Η ταχύτατη αύξηση των ρυτίδων γύρω από τα μάτια της λαίδης Ράσελ, το λεγόμενο «πόδι της χήνας», τον απέλπιζε εδώ και καιρό.

Η Ελίζαμπεθ δεν ένιωθε τόσο ικανοποιημένη από τη ζωή της όσο ο πατέρας της. Ήταν οικοδέσποινα του Κέλιντς Χολ εδώ και δεκατρία χρόνια, εκτελώντας τα καθήκοντά της με

μια αυτοκυριαρχία σπάνια για την ηλικία της. Επί δεκατρία χρόνια ήταν υπεύθυνη για το σπίτι και όριζε τους νόμους του, έμπαινε πρώτη στην άμαξα με τα τέσσερα άλογα και έβγαινε αμέσως μετά τη λαίδη Ράσελ από όλα τα σαλόνια και τις τραπεζαρίες της κομητείας. Η συνειδητοποίηση ότι ήταν είκοσι εννιά ετών της προκαλούσε θλίψη και φόβο.

Ένιωθε σίγουρη πως εξακολουθούσε να είναι όμορφη όπως πάντα, αλλά πλησίαζε σε μια επικίνδυνη ηλικία και θα χαιρόταν πολύ αν τη ζητούσε φορτικά σε γάμο κάποιος βαρονέτος μέσα στα επόμενα ένα δυο χρόνια. Τότε, ίσως άρχιζε πάλι να ξεφυλλίζει το βιβλίο των βιβλίων με την ίδια απόλαυση που το χάζευε όταν ήταν νεότερη, γιατί τώρα δεν της άρεσε καθόλου. Και μόνο που έβλεπε συνέχεια την ημερομηνία της γέννησής της, χωρίς ν' ακολουθεί η ημερομηνία του δικού της γάμου της αλλά του γάμου της μικρότερης αδελφής της, συγχυζόταν βαθιά. Πάμπολλες φορές, όταν ο πατέρας της το άφηνε ανοιχτό στο τραπεζάκι δίπλα της, εκείνη το έκλεινε, απέστρεφε το βλέμμα και το έσπρωχνε πέρα.

Και, επιπλέον, είχε ζήσει μια απογοήτευση την οποία το βιβλίο τής θύμιζε διαρκώς. Ο φυσικός κληρονόμος, ο αξιότιμος κύριος Γουίλιαμ Γουόλτερ Έλιοτ, του οποίου τα δικαιώματα με τόση γενναιοδωρία είχε υποστηρίξει ο πατέρας της, την είχε απογοητεύσει.

Όταν, πολύ νέα ακόμα, συνειδητοποίησε πως το γεγονός ότι δεν είχε αδελφό σήμαινε ότι μελλοντικός βαρονέτος θα γινόταν ο κύριος Έλιοτ, είχε αποφασίσει να τον παντρευτεί. Την ίδια πρόθεση είχε και ο πατέρας της. Δεν τον γνώριζαν από παιδί, αλλά λίγο μετά το θάνατο της λαίδης Έλιοτ, ο σερ Γουόλτερ επιδίωξε τη γνωριμία τους. Παρόλο που οι προσεγγίσεις του δεν αντιμετωπίστηκαν με εγκαρδιότητα, εκείνος επέμεινε, δίνοντας ελαφρυντικά για τη συστολή του λόγω του νεαρού της ηλικίας του. Σε μια από τις ανοιξιάτικες εκδρομές τους στο Λονδίνο, όταν η Ελίζαμπεθ έλαμπε με την ομορφιά της πρώτης νιότης της, ο κύριος Έλιοτ υποχρεώθηκε να κάνει τη γνωριμία τους.

Εκείνη την εποχή ήταν πάρα πολύ νέος και μόλις είχε ξεκινήσει τις νομικές του σπουδές. Η Ελίζαμπεθ τον βρήκε ε-

ξαιρετικά ευχάριστο και συγκατατέθηκε σε κάθε σχέδιο που τον ευνοούσε. Ο πατέρας της τον προσκάλεσε στο Κέλιντς Χολ. Μιλούσαν γι' αυτόν και τον περίμεναν όλη την υπόλοιπη χρονιά, αλλά εκείνος δεν ήρθε ποτέ. Την επόμενη χρονιά τον είδαν πάλι στο Λονδίνο, τον βρήκαν εξίσου συμπαθητικό, τον κάλεσαν ξανά και τον περίμεναν. Και πάλι εκείνος δεν πήγε. Η επόμενη είδηση που έμαθαν γι' αυτόν ήταν πως παντρεύτηκε. Αντί να ακολουθήσει την καλή του τύχη στην προδιαγεγραμμένη πορεία τού κληρονόμου του οίκου των Έλιοτ, είχε αγοράσει την ανεξαρτησία του κάνοντας ένα γάμο με μια πλούσια γυναίκας κατώτερης κοινωνικής θέσης.

Ο σερ Γουόλτερ έγινε έξαλλος. Ως προκαθήμενος του οίκου, ένιωθε πως έπρεπε ο νεαρός να είχε ζητήσει τη συμβουλή του, ειδικά μια που του είχε δείξει δημοσίως τη συμπάθειά του. «Πρέπει να μας έχουν δει μαζί μια φορά στο Τάτερσολ και δυο φορές στο εντευκτήριο της Βουλής των Κοινοτήτων», παρατήρησε.

Η αποδοκιμασία του εκφράστηκε μεν, αλλά προφανώς δε λήφθηκε καθόλου υπόψη. Ο κύριος Έλιοτ δεν έκανε την παραμικρή απόπειρα να απολογηθεί και φάνηκε να ενδιαφέρεται τόσο λίγο για την έγκριση της οικογένειας όσο ανάξιο γι' αυτή τον θεωρούσε και ο σερ Γουόλτερ. Έκτοτε διακόπηκε κάθε επικοινωνία μεταξύ τους.

Μετά από χρόνια, η Ελίζαμπεθ εξακολουθούσε να νιώθει θυμωμένη για αυτή την τόσο ενοχλητική ιστορία με τον κύριο Έλιοτ. Τον είχε συμπαθήσει για τα χαρίσματά του και ακόμα περισσότερο επειδή ήταν κληρονόμος του πατέρα της. Η σφοδρή οικογενειακή της περηφάνια μπορούσε να δει μόνο σε αυτόν το κατάλληλο προξενιό για τη μεγαλύτερη κόρη του σερ Γουόλτερ Έλιοτ. Κι όμως εκείνος είχε φερθεί τόσο άθλια ώστε, παρόλο που αυτό το καλοκαίρι του 1814 η Ελίζαμπεθ φορούσε μαύρες κορδέλες ως ένδειξη πένθους για το θάνατο της γυναίκας του, δεν μπορούσε να δεχτεί ότι άξιζε να τον σκεφτεί ξανά ως μέλλοντα σύζυγο. Ενδεχομένως να είχε παραβλέψει την ντροπή του πρώτου του γάμου, μια που δεν υπήρχε λόγος να υποθέσει ότι διαιωνιζόταν από απογόνους, αν εκείνος δεν είχε κάνει κάτι χειρότερο. Όμως, όπως τους πλη-

ροφόρησαν κάποιοι καλοί φίλοι, εκείνος είχε μιλήσει με απίστευτη έλλειψη σεβασμού για την οικογένεια και για τον τίτλο που θα κληρονομούσε. Κι αυτό ήταν ασυγχώρητο.

Ωστόσο, η Ελίζαμπεθ Έλιοτ είχε άλλες έννοιες τώρα. Ο πατέρας της αντιμετώπιζε μεγάλη οικονομική δυσχέρεια. Τώρα πια διάβαζε τον *Κατάλογο των Βαρονέτων* για να διώξει από τις σκέψεις του τους τεράστιους λογαριασμούς των εμπόρων και τις ανεπιθύμητες νύξεις του δικηγόρου του, του κυρίου Σέπερντ. Το κτήμα Κέλιντς ήταν προσοδοφόρο αλλά όχι τόσο ώστε να αποφέρει εισοδήματα ανάλογα με εκείνα που θα έπρεπε να έχει ο ιδιοκτήτης του, κατά τη γνώμη του σερ Γουόλτερ. Όσο ζούσε η λαίδη Έλιοτ, υπήρχε μέθοδος, μέτρο και οικονομία, κι έτσι κατάφερναν να τα βγάζουν πέρα με το εισόδημά του· αλλά μαζί της χάθηκε και κάθε ορθοφροσύνη και από εκείνη την περίοδο και μετά ξόδευε περισσότερα από όσα του επιτρεπόταν.

Του ήταν αδύνατον να ξοδεύει λιγότερα· δεν έκανε τίποτε πέρα από όσα επιβαλλόταν στον σερ Γουόλτερ Έλιοτ να κάνει. Μα όσο και αν δεν έφταιγε, όχι μόνο χρεωνόταν ολοένα και περισσότερο αλλά διαπίστωνε πως ήταν πολύ δύσκολο πλέον να κρύψει την κατάσταση από την κόρη του.

Την περασμένη άνοιξη, στο ταξίδι τους στην πόλη, της είχε κάνει μερικές νύξεις· έφτασε ως και στο σημείο να πει: «Μπορούμε να κάνουμε κάποιες περικοπές; Ξέρεις κανέναν τρόπο για να εξοικονομήσουμε χρήματα;»

Η Ελίζαμπεθ, προς τιμήν της, είχε σκεφτεί σοβαρά τι μπορούσαν να κάνουν. Τέλος, πρότεινε δυο τρόπους για να εξοικονομήσουν κάποια χρήματα: να κόψουν μερικές περιττές φιλανθρωπίες και να μην ανακαινίσουν τη διακόσμηση του σαλονιού. Σε αυτές τις δυο μεθόδους πρόσθεσε μετά και την ιδέα να μην πάρουν δώρο για την Ανν,όπως συνήθιζαν κάθε χρόνο.

Όμως, όσο καλά και αν ήταν από μόνα τους αυτά τα μέτρα, δεν αρκούσαν για να καλύψουν το πραγματικό μέγεθος του κακού, το σύνολο του οποίου αναγκάστηκε ο σερ Γουόλτερ να ομολογήσει στην κόρη του λίγο καιρό αργότερα. Η Ελίζαμπεθ δεν είχε να προτείνει τίποτε περισσότερο αποτελε-

σματικό. Αισθανόταν αδικημένη και άτυχη, όπως ο πατέρας της. Κανείς από τους δυο τους δεν μπορούσε να επινοήσει κάποιο μέσο για να μειώσουν τα έξοδά τους χωρίς να υποβαθμίσουν την αξιοπρέπειά τους ή να εγκαταλείψουν τις ανέσεις τους με αβάσταχτο τρόπο.

Μόνο ένα μικρό μέρος της κτηματικής του περιουσίας μπορούσε να πουλήσει ο σερ Γουόλτερ. Ακόμα, όμως, και αν είχε το δικαίωμα να πουλήσει όλα τα στρέμματα, αυτό δε θα έκανε καμιά διαφορά. Είχε καταδεχτεί να υποθηκεύσει το κτήμα στο βαθμό που του επιτρεπόταν, αλλά δε θα συναινούσε ποτέ στην πώλησή του. Όχι, δε θα εξευτέλιζε ποτέ σε τέτοιο βαθμό το όνομά του. Το κτήμα Κέλιντς θα μεταβιβαζόταν ολόκληρο και ακέραιο, όπως ακριβώς το είχε κληρονομήσει ο ίδιος.

Κάλεσαν τους δύο φίλους τους –τον κύριο Σέπερντ, που ζούσε στη γειτονική εμπορική πόλη, και τη λαίδη Ράσελ– να τους συμβουλέψουν. Τόσο ο πατέρας όσο και η κόρη έμοιαζαν να περιμένουν πως ο ένας ή η άλλη θα σκέφτονταν κάποιο τρόπο για να τους βγάλουν από τη δύσκολη θέση και να μειώσουν τα έξοδά τους χωρίς να στερηθούν τις απολαύσεις που τους παρείχαν το καλό τους γούστο και η περηφάνια τους.

Κεφάλαιο 2

Ο κύριος Σέπερντ, ένας προσεκτικός δικηγόρος που, παρά την όποια επιρροή ή τις απόψεις που είχε σχετικά με τον σερ Γουόλτερ, θα προτιμούσε να εισηγηθεί κάποιος άλλος τις οποιεσδήποτε δυσάρεστες προτάσεις, ζήτησε συγνώμη και αρνήθηκε να κάνει την παραμικρή υπόδειξη για την οικονομική κατάσταση του πελάτη του. Αντί γι' αυτό, τους σύστησε τη λαίδη Ράσελ με την εξαιρετική ευθυκρισία, από την οποία περίμενε να τους συμβουλεύσει να πάρουν τα δραστικά μέτρα που θα ήθελε να δει να υλοποιούνται.

Η λαίδη Ράσελ αισθάνθηκε μεγάλη αγωνία και ζήλο για το συγκεκριμένο θέμα και το σκέφτηκε πολύ σοβαρά. Ήταν μια γυναίκα περισσότερο προσγειωμένη παρά εύστροφη και δυσκολεύτηκε πολύ να καταλήξει σε κάποια απόφαση στη συγκεκριμένη περίπτωση, κυρίως εξαιτίας της αντίδρασης των δύο κυριοτέρων ενδιαφερομένων. Η ίδια ήταν ένας αυστηρά ακέραιος άνθρωπος, πολύ ευαίσθητη σε ζητήματα τιμής. Ωστόσο, επιθυμούσε τόσο να περισώσει τα αισθήματα του σερ Γουόλτερ, νοιαζόταν τόσο για την καλή φήμη της οικογένειας, είχε τόσο αριστοκρατική αντίληψη για ό,τι τους άξιζε, όσο και οποιοσδήποτε μυαλωμένος και έντιμος άνθρωπος.

Ήταν μια πονετική γυναίκα, ικανή για στενές φιλίες, και απόλυτα ευπρεπής στη συμπεριφορά της. Είχε καλλιεργημένο μυαλό και ήταν γενικότερα μυαλωμένος και σταθερός χαρακτήρας. Ωστόσο, ήταν προκατειλημμένη υπέρ της αριστοκρατίας· έδινε αξία στους τίτλους κι αυτό την τύφλωνε λίγο ως προς τα ελαττώματα των ανθρώπων που κατείχαν αυτούς τους

τίτλους. Η ίδια, ως χήρα ενός απλού ιππότη, τιμούσε την υπόληψη ενός βαρονέτου όσο του άξιζε. Και πίστευε πως ο σερ Γουόλτερ –ασχέτως αν ήταν παλιός γνώριμος, περιποιητικός γείτονας, υποχρεωτικός κτηματίας, σύζυγος της πολυαγαπημένης της φίλης και πατέρας της Ανν και των αδελφών της–, ως βαρονέτος, είχε δικαίωμα να απαιτεί μεγάλη συμπόνια για τις τρέχουσες οικονομικές του δυσκολίες.

Έπρεπε να κάνουν οικονομίες· αυτό ήταν σαφές. Όμως η λαίδη Ράσελ ενδιαφερόταν να γίνει αυτό με τη λιγότερη δυνατή οδύνη για τον ίδιο και την Ελίζαμπεθ. Επινόησε τρόπους εξοικονόμησης χρημάτων, ασχολήθηκε με ακριβείς υπολογισμούς και επίσης έκανε κάτι που κανείς άλλος δεν είχε σκεφτεί: συμβουλεύτηκε την Ανν. Τη συμβουλεύτηκε και ως ένα βαθμό επηρεάστηκε από αυτή, καθώς κατέστρωνε το σχέδιο των οικονομιών που παρουσίασε τελικά στον σερ Γουόλτερ. Όλες οι προτάσεις της Ανν ευνοούσαν την τιμιότητα και απέκλειαν τις ξιπασιές. Ήθελε πιο δραστικά μέτρα, πιο ολοκληρωτική μεταρρύθμιση, γρηγορότερη απαλλαγή από τα χρέη και πολύ περισσότερη αδιαφορία για καθετί άλλο εκτός από τη δικαιοσύνη και την ευθυκρισία.

«Αν καταφέρουμε να πείσουμε τον πατέρα σου να τα κάνει όλα αυτά», είπε η λαίδη Ράσελ, μελετώντας το χαρτί, «μπορούν να γίνουν πολλά. Έτσι και υιοθετήσει αυτούς τους περιορισμούς, σε επτά χρόνια θα έχει εξοφλήσει. Ελπίζω να κατορθώσουμε να πείσουμε αυτόν και την Ελίζαμπεθ πως το Κέλιντς Χολ διαθέτει τέτοια υπόληψη που αποκλείεται να επηρεαστεί από αυτές τις περικοπές και πως η πραγματική αξιοπρέπεια του σερ Γουόλτερ Έλιοτ δε θα μειωθεί στα μάτια των μυαλωμένων ανθρώπων, επειδή αποφάσισε να ενεργήσει σαν άνθρωπος με αρχές». Η λαίδη Ράσελ συνέχισε: «Και, στην πραγματικότητα, τι θα κάνει πέρα από όσα έκαναν ή θα έπρεπε να κάνουν ένα σωρό από τις πρώτες τη τάξει οικογένειες; Η περίπτωσή του δεν είναι μοναδική και συχνά αυτό είναι που μας κάνει να υποφέρουμε περισσότερο. Στο κάτω κάτω, όταν ένας άνθρωπος έχει δημιουργήσει χρέη, πρέπει να τα εξοφλήσει. Και παρόλο που οφείλουμε να λάβουμε υπόψη μας τα αισθήματα ενός τζέντλεμαν επικεφαλής ενός οίκου ό-

πως είναι ο πατέρας σου, είναι ακόμα πιο σημαντικός ο χαρακτήρας ενός έντιμου ανθρώπου».

Με βάση αυτή την αρχή ήθελε η Ανν να ενεργήσει ο πατέρας της. Το θεωρούσε πράξη απολύτως αναγκαίου καθήκοντος να ξεμπερδέψει με τις απαιτήσεις των πιστωτών γρήγορα, μέσα από τις πιο εκτενείς οικονομίες, και κατά την άποψή της οτιδήποτε λιγότερο ήταν αναξιοπρεπές. Είχε μεγάλη εμπιστοσύνη στην επιρροή της λαίδης Ράσελ. Όσο για την αυστηρή αυταπάρνηση που η ίδια έκρινε απαραίτητη, πίστευε ότι ίσως ήταν εξίσου εύκολο να πείσει την οικογένειά της να δεσμευτεί απέναντι σε μια πλήρη, αντί για μισή, αναμόρφωση. Απ' όσο ήξερε τον πατέρα της και την Ελίζαμπεθ, θεωρούσε πως η θυσία του ενός ζεύγους αλόγων θα ήταν ελάχιστα λιγότερο οδυνηρή από τη θυσία και των δύο ζευγαριών –και ούτω καθεξής με όλο τον κατάλογο των υπερβολικά ήπιων οικονομιών της λαίδης Ράσελ.

Αλλά δεν είχε τελικά σημασία πώς θα εκλάμβαναν τα μέλη της οικογένειάς της τις αυστηρές περικοπές της Ανν. Η λαίδη Ράσελ δεν είχε καμιά επιτυχία απολύτως: οι οικονομίες που πρότεινε δεν μπορούσαν να γίνουν ανεκτές. Ήταν ανυπόφορες.

«Τι;» αναφώνησε ο σερ Γουόλτερ. «Να στερηθούμε κάθε παρηγοριά στη ζωή! Τα ταξίδια, το Λονδίνο, τους υπηρέτες, τα άλογα, τα τραπέζια! Περιορισμοί και περικοπές παντού! Να μη ζούμε πια τόσο αξιοπρεπώς όσο ένας κοινός τζέντλεμαν!» Όχι. Ο σερ Γουόλτερ προτιμούσε να εγκαταλείψει επιτόπου το Κέλιντς Χολ παρά να μείνει εκεί με τόσο επαίσχυντους όρους.

Ο κύριος Σέπερντ άδραξε αμέσως την ιδέα να φύγουν από το Κέλιντς Χολ, μια που ήταν απόλυτα πεπεισμένος ότι τίποτα δεν μπορούσε να γίνει αν δεν άλλαζαν κατοικία.

«Μια που η ιδέα αυτή ξεκινάει από το άτομο εκείνο που πρέπει να υπαγορεύσει μια τέτοια ενέργεια, δε διστάζω να ομολογήσω πως κατά την άποψή μου αυτό θα ήταν το καλύτερο», είπε. «Δε μου φαίνεται πως μπορείτε να αλλάξετε από υλικής απόψεως τον τρόπο της ζωής σας σε ένα σπίτι όπως είναι το Κέλιντς Χολ, που έχει να διατηρήσει την παμπάλαια υπόληψη της φιλοξενίας του. Σε οποιοδήποτε άλλο μέρος, θα

μπορούσατε να ρυθμίσετε τον τρόπο της ζωής σας όπως επιλέξετε εσείς».

Κι έτσι ο σερ Γουόλτερ αποφάσισε να αφήσει το Κέλιντς Χολ. Ύστερα από ελάχιστες μέρες κατά τις οποίες βασανίστηκε από αμφιβολίες και αναποφασιστικότητα, τακτοποιήθηκε το μεγάλο ερώτημα πού έπρεπε να μείνει και καταστρώθηκε το πρώτο σκαρίφημα αυτής της σημαντικής αλλαγής.

Υπήρχαν τρεις εναλλακτικές λύσεις: το Λονδίνο, το Μπαθ ή κάπου αλλού στην επαρχία. Η Ανν ευχόταν ολόψυχα να μείνουν εκεί. Φιλοδοξούσε να βρουν ένα σπιτάκι στη δική τους κοινότητα, όπου θα εξακολουθούσαν να απολαμβάνουν τη συντροφιά της λαίδης Ράσελ, θα ήταν κοντά στη Μαίρη και θα μπορούσαν να βλέπουν τις πελούζες και τα δασύλλια του Κέλιντς. Ωστόσο, την περίμενε η συνηθισμένη της μοίρα και έγινε ακριβώς το αντίθετο από αυτό που λαχταρούσε. Αντιπαθούσε το Μπαθ, δεν πίστευε ότι της ταίριαζε η ατμόσφαιρά του, κι ωστόσο το Μπαθ θα γινόταν το καινούριο της σπίτι.

Ο σερ Γουόλτερ στην αρχή σκεφτόταν περισσότερο το Λονδίνο, αλλά ο κύριος Σέπερντ ένιωθε πως δεν μπορούσε να τον εμπιστευτεί ότι θα έκανε οικονομίες εκεί, και είχε την επιδεξιότητα να τον αποτρέψει από μια τέτοια απόφαση. Το Μπαθ ήταν πολύ πιο ασφαλές μέρος για έναν τζέντλεμαν που βρισκόταν στη δυσάρεστη θέση του: εκεί θα μπορούσε να έχει μια εξέχουσα κοινωνική θέση με συγκριτικά λιγότερα έξοδα. Φυσικά, έριξε όλο το βάρος των επιχειρημάτων του στα δύο ουσιώδη πλεονεκτήματα που είχε το Μπαθ έναντι του Λονδίνου: η πιο βολική του απόσταση από το Κέλιντς, μόνο πενήντα μίλια, και το γεγονός ότι η λαίδη Ράσελ περνούσε εκεί μερικούς μήνες κάθε χειμώνα. Προς μεγάλη ικανοποίηση της λαίδης Ράσελ, η οποία από την αρχή είχε την άποψη ότι έπρεπε να πάνε στο Μπαθ, ο σερ Γουόλτερ και η Ελίζαμπεθ κατάφεραν να πειστούν ότι δε θα έχαναν ούτε τη σπουδαιότητά τους στην κοινωνία ούτε τις απολαύσεις τους μετακομίζοντας εκεί.

Η λαίδη Ράσελ αισθάνθηκε υποχρεωμένη να εναντιωθεί στην ξεκάθαρη προτίμηση της αγαπημένης της Ανν. Θα ήταν υπερβολικό να περιμένουν από τον σερ Γουόλτερ να ξεπέσει

σε ένα μικρότερο σπίτι στην ίδια του τη γειτονιά. Και η Ανν θα διαπίστωνε τελικά ότι ήταν πολύ πιο ντροπιαστικό απ’ όσο φανταζόταν. Όσο για την αντιπάθεια που αισθανόταν η Ανν για το Μπαθ, τη θεωρούσε προκατάληψη, μια εσφαλμένη αντίληψη που είχε δημιουργηθεί πρώτον από το γεγονός ότι είχε μείνει εκεί τρία χρόνια εσωτερική σε σχολείο, μετά το θάνατο της μητέρας της, και δεύτερον επειδή έτυχε να μη βρίσκεται σε ιδιαίτερα καλή διάθεση το μοναδικό χειμώνα που είχε πάει εκεί μαζί της.

Η λαίδη Ράσελ αγαπούσε το Μπαθ, με άλλα λόγια, και θεωρούσε πως θα ταίριαζε σε όλους τους. Όσο για την υγεία της νεαρής της φίλης, μένοντας όλους τους ζεστούς μήνες μαζί της στο Κέλιντς Λοτζ παρέα με την ίδια, θ’ απέφευγαν κάθε κίνδυνο. Μάλιστα, ήταν μια αλλαγή που σίγουρα θα ωφελούσε τόσο την υγεία όσο και τη διάθεσή της. Η Ανν έβγαινε ελάχιστα από το σπίτι, δεν την έβλεπε σχεδόν κανείς. Ήταν μελαγχολική. Ένας πιο εκτεταμένος κοινωνικός κύκλος θα βελτίωνε το κέφι της. Η λαίδη Ράσελ ήθελε να τη γνωρίσει σε περισσότερο κόσμο.

Η επιθυμία του σερ Γουόλτερ να εγκαταλείψει την περιοχή σίγουρα ενισχύθηκε από ένα μέρος του σχεδίου και μάλιστα πολύ βασικό: δε θα έφευγε απλώς από το σπίτι του, αλλά θα το έβλεπε επίσης στα χέρια άλλων. Επρόκειτο για μια δοκιμασία του ηθικού του σθένους που θα την έβρισκαν τυραννική ακόμα και πιο δυνατοί χαρακτήρες από τον σερ Γουόλτερ. Το Κέλιντς Χολ θα νοικιαζόταν. Αυτό, ωστόσο, ήταν επτασφράγιστο μυστικό και δε θα το μάθαινε κανείς άλλος εκτός από τους στενότερους φίλους τους.

Ο σερ Γουόλτερ δε θα μπορούσε να αντέξει την ντροπή, αν μάθαιναν οι γείτονές του ότι νοίκιαζε το σπίτι του. Ο κύριος Σέπερντ ανέφερε μια φορά τη λέξη «ενοικιαστήριο», δεν τόλμησε όμως ποτέ να την ξαναπεί. Ο σερ Γουόλτερ απέρριψε περιφρονητικά την ιδέα. Η μόνη περίπτωση να το νοικιάσει ήταν με την προϋπόθεση ότι θα τον πλησίαζε αυθόρμητα κάποιος εντελώς συνηθισμένος υποψήφιος, και τότε εκείνος θα δεχόταν με τους δικούς του όρους και σαν να του έκανε πολύ μεγάλη χάρη.

Η λαίδη Ράσελ είχε έναν ακόμη λόγο για να χαίρεται αφάνταστα που ο σερ Γουόλτερ και η οικογένειά του έφευγαν από την περιοχή. Τον τελευταίο καιρό, η Ελίζαμπεθ είχε αποκτήσει μια καινούρια φίλη και η λαίδη Ράσελ επιθυμούσε να δει αυτή τη φιλία να τελειώνει. Ήταν η κυρία Κλέι, η κόρη του κυρίου Σέπερντ, η οποία μετά τον άτυχο γάμο της είχε ξαναγυρίσει στο σπίτι του πατέρα της. Ήταν μια έξυπνη κοπέλα, που κατείχε πολύ καλά την τέχνη να ευχαριστεί τους άλλους. Άρεσε τόσο πολύ στη δεσποινίδα Έλιοτ, ώστε είχε μείνει στο Κέλιντς Χολ πάνω από μια φορά ήδη παρά τις διακριτικές συστάσεις της λαίδης Ράσελ για προσοχή και αυτοσυγκράτηση, μια που δε θεωρούσε κατάλληλη μια τέτοια φίλη για την Ελίζαμπεθ.

Ωστόσο, η λαίδη Ράσελ δεν μπορούσε να ασκήσει σχεδόν καμία επιρροή στην Ελίζαμπεθ. Έμοιαζε να την αγαπάει απλώς και μόνο επειδή το αποφάσισε, παρά επειδή η κοπέλα το άξιζε. Η λαίδη Ράσελ είχε βάλει τα δυνατά της να συμπεριληφθεί και η Αννστο ταξίδι στο Λονδίνο, γιατί με την ευαισθησία που τη διακατείχε αντιλαμβανόταν πόση αδικία και ντροπή ήταν να την αποκλείουν από τις εγωιστικές τους διευθετήσεις. Σε πολλές πιο ασήμαντες περιστάσεις, είχε δοκιμάσει να προσφέρει στην Ελίζαμπεθ το πλεονέκτημα της σύνεσης και της εμπειρίας της.

Οι προσπάθειές της, ωστόσο, αποδεικνύονταν πάντα μάταιες: η Ελίζαμπεθ έκανε αυτό που ήθελε. Ποτέ άλλοτε δεν έδειξε τόσο πείσμα ενάντια στις συμβουλές της λαίδης Ράσελ όσο με την επιλογή της κυρίας Κλέι για παρέα της. Με αυτό τον τρόπο, η Ελίζαμπεθ απέρριψε τη συντροφιά της τόσο αξιόλογης αδελφής της, για να εναποθέσει τη στοργή και την εμπιστοσύνη της σε μια κοπέλα που κανονικά θα έπρεπε να την αντιμετωπίζει απλώς με απόμακρη ευγένεια.

Κατά την εκτίμηση της λαίδης Ράσελ, η κυρία Κλέι δεν ήταν η κατάλληλη φίλη για την Ελίζαμπεθ λόγω της θέσης της και αποτελούσε επικίνδυνη συντροφιά εξαιτίας του χαρακτήρα της. Ήταν, λοιπόν, εξαιρετικής σπουδαιότητας μια αλλαγή στον τόπο διαμονής, που θα άφηνε πίσω την κυρία Κλέι και θα έδινε την ευκαιρία στη δεσποινίδα Έλιοτ να γνωρίσει πολύ πιο αξιόλογους και κατάλληλους φίλους.

Κεφάλαιο 3

«Θα μου επιτρέψετε να παρατηρήσω, σερ Γουόλτερ», είπε ο κύριος Σέπερντ ένα πρωί στο Κέλιντς Χολ, αφήνοντας κάτω την εφημερίδα του, «πως οι συγκυρίες είναι ιδιαίτερα ευνοϊκές για εμάς. Τώρα που έχουμε ειρήνη, όλοι οι πλούσιοι αξιωματικοί του ναυτικού θα επιστρέψουν στη στεριά. Όλοι θα θέλουν ένα σπίτι. Δε θα μπορούσε να υπάρξει καλύτερη εποχή, σερ Γουόλτερ, για να επιλέξουμε μέσα από μια πληθώρα αξιόπιστων ενοικιαστών. Πολλές αξιόλογες περιουσίες δημιουργήθηκαν στη διάρκεια του πολέμου. Αν τύχαινε να βρούμε κάποιον πλούσιο ναύαρχο, σερ Γουόλτερ...»

«Θα ήταν πολύ τυχερός άνθρωπος, Σέπερντ», δήλωσε ο σερ Γουόλτερ, «αυτό είναι το μόνο που έχω να πω. Το Κέλιντς Χολ θα ήταν γι' αυτόν ένα πραγματικό έπαθλο. Το μεγαλύτερο έπαθλο από όλα, όσα και αν είχε κερδίσει πρωτύτερα, δε συμφωνείτε, Σέπερντ;»

Ο κύριος Σέπερντ γέλασε με αυτή την πνευματώδη παρατήρηση, επειδή ήξερε πως έτσι έπρεπε να κάνει, κι ύστερα πρόσθεσε:

«Από επαγγελματικής απόψεως, οι κύριοι του ναυτικού είναι εξαιρετικοί στις συναλλαγές τους. Έχουν πολύ προοδευτικές ιδέες και σίγουρα θα είναι επιθυμητοί ενοικιαστές. Συνεπώς, σερ Γουόλτερ, επιτρέψτε μου να επισημάνω ότι η κοινωνική προβολή έχει και τα βάρη της. Εγώ, ο Τζον Σέπερντ, θα είχα τη δυνατότητα να αποκρύψω τα όποια οικογενειακά ζητήματα ήθελα, γιατί κανείς δε θα πίστευε πως αξίζει τον κόπο να με παρακολουθήσει. Ωστόσο, ο σερ Γουόλτερ Έλιοτ ίσως

δυσκολευτεί πολύ να ξεφύγει από τα βλέμματα που είναι καρφωμένα πάνω του. Κι έτσι, δε θα ξαφνιαζόμουν ιδιαίτερα αν, παρά τις προφυλάξεις μας, κυκλοφορούσε παραέξω κάποια φήμη για την αλήθεια. Εφόσον αναμφίβολα θα ακολουθήσουν τα αιτήματα για την ενοικίαση του Κέλιντς Χολ, θα έκρινα πως αξίζει να λάβουμε υπόψη μας τα αιτήματα που θα προέλθουν από τους πλούσιους διοικητές του ναυτικού μας».

Ο σερ Γουόλτερ έγνεψε καταφατικά, χωρίς να μιλήσει. Λίγο αργότερα, όμως, καθώς σηκώθηκε και άρχισε να κάνει βόλτες στο δωμάτιο, παρατήρησε σαρκαστικά:

«Φαντάζομαι ότι ελάχιστοι κύριοι του ναυτικού υπάρχουν που θα έχουν συνηθίσει να βρίσκονται σε ένα τέτοιο σπίτι, σε ένα τέτοιο περιβάλλον».

«Δεν έχω την παραμικρή αμφιβολία πως θα κοιτάξουν γύρω τους και θα ευγνωμονούν την καλή τους τύχη», είπε η κυρία Κλέι, που είχε συνοδεύσει τον πατέρα της στο Κέλιντς. «Όμως συμφωνώ απολύτως με τον πατέρα μου πως ίσως κάποιος ναυτικός να είναι ο ιδανικός ενοικιαστής. Εκτός από την απλοχεριά που τους χαρακτηρίζει, είναι τόσο τακτικοί και προσεκτικοί σε ό,τι και αν κάνουν! Θα φροντίζουν άψογα τα πάντα μέσα και γύρω από το σπίτι. Και δε θα χρειάζεται να φοβάστε, δεσποινίς Έλιοτ, μήπως παραμεληθούν οι υπέροχοι κήποι και τα λουλούδια σας».

«Σε ό,τι αφορά όλα αυτά», αντέκρουσε ψυχρά ο σερ Γουόλτερ, «και αν υποθέσουμε ότι πειθόμουν να νοικιάσω το σπίτι μου, δεν έχω αποφασίσει ακόμα τι προνόμια θα παραχωρήσω στον ενοικιαστή. Δεν έχω ιδιαίτερη διάθεση να τον ευνοήσω. Θα έχει, φυσικά, πρόσβαση στους κήπους, μα είναι εντελώς διαφορετικό ζήτημα τι περιορισμούς θα επιβάλω για τα γήπεδα ψυχαγωγίας και το κτήμα».

Ύστερα από μια ολιγόλεπτη παύση, ο κύριος Σέπερντ είπε: «Σε όλες αυτές τις περιπτώσεις, υπάρχουν καθιερωμένες πρακτικές που διευκρινίζουν με σαφήνεια και ευκολία τις υποχρεώσεις του σπιτονοικοκύρη και του ενοικιαστή. Τα συμφέροντά σας, σερ Γουόλτερ, είναι σε ασφαλή χέρια. Βασιστείτε πάνω μου, θα φροντίσω ώστε κανείς ενοικιαστής να μην πάρει τίποτε περισσότερο απ’ ό,τι δικαιούται».

Στο σημείο αυτό, παρενέβη η Ανν. «Οι αξιωματικοί του ναυτικού, που έχουν κάνει τόσα για μας, φρονώ ότι έχουν, αν μη τι άλλο, ίσα δικαιώματα με οποιουσδήποτε άλλους να απολαύσουν τις ανέσεις που μπορεί να προσφέρει ένα σπίτι».

«Είναι χρήσιμο επάγγελμα, δεν αντιλέγω, ωστόσο θα λυπόμουν πολύ αν έβλεπα κάποιο δικό μου φίλο να το διαλέγει», απάντησε ο σερ Γουόλτερ. «Δίνει αδικαιολόγητη κοινωνική καταξίωση σε άτομα ταπεινής καταγωγής και μια που εξολοθρεύει με φρικτό τρόπο τη νιότη και το σφρίγος ενός άντρα, οι ναυτικοί γερνάνε γρηγορότερα από κάθε άλλο άνθρωπο».

Φαίνεται πως ο κύριος Σέπερντ είχε το χάρισμα της έκτης αίσθησης, καθώς προσπαθούσε να καλλιεργήσει την ευμένεια του σερ Γουόλτερ ώστε να δεχτεί για ενοικιαστή κάποιο ναυτικό. Το πρώτο κιόλας αίτημα για την ενοικίαση του σπιτιού προήλθε από κάποιον ναύαρχο Κροφτ και ο κύριος Σέπερντ έσπευσε στο Κέλιντς να δώσει αναφορά για τον υποψήφιο.

Ο ναύαρχος Κροφτ ήταν γέννημα θρέμμα του Σόμερσετσιρ. Έχοντας αποκτήσει μια καθόλου ευκαταφρόνητη περιουσία, λαχταρούσε να εγκατασταθεί πια στην πατρίδα του και είχε έρθει στο Τόντον για να ελέγξει μερικά σπίτια που διετίθεντο σε εκείνη συγκεκριμένα την περιοχή. Από καθαρή τύχη, άκουσε πως υπήρχε πιθανότητα να νοικιάζεται το Κέλιντς Χολ. Μαθαίνοντας τη σχέση του κυρίου Σέπερντ με τον ιδιοκτήτη, πήγε να τον γνωρίσει και να διερευνήσει αυτό το ενδεχόμενο. Στη διάρκεια μιας μακράς συνάντησης, εξέφρασε τέτοια συμπάθεια για το σπίτι όσο κάποιος που το ήξερε μόνο από περιγραφές. Επίσης, μιλώντας διεξοδικά για τον εαυτό του, απέδειξε στον κύριο Σέπερντ ότι θα ήταν ένας εξαιρετικός και αξιόπιστος ενοικιαστής.

«Και ποιος είναι αυτός ο ναύαρχος Κροφτ;» ρώτησε ψυχρά και καχύποπτα ο σερ Γουόλτερ.

Ο κύριος Σέπερντ απάντησε ότι ήταν γιος τζέντλεμαν και ανέφερε έναν τόπο. Η Ανν, μετά τη μικρή παύση που ακολούθησε, πρόσθεσε: «Είναι υποναύαρχος. Έλαβε μέρος στη ναυμαχία του Τραφάλγκαρ και έκτοτε υπηρέτησε στις Ανατολικές Ινδίες. Νομίζω πως είχε τοποθετηθεί εκεί για πολλά χρόνια».

«Θεωρώ δεδομένο, λοιπόν», παρατήρησε ο σερ Γουόλτερ,

«πως το πρόσωπό του είναι τόσο πορτοκαλί όσο οι μανσέτες και οι μανδύες της στολής του υπηρετικού μου προσωπικού».

Ο κύριος Σέπερντ έσπευσε να τον διαβεβαιώσει ότι ο ναύαρχος Κροφτ ήταν ένας θαλερός, εγκάρδιος, εμφανίσιμος άντρας, με ιδέες και συμπεριφορά αντάξιες ενός τζέντλεμαν. Πίστευε ότι δε θα παρουσίαζε την παραμικρή δυσκολία σχετικά με τους όρους ενοικίασης και ήθελε απλώς να εγκατασταθεί σε ένα άνετο σπίτι το συντομότερο δυνατόν. Ο ναύαρχος ήξερε ότι έπρεπε να πληρώσει για μια τέτοια άνεση και δε θα ξαφνιαζόταν αν ο σερ Γουόλτερ είχε ζητήσει περισσότερα χρήματα.

Ο κύριος Σέπερντ τόνισε την οικογενειακή κατάσταση του ναυάρχου, η οποία τον καθιστούσε ιδιαίτερα ιδανικό ως ενοικιαστή. Ήταν παντρεμένος χωρίς παιδιά, ό,τι το καλύτερο δηλαδή. Μια γυναίκα χωρίς οικογένεια ήταν η καλύτερη νοικοκυρά του κόσμου. Είχε γνωρίσει και την κυρία Κροφτ, μια που βρισκόταν κι εκείνη στο Τόντον με τον άντρα της.

«Και μου φάνηκε γλυκομίλητη, εκλεπτυσμένη, πανέξυπνη κυρία», πρόσθεσε. «Έκανε περισσότερες ερωτήσεις για το σπίτι και τους όρους της ενοικίασης και τους φόρους από τον ίδιο το ναύαρχο. Επιπλέον, σερ Γουόλτερ, ανακάλυψα ότι έχει συγγενείς σε αυτήν εδώ την περιοχή. Είναι αδελφή ενός τζέντλεμαν που έμενε πριν μερικά χρόνια στο Μόνκφορντ. Μπα, σε καλό μου, πώς ήταν το όνομά του; Χρυσή μου Πενέλοπι, μπορείς να με βοηθήσεις και να μου πεις πώς έλεγαν τον κύριο που έμενε στο Μόνκφορντ; Τον αδελφό της κυρίας Κροφτ;»

Αλλά η κυρία Κλέι ήταν τόσο απορροφημένη στην κουβέντα της με τη δεσποινίδα Έλιοτ, ώστε δεν τον άκουσε καν.

«Δεν έχω ιδέα ποιον εννοείς, Σέπερντ· δε θυμάμαι να έμεινε κανένας τζέντλεμαν στο Μόνκφορντ από την εποχή του γερο-κυβερνήτη Τρεντ», σχολίασε ο σερ Γουόλτερ.

«Για δες, τι περίεργο! Τον ήξερα τόσο καλά εξ όψεως. Είχε έρθει μια φορά να με συμβουλευτεί, όταν κάποιος από τους γείτονές του παραβίασε τα όρια του κτήματός του».

Αφού περίμενε λίγο, η Αννρώτησε: «Να υποθέσω πως εννοείτε τον κύριο Γουέντγουορθ;»

Ο κύριος Σέπερντ την ευχαρίστησε όλο ευγνωμοσύνη.

«Γουέντγουορθ, ακριβώς, έτσι τον έλεγαν! Ξέρετε, σερ Γουόλτερ, είχε τη θέση του βοηθού ιερέα στο Μόνκφορντ για δυο τρία χρόνια. Ήρθε στην περιοχή γύρω στο 1805, νομίζω. Τον θυμάστε, είμαι σίγουρος».

«Γουέντγουορθ; Α, ναι, ο βοηθός ιερέα του Μόνκφορντ. Με μπερδέψατε που τον χαρακτηρίσατε τζέντλεμαν. Νόμιζα πως ήταν κάποιος με περιουσία. Ο κύριος Γουέντγουορθ ήταν εντελώς ασήμαντος, απ' ό,τι θυμάμαι. Δεν είχε αξιόλογες διασυνδέσεις».

Καθώς ο κύριος Σέπερντ αντιλήφθηκε ότι αυτή η συγγένεια των Κροφτ δεν τους ευνοούσε στα μάτια του σερ Γουόλτερ, δεν επέμεινε στο θέμα. Επέστρεψε με ζήλο στις περιστάσεις εκείνες που αναμφίβολα ήταν υπέρ τους.

Η τακτική του απέδωσε τα επιθυμητά αποτελέσματα. Παρόλο που ο σερ Γουόλτερ θα έβλεπε πάντα με μισό μάτι οποιονδήποτε σκόπευε να κατοικήσει σε αυτό το σπίτι, σιγά σιγά πείστηκε να επιτρέψει στον κύριο Σέπερντ να κανονίσει μια μέρα για να πάει ο ναύαρχος Κροφτ να δει το Κέλιντς Χολ.

Ο σερ Γουόλτερ δεν ήταν πολύ συνετός, αλλά παρ' όλα αυτά είχε αρκετή πείρα από τη ζωή ώστε να διαισθανθεί ότι λίγοι ενοικιαστές θα μπορούσαν να είναι καλύτεροι από το ναύαρχο Κροφτ. Η ματαιοδοξία του πρόσθεσε μία ακόμα παρηγοριά, μια που η κοινωνική θέση του ναυάρχου ήταν αρκετά υψηλή, αλλά όχι υπερβολικά. Θα ακουγόταν πολύ ωραίο όταν θα έλεγε «νοίκιασα το σπίτι μου στο ναύαρχο Κροφτ», πολύ καλύτερα από το να το είχε νοικιάσει σε οποιονδήποτε χωρίς κανέναν τίτλο. Ένας απλός κύριος (με εξαίρεση, ίσως, μισή ντουζίνα σε όλη τη χώρα) πάντα χρειάζεται περαιτέρω εξηγήσεις για το επάγγελμά του. Το αξίωμα του ναυάρχου μιλάει από μόνο του και ταυτόχρονα δεν μπορεί να κάνει ένα βαρονέτο να νιώσει ασήμαντος. Σε όλες του τις συναλλαγές και τις επαφές, ο σερ Γουόλτερ Έλιοτ έπρεπε να έχει πάντα το προβάδισμα.

Βέβαια, τίποτα δεν μπορούσε να γίνει χωρίς τη σύμφωνη γνώμη της Ελίζαμπεθ. Ωστόσο, η επιθυμία της να μετακομίσει ήταν πλέον τόσο ισχυρή, ώστε χάρηκε που επισπεύσθηκε

εφόσον βρέθηκε ενοικιαστής και δεν είπε κουβέντα ώστε να αναβληθεί η απόφαση.

Ο κύριος Σέπερντ έλαβε την εντολή να τακτοποιήσει τα διαδικαστικά. Μόλις πάρθηκε η απόφαση, η Αννν, που άκουγε με πολλή προσοχή όλη τη συζήτηση, βγήκε από το δωμάτιο θέλοντας να πάρει λίγο καθαρό αέρα και να δροσιστούν τα αναψοκοκκινισμένα της μάγουλα. Καθώς περπατούσε στο αγαπημένο της δασάκι, μονολόγησε αναστενάζοντας σιγανά: «Σε λίγους μήνες, ίσως εκείνος να περπατάει εδώ».

Κεφάλαιο 4

«Εκείνος» δεν ήταν ο κύριος Γουέντγουορθ, ο πρώην βοηθός εφημέριου του Μόνκφορντ, παρά τα ύποπτα φαινόμενα. Η Αννενοούσε τον πλοίαρχο Φρέντερικ Γουέντγουορθ, τον αδελφό του.

Ο πλοίαρχος Γουέντγουορθ, που είχε γίνει αντιπλοίαρχος μετά τις εχθροπραξίες στο Σεντ Ντομίνγκο και δεν είχε τοποθετηθεί κάπου άμεσα, είχε έρθει στο Σόμερσετσιρ το καλοκαίρι του 1806. Μια που οι γονείς του δε ζούσαν, βρήκε σπίτι για μισό χρόνο στο Μόνκφορντ.

Εκείνη την εποχή ήταν ένας εντυπωσιακά γοητευτικός νέος, έξυπνος, πνευματώδης και εύστροφος. Η Ανν ήταν μια πανέμορφη κοπέλα, γλυκιά, σεμνή, καλόγουστη και ευαίσθητη. Ακόμα και η μισή έλξη απ' όση αισθάνθηκαν και οι δύο θα ήταν αρκετή, γιατί εκείνος δεν είχε τίποτα να κάνει κι εκείνη δεν είχε κανένα να αγαπήσει, αλλά ο συνδυασμός όλων αυτών των προτερημάτων δεν μπορούσε να αποτύχει. Γνωρίστηκαν σιγά σιγά και σύντομα αγαπήθηκαν βαθιά. Θα ήταν δύσκολο να πει κανείς ποιος θεωρούσε τελειότερο τον άλλο ή ποιος ένιωθε πιο ευτυχισμένος: εκείνη, ακούγοντας τις διακηρύξεις της αγάπης του και την πρόταση γάμου που της έκανε, ή αυτός, που η Ανν συμμεριζόταν τα αισθήματά του και δέχθηκε.

Ακολούθησε ένα σύντομο διάστημα εξαίσιας ευτυχίας, αλλά σε λίγο δημιουργήθηκαν προβλήματα. Ο σερ Γουόλτερ, χωρίς να αρνηθεί ουσιαστικά τη συγκατάθεσή του, μόλις το άκουσε ξαφνιάστηκε αρνητικά και επέδειξε φοβερή ψυχρότη-

τα. Δεν είπε κουβέντα και δήλωσε αποφασισμένος να μην κάνει τίποτα για την κόρη του. Θεωρούσε πως ένας τέτοιος γάμος ήταν πολύ υποτιμητικός.

Η λαίδη Ράσελ, με ηπιότερη και δικαιολογημένη αλαζονεία, έκρινε πως αυτός ο γάμος θα ήταν θλιβερός. Η Ανν Έλιοτ, με την αριστοκρατική της καταγωγή, την ομορφιά της, το μυαλό της, να ξεπέσει στα δεκαεννιά της χρόνια σε έναν αρραβώνα με ένα παλικάρι που δεν είχε καμιά ελπίδα να γίνει πλούσιο, παρά μόνο αν το ’φερνε η τύχη του αβέβαιου επαγγέλματός του και χωρίς διακεκριμένους συγγενείς για να εξασφαλίσουν έστω την καριέρα του, ήταν πραγματικά σκέτη τραγωδία! Δεν έπρεπε να συμβεί. Αν η λαίδη Ράσελ μπορούσε να τον αποτρέψει με τη δίκαιη παρέμβαση της φιλίας, με κάποιες συμβουλές από μια γυναίκα που ένιωθε σχεδόν μητρική αγάπη και είχε μητρικά δικαιώματα, θα το έκανε.

Ο πλοίαρχος Γουέντγουορθ δεν είχε περιουσία. Είχε σταθεί τυχερός στο επάγγελμά του, αλλά, ξοδεύοντας απλόχερα όσα χρήματα είχε αποκτήσει εύκολα, δεν έκανε οικονομίες. Ωστόσο, ήταν σίγουρος πως σύντομα θα γινόταν πλούσιος: γεμάτος ζωντάνια και ενθουσιασμό, ήξερε ότι θα υπηρετούσε σε κάποιο πλοίο και θα βρισκόταν σε κάποια ναυτική βάση που θα τον οδηγούσε σε όλα όσα ήθελε. Υπήρξε πάντα τυχερός στη ζωή του.

Μια τέτοια αυτοπεποίθηση, ισχυρή λόγω της ζέσης της και μαγευτική λόγω του πνεύματος με το οποίο την εξέφραζε συχνά, θα πρέπει να αρκούσε στην Ανν, όμως η λαίδη Ράσελ έβλεπε πολύ διαφορετικά τα πράγματα. Η αισιοδοξία του και οι ατρόμητες ιδέες του είχαν διαφορετική επίδραση πάνω της. Θεωρούσε πως επιδείνωναν το κακό. Του πρόσθεταν απλώς έναν επικίνδυνο χαρακτήρα. Ήταν πανέξυπνος, αλλά πεισματάρης. Η λαίδη Ράσελ δε συμπαθούσε την ετοιμότητα του πνεύματος και την έπιανε φρίκη με οτιδήποτε έμοιαζε με αυθάδεια. Αποδοκίμαζε αυτή τη σχέση από οποιαδήποτε άποψη.

Η Ανν δεν μπορούσε να παλέψει ενάντια σε τέτοια αντίδραση. Έτσι νέα και ευγενική όπως ήταν, ίσως να υπήρχε πιθανότητα να αντέξει τη δυσφορία του πατέρα της, ακόμα και χωρίς ούτε μια καλή κουβέντα ή ματιά από την αδελφή της.

Όμως η λαίδη Ράσελ, την οποία πάντα αγαπούσε και βασιζόταν πάνω της, δεν μπορεί διαρκώς να τη συμβούλευε χωρίς λόγο. Πείστηκε πως ο αρραβώνας της ήταν ένα λάθος: δίχως τακτ και ευπρέπεια, με ελάχιστες πιθανότητες επιτυχίας και ανάξιός της.

Ωστόσο, ο λόγος που ώθησε την Ανν να τον διαλύσει δεν ήταν απλώς από εγωιστικούς ενδοιασμούς. Αν δε θεωρούσε ότι ενεργούσε προς όφελος του πλοιάρχου Γουέντγουορθ και όχι μόνο για το δικό της καλό, δε θα τον είχε εγκαταλείψει. Η κύρια παρηγοριά της ήταν η πεποίθησή της ότι έδειξε σύνεση και αυταπάρνηση. Μετά την οδύνη του τελικού τους αποχαιρετισμού, χρειαζόταν κάθε δυνατή παρηγοριά γιατί έπρεπε να αντιμετωπίσει και όλο τον επιπλέον πόνο των άκαμπτων απόψεών του. Εκείνος ένιωσε θιγμένος από τον επιβεβλημένο τους χωρισμό και έφυγε από τη χώρα.

Η γνωριμία τους άρχισε και τέλειωσε μέσα σε λίγους μήνες, αλλά η δυστυχία της Ανν κράτησε πολύ περισσότερους. Η αγάπη της για αυτόν και η μεταμέλειά της σκοτείνιαζαν για μεγάλο διάστημα κάθε απόλαυση της νιότης και το αποτέλεσμα ήταν να χάσει πρόωρα την ομορφιά της και τη ζωντάνια της.

Είχαν περάσει πάνω από επτά χρόνια από τότε που αυτή η σύντομη, θλιβερή ιστορία έφτασε στο τέλος της. Τα χρόνια είχαν αμβλύνει πολύ, ή και σχεδόν τελείως, τα αισθήματα που έτρεφε γι’ αυτόν, αλλά αυτό οφειλόταν αποκλειστικά και μόνο στο χρόνο. Δεν τη βοήθησε καμιά αλλαγή περιβάλλοντος –εκτός από μια επίσκεψη στο Μπαθ λίγο μετά το χωρισμό– ούτε έκανε περισσότερες ή διαφορετικές παρέες.

Κανείς δεν είχε έρθει ποτέ στον κοινωνικό κύκλο του Κέλιντς που να μπορούσε να συγκριθεί με τον Φρέντερικ Γουέντγουορθ, έτσι όπως τον θυμόταν. Δεν υπήρχε καμιά περίπτωση να προχωρήσει σε δεύτερο ειδύλλιο –που ήταν η μόνη εντελώς φυσιολογική, ευτυχής και επαρκής γιατρειά για την ηλικία της– με τα μυαλά που είχε και το εκλεκτικό της γούστο μέσα στο μικρό κοινωνικό τους κύκλο.

Όταν ήταν περίπου είκοσι δύο ετών, της έκανε πρόταση γάμου ένας νεαρός που λίγο καιρό αργότερα βρήκε μια πιο

πρόθυμη ψυχή στο πρόσωπο της μικρότερης αδελφής της. Η λαίδη Ράσελ θρήνησε μαθαίνοντας πως τον αρνήθηκε, επειδή ο Τσαρλς Μάσγκροουβ ήταν ο πρωτότοκος γιος ενός μεγαλοκτηματία που η προσωπική του περιουσία και η σπουδαιότητά του στην περιοχή υστερούσαν μόνο μπροστά στον σερ Γουόλτερ. Και ήταν ένα παλικάρι όμορφο και με καλό χαρακτήρα. Η λαίδη Ράσελ θα αγαλλίαζε να τη δει να φεύγει με τόσο αξιοπρεπή τρόπο από τις μεροληψίες και τις αδικίες που υπέφερε στο σπίτι του πατέρα της και να εγκαθίσταται μόνιμα κοντά της. Ωστόσο, η Ανν δεν είχε ζητήσει τη συμβουλή της.

Η λαίδη Ράσελ, ικανοποιημένη όσο ποτέ άλλοτε με τη διακριτικότητά της, δεν ευχήθηκε ποτέ να μπορούσε ν' αλλάξει το παρελθόν. Αλλά είχε αρχίσει να χάνει κάθε ελπίδα ότι η Ανν θα δελεαζόταν από κάποιον άντρα με χαρίσματα και οικονομική ανεξαρτησία ώστε να παντρευτεί –παρόλο που έκρινε ότι της ταίριαζε ιδιαίτερα ο γάμος, επειδή είχε στοργικό χαρακτήρα και της άρεσε να ασχολείται με το σπίτι.

Οι δυο γυναίκες δε γνώριζαν η μια τη γνώμη της άλλης, αν παρέμενε σταθερή ή είχε αλλάξει, για το κυρίαρχο αυτό ζήτημα στη ζωή της Ανν, αφού δεν το ανέφεραν ποτέ. Ωστόσο η Ανν, στα είκοσι επτά της χρόνια, σκεφτόταν πολύ διαφορετικά από τον τρόπο που αναγκάστηκε να σκεφτεί στα δεκαεννιά της. Δεν κατηγορούσε τη λαίδη Ράσελ, ούτε επιτιμούσε τον εαυτό της που της επέτρεψε να την καθοδηγήσει. Ένιωθε, όμως, ότι αν ποτέ ζητούσε τη συμβουλή της κάποια κοπέλα που βρισκόταν σε παρόμοια κατάσταση, δε θα προμάντευε ποτέ τέτοια σίγουρη και άμεση δυστυχία, τέτοιο αβέβαιο μέλλον.

Η Ανν ήταν πια πεπεισμένη ότι, παρά την αποδοκιμασία του πατέρα της και κάθε ανησυχία σχετικά με το επάγγελμα του αρραβωνιαστικού της, θα ήταν πολύ πιο ευτυχισμένη διατηρώντας τον αρραβώνα, παρά τώρα που τον θυσίασε, ό,τι και αν της επιφύλασσε το μέλλον. Και έτυχε ο πλοίαρχος Γουέντγουορθ να προκόψει πολύ νωρίτερα απ' όσο θα μπορούσε λογικά να υπολογίσει κανείς.

Όλες οι αισιόδοξες προσδοκίες του, όλη του η αυτοπεποίθηση αποδείχτηκαν δικαιολογημένες. Η ευφυΐα και ο ενθου-

σιασμός του έμοιαζαν να προβλέπουν και να επιβάλλουν την προκοπή του. Πολύ σύντομα μετά τη διάλυση του αρραβώνα τους, τοποθετήθηκε σε μια θέση που τον βοήθησε να πραγματοποιήσει όλα όσα της είχε πει ότι θα επακολουθούσαν. Είχε διακριθεί και είχε προαχθεί κατά ένα βαθμό και τώρα, μετά από διαδοχικές επιτυχίες, θα πρέπει να είχε κάνει μεγάλη περιουσία. Μάθαινε νέα του μόνο από τις ναυτικές επετηρίδες και τις εφημερίδες, αλλά δεν αμφέβαλλε ότι ήταν πλούσιος· και γνωρίζοντας την αφοσίωσή του, δεν είχε κανένα λόγο να πιστεύει πως είχε παντρευτεί.

Με πόση ευφράδεια θα μπορούσε να είχε υποστηρίξει η Ανν Έλιοτ εκείνη την πρώτη φλογερή αγάπη και την πρόσχαρη εμπιστοσύνη στο μέλλον, ενάντια στις υπερβολικά αγχώδεις επιφυλάξεις που μοιάζουν να προσβάλλουν την αγωνιστικότητα και να δυσπιστούν μπροστά στη Θεία Πρόνοια! Είχε αναγκαστεί να φανεί συνετή στα νιάτα της και έμαθε τι θα πει ρομαντική αγάπη όταν μεγάλωσε: η φυσική συνέπεια μιας αφύσικης αρχής.

Με όλες αυτές τις καταστάσεις, τις αναμνήσεις και τα συναισθήματα δεν μπορούσε να ακούσει ότι η αδελφή του πλοίαρχου Γουέντγουορθ υπήρχε πιθανότητα να μείνει στο Κέλιντς Χολ χωρίς να φουντώσει πάλι ο παλιός της πόνος. Χρειάστηκαν πολλοί περίπατοι και πολλοί στεναγμοί για να διώξουν την ταραχή της όποτε το σκεφτόταν.

Έλεγε συχνά στον εαυτό της πως ήταν τρέλα, πριν πάρει αρκετή δύναμη ώστε να μη νιώθει άσχημα για τις αδιάκοπες συζητήσεις σχετικά με τους Κροφτ και τα σχέδιά τους. Τη βοήθησαν, ωστόσο, η απόλυτη αδιαφορία και η ολοφάνερη αναισθησία που έδειχναν οι τρεις μόνο από τους δικούς της οι οποίοι γνώριζαν το μυστικό του παρελθόντος της και έμοιαζαν σχεδόν να αρνούνται την παραμικρή ανάμνηση αυτού του περιστατικού. Μπορούσε να δικαιολογήσει τα ανώτερα κίνητρα της λαίδης Ράσελ γι’ αυτό το θέμα, σε αντίθεση με αυτά του πατέρα της και της Ελίζαμπεθ, αλλά η γενικότερη αίσθηση της λησμονιάς ανάμεσά τους ήταν ιδιαίτερα σημαντική, απ’ όπου και αν προερχόταν.

Στην προοπτική να νοικιάσει όντως το Κέλιντς Χολ ο ναύ-

αρχος Κροφτ, αγαλλίασε ξανά που γνώριζαν τι είχε συμβεί στο παρελθόν μόνο τρία άτομα από όλους τους γνωστούς της, και που δε θα το ανέφεραν ποτέ. Παρομοίως ευελπιστούσε ότι, από τους δικούς του φίλους, μόνο ο αδελφός με τον οποίο συγκατοικούσε είχε πληροφορηθεί το βραχύβιο αρραβώνα τους. Ο αδελφός αυτός είχε φύγει από τη χώρα εδώ και πολλά χρόνια. Μια που ήταν μυαλωμένος άνθρωπος και επιπλέον τότε εργένης, η Αννν πίστευε ολόψυχα ότι δεν είχε μιλήσει σε κανέναν άλλο για ό,τι είχε συμβεί.

Η αδελφή, η κυρία Κροφτ, έλειπε εκείνη την εποχή από την Αγγλία, συνοδεύοντας τον άντρα της σε ένα μακρινό πόστο, και η δική της αδελφή, η Μαίρη, ήταν εσωτερική σε σχολείο όταν συνέβησαν όλα αυτά. Χάρη στην αλαζονεία κάποιων και στη διακριτικότητα κάποιων άλλων, καμία από τις δυο τους δεν έμαθε αργότερα το παραμικρό για τον αρραβώνα της.

Υπό αυτές τις προϋποθέσεις, ήλπιζε πως η γνωριμία της με τους Κροφτ –που ήταν αναμενόμενη, μια που η λαίδη Ράσελ κατοικούσε ακόμα στο Κέλιντς και η Μαίρη έμενε τρία μίλια μακρύτερα– δε χρειαζόταν να εμπεριέχει καμιά ιδιαίτερη αμηχανία.

Κεφάλαιο 5

Το πρωί που ο ναύαρχος και η κυρία Κροφτ επρόκειτο να επισκεφθούν το Κέλιντς Χολ, η Ανν το θεώρησε πολύ φυσικό να κάνει τη βόλτα που συνήθιζε σχεδόν καθημερινά ως το σπίτι της λαίδης Ράσελ και να μείνει μακριά ώσπου να τελειώσουν όλα.

Η συνάντηση των δύο ενδιαφερόμενων μερών αποδείχτηκε ιδιαιτέρως ικανοποιητική και έκρινε αμέσως την έκβαση της υπόθεσης. Η καθεμία από τις γυναίκες ήταν ευμενώς διακείμενη στην προοπτική μιας συμφωνίας και συνεπώς δεν είδε παρά μόνο την καλή ανατροφή της άλλης. Όσο για τους κυρίους, ο ναύαρχος ήταν τόσο εγκάρδιος, ευδιάθετος και εύπιστα απλόχερος, ώστε ήταν αδύνατον να μην επηρεάσει θετικά τον σερ Γουόλτερ. Οι διαβεβαιώσεις του κυρίου Σέπερντ πως ο ναύαρχος είχε ακούσει ότι ήταν υπόδειγμα αριστοκρατικής ανατροφής τον είχαν κολακέψει τόσο ώστε δε θα μπορούσε να επιδείξει καλύτερη, πιο αβρή συμπεριφορά.

Το σπίτι, οι κήποι, τα έπιπλα, όλα εγκρίθηκαν. Οι Κροφτ εγκρίθηκαν. Οι όροι, οι χρόνοι, όλα και όλοι ήταν εντάξει και οι υπάλληλοι του κυρίου Σέπερντ έπιασαν δουλειά.

Ο σερ Γουόλτερ δήλωσε δίχως τον παραμικρό δισταγμό πως ο ναύαρχος ήταν ο πιο ωραίος ναυτικός που είχε γνωρίσει ποτέ του. Έφτασε μάλιστα σε σημείο να πει ότι αν του χτένιζε τα μαλλιά ο δικός του βαλές, δε θα ντρεπόταν να κυκλοφορήσει πουθενά μαζί του.

Ο ναύαρχος, με συμπαθητική εγκαρδιότητα, παρατήρησε στη γυναίκα του, καθώς διέσχιζαν το πάρκο με την άμαξα:

«Πίστευα πως σύντομα θα καταλήγαμε σε συμφωνία, αγαπητή μου, παρά τα όσα μας είπαν στο Τόντον. Ο βαρονέτος δεν πρόκειται ποτέ να βάλει φωτιά στον Τάμεση, αλλά δε μου φαίνεται κακός».

Οι Κροφτ θα παραλάμβαναν το σπίτι στις 29 Σεπτεμβρίου. Μια που ο σερ Γουόλτερ πρότεινε να μετακομίσουν στο Μπαθ τον προηγούμενο μήνα, δεν υπήρχε καθόλου χρόνος για χάσιμο μέχρι να γίνουν όλες οι διευθετήσεις.

Η λαίδη Ράσελ, πεπεισμένη ότι δε θα επέτρεπαν στην Αννα φανεί χρήσιμη ούτε θα της έδιναν καμιά σημασία σχετικά με το σπίτι που επρόκειτο να εξασφαλίσουν, δίσταζε να την αφήσει να φύγει τόσο σύντομα. Ήθελε να τα κανονίσει έτσι ώστε η Ανν να μείνει πίσω και μετά να τη συνοδεύσει η ίδια στο Μπαθ μετά τα Χριστούγεννα. Ωστόσο, μια που είχε ορισμένες υποχρεώσεις οι οποίες θα την κρατούσαν μακριά από το Κέλιντς για αρκετές βδομάδες, δεν μπόρεσε να την προσκαλέσει κανονικά όπως θα ήθελε.

Παρόλο που έτρεμε τις πιθανές ζέστες του Σεπτεμβρίου στο εκτυφλωτικά λευκό Μπαθ και στεναχωριόταν που δε θα βρισκόταν το φθινόπωρο στην εξοχή, η Ανν, αφού το καλοσκέφτηκε, κατέληξε πως δεν ήθελε να μείνει πίσω. Το πιο σωστό και το πιο συνετό θα ήταν να φύγει μαζί με τους άλλους.

Ωστόσο, συνέβη κάτι που επηρέασε την απόφασή της. Η Μαίρη, που συχνά δεν ήταν καλά στην υγεία της, πάντα έπαιρνε πολύ σοβαρά τα βάσανά της και συνήθιζε μονίμως να αξιώνει την παρουσία της Ανν όποτε γινόταν οτιδήποτε, ήταν αδιάθετη. Προβλέποντας πως δε θα ήταν υγιής ούτε μια μέρα όλο το φθινόπωρο, η αδελφή της παρακάλεσε –ή μάλλον απαίτησε– να πάει η Ανν στο Άπερκρος Κότατζ και να της κάνει παρέα για όσο διάστημα τη χρειαζόταν, αντί να φύγει για το Μπαθ.

«Δεν μπορώ να τα βγάλω πέρα χωρίς την Ανν», είπε η Μαίρη.

Η Ελίζαμπεθ αποκρίθηκε: «Τότε είναι καλύτερα να μείνει η Ανν, αφού κανείς δε θα τη θέλει στο Μπαθ».

Είναι προτιμότερο να σε θεωρούν χρήσιμη, ακόμα και αν δεν το διατυπώνουν με τον πιο κομψό τρόπο, παρά να σε α-

πορρίπτουν σαν εντελώς άχρηστη. Η Ανν, ικανοποιημένη που θεωρούσαν πως είχε κάποια χρησιμότητα και που μπορούσε ν' αναλάβει κάποιο καθήκον, δεν ένιωσε την παραμικρή στεναχώρια που θα έμενε στην αγαπημένη της περιοχή και συμφώνησε πρόθυμα να μείνει.

Η πρόσκληση της Μαίρης εξαφάνισε όλες τις δυσκολίες της λαίδης Ράσελ. Κι έτσι σύντομα συμφώνησε πως η Ανν δεν έπρεπε να πάει στο Μπαθ μέχρι να τη συνοδεύσει εκεί η λαίδη Ράσελ. Όλο το ενδιάμεσο διάστημα, θα έμενε πότε στο Άπερκρος Κότατζ και πότε στο σπίτι της λαίδης Ράσελ, στο Κέλιντς Λοτζ.

Μέχρι στιγμής όλα ήταν τέλεια, ωστόσο η λαίδη Ράσελ σάστισε από την απρέπεια ενός μέρους των σχεδίων του Κέλιντς Χολ: η κυρία Κλέι θα πήγαινε στο Μπαθ με τον σερ Γουόλτερ και την Ελίζαμπεθ, σαν πολύτιμη βοηθός της τελευταίας. Η λαίδη Ράσελ στεναχωρήθηκε πολύ που κατέφυγαν σε ένα τέτοιο μέτρο. Η προσβολή απέναντι στην Ανν, να θεωρούν την κυρία Κλέι τόσο απαραίτητη ενώ την Ανν καθόλου, την τάραξε πολύ.

Η ίδια η Ανν είχε συνηθίσει αυτές τις προσβολές, αισθάνθηκε όμως πόσο απερίσκεπτη ήταν μια τέτοια διευθέτηση το ίδιο έντονα με τη λαίδη Ράσελ. Παρατηρώντας διακριτικά, και γνωρίζοντας το χαρακτήρα του πατέρα της, συνειδητοποίησε πως μια τέτοια οικειότητα ενδεχομένως να είχε πολύ σοβαρές επιπτώσεις στην οικογένεια.

Δεν πίστευε πως περνούσαν προς το παρόν τέτοιες σκέψεις από το μυαλό του πατέρα της. Η κυρία Κλέι είχε φακίδες, ένα πεταχτό δόντι και αδέξια χέρια για τα οποία εκείνος έκανε περιφρονητικά σχόλια όταν δεν ήταν παρούσα. Όμως ήταν νέα και εμφανίσιμη, ενώ το πονηρό μυαλό της και η ευχάριστη συμπεριφορά της ήταν απείρως πιο επικίνδυνα θέλγητρα απ' όσο θα μπορούσε να ήταν η εμφάνισή της.

Η Ανν συναισθανόταν τόσο πολύ αυτό τον κίνδυνο ώστε δεν μπορούσε να μην κάνει μια προσπάθεια να τον υποδείξει στην αδελφή της. Είχε ελάχιστες πιθανότητες επιτυχίας, αλλά ήθελε να βεβαιωθεί πως η Ελίζαμπεθ –η οποία, έτσι και γινόταν κάτι τέτοιο, θα βρισκόταν σε πολύ δυσχερέστερη θέση α-

πό την ίδια– ποτέ της δε θα είχε λόγο να την ψέξει πως δεν την προειδοποίησε.

Όταν της μίλησε, η αδελφή της παρεξηγήθηκε. Η Ελίζαμπεθ δεν μπορούσε να διανοηθεί πώς της μπήκε στο μυαλό μια τόσο γελοία υποψία και αποκρίθηκε αγανακτισμένη ότι όλοι καταλάβαιναν απόλυτα τη θέση τους.

«Η κυρία Κλέι ποτέ της δεν ξεχνάει ποια είναι», δήλωσε συγχυσμένη. «Μου φαίνεται πως γνωρίζω τα συναισθήματά της πολύ καλύτερα από σένα. Σε διαβεβαιώνω ότι είναι ιδιαίτερα ευαίσθητη. Απεχθάνεται κάθε ανισότητα στην κοινωνική ιεραρχία περισσότερο από κάθε άλλον άνθρωπο. Όσο για τον πατέρα μου, ειλικρινά δεν μπορώ να πιστέψω ότι χρειάζεται να τον υποψιαζόμαστε, μια που έμεινε ανύπαντρος τόσα χρόνια για χάρη μας. Θα νόμιζε κανείς ότι ποτέ δεν έχεις ακούσει τον πατέρα μας να μιλάει για το πόσο άσχημη είναι, και ας το έχει πει πενήντα φορές. Οι φακίδες εμένα δε με αηδιάζουν τόσο πολύ, ο πατέρας όμως τις σιχαίνεται».

«Δεν υπάρχει κανένα ψεγάδι στην εμφάνιση που να μην μπορεί σταδιακά να συμφιλιωθεί με μια ευχάριστη συμπεριφορά», αποκρίθηκε η Ανν.

«Εγώ έχω πολύ διαφορετική άποψη», είπε η Ελίζαμπεθ. «Μια ευχάριστη συμπεριφορά μπορεί να τονίσει τα όμορφα χαρακτηριστικά, αλλά δεν μπορεί ποτέ να αλλάξει τα άσχημα. Ούτως ή άλλως, όμως, μια που σε ένα τέτοιο ενδεχόμενο η δική μου θέση διακυβεύεται πολύ περισσότερο από οποιουδήποτε άλλου, θεωρώ ότι είναι μάλλον περιττό να μου δίνεις συμβουλές».

Η Ανν είχε κάνει το καθήκον της. Χάρηκε που ξεμπέρδεψε και εξακολουθούσε να πιστεύει ότι ίσως τα λόγια της να μην πήγαιναν στο βρόντο. Η Ελίζαμπεθ, ακόμα και αν απέρριψε μια τέτοια υποψία, ίσως γινόταν πλέον πιο παρατηρητική.

Η τελευταία αποστολή της άμαξας με τα τέσσερα άλογα ήταν να πάει τον σερ Γουόλτερ, τη δεσποινίδα Έλιοτ και την κυρία Κλέι στο Μπαθ. Η παρέα ξεκίνησε με μεγάλα κέφια. Όταν έφυγαν, η Ανν πήγε με τα πόδια μέχρι το Κέλιντς Λοτζ, όπου θα έμενε την πρώτη βδομάδα, με μια διάθεση ήρεμης λύπης.

Η φίλη της δεν ήταν σε καλύτερη διάθεση. Η λαίδη Ράσελ υπέφερε τρομερά από τον αποχωρισμό της οικογένειας. Σεβόταν την ευυποληψία τους όσο και τη δική της και είχε συνηθίσει την καθημερινή συναναστροφή μαζί τους, που της ήταν πολύτιμη. Την πονούσε να βλέπει το έρημο κτήμα και στεναχωριόταν ακόμα περισσότερο περιμένοντας τους καινούριους ανθρώπους που θα το νοίκιαζαν.

Για να ξεφύγει από τη μοναξιά και τη μελαγχολία της τόσο αλλαγμένης γειτονιάς και για να μη βρίσκεται εκεί όταν θα έρχονταν για πρώτη φορά ο ναύαρχος και η κυρία Κροφτ, η λαίδη Ράσελ είχε αποφασίσει να απουσιάσει κι εκείνη από το σπίτι της μετά την αναχώρηση της Αννν. Έτσι έφυγαν παρέα και η Αννν έμεινε στο Άπερκρος Κότατζ κατά τη διάρκεια του πρώτου σκέλους του ταξιδιού της λαίδης Ράσελ.

Το Άπερκρος ήταν ένα χωριό μεσαίου μεγέθους, που μέχρι πρόσφατα διατηρούσε το παραδοσιακό αγγλικό στυλ, έχοντας μόνο δύο κτίσματα ανώτερα στην εμφάνιση από αυτά των γεωργών και των αγροτών: την τεράστια έπαυλη του φεουδάρχη που δεν είχε ανακαινιστεί ποτέ, με τους ψηλούς τοίχους, τις επιβλητικές καγκελόπορτες και τα πανάρχαια δέντρα· και το μικρό πρεσβυτέριο, περικυκλωμένο από το δικό του φροντισμένο κήπο, μ' ένα αμπέλι και μια αχλαδιά έξω από τα δίφυλλα παράθυρα.

Ωστόσο, όταν παντρεύτηκε ο νεαρός γαιοκτήμονας, ανακαινίστηκε μία από τις αγροικίες για να μείνει εκεί. Το Άπερκρος Κότατζ, με τη βεράντα του, τις μπαλκονόπορτές του και τα άλλα όμορφα χαρακτηριστικά του, εντυπωσίαζε τον ταξιδιώτη όσο και η επιβλητική όψη του Μεγάλου Σπιτιού, της έπαυλης, που απείχε περίπου τετρακόσια μέτρα από εκεί.

Η Αννν είχε μείνει πολλές φορές στο σπίτι της αδελφής της. Ήξερε τις συνήθειες του Άπερκρος τόσο καλά όσο και του Κέλιντς. Οι δυο οικογένειες ήταν διαρκώς μαζί και συνήθιζαν τόσο να μπαινοβγαίνουν η μια στο σπίτι της άλλης κάθε ώρα και στιγμή, ώστε ξαφνιάστηκε όταν βρήκε μόνη της τη Μαίρη. Ωστόσο, μια που ήταν μονάχη, ήταν φυσικό να μη νιώθει καλά, ούτε να έχει κέφια.

Παρόλο που είχε καλύτερο χαρακτήρα από τη μεγαλύτερη

αδελφή της, η Μαίρη δε διέθετε ούτε την κατανόηση ούτε το χαρακτήρα της Ανν. Όταν ήταν υγιής, ευτυχισμένη και της έδιναν την πρέπουσα σημασία είχε καλή διάθεση και εξαιρετικό κέφι, αλλά η παραμικρή αδιαθεσία τη βύθιζε σε μελαγχολία. Δεν άντεχε τη μοναξιά και έχοντας κληρονομήσει ένα μεγάλο μερίδιο της αλαζονείας των Έλιοτ, είχε την τάση να προσθέτει σε κάθε άλλη στεναχώρια της την ιδέα ότι την παραμελούσαν και δεν της φέρονταν καλά.

Στην όψη ήταν λιγότερο όμορφη και από τις δύο αδελφές της και ακόμα και στο άνθος της ηλικίας της δε θα την περιέγραφε κανείς σαν κάτι παραπάνω από μια «συμπαθητική κοπέλα». Τώρα ήταν ξαπλωμένη στον ξεφτισμένο καναπέ του χαριτωμένου μικρού σαλονιού, όπου τα κάποτε κομψά έπιπλα είχαν αρχίσει σιγά σιγά να φθείρονται μετά από τέσσερα καλοκαίρια και δυο παιδιά.

Όταν έφτασε η Ανν, η Μαίρη την υποδέχθηκε λέγοντας: «Ήρθες επιτέλους! Είχα αρχίσει να πιστεύω ότι δε θα σε ξανάβλεπα ποτέ. Είμαι τόσο άρρωστη ώστε με δυσκολία μπορώ και μιλάω. Δεν έχω δει ψυχή όλο το πρωί!»

«Πολύ λυπάμαι που δε σε βρίσκω καλά», αποκρίθηκε η Ανν. «Την Πέμπτη μου έγραψες ότι ήσουν μια χαρά!»

«Ναι, προσπαθώ να κάνω ό,τι καλύτερο μπορώ. Έτσι δεν κάνω πάντα; Μα δεν ήμουν καθόλου καλά τότε· και δε νομίζω ότι έχω νιώσει στη ζωή μου πιο άρρωστη απ’ όσο σήμερα το πρωί. Σίγουρα δε θα έπρεπε να είμαι μόνη. Για φαντάσου να μ’ έπιανε ξαφνικά κάποια τρομερή κρίση και να μην μπορούσα να χτυπήσω το κουδούνι!»

Η Ανν απάντησε ευγενικά και τη ρώτησε για τον άντρα της.

«Α, ο Τσαρλς έχει πάει για σκοποβολή. Έχω να τον δω από τις επτά το πρωί. Επέμενε να πάει, παρόλο που του εξήγησα πόσο άρρωστη ήμουν. Είπε ότι δε θα αργούσε, αλλά δεν έχει γυρίσει ακόμα και τώρα κοντεύει μία η ώρα. Σε διαβεβαιώνω, δεν έχω δει ψυχή όλες αυτές τις ατέλειωτες ώρες».

«Τα αγοράκια σου ήταν εδώ;»

«Ναι, όση ώρα μπορούσα ν’ ανεχτώ τη φασαρία τους, αλλά είναι τόσο άτακτα ώστε μου κάνουν περισσότερο κακό πα-

ρά καλό. Ο μικρός Τσαρλς δε δίνει καμιά σημασία σε ό,τι του λέω και ο Γουόλτερ γίνεται εξίσου κακός».

«Σύντομα θα νιώσεις πολύ καλύτερα», αποκρίθηκε χαρωπά η Αννν. «Ξέρεις πως πάντα σε γιατρεύω όταν έρχομαι. Τι κάνουν οι γείτονές σου στο Μεγάλο Σπίτι;»

«Δεν ξέρω τι να σου πω. Δεν είδα κανέναν τους σήμερα, εκτός από τον κύριο Μάσγκροουβ που πέρασε μόλις πριν λίγο και μου μίλησε από το παράθυρο χωρίς καν να ξεπεζέψει από το άλογό του. Παρόλο που του είπα πόσο άρρωστη ήμουν, κανείς τους δεν έχει έρθει να με δει. Φαντάζομαι ότι δε θα βόλευε τις δεσποινίδες Μάσγκροουβ να μου κάνουν επίσκεψη και δεν τους αρέσει καθόλου να βγαίνουν από τη βολή τους».

«Μπορεί να έρθουν αργότερα. Είναι νωρίς ακόμα».

«Να είσαι σίγουρη πως δεν τις θέλω. Μιλάνε και γελάνε υπερβολικά για τα γούστα μου. Αχ, Αννν, είμαι τελείως χάλια! Ήταν μεγάλη αναισθησία εκ μέρους σου να μην έρθεις την Πέμπτη».

«Χρυσή μου Μαίρη, θυμήσου πόσο καλά ήσουν όταν μου έγραψες! Έγραφες με μεγάλο κέφι και είπες ότι ήσουν μια χαρά και δεν ήταν ανάγκη να βιαστώ να έρθω. Και μια που ήταν έτσι τα πράγματα, θα πρέπει να ξέρεις ότι ήθελα να μείνω με τη λαίδη Ράσελ ως την τελευταία στιγμή. Πέρα από τα αισθήματά μου γι’ αυτή, ήμουν πραγματικά τόσο απασχολημένη ώστε δε βόλευε καθόλου να φύγω νωρίτερα από το Κέλιντς».

«Τι μου λες! Γιατί, τι είχες να κάνεις;»

«Ένα σωρό πράγματα. Περισσότερα από όσα μπορώ να θυμηθώ μέσα σε μια στιγμή, αλλά να σου πω μερικά. Αντέγραψα τον κατάλογο με τα βιβλία και τους πίνακες του πατέρα μας. Πήγα κάμποσες φορές στον κήπο με τον Μακένζι, προσπαθώντας να καταλάβω και να του δώσω κι εκείνου να καταλάβει ποια από τα φυτά της Ελίζαμπεθ είναι για τη λαίδη Ράσελ. Είχα να συμμαζέψω και τα δικά μου πράγματα, να ξεχωρίσω τα βιβλία και τις παρτιτούρες μου, να φτιάξω ξανά όλα μου τα μπαούλα. Και επίσης, Μαίρη, έπρεπε να κάνω και κάτι ακόμα που μου ήταν φοβερά δύσκολο: να επισκεφθώ όλα σχε-

δόν τα σπίτια στην περιοχή για να τους αποχαιρετήσω. Έμαθα ότι το ήθελαν πολύ. Όλα αυτά μου πήραν πάρα πολύ χρόνο».

«Καλά, τέλος πάντων!» Η Μαίρη έμεινε για λίγο σιωπηλή κι ύστερα πρόσθεσε: «Δε με ρώτησες τίποτα για το δείπνο μας στους Πουλ χτες βράδυ».

«Πήγες, λοιπόν; Δε σε ρώτησα, επειδή υπέθεσα πως αναγκάστηκες να μην πας».

«Α, ναι, πήγα! Χτες ένιωθα μια χαρά. Δεν είχα τίποτε απολύτως μέχρι σήμερα το πρωί. Θα ήταν περίεργο να μην πήγαινα».

«Χαίρομαι που ήσουν καλά και ελπίζω να πέρασες μια όμορφη βραδιά».

«Δεν ήταν τίποτα το αξιόλογο. Πάντα ξέρουμε από πριν τι θα φάμε και ποιος θα είναι εκεί. Είναι πολύ άβολο να μην έχουμε δική μας άμαξα. Με πήγαν ο κύριος και η κυρία Μάσγκροουβ και ήμασταν φοβερά στριμωγμένοι! Είναι και οι δυο τους τόσο μεγαλόσωμοι και πιάνουν πολύ χώρο και ο κύριος Μάσγκροουβ πάντα κάθεται γέρνοντας μπροστά. Κι εγώ ήμουν πατικωμένη στο πίσω κάθισμα με την Ενριέτα και τη Λουίζα. Το θεωρώ πολύ πιθανό αυτός να είναι ο λόγος που είμαι σήμερα άρρωστη».

Η Αννέκανε για λίγη ώρα υπομονή και διατήρησε με κόπο το κέφι της κι έτσι η Μαίρη σύντομα ένιωσε καλύτερα. Μπόρεσε ν' ανακαθίσει στα μαξιλάρια του καναπέ και άρχισε να ελπίζει ότι ως το βράδυ θα κατάφερνε να σηκωθεί. Έπειτα, ξεχνώντας τελείως ότι δεν ένιωθε καλά, βρέθηκε στην άλλη άκρη του δωματίου για να τακτοποιήσει καλύτερα τα λουλούδια στο βάζο· ύστερα έφαγε κρύο κρέας και τέλος αισθάνθηκε αρκετά καλά ώστε να προτείνει να πάνε ένα μικρό περίπατο.

«Πού θέλεις να πάμε;» ρώτησε. «Υποθέτω ότι δε θα ήθελες να επισκεφθούμε το Μεγάλο Σπίτι πριν έρθουν εκείνοι να σε δουν».

«Δεν έχω την παραμικρή αντίρρηση», αποκρίθηκε η Ανν. «Ποτέ μου δε θα σκεφτόμουν να κρατήσω τέτοιους τύπους με ανθρώπους που ξέρω τόσο καλά όσο την κυρία και τις δεσποινίδες Μάσγκροουβ».

Στην πραγματικότητα, η Ανν πάντα πίστευε ότι δεν ήταν

καθόλου συνετές τέτοιες σχέσεις, αλλά είχε πάψει να προσπαθεί να τις διορθώσει. Είχε την εντύπωση ότι παρόλο που υπήρχαν διαρκείς αφορμές για παρεξηγήσεις και από τις δυο μεριές, καμιά από τις δύο οικογένειες δεν άντεχε πια χωρίς αυτές.

Κι έτσι πήγαν στο Μεγάλο Σπίτι και κάθισαν μισή ώρα στο παλιομοδίτικο τετράγωνο σαλόνι με το μικρό χαλί και το γυαλιστερό παρκέ, όπου οι κόρες του σπιτιού είχαν προσθέσει σταδιακά ένα πιάνο με ουρά, μια άρπα, ζαρντινιέρες και διάφορα τραπεζάκια εδώ και εκεί.

Οι Μάσγκροουβ, όπως τα σπίτια τους, βρίσκονταν σε κατάσταση αλλαγής και ίσως βελτίωσης. Οι γονείς ήταν της παλιάς αγγλικής σχολής και τα παιδιά τους της καινούριας. Ο κύριος και η κυρία Μάσγκροουβ ήταν πολύ καλοί άνθρωποι· φιλικοί και φιλόξενοι, όχι ιδιαίτερα μορφωμένοι και καθόλου κομψευόμενοι.

Τα παιδιά τους είχαν πιο σύγχρονα μυαλά και ανάλογη συμπεριφορά. Ήταν πολυμελής οικογένεια, όμως τα μεγαλύτερα παιδιά, εκτός από τον Τσαρλς, ήταν η Ενριέτα και η Λουίζα. Οι δυο αυτές δεσποινίδες, δεκαεννιά και είκοσι ετών αντίστοιχα, που είχαν αποκτήσει στο σχολείο τους στο Έξετερ όλα τα συνηθισμένα βασικά προσόντα, ήταν τώρα όπως χιλιάδες άλλες δεσποινίδες, που ζούσαν για να είναι ευτυχισμένες, κεφάτες και μέσα στη μόδα. Το ντύσιμό τους ήταν κομψό, τα πρόσωπά τους αρκετά όμορφα, η διάθεσή τους εξαιρετική, η συμπεριφορά τους ευχάριστη και χωρίς καμιά αμηχανία. Ήταν σημαντικές στο σπίτι τους και δημοφιλείς στα άλλα σπίτια.

Η Αννν πάντα τις θεωρούσε από τα ευτυχέστερα πλάσματα που είχε γνωρίσει ποτέ, ωστόσο δε θα αντάλλασε το συνετό και καλλιεργημένο της μυαλό με καμιά από τις διασκεδάσεις τους. Δεν τις ζήλευε για τίποτε απολύτως, παρά μόνο για την ανοιχτόκαρδη αμοιβαία αγάπη που είχαν μεταξύ τους και που εκείνη δεν είχε νιώσει με καμιά από τις αδελφές της.

Τις υποδέχθηκαν πολύ εγκάρδια. Δε φαινόταν να υπάρχει κανένα πρόβλημα από την πλευρά της οικογένειας του Μεγάλου Σπιτιού, που γενικότερα είχε τη μικρότερη ευθύνη γι' αυ-

τή την κατάσταση, όπως ήξερε πολύ καλά η Ανν. Η μισή ώρα πέρασε με ευχάριστη κουβέντα και δεν ξαφνιάστηκε καθόλου όταν, καθώς έφευγαν, και οι δύο δεσποινίδες Μάσγκροουβ δέχτηκαν να περπατήσουν για λίγο μαζί τους μετά από ιδιαίτερη πρόσκληση της Μαίρης.

Κεφάλαιο 6

Σε αυτή της την επίσκεψη στο Άπερκρος, η Ανν συνειδητοποίησε για μια ακόμα φορά ότι η μετακίνηση από τη μια παρέα ανθρώπων στην άλλη, ακόμα και σε μια απόσταση τριών μόνο μιλίων, συχνά περιλάμβανε εντελώς διαφορετικές συζητήσεις, απόψεις και ιδέες. Ποτέ δεν είχε μείνει εκεί χωρίς να παρατηρήσει εντυπωσιασμένη αυτό το φαινόμενο ή χωρίς να εύχεται να μπορούσαν οι υπόλοιποι Έλιοτ να δουν πόσο λίγο οι κάτοικοι του Άπερκρος γνώριζαν ή ενδιαφέρονταν για ζητήματα που στο Κέλιντς Χολ θεωρούνταν πολύ σημαντικά.

Ωστόσο, παρά την εμπειρία της, ένιωσε πως έπρεπε να πάρει και άλλο ένα μάθημα –τη γνώση της ασημαντότητάς μας πέρα από τον άμεσο κύκλο μας. Γιατί μια που πήγε εκεί με την ψυχή της γεμάτη από το ζήτημα που απασχολούσε ολότελα και τα δύο σπίτια στο Κέλιντς εδώ και πολλές βδομάδες, περίμενε από τους άλλους να δείξουν περισσότερη περιέργεια και συμπόνια.

«Λοιπόν, δεσποινίς Ανν, ο σερ Γουόλτερ και η αδελφή σας έφυγαν. Σε ποιο μέρος του Μπαθ πιστεύετε πως θα εγκατασταθούν;» ρώτησε η κυρία Μάσγκροουβ, χωρίς να περιμένει απάντηση.

Οι κόρες της έσπευσαν να προσθέσουν: «Ελπίζω να πάμε στο Μπαθ το χειμώνα. Μα να θυμάστε, μπαμπά, αν πάμε πρέπει να μείνουμε σε καλό μέρος, όχι πάλι στην πλατεία Κουίν!»

«Έχετε το λόγο μου», είπε απλώς η Μαίρη, «ότι θα περάσω πολύ καλά, όταν σηκωθείτε και πάτε όλοι σας στο Μπαθ για να διασκεδάσετε!»

Η Ανν το μόνο που μπορούσε να κάνει ήταν να αποφασίσει να αποφύγει τέτοιες ψευδαισθήσεις στο μέλλον και σκέφτηκε με περίσσια ευγνωμοσύνη πόσο τυχερή ήταν που είχε μια πραγματικά συμπονετική φίλη σαν τη λαίδη Ράσελ.

Οι κύριοι Μάσγκροουβ είχα δικά τους θηράματα να φυλάνε και να εξοντώνουν και δικά τους άλογα, σκυλιά και εφημερίδες ώστε να περνάνε το χρόνο τους. Οι γυναίκες της οικογένειας ασχολούνταν ολημερίς και ολονυχτίς με τα άλλα συνηθισμένα θέματα ενός νοικοκυριού, με τους γείτονες, τα φουστάνια τους, το χορό και τη μουσική. Η Ανν αναγνώριζε ότι ήταν πολύ σωστό που η κάθε μικρή κοινότητα υπαγόρευε τους δικούς της κανόνες συμπεριφοράς. Ήλπιζε πως σύντομα θα γινόταν αντάξιο μέλος της κοινωνίας όπου είχε μεταφυτευτεί. Εφόσον θα περνούσε τουλάχιστον δυο μήνες στο Άπερκρος, επιβαλλόταν να επενδύσει τη φαντασία της, τη μνήμη της και όλες τις ιδέες της με όσες περισσότερες συνήθειες του Άπερκρος μπορούσε.

Δεν την ενοχλούσαν αυτοί οι δυο μήνες. Η Μαίρη δεν ήταν τόσο κακή και αδιάφορη αδελφή όσο η Ελίζαμπεθ, ούτε τόσο απρόσιτη σε οποιαδήποτε απόπειρα να την επηρεάσει, και στο σπίτι αυτό δεν υπήρχε τίποτε απολύτως που να την κάνει να αισθάνεται άβολα. Η Ανν διατηρούσε πάντα πολύ φιλικές σχέσεις με το γαμπρό της. Και τα παιδιά –που την αγαπούσαν εξίσου και τη σέβονταν πολύ περισσότερο από τη μητέρα τους– της κινούσαν το ενδιαφέρον και την περιέργεια και ασχολιόταν πολύ μαζί τους.

Ο Τσαρλς Μάσγκροουβ ήταν πολιτισμένος και ευχάριστος άνθρωπος. Από άποψη ευαισθησίας και χαρακτήρα ήταν αναμφίβολα ανώτερος από τη γυναίκα του, αλλά όχι τόσο στις ικανότητες, στη συζήτηση ή στη χάρη ώστε να κάνει την Ανν να αναπολεί επικίνδυνα την παλιά του πρόταση γάμου. Ταυτόχρονα, όμως, η Ανν συμφωνούσε με τη λαίδη Ράσελ ότι ο γάμος με μια γυναίκα αντάξιά του θα τον είχε βελτιώσει πολύ και πως μια σύζυγος με πραγματική κατανόηση ίσως καλλιεργούσε περισσότερο το χαρακτήρα του έτσι ώστε οι ασχολίες και οι συνήθειές του να είναι πιο χρήσιμες, πιο αποτελεσματικές και πιο κομψές.

Τώρα, δεν έκανε τίποτα με ιδιαίτερη διάθεση εκτός από το κυνήγι. Σπαταλούσε χωρίς νόημα το χρόνο του, δεν ενδιαφερόταν για βιβλία, ούτε για οτιδήποτε άλλο. Ήταν πάντα καλοδιάθετος και δεν έμοιαζε να επηρεάζεται ιδιαίτερα από τις περιστασιακές μελαγχολίες της γυναίκας του. Γενικά, παρόλο που συχνά διαφωνούσαν, μπορούσαν να θεωρηθούν ευτυχισμένο ζευγάρι. Συμφωνούσαν πάντα στην ανάγκη για περισσότερα χρήματα και στην επιθυμία τους να τους κάνει ο πατέρας του ένα ωραίο δώρο. Μα και εδώ, όπως στα περισσότερα θέματα, εκείνος υπερτερούσε, γιατί ενώ η Μαίρη πίστευε ότι ήταν μεγάλη ντροπή που δεν τους έκανε αυτό το δώρο, ο Τσαρλς υποστήριζε συνέχεια ότι ο πατέρας του είχε κάθε δικαίωμα να ξοδεύει τα χρήματά του όπως του άρεσε.

Όσο για την ανατροφή των παιδιών τους, η δική του θεωρία ήταν πολύ καλύτερη από της γυναίκας του και η μέθοδός του καθόλου κακή. «Θα τα κουμαντάριζα μια χαρά, αν δεν μπλεκόταν η Μαίρη», τον άκουγε συχνά η Αννν να λέει και συμφωνούσε απολύτως μαζί του. Αλλά όταν η Μαίρη διατεινόταν, «Ο Τσαρλς κακομαθαίνει τα παιδιά κι έτσι δεν μπορώ να τα βάλω σε μια τάξη», ποτέ της δεν ένιωθε τον παραμικρό δισταγμό να πει: «Μεγάλη αλήθεια».

Ένα από τα λιγότερο ευχάριστα περιστατικά της διαμονής της εκεί ήταν πως όλες οι πλευρές τής έδειχναν ιδιαίτερη εμπιστοσύνη και γνώριζε πολύ καλά τα παράπονα του κάθε σπιτιού. Μια που ήταν γνωστό ότι μπορούσε να επηρεάσει την αδελφή της, διαρκώς της ζητούσαν ξεκάθαρα ή συγκαλυμμένα να ασκήσει αυτή την επιρροή περισσότερο από όσο ήταν πρακτικό.

«Μακάρι να μπορούσες να πείσεις τη Μαίρη να μη φαντάζεται συνέχεια ότι είναι άρρωστη», της έλεγε ο Τσαρλς.

Η Μαίρη της εκμυστηρευόταν στεναχωρημένη: «Πιστεύω πραγματικά ότι αν ο Τσαρλς με έβλεπε να πεθαίνω, δε θα πίστευε πως μου συμβαίνει κάτι σοβαρό. Είμαι σίγουρη, Αννν, πως μπορείς να τον πείσεις ότι είμαι στ' αλήθεια πολύ άρρωστη».

Μια άλλη μέρα, η Μαίρη δήλωσε: «Δε θέλω καθόλου να στέλνω τα παιδιά στο Μεγάλο Σπίτι, παρόλο που η γιαγιά

τους θέλει συνέχεια να τα βλέπει, γιατί τους κάνει όλα τα χατίρια και όταν γυρνάνε εδώ είναι άρρωστα και αναστατωμένα όλη την υπόλοιπη μέρα».

Και η κυρία Μάσγκροουβ άδραξε την πρώτη ευκαιρία που βρέθηκε μόνη της με την Ανν για να πει: «Αχ, δεσποινίς Ανν, δεν μπορώ να μην εύχομαι να είχε η κυρία Τσαρλς λίγη από τη δική σας μέθοδο με αυτά τα παιδιά. Γενικά είναι τόσο κακομαθημένα! Πιστεύω πως η κυρία Τσαρλς θα ήθελε να τα καλώ συχνότερα, αλλά, ξέρετε, είναι πολύ άσχημο να έχει κανείς στο σπίτι του κάποια παιδιά που να πρέπει να τα ελέγχει κάθε ώρα και στιγμή ή να μπορεί να τα κουμαντάρει μονάχα δίνοντάς τους περισσότερο κέικ από όσο τους κάνει καλό».

Η Μαίρη παραπονιόταν πάλι ότι η κυρία Μάσγκροουβ είχε την τάση να μην της δίνει το προβάδισμα που άρμοζε στη θέση της, όταν δειπνούσαν στο Μεγάλο Σπίτι με άλλες οικογένειες.

Μια μέρα, όμως, που η Ανν είχε πάει περίπατο μόνη με τις δεσποινίδες Μάσγκροουβ, η μία από τις δύο είπε: «Μακάρι να μπορούσε κάποιος να υποδείξει διακριτικά στη Μαίρη ότι θα ήταν πολύ καλύτερα να μην έσπευδε συνέχεια να πάρει τη θέση της μαμάς. Κανείς δεν αμφισβητεί το δικαίωμά της να έχει το προβάδισμα, αλλά θα ήταν πιο κόσμιο από τη μεριά της να μην το απαιτεί διαρκώς. Η μαμά δε δίνει την παραμικρή σημασία, ξέρω όμως πως το έχουν προσέξει άλλοι».

Πώς θα γινόταν να τακτοποιήσει η Ανν όλα αυτά τα ζητήματα όπως έπρεπε; Ελάχιστα πράγματα μπορούσε να κάνει πέρα από το να ακούει υπομονετικά, να μετριάζει κάθε παράπονο, να δικαιολογεί τους μεν στους δε, να τους κάνει νύξεις ότι έπρεπε να δείχνουν περισσότερη ανοχή μια που έμεναν τόσο κοντά, και να επεκτείνει αυτές τις νύξεις προς όφελος της αδελφής της.

Από κάθε άλλη άποψη, η επίσκεψή της ξεκίνησε και συνεχίστηκε πολύ καλά. Η διάθεσή της βελτιώθηκε από την αλλαγή του τόπου διαμονής της και των ασχολιών της, όντας τρία μίλια μακριά από το Κέλιντς. Οι αδιαθεσίες της Μαίρης λιγόστεψαν τώρα που είχε συνέχεια παρέα και η καθημερινή τους συναναστροφή με την άλλη οικογένεια αποτελούσε μάλλον

ευτύχημα. Συναντιόνταν κάθε πρωί και σπάνια ήταν τα βράδια που τα περνούσαν χώρια. Η Ανν πίστευε πως δε θα τα πήγαιναν τόσο καλά, αν δε συναντούσαν στα συνηθισμένα μέρη τις αξιοπρεπείς φυσιογνωμίες του κυρίου και της κυρίας Μάσγκροουβ ή χωρίς τις συζητήσεις, τα γέλια και τα τραγούδια των θυγατέρων τους.

Η ίδια έπαιζε μουσική πολύ καλύτερα και από τις δύο δεσποινίδες Μάσγκροουβ, όμως, εφόσον δεν είχε ούτε καλή φωνή ούτε άρπα ούτε στοργικούς γονείς να ακούν και να ενθουσιάζονται με το παίξιμό της, κανείς δεν έδινε ιδιαίτερη σημασία στο ταλέντο της. Από τότε που είχε χάσει την αγαπημένη της μητέρα, στα δεκατέσσερά της χρόνια, εκτός από μια σύντομη χρονική περίοδο η Ανν ποτέ της δε γνώρισε τη χαρά να την ακούει κάποιος ή να την ενθαρρύνει με δίκαιη εκτίμηση ή πραγματικό γούστο. Η τρυφερή μεροληψία του κυρίου και της κυρίας Μάσγκροουβ για το παίξιμο των θυγατέρων τους και η απόλυτη αδιαφορία τους για το παίξιμο οποιουδήποτε άλλου την ευχαριστούσαν σε τέτοιο βαθμό ώστε η ίδια δεν αισθανόταν καθόλου άβολα.

Μερικές φορές έβρισκαν και άλλη παρέα στο Μεγάλο Σπίτι. Η γειτονιά δεν ήταν μεγάλη, όμως οι Μάσγκροουβ δέχονταν επισκέψεις από όλους, έκαναν περισσότερα δείπνα, είχαν περισσότερους μουσαφίρηδες και προσκεκλημένους από οποιαδήποτε άλλη οικογένεια.

Τα κορίτσια τρελαίνονταν για χορό και κάθε τόσο οι βραδιές κατέληγαν σε απροσχεδίαστη χοροεσπερίδα. Υπήρχε μια οικογένεια με ξαδέρφια, με μικρότερη οικονομική άνεση, που έμεναν σε κοντινή απόσταση από το Άπερκρος και όλη τους η διασκέδαση εξαρτιόταν από τους Μάσγκροουβ. Έρχονταν οποιαδήποτε ώρα της ημέρας, πρόθυμοι να παίξουν οτιδήποτε και να χορέψουν οπουδήποτε. Η Ανν, προτιμώντας το ρόλο του μουσικού από οποιαδήποτε άλλη ενεργή συμμετοχή, τους έπαιζε λαϊκούς χορούς ώρες ολόκληρες.

Έτσι πέρασαν οι πρώτες τρεις βδομάδες. Η 29η Σεπτεμβρίου έφτασε και η καρδιά της Ανν βρέθηκε πάλι στο Κέλιντς. Δεν μπορούσε να σκεφτεί τίποτε άλλο εκείνη τη συγκεκριμένη μέρα. Το βράδυ, η Μαίρη αναφώνησε: «Θεούλη μου, σή-

μερα δεν είναι η μέρα που οι Κροφτ θα πήγαιναν στο Κέλιντς; Χαίρομαι που δεν το θυμήθηκα πρωτύτερα. Πόση στεναχώρια νιώθω!»

Οι Κροφτ εγκαταστάθηκαν με ταχύτητα ναυτικής άσκησης και έπρεπε να τους κάνουν επίσκεψη. Η Μαίρη απεχθανόταν αυτό το καθήκον. «Κανείς δεν ξέρει πόσο πολύ θα υποφέρω. Θα το αναβάλω όσο περισσότερο μπορώ», δήλωσε. Ωστόσο, δεν ησύχασε παρά μόνο όταν έπεισε τον Τσαρλς να την πάει εκεί με την άμαξα, μία από τις πρώτες μέρες, και επέστρεψε πολύ κεφάτη και καθησυχασμένη. Η Aνν χάρηκε πολύ που δεν είχε μέσο για να πάει κι εκείνη. Ήθελε, όμως, να δει τους Κροφτ και χάρηκε που έτυχε να βρίσκεται στο Άπερκρος Κότατζ όταν ανταπέδωσαν την επίσκεψη.

Όταν έφτασαν, ο οικοδεσπότης δεν ήταν στο σπίτι αλλά βρήκαν τις δυο αδελφές. Μια που η κυρία Κροφτ καθόταν από τη μεριά της Ανν, ενώ ο ναύαρχος είχε βολευτεί κοντά στη Μαίρη και στα παιδιά της, μπόρεσε να την παρατηρήσει προσεκτικά για να δει αν έμοιαζε με τον πλοίαρχο Γουέντγουορθ. Αν δεν του έμοιαζε στην όψη, ίσως διέκρινε κάποια ομοιότητα στη φωνή ή στα συναισθήματα και στις εκφράσεις της.

Η κυρία Κροφτ, αν και δεν ήταν ούτε ψηλή ούτε παχιά, είχε γεροδεμένο, ευθυτενές και εύρωστο παρουσιαστικό που έδινε κύρος στην όψη της. Είχε ζωηρά σκούρα μάτια, γερά δόντια και πολύ ευχάριστο πρόσωπο, παρόλο που η κοκκινισμένη και τραχιά επιδερμίδα της –εξαιτίας του γεγονότος ότι είχε ταξιδέψει στη θάλασσα σχεδόν όσο και ο άντρας της– την έκανε να φαίνεται μεγαλύτερη από τα τριάντα οχτώ της χρόνια. Η συμπεριφορά της ήταν φιλική, άνετη και αποφασιστική, δείχνοντας άνθρωπο με αυτοπεποίθηση, και ήταν κεφάτη χωρίς να γίνεται άξεστη.

Η Ανν την εκτίμησε ιδιαίτερα για τη μεγάλη ευαισθησία που έδειξε απέναντί της σε ό,τι αφορούσε το Κέλιντς. Αυτό την ευχαρίστησε, ιδιαίτερα αφού σιγουρεύτηκε από την πρώτη στιγμή ότι δεν υπήρχε η παραμικρή ένδειξη καχυποψίας εκ μέρους της κυρίας Κροφτ. Αισθανόταν απόλυτα ήσυχη από αυτή την άποψη, γεμάτη δύναμη και κουράγιο, μέχρι που η κυρία Κροφτ είπε ξαφνικά, ηλεκτρίζοντας την ατμόσφαιρα: «Απ’

ό,τι κατάλαβα, εσάς και όχι την αδελφή σας είχε τη χαρά να γνωρίσει ο αδελφός μου όταν βρισκόταν σε αυτά τα μέρη».

Η Αννευχήθηκε να είχε ξεπεράσει την ηλικία του κοκκινίσματος, αλλά σίγουρα δεν είχε ξεπεράσει την ηλικία της συγκίνησης.

«Δε μάθατε ίσως ότι παντρεύτηκε;» πρόσθεσε η κυρία Κροφτ.

Τώρα έπρεπε να απαντήσει όπως απαιτούσε η ευγένεια. Όταν αμέσως μετά κατάλαβε από τα λόγια της κυρίας Κροφτ ότι εκείνη μιλούσε για τον κύριο Γουέντγουορθ, χάρηκε που είχε πει κάτι που ίσχυε και για τα δυο αδέλφια. Αμέσως αισθάνθηκε πόσο λογικό ήταν η κυρία Κροφτ να σκέφτεται και να αναφέρεται στο βοηθό εφημέριου Έντουαρντ Γουέντγουορθ και όχι στον Φρέντερικ. Κυριευμένη από ντροπή που είχε ξεχάσει τον Έντουαρντ, ρώτησε για την κατάσταση του πρώην γείτονά τους με το πρέπον ενδιαφέρον.

Μετά η επίσκεψη κύλησε ήρεμα· μέχρι την ώρα που σηκώθηκαν να φύγουν, όταν άκουσε το ναύαρχο να λέει στη Μαίρη: «Περιμένουμε να μας επισκεφθεί σύντομα ένας από τους αδελφούς της κυρίας Κροφτ. Τολμώ να πω ότι γνωρίζετε το όνομά του».

Τον διέκοψαν απότομα οι ανυπόμονες επιθέσεις των αγοριών της Μαίρης, που κόλλησαν πάνω του σαν να ήταν παλιός φίλος και δήλωσαν ότι δεν ήθελαν να φύγει. Μια που ήταν πολύ απασχολημένος, προτείνοντάς τους να τα χώσει στην τσέπη του παλτού του και να τα πάρει μαζί του, ώστε να ολοκληρώσει την πρότασή του, η Αννέπεισε τον εαυτό της όσο καλύτερα μπορούσε ότι μάλλον θα εννοούσε τον ίδιο αδελφό στον οποίο αναφέρθηκε η κυρία Κροφτ. Ωστόσο, εξακολουθούσε να νιώθει αγωνία και να θέλει να ακούσει οτιδήποτε είχε ειπωθεί για το ζήτημα αυτό στο άλλο σπίτι, το οποίο είχαν επισκεφθεί οι Κροφτ προηγουμένως.

Οι κάτοικοι του Μεγάλου Σπιτιού θα περνούσαν τη βραδιά τους στο Κότατζ. Μια που ήταν ήδη φθινόπωρο και δε διήνυαν πια με τα πόδια αυτή την απόσταση, κάθονταν και αφουγκράζονταν μήπως ακούσουν την άμαξα, όταν έφτασε η μικρότερη δεσποινίς Μάσγκροουβ περπατώντας. Η πρώτη α-

παισιόδοξη ιδέα που τους πέρασε από το μυαλό ήταν πως είχε έρθει να ζητήσει συγνώμη και πως θα αναγκάζονταν να περάσουν μόνοι τη βραδιά. Η Μαίρη ήταν πανέτοιμη να παρεξηγηθεί, όταν η Λουίζα τους εξήγησε ότι ήρθε με τα πόδια για να χωρέσει μέσα στην άμαξα και η άρπα.

«Και θα σας πω για ποιο λόγο τη φέρνουμε», πρόσθεσε. «Ο μπαμπάς και η μαμά είναι πολύ μελαγχολικοί απόψε, ειδικά η μαμά. Σκέφτεται τόσο πολύ τον καημένο τον Ρίτσαρντ! Και συμφωνήσαμε πως θα είναι καλύτερα να φέρουμε την άρπα, γιατί φαίνεται πως τη διασκεδάζει περισσότερο από το πιάνο. Όταν οι Κροφτ μας επισκέφθηκαν σήμερα το πρωί, έτυχε να πουν ότι ο αδελφός της κυρίας Κροφτ, ο πλοίαρχος Γουέντγουορθ, μόλις επέστρεψε στην Αγγλία, αποστρατεύτηκε ή κάτι τέτοιο, και θα έρθει σχεδόν αμέσως να τους δει», συνέχισε η Λουίζα. «Μόλις έφυγαν, η μαμά θυμήθηκε δυστυχώς ότι Γουέντγουορθ μπορεί να λεγόταν ένας από τους πλοιάρχους του καημένου του Ρίτσαρντ, μια εποχή. Δεν ξέρω πότε ή πού, αλλά πολύ πριν πεθάνει ο κακομοίρης!»

Οι πραγματικές περιστάσεις αυτού του θλιβερού κεφαλαίου της οικογενειακής ιστορίας ήταν πως οι Μάσγκροουβ είχαν δυστυχώς έναν προβληματικό και επιπόλαιο γιο, τον οποίο ευτυχώς έχασαν πριν φτάσει στα είκοσι χρόνια του· τον είχαν στείλει στα πλοία επειδή φερόταν ανόητα και ατίθασα στη στεριά. Ελάχιστα ενδιαφερόταν γι’ αυτόν η οικογένειά του, αλλά και πάλι ήταν όσο του άξιζε· σπάνια μάθαιναν νέα του και δε στεναχωρήθηκαν σχεδόν καθόλου όταν πριν δύο χρόνια έφτασε στο Άπερκρος η είδηση ότι είχε πεθάνει στο εξωτερικό.

Είχε μπει στο ναυτικό εδώ και αρκετά χρόνια. Στην πορεία αυτών των μεταθέσεων που συνηθίζεται για τους ανθυποπλοίαρχους –ειδικά εκείνους που θέλει κάθε πλοίαρχος να ξεφορτωθεί–, είχε περάσει έξι μήνες στη φρεγάτα του πλοιάρχου Φρέντερικ Γουέντγουορθ, τη *Λακωνία*. Από τη *Λακωνία*, χάρη στην πίεση του καπετάνιου του, είχε γράψει τα δύο μοναδικά γράμματα που είχαν λάβει ποτέ ο πατέρας και η μητέρα του όλα εκείνα τα χρόνια που έλειπε από την πατρίδα. Για την ακρίβεια, ήταν τα μόνα ανυστερόβουλα γράμματα· σε όλα τα υπόλοιπα ζητούσε απλώς χρήματα.

Σε κάθε γράμμα μιλούσε με τα καλύτερα λόγια για τον καπετάνιο του, αλλά οι γονείς του δεν είχαν καμιά περιέργεια για τα ονόματα των αντρών ή των πλοίων εκείνη την εποχή. Το γεγονός ότι η κυρία Μάσγκροουβ θυμήθηκε ξαφνικά το όνομα Γουέντγουορθ σε σχέση με το γιο της έμοιαζε σαν μια από αυτές τις ξαφνικές αναλαμπές του νου που συμβαίνουν πότε πότε.

Είχε ψάξει τα γράμματά της και διαπίστωσε πως όντως θυμόταν σωστά. Ξαναδιαβάζοντας αυτά τα γράμματα μετά από τόσο πολύ καιρό, επηρεάστηκε πολύ και κυριεύτηκε από μεγαλύτερη θλίψη για το γιο της από όση είχε νιώσει μόλις άκουσε την είδηση του θανάτου του. Και ο κύριος Μάσγκροουβ στεναχωρήθηκε, αν και σε μικρότερο βαθμό.

Μόλις έφτασαν στο Κότατζ, ήταν φως φανάρι πως είχαν ανάγκη πρώτα απ’ όλα να ξαναμιλήσουν γι’ αυτό το θέμα και μετά να απολαύσουν την παρηγοριά που μπορούσε να τους προσφέρει η πρόσχαρη συντροφιά.

Ακούγοντάς τους να μιλάνε τόσο πολύ για τον πλοίαρχο Γουέντγουορθ και διαπιστώνοντας τελικά ότι κατά πάσα πιθανότητα θα αποδεικνυόταν πως ήταν ο ίδιος πλοίαρχος Γουέντγουορθ τον οποίο θυμόντουσαν να είχαν συναντήσει μια δυο φορές –ένα εξαιρετικό παλικάρι–, τα νεύρα της Ανν δοκιμάστηκαν ξανά. Συμπέρανε, όμως, ότι θα έπρεπε να αποκτήσει ανοσία. Μια που τον περίμεναν να επισκεφθεί την περιοχή, έπρεπε να εκπαιδεύσει τον εαυτό της να παραμένει αδιάφορη σε τέτοιες συζητήσεις.

Και όχι μόνο τον περίμεναν να εμφανιστεί σύντομα, αλλά οι Μάσγκροουβ, πλημμυρισμένοι ευγνωμοσύνη για την καλοσύνη που είχε δείξει στον καημένο τον Ντικ, ήταν αποφασισμένοι να επιδιώξουν τη γνωριμία του αμέσως μόλις μάθαιναν ότι έφτασε.

Κεφάλαιο 7

Μετά από πολύ λίγες μέρες, κυκλοφόρησε η είδηση ότι ο πλοίαρχος Γουέντγουορθ βρισκόταν στο Κέλιντς. Ο κύριος Μάσγκροουβ έσπευσε να τον επισκεφθεί και επέστρεψε γεμάτος επαίνους για εκείνον. Τον προσκάλεσε, μαζί με τους Κροφτ, να δειπνήσουν στο Άπερκρος στο τέλος της επόμενης βδομάδας.

Ήταν πολύ μεγάλη απογοήτευση για τον κύριο Μάσγκροουβ η διαπίστωση ότι δεν μπορούσαν να έρθουν νωρίτερα –τόσο ανυπόμονος ένιωθε να δείξει την ευγνωμοσύνη του βλέποντας τον πλοίαρχο Γουέντγουορθ κάτω από τη στέγη του και προσφέροντάς του ό,τι καλύτερο και εκλεκτότερο από τα κελάρια του. Ωστόσο, έπρεπε να περάσει μια βδομάδα. Μόνο μία βδομάδα, σύμφωνα με τους υπολογισμούς της Ανν, κι έπειτα μάλλον θα αναγκάζονταν να συναντηθούν. Σύντομα άρχισε να εύχεται να μπορούσε να νιώσει ασφαλής έστω και για μια βδομάδα.

Ο πλοίαρχος Γουέντγουορθ ανταπέδωσε σχεδόν αμέσως την ευγενική επίσκεψη του κυρίου Μάσγκροουβ και η Ανν παραλίγο να βρισκόταν στο Μεγάλο Σπίτι στη διάρκεια εκείνης της μισής ώρας. Ήταν έτοιμες να ξεκινήσουν, με τη Μαίρη, για εκεί όπου όπως έμαθε αργότερα σίγουρα θα τον συναντούσε, όταν έφεραν στο σπίτι το μεγαλύτερο γιο της αδελφής της που είχε πέσει και χτυπήσει άσχημα. Η κατάσταση του παιδιού τις έκανε να ξεχάσουν εντελώς την επίσκεψη, ωστόσο η Ανν δεν μπόρεσε να μη νιώσει ανακουφισμένη που

γλίτωσε τη συνάντηση, παρά την αγωνία που αισθάνονταν όλοι για τον μικρό Τσαρλς.

Είχε εξαρθρώσει το κλειδοκόκαλό του και είχε χτυπήσει τόσο στην πλάτη ώστε όλοι έτρεμαν το χειρότερο. Το απόγευμα κύλησε μέσα στην απελπισία και η Αννείχε να κάνει ένα σωρό πράγματα ταυτόχρονα: να στείλει να ειδοποιήσουν το φαρμακοποιό, να βρουν και να πληροφορήσουν για τα καθέκαστα τον πατέρα του παιδιού, να συμπαρασταθεί στη μητέρα και να φροντίσει να μην πάθει καμιά υστερία, να ελέγξει τους υπηρέτες, να αποδιώξει το μικρότερο παιδί, να περιποιηθεί και να παρηγορήσει το άρρωστο. Μόλις το θυμήθηκε, έστειλε μια ειδοποίηση στο Μεγάλο Σπίτι, με αποτέλεσμα να καταπλεύσει μια κουστωδία από φοβισμένους και απορημένους συγγενείς, οι οποίοι πιο πολύ την αναστάτωσαν παρά τη βοήθησαν.

Η πρώτη παρηγοριά ήταν η άφιξη του γαμπρού της, μια που εκείνος μπορούσε να φροντίσει καλύτερα τη γυναίκα του. Η δεύτερη ευλογία ήταν η παρουσία του φαρμακοποιού. Μέχρι να εξετάσει τον μικρό, οι φόβοι τους φούντωναν γιατί ήταν αόριστοι. Υποψιάζονταν πως είχε τραυματιστεί σοβαρά, χωρίς να ξέρουν πού. Σύντομα, όμως, το κλειδοκόκαλο μπήκε στη θέση του και παρόλο που ο κύριος Ρόμπινσον ψηλάφιζε εδώ και εκεί, και έτριβε κι έπαιρνε σοβαρό ύφος και μιλούσε σιγανά στον πατέρα και στη θεία του παιδιού, όλοι ήλπιζαν πια για το καλύτερο και κατάφεραν να καθίσουν στο τραπέζι για το δείπνο κάπως καθησυχασμένοι.

Λίγο πριν φύγουν, οι δυο νεαρές θείες μπόρεσαν να ξεχάσουν κάπως την κατάσταση του μικρού Τσαρλς, ώστε να τους ενημερώσουν για την επίσκεψη του πλοιάρχου Γουέντγουορθ. Έμειναν πέντε λεπτά περισσότερο από τον πατέρα και τη μητέρα τους και προσπάθησαν να εκφράσουν πόσο ενθουσιασμένες ήταν μαζί του και πόσο πιο γοητευτικό και απείρως πιο ευχάριστο τον έβρισκαν από οποιονδήποτε άλλο άντρα που υπήρξε παλιότερα ευνοούμενός τους.

Πόσο χάρηκαν όταν άκουσαν τον μπαμπά να τον προσκαλεί να δειπνήσει μαζί τους, πόσο στεναχωρήθηκαν όταν εκείνος απάντησε πως του ήταν εντελώς αδύνατον, και πόσο ευ-

χαριστήθηκαν πάλι μόλις τους υποσχέθηκε να πάει να δειπνήσει μαζί τους την επόμενη μέρα. Με λίγα λόγια, η παρουσία του και όλες οι κουβέντες του διέθεταν τέτοια εξαίσια χάρη, ώστε μπορούσαν να τους διαβεβαιώσουν πως είχαν ξετρελαθεί και οι δυο μαζί του. Και ύστερα έφυγαν τρέχοντας, γεμάτες χαιρεκακία και αγάπη σε ίσες δόσεις, και έχοντας στο νου τους περισσότερο τον πλοίαρχο Γουέντγουορθ παρά τον ανιψιό τους.

Η ίδια ιστορία και ο ίδιος ενθουσιασμός επαναλήφθηκε όταν οι δυο κοπέλες επανήλθαν το επόμενο απόγευμα, μαζί με τον πατέρα τους, για να πληροφορηθούν την κατάσταση του παιδιού. Ο κύριος Μάσγκροουβ, που είχε ξεπεράσει την πρώτη του ανησυχία για τον κληρονόμο του, επιβεβαίωσε τα λόγια και τους επαίνους τους και ήλπιζε ότι δεν υπήρχε πλέον λόγος να αναβάλουν το δείπνο με τον πλοίαρχο Γουέντγουορθ. Λυπόταν μονάχα που οι κάτοικοι του Κότατζ μάλλον δε θα ήθελαν να αφήσουν το αγοράκι τους, για να γνωρίσουν τον προσκεκλημένο του.

Πράγματι, τόσο ο πατέρας όσο και η μητέρα βρίσκονταν ακόμα υπό την επήρεια του πρόσφατου πανικού και δεν άντεχαν τη σκέψη να αφήσουν το γιο τους μόνο. Η Ανν, ανακουφισμένη που θα γλίτωνε τη συνάντηση, δεν μπόρεσε να μην προσθέσει τις ένθερμες διαμαρτυρίες της στις δικές τους.

Αργότερα, ωστόσο, ο Τσαρλς Μάσγκροουβ έδειξε διάθεση να επισκεφθεί το πατρικό του. «Το παιδί πάει πολύ καλά και θέλω πολύ να γνωρίσω τον πλοίαρχο Γουέντγουορθ», παρατήρησε. «Ίσως πάω αργότερα το βράδυ. Θα μείνω να δειπνήσω εδώ, αλλά μπορεί να περάσω για μισή ώρα από το Μεγάλο Σπίτι».

Η γυναίκα του διαμαρτυρήθηκε έντονα. «Α, όχι, Τσαρλς, όχι, δε θα το αντέξω έτσι και φύγεις. Σκέψου μόνο την περίπτωση να γίνει κάτι!»

Το παιδί είχε περάσει μια ήσυχη νύχτα και ένιωθε καλύτερα σήμερα. Θα περνούσε λίγος καιρός μέχρι να βεβαιωθούν ότι δεν υπήρχε κάποιο τραύμα στη σπονδυλική στήλη, όμως ο κύριος Ρόμπινσον δε βρήκε τίποτα που να αυξήσει την ανησυχία του. Συνεπώς, ο Τσαρλς Μάσγκροουβ άρχισε να νιώθει

πως δεν ήταν απαραίτητο να παραμένει περιορισμένος στο σπίτι. Το παιδί έπρεπε να μείνει στο κρεβάτι και να απασχολείται όσο πιο ήρεμα γινόταν, αλλά τι μπορούσε να κάνει ο πατέρας του; Αυτά ήταν δουλειές των γυναικών και θα ήταν ανοησία να μείνει στο σπίτι. Ο πατέρας του ήθελε πολύ να του γνωρίσει τον πλοίαρχο Γουέντγουορθ και μια που δεν υπήρχε κανένας σοβαρός λόγος για να αρνηθεί, έπρεπε να πάει. Στο τέλος, γυρίζοντας από το κυνήγι, δήλωσε ευθαρσώς και δημοσίως ότι σκόπευε να ντυθεί αμέσως και να δειπνήσει στο Μεγάλο Σπίτι.

«Το παιδί τα πάει μια χαρά», είπε. «Είπα, λοιπόν, στον πατέρα μου μόλις τώρα ότι θα πήγαινα κι εκείνος συμφώνησε απόλυτα μαζί μου. Μια που είναι εδώ η αδελφή σου, αγάπη μου, δεν έχω την παραμικρή ανησυχία. Εσύ δε θα ήθελες να τον αφήσεις, καταλαβαίνεις όμως ότι εγώ δεν μπορώ να βοηθήσω πουθενά. Αν συμβεί οτιδήποτε, θα με ειδοποιήσει η Αννκαι θα επιστρέψω».

Οι σύζυγοι καταλαβαίνουν συνήθως πότε είναι μάταιο να εναντιωθούν. Η Μαίρη αντιλήφθηκε από τον τρόπο που μιλούσε ο Τσαρλς ότι ήταν απόλυτα αποφασισμένος να πάει στο δείπνο και δε θα είχε κανένα νόημα να φέρει αντίρρηση. Κι έτσι δε μίλησε καθόλου μέχρι εκείνος να βγει από το δωμάτιο.

Μόλις, όμως, έμειναν μόνες με την Ανν, παρατήρησε: «Δηλαδή, εσύ κι εγώ θα μείνουμε ολομόναχες εδώ μέσα, με το κακόμοιρο παιδί που είναι άρρωστο, και δε θα δούμε ψυχή όλο το βράδυ! Αυτή είναι η μοίρα μου μια ζωή».

«Μα θα ένιωθες άνετα να περάσεις όλο το βράδυ μακριά από το παιδί σου;»

«Ναι. Αφού μπορεί ο μπαμπάς του, γιατί να μην μπορώ εγώ; Η Τζεμάιμα, η νταντά, είναι πολύ προσεκτική. Θα μπορούσε να μας στέλνει νέα για την κατάστασή του κάθε μία ώρα».

«Τότε, αν δε νομίζεις πως είναι πολύ αργά να ειδοποιήσεις ότι θα πας κι εσύ, γιατί δε φεύγεις μαζί με τον άντρα σου; Άφησε εμένα να φροντίσω τον μικρό Τσαρλς. Ο κύριος και η κυρία Μάσγκροουβ δε θα το θεωρήσουν ανάρμοστο, αφού θα μείνω εγώ μαζί του».

«Το λες σοβαρά;» φώναξε η Μαίρη και τα μάτια της έλαμψαν. «Μπα, σε καλό μου! Πολύ καλή η ιδέα σου, πραγματικά. Αχ! Τότε, σίγουρα θα πάω. Μπορείς να μας ειδοποιήσεις να γυρίσουμε έτσι και συμβεί οτιδήποτε, μα τολμώ να πω ότι τίποτα δεν πρόκειται να σε ανησυχήσει. Δε θα πήγαινα, αν δεν αισθανόμουν απόλυτα ήσυχη για το χρυσό μου αγοράκι».

Και αμέσως έτρεξε να χτυπήσει την πόρτα του άντρα της. Καθώς η Αννην ακολούθησε πάνω, πρόλαβε να ακούσει όλη τη συζήτηση.

Η Μαίρη άρχισε να λέει ενθουσιασμένη: «Θα έρθω κι εγώ μαζί σου, Τσαρλς, γιατί δε θα είμαι πιο χρήσιμη εδώ από όσο εσύ. Θα μείνει η Αννγια να προσέχει τον μικρό. Η ίδια μου το πρότεινε».

«Πολύ ευγενικό εκ μέρους της Αννν», αποκρίθηκε ο άντρας της, «και θα χαρώ πάρα πολύ να έρθεις. Ωστόσο, μου φαίνεται αρκετά σκληρό να μείνει εκείνη ολομόναχη στο σπίτι για να περιποιηθεί το άρρωστο παιδί μας».

Η Αννβρισκόταν τώρα κοντά τους και υπερασπίστηκε την επιλογή της. Η ειλικρίνεια των λόγων της σύντομα τον έπεισε κι έτσι ο Τσαρλς δεν έφερε άλλες αντιρρήσεις που η κουνιάδα του θα έμενε να δειπνήσει μόνη της. Επέμεινε, ωστόσο, να έρθει κι εκείνη αργότερα, όταν το παιδί κοιμόταν, και την παρακίνησε με καλοσύνη να τον αφήσει να έρθει να την πάρει, δεν κατάφερε όμως να τη μεταπείσει.

Σε λίγη ώρα, η Αννν τους είδε μ' ευχαρίστηση να ξεκινάνε κεφάτοι για το Μεγάλο Σπίτι. Όσο για την ίδια, έμεινε πίσω, περισσότερο ανακουφισμένη απ' όσο ίσως θα ένιωθε ποτέ. Ήξερε πως η πρώτη της έγνοια έπρεπε να είναι το παιδί –και τι την ένοιαζε αν ο Φρέντερικ Γουέντγουορθ βρισκόταν μόνο μισό μίλι μακρύτερα και εντυπωσίαζε τους άλλους;

Θα ήθελε να ήξερε πώς θα αισθανόταν εκείνος στην προοπτική να τη συναντήσει. Ίσως αδιάφορα, αν μπορούσε να υφίσταται αδιαφορία σε τέτοιες συνθήκες. Μάλλον θα ένιωθε ή αδιάφορος ή απρόθυμος να συναντηθούν. Αν είχε επιθυμήσει ποτέ να την ξαναδεί, δε χρειαζόταν να περιμένει ως εκείνη την ώρα. Θα μπορούσε να κάνει ό,τι θα έκανε εκείνη αν ήταν

στη θέση του εδώ και πολύ καιρό, μόλις οι περιστάσεις τού χάριζαν την οικονομική ανεξαρτησία που κάποτε του έλειπε.

Ο γαμπρός και η αδελφή της επέστρεψαν ενθουσιασμένοι με την καινούρια γνωριμία που έκαναν και γενικότερα με την επίσκεψή τους. Η βραδιά είχε μουσική, τραγούδια, συζητήσεις, γέλια, ό,τι πιο ευχάριστο, και ο πλοίαρχος Γουέντγουορθ είχε γοητευτικούς τρόπους, δεν ήταν συνεσταλμένος ούτε απρόσιτος. Όλοι έμοιαζαν να ταιριάζουν απόλυτα και το επόμενο πρωί κιόλας θα ερχόταν να πάει για κυνήγι με τον Τσαρλς.

Τον είχαν καλέσει να πάρει πρόγευμα στο Κότατζ, αλλά εκείνος δίστασε γιατί φοβόταν μήπως ανησυχούσε την κυρία Τσαρλς Μάσγκροουβ, μια που είχε άρρωστο παιδί. Κι έτσι, δεν κατάλαβαν πώς, κανόνισαν να τον συναντήσει ο Τσαρλς για πρόγευμα στο σπίτι του πατέρα του.

Η Αννν το καταλάβαινε. Εκείνος επιθυμούσε να αποφύγει μια συνάντηση μαζί της. Έμαθε ότι είχε ρωτήσει γι' αυτή, όπως ρωτάει κανείς για μια παλιά γνώριμη, ομολογώντας πως τη γνώριζε όπως το είχε ομολογήσει κι εκείνη. Ίσως το κίνητρό του να ήταν ίδιο με το δικό της, να ήθελε να αποφύγουν τις συστάσεις όταν βλέπονταν ξανά.

Οι ένοικοι του Κότατζ ξυπνούσαν πάντα αργότερα από τους ενοίκους του Μεγάλου Σπιτιού. Την επόμενη μέρα, η διαφορά στα ωράρια ήταν τόσο μεγάλη, ώστε η Μαίρη και η Αννν δεν είχαν προλάβει καλά καλά να καθίσουν για πρωινό, όταν ο Τσαρλς μπήκε στο δωμάτιο για να τις ενημερώσει ότι ξεκινούσαν και πως τον ακολουθούσαν οι αδελφές του μαζί με τον πλοίαρχο Γουέντγουορθ. Οι αδελφές του ήθελαν να επισκεφθούν τη Μαίρη και το παιδί, και ο πλοίαρχος Γουέντγουορθ πρότεινε και αυτός να περάσει για λίγα λεπτά, αν δεν την έβγαζε από το πρόγραμμά της.

Η Μαίρη, ικανοποιημένη από την αβρότητά του, τον υποδέχθηκε ενθουσιασμένη. Χιλιάδες συναισθήματα μάχονταν μέσα στην καρδιά της Αννν, μα το πιο παρηγορητικό ήταν η σκέψη πως σύντομα όλα θα τέλειωναν. Και όντως, έτσι έγινε.

Δύο λεπτά μετά την προειδοποίηση του Τσαρλς, εμφανίστηκαν οι επισκέπτες και η Μαίρη με την Αννν πέρασαν στο

σαλόνι. Το βλέμμα της συνάντησε κλεφτά το βλέμμα του πλοίαρχου Γουέντγουορθ και υποκλίθηκαν και οι δυο ευγενικά· άκουσε τη φωνή του· εκείνος μιλούσε στη Μαίρη, διατύπωσε τις συνηθισμένες ευγένειες, μετά είπε στις δεσποινίδες Μάσγκροουβ κάτι που δήλωνε την οικειότητα που είχε αποκτήσει μαζί τους· το δωμάτιο έμοιαζε γεμάτο πρόσωπα και φωνές, σε λίγα λεπτά όμως όλα τέλειωσαν.

Ο Τσαρλς πρόβαλε στο παράθυρο για να ειδοποιήσει τον πλοίαρχο Γουέντγουορθ πως όλα ήταν έτοιμα. Ο επισκέπτης τους υποκλίθηκε και έφυγε –και μαζί του έφυγαν και οι δεσποινίδες Μάσγκροουβ, αποφασίζοντας ξαφνικά να συνοδέψουν τους κυνηγούς ως την άκρη του χωριού. Το δωμάτιο άδειασε και η Ανν μπορούσε πια να φάει το πρωινό της με την άνεσή της.

«Τέλειωσε! Τέλειωσε!» μονολογούσε συνέχεια, με ευγνωμοσύνη και νευρικότητα. «Το χειρότερο πέρασε!»

Η Μαίρη μιλούσε, αλλά η Ανν δεν της έδινε σημασία. Τον είχε δει. Είχαν συναντηθεί. Βρέθηκαν για άλλη μια φορά στο ίδιο δωμάτιο.

Σύντομα, ωστόσο, άρχισε να σκέφτεται πιο λογικά και προσπάθησε να πνίξει τα αισθήματά της. Οκτώ χρόνια, σχεδόν οκτώ χρόνια είχαν περάσει από τότε που διαλύθηκε ο αρραβώνας τους. Τι ανοησία να αισθάνεται πάλι την ίδια εκείνη αναστάτωση, που το μεγάλο αυτό χρονικό διάστημα είχε παραμερίσει τόσο ώστε έμοιαζε σαν να μην υπήρξε ποτέ! Και τι δεν μπορούσε να συμβεί μέσα σε οκτώ χρόνια. Κάθε είδους γεγονότα, αλλαγές, αποξένωση, όλα αυτά συν τη λησμονιά του παρελθόντος. Πόσο φυσιολογικό να συμβεί κάτι τέτοιο και πόσο σίγουρο! Ήταν σχεδόν το ένα τρίτο της ζωής της.

Αλίμονο! Παρά την προσπάθειά της να εκλογικεύσει τα συναισθήματά της, διαπίστωσε πως οκτώ χρόνια δεν ήταν σχεδόν τίποτα, όταν υπήρχαν τόσο φλογερά αισθήματα.

Και τώρα, πώς μπορούσε να ερμηνεύσει τα αισθήματά του; Άραγε ήθελε να την αποφύγει; Την επόμενη στιγμή κιόλας, μίσησε τον εαυτό της για την απερισκεψία που την ώθησε να κάνει αυτή την ερώτηση.

Σχετικά με μια άλλη ερώτηση, την οποία ούτε η υπέρτατη

σύνεσή της ίσως να μην κατάφερνε να αποτρέψει, γλίτωσε σύντομα την αγωνία. Αφού επέστρεψαν οι δεσποινίδες Μάσγκροουβ και ολοκλήρωσαν την επίσκεψή τους στο Κότατζ, η Μαίρη της έδωσε αυθόρμητα αυτή την πληροφορία.

«Ο πλοίαρχος Γουέντγουορθ δε μίλησε πολύ ευγενικά για σένα, Ανν, παρόλο που υπήρξε εξαιρετικά αβρός μαζί μου. Όταν έφυγαν, η Ενριέτα τον ρώτησε πώς του φάνηκες κι εκείνος απάντησε πως έχεις αλλάξει τόσο πολύ ώστε δε θα σε γνώριζε».

Η Μαίρη δε διέθετε ευαισθησίες που να την κάνουν να σεβαστεί στοιχειωδώς τα αισθήματα της αδελφής της, αλλά δεν είχε ιδέα ότι την πλήγωσε ιδιαίτερα.

Η Ανν κυριεύτηκε ολότελα από μια βουβή και βαθιά ντροπή. Δε χωρούσε καμιά αμφιβολία πως όντως έτσι ήταν, και ούτε μπορούσε να πάρει καμιά εκδίκηση, γιατί εκείνος δεν είχε αλλάξει, ή μάλλον όχι προς το χειρότερο. Το είχε ήδη ομολογήσει στον εαυτό της και δεν μπορούσε να σκεφτεί διαφορετικά, όποια και αν ήταν η γνώμη του για εκείνη. Όχι: τα χρόνια που είχαν καταρρακώσει τη δική της νιότη και την άνθισή της του είχαν χαρίσει μια πιο λαμπερή, πιο ώριμη, αρρενωπή όψη, που δε μείωνε από καμιά άποψη την εμφάνισή του. Η Ανν είχε δει τον ίδιο Φρέντερικ Γουέντγουορθ που γνώριζε.

«Έχεις αλλάξει τόσο πολύ ώστε δε θα σε γνώριζε». Αυτές οι λέξεις χαράχτηκαν μέσα της. Ωστόσο, σύντομα άρχισε να χαίρεται που τις άκουσε. Την προσγείωσαν, κατεύνασαν την ταραχή της και, συνεπώς, έπρεπε να την κάνουν πιο χαρούμενη.

Ο Φρέντερικ Γουέντγουορθ είχε χρησιμοποιήσει αυτά τα λόγια, ή παρόμοια, χωρίς να έχει ιδέα πως θα της τα μετέφεραν. Τη βρήκε θλιβερά αλλαγμένη και μόλις άκουσε την ερώτηση, απάντησε αυθόρμητα όπως αισθανόταν. Δεν είχε συγχωρέσει την Ανν Έλιοτ. Του είχε φερθεί άσχημα, τον είχε εγκαταλείψει, τον είχε απογοητεύσει. Και το χειρότερο ήταν πως με τη στάση της φανέρωσε μια αδυναμία στο χαρακτήρα της, την οποία δεν μπορούσε να ανεχτεί η δική του αποφασιστική και δυναμική ιδιοσυγκρασία. Τον είχε παρατήσει για να

ικανοποιήσει άλλους. Υπέκυψε και αφέθηκε να πειστεί από τις υπερβολικές πιέσεις. Κι αυτό πρόδινε αδυναμία και ατολμία.

Την είχε αγαπήσει με όλη του την καρδιά και έκτοτε δεν είχε γνωρίσει καμιά γυναίκα που να τη θεωρούσε ισάξιά της. Ωστόσο, πέρα από μια φυσιολογική περιέργεια που αισθανόταν, δεν ήθελε να τη συναντήσει ξανά. Η επιρροή της πάνω του είχε χαθεί για πάντα.

Τώρα, η πρόθεσή του ήταν να παντρευτεί. Ήταν πλούσιος και αφού θα έμενε στη στεριά, ήταν αποφασισμένος να νοικοκυρευτεί αμέσως μόλις έβρισκε την κατάλληλη γυναίκα. Έψαχνε ενεργά για σύζυγο και ήταν έτοιμος να ερωτευθεί με όλη την ταχύτητα που θα του επέτρεπαν ο καθαρός νους και το καλό του γούστο. Καλόβλεπε μια από τις δύο δεσποινίδες Μάσγκροουβ, αν κατάφερναν να τον ελκύσουν –με λίγα λόγια καλόβλεπε οποιαδήποτε ευχάριστη κοπέλα συναντούσε, εκτός από την Ανν Έλιοτ.

Αυτή ήταν η μοναδική μυστική του εξαίρεση, όταν είπε στην αδελφή του, απαντώντας στις διάφορες υποθέσεις που έκανε εκείνη: «Ναι, Σοφία, είμαι πανέτοιμος να κάνω έναν ανόητο γάμο. Οποιαδήποτε γυναίκα μεταξύ δεκαπέντε και τριάντα ετών μπορεί να με αποκτήσει έτσι και με ζητήσει. Με λίγη ομορφιά, μερικά χαμόγελα, κάμποσες φιλοφρονήσεις για το ναυτικό, θα υποκύψω εντελώς. Δεν αρκούν όλα αυτά για ένα ναυτικό, που δεν έχει την ευκαιρία για γυναικείες παρέες ώστε να αποκτήσει κάποια εξοικείωση;»

Εκείνη ήξερε πως της τα έλεγε όλα αυτά για να τον αντικρούσει. Το λαμπερό, περήφανο βλέμμα του πρόδινε την πεποίθησή του ότι διέθετε την απαιτούμενη εξοικείωση. Ωστόσο, σκεφτόταν την Ανν Έλιοτ όταν περιέγραφε σοβαρά τη γυναίκα που θα ήθελε να γνωρίσει. «Να έχει δυνατό μυαλό και γλυκιά συμπεριφορά», ήταν η πρώτη και η τελευταία προϋπόθεση.

«Μια τέτοια γυναίκα θέλω», δήλωσε. «Μπορώ να ανεχτώ, φυσικά, κάποια λίγο κατώτερη, αλλά όχι πολύ. Αν φερθώ σαν βλάκας, θα είμαι πραγματικά βλάκας, γιατί έχω σκεφτεί το θέμα αυτό περισσότερο από πολλούς άλλους άντρες».

Κεφάλαιο 8

Από τότε, ο πλοίαρχος Γουέντγουορθ και η Ανν Έλιοτ βρίσκονταν επανειλημμένα στον ίδιο κοινωνικό κύκλο. Σύντομα δειπνούσαν με παρέα στο σπίτι του κυρίου Μάσγκροουβ, γιατί η κατάσταση της υγείας του μικρού δεν μπορούσε πλέον να παρέχει δικαιολογία στη θεία του για να λείπει, κι αυτή δεν ήταν παρά η απαρχή επόμενων δείπνων και άλλων συναντήσεων.

Αν θα αναζωπυρώνονταν τα παλιά συναισθήματα, αυτό έμενε να αποδειχθεί. Πάντως, σίγουρα θυμόντουσαν και οι δυο τις παλιότερες εποχές. Εκείνος δεν μπορούσε να μην αναφέρει τη χρονιά του αρραβώνα τους στις μικρές ιστορίες ή περιγραφές που απαιτούσε η συζήτηση. Το επάγγελμά του του έδινε κάθε δικαίωμα και η ιδιοσυγκρασία του τον ωθούσε να μιλάει.

«Αυτό έγινε το 1806» και «αυτό συνέβη πριν φύγω για τη θάλασσα, το 1806...» Τέτοιες φράσεις αναφέρθηκαν συχνά στη διάρκεια της πρώτης βραδιάς που πέρασαν παρέα. Παρόλο που η φωνή του δεν άλλαξε χροιά και η Ανν δεν περίμενε ότι το βλέμμα του θα πλανιόταν προς το μέρος της όσο μιλούσε, ξέροντας το μυαλό του ένιωσε πως ήταν αδύνατον να μην τον επισκέπτονταν οι ίδιες αναμνήσεις που ξυπνούσαν μέσα της. Θα πρέπει να έκαναν τους ίδιους άμεσους συνειρμούς, παρόλο που δε θεωρούσε πως ένιωθαν τον ίδιο πόνο.

Δεν αντάλλασαν ποτέ οι δυο τους παρά μόνο τις κουβέντες που απαιτούσε η στοιχειώδης ευγένεια. Πόσα σήμαιναν κάποτε ο ένας για τον άλλον! Και τώρα τίποτα! Υπήρχε μια ε-

ποχή που θα δυσκολεύονταν περισσότερο από όλους τους καλεσμένους που τώρα γέμιζαν το σαλόνι του Άπερκρος να πάψουν να κουβεντιάζουν μεταξύ τους.

Με εξαίρεση, πιθανώς, το ναύαρχο και την κυρία Κροφτ, που έμοιαζαν ιδιαίτερα συνδεδεμένοι και ευτυχισμένοι –η Αννδεν εξαιρούσε κανέναν άλλον, ούτε καν τα παντρεμένα ζευγάρια–, αποκλείεται να υπήρχαν άλλες δυο καρδιές τόσο ανοιχτές, άλλα γούστα τόσο ταιριαστά, άλλα αισθήματα τόσο όμοια, άλλα πρόσωπα τόσο αγαπημένα. Και τώρα ήταν σαν ξένοι. Όχι, χειρότερα από ξένοι, γιατί δε θα μπορούσαν ποτέ να έχουν μια γνωριμία. Ήταν μια διαρκής αποξένωση.

Όταν εκείνος μιλούσε, η Αννάκουγε την ίδια φωνή, διέκρινε το ίδιο μυαλό. Η παρέα είχε πλήρη άγνοια για όλα γενικά τα ναυτικά ζητήματα και του έκαναν ένα σωρό ερωτήσεις, ειδικά οι δυο δεσποινίδες Μάσγκροουβ, οι οποίες έμοιαζαν να μην έχουν μάτια για κανέναν άλλον εκτός από αυτόν. Τον ρωτούσαν πώς ήταν να μένει στο καράβι, για τους καθημερινούς κανονισμούς, το φαγητό, τα ωράρια και ούτω καθεξής. Η έκπληξή τους ακούγοντας τις απαντήσεις του και μαθαίνοντας για τις ανέσεις και την τάξη που επικρατούσαν προκάλεσε μερικά ευχάριστα πειράγματα από τη μεριά του. Η Αννθυμήθηκε τον πρώτο καιρό που τον είχε γνωρίσει, όταν ήταν κι εκείνη εξίσου αδαής και την είχε κατηγορήσει που υπέθετε ότι οι ναυτικοί ζούσαν στο καράβι χωρίς να έχουν τίποτα να φάνε, χωρίς μάγειρα να ετοιμάζει την όποια τροφή υπήρχε, χωρίς υπηρέτες να τους σερβίρουν, χωρίς καν μαχαιροπίρουνα.

Ενώ τα άκουγε όλα αυτά, την ανέσυρε από τις σκέψεις της ο ψίθυρος της κυρίας Μάσγκροουβ. Κυριευμένη από μια γλυκιά θλίψη, δεν μπόρεσε να μην πει: «Αχ, δεσποινίς Αννν! Αν ο Θεός ήθελε να λυπηθεί τον καημένο το γιο μου, τολμώ να πω ότι τώρα πια θα είχε γίνει κι αυτός σαν τον πλοίαρχο».

Η Αννέπνιξε ένα χαμόγελο και την άκουγε με καλοσύνη, όσο η κυρία Μάσγκροουβ της άνοιγε πάλι την καρδιά της. Για λίγη ώρα, λοιπόν, δεν μπορούσε να παρακολουθήσει τη συζήτηση των άλλων.

Όταν μπόρεσε ν' αφήσει την προσοχή της να πάρει πάλι τη φυσική της κατεύθυνση, είδε ότι οι δεσποινίδες Μάσγκρο-

ουβ έφεραν τη Ναυτική Επετηρίδα (τη δική τους ναυτική επετηρίδα, την πρώτη που εμφανίστηκε ποτέ στο Άπερκρος) και κάθισαν η μια δίπλα στην άλλη για να την ξεφυλλίσουν παρέα. Ήθελαν να βρουν τα πλοία που είχε κυβερνήσει ο πλοίαρχος Γουέντγουορθ.

«Το πρώτο σας ήταν το *Ασπ*, το θυμάμαι. Θα ψάξουμε να βρούμε το *Ασπ*».

«Δε θα το βρείτε εκεί. Είναι πια γερασμένο, σαράβαλο σωστό. Ήμουν ο τελευταίος που το κυβέρνησε. Ακόμα και τότε, με δυσκολία πήγαινε. Ανέφερα πως μπορούσε να κάνει παράκτια υπηρεσία για ένα δυο χρόνια κι έτσι με έστειλαν στις Δυτικές Ινδίες».

Οι κοπέλες τον κοίταξαν όλο θαυμασμό.

«Το Ναυαρχείο», συνέχισε ο πλοίαρχος Γουέντγουορθ, «διασκεδάζει κάθε τόσο στέλνοντας μερικές εκατοντάδες άντρες στη θάλασσα με πλοία που δε βρίσκονται σε καλή κατάσταση. Αλλά έχουν ένα σωρό ακόμα. Ανάμεσα στους χιλιάδες που μπορεί να πνιγούν, είναι αδύνατο να διακρίνουν πόσοι από αυτούς θα τους λείψουν λιγότερο».

«Ανοησίες!» φώναξε ο ναύαρχος. «Τι χαζομάρες που λένε αυτοί οι νεαροί! Δεν υπήρχε καλύτερο σκαρί από το *Ασπ* στην εποχή του. Σίγουρα ξέρει ότι υπήρχαν είκοσι πολύ καλύτεροι άντρες από του λόγου του που έκαναν αίτηση εκείνη την εποχή για να το κυβερνήσουν. Ήταν πολύ τυχερός που βρήκε θέση τόσο σύντομα».

«Σας διαβεβαιώνω, ναύαρχε, πως έχω επίγνωση της τύχης μου», αποκρίθηκε σοβαρά ο πλοίαρχος Γουέντγουορθ. «Ήμουν απόλυτα ικανοποιημένος με το διορισμό μου. Είχα μεγάλη επιθυμία εκείνη την εποχή να μπαρκάρω, πολύ μεγάλη επιθυμία. Ήθελα κάτι να κάνω».

«Αυτό είναι σίγουρο. Τι θα έκανε έξι μήνες συνεχώς στη στεριά ένα παλικάρι σαν εσένα; Αν ο άντρας δεν έχει γυναίκα, θέλει να βρεθεί σύντομα πάλι στη θάλασσα».

«Μα, πλοίαρχε Γουέντγουορθ», αναφώνησε η Λουίζα, «πόσο θα συγχυστήκατε όταν πήγατε στο *Ασπ* και είδατε τι σαράβαλο σας έδωσαν να κυβερνήσετε».

«Ήξερα πολύ καλά τι ήταν αυτό το καράβι από παλιά», α-

πάντησε εκείνος χαμογελώντας. «Δεν ανακάλυψα τίποτα καινούριο, με τον ίδιο τρόπο που δε θα ανακαλύπτατε κι εσείς τίποτα καινούριο για τη μόδα ή την αντοχή κάποιας παλιάς μπέρτας που είδατε να τη δανείζονται οι μισές γνωστές σας από τότε που θυμάστε, και που κάποια βροχερή μέρα καταλήξατε να τη δανειστείτε κι εσείς. Α, εγώ το αγαπούσα πολύ το *Ασπ*. Συμμορφωνόταν με όλες τις εντολές μου, όπως το περίμενα άλλωστε. Ήμουν σίγουρος πως είτε θα φουντάραμε παρέα είτε θα με βοηθούσε να κάνω την τύχη μου.

»Ποτέ δε μου έτυχαν ούτε δυο μέρες κακοκαιρία όλο το διάστημα που ταξίδευα με αυτό», συνέχισε. «Όταν είχα καταλάβει αρκετά πειρατικά ώστε πια να το διασκεδάζω, είχα την καλή τύχη, καθώς γύριζα στην πατρίδα το επόμενο φθινόπωρο, να συναντήσω τη γαλλική φρεγάτα που αναζητούσα. Την έφερα στο Πλίμουθ και εκεί στάθηκα πάλι τυχερός. Δεν ήμασταν ούτε έξι ώρες στον Πορθμό όταν ξέσπασε μια καταιγίδα που κράτησε τέσσερις μέρες και τέσσερις νύχτες, η οποία θα ρήμαζε το καημένο το *Ασπ* στο μισό χρόνο. Άλλη μια μέρα να είχε κρατήσει και θα ήμουν απλώς ο γενναίος πλοίαρχος Γουέντγουορθ που θα αναφερόταν σε μια μικρή παράγραφο, σε κάποια γωνιά των εφημερίδων. Και μια που θα είχα πνιγεί πάνω σ' ένα απλό καΐκι, κανείς δε θα με σκεφτόταν».

Κανείς δεν αντιλήφθηκε την ανατριχίλα της Ανν, αλλά οι δεσποινίδες Μάσγκροουβ δε δίστασαν να εκφράσουν μεγαλόφωνα τα επιφωνήματα του οίκτου και της φρίκης τους.

«Κι έτσι, λοιπόν, πήγε στο *Λακωνία*, υποθέτω, και γνώρισε εκεί το καημένο μας το αγόρι», είπε χαμηλόφωνα η κυρία Μάσγκροουβ, σαν να μονολογούσε. Μετά έκανε νόημα στον Τσαρλς να πλησιάσει. «Χρυσέ μου, ρώτα σε παρακαλώ τον πλοίαρχο Γουέντγουορθ πού ήταν όταν γνώρισε τον καημένο σου τον αδελφό. Το ξεχνάω συνέχεια».

«Στο Γιβραλτάρ, μητέρα. Ο καπετάνιος του τον είχε αφήσει άρρωστο στο Γιβραλτάρ, με μια συστατική επιστολή προς τον πλοίαρχο Γουέντγουορθ».

«Α, μάλιστα! Τσαρλς, πες στον πλοίαρχο ότι δε χρειάζεται να φοβάται να αναφέρει μπροστά μου τον καημένο τον Ντικ,

γιατί θα με ευχαριστούσε να ακούσω να μιλάει γι’ αυτόν ένας τόσο καλός φίλος».

Ο Τσαρλς, που είχε περισσότερη επίγνωση ότι δε συνέβαινε κάτι τέτοιο, έγνεψε καταφατικά και απομακρύνθηκε.

Οι δυο κοπέλες έψαχναν τώρα να βρουν το *Λακωνία*. Ο πλοίαρχος Γουέντγουορθ δεν μπόρεσε να αρνηθεί στον εαυτό του τη χαρά να πάρει τον πολύτιμο τόμο στα χέρια του για να τις βγάλει από τον κόπο. Διάβασε μεγαλόφωνα τη μικρή καταχώρηση με το όνομα και την κατηγορία της, και την παροπλισμένη πια κατάστασή της, παρατηρώντας ότι και αυτό το πλοίο υπήρξε επίσης ένας από τους καλύτερους φίλους που θα μπορούσε να έχει ένας άνθρωπος.

«Α, τι ωραίες που ήταν εκείνες οι εποχές που ήμουν κυβερνήτης του *Λακωνία*! Πόσο γρήγορα πλούτισα με αυτό το πλοίο. Ένας φίλος μου κι εγώ κάναμε ένα υπέροχο ταξίδι παρέα στις Εβρίδες. Με τον καημένο τον Χάρβιλ, Σοφία! Ξέρεις πόσο πολύ ήθελε να γίνει πλούσιος –περισσότερο από μένα. Ήταν παντρεμένος. Εξαιρετικός άνθρωπος. Ποτέ μου δε θα ξεχάσω την ευτυχία του. Ένιωθε τέτοια χαρά, κυρίως για χάρη της γυναίκας του. Το επόμενο καλοκαίρι, όταν είχα την ίδια τύχη στη Μεσόγειο, ευχόμουν να ήταν μαζί μου».

«Κι εγώ είμαι σίγουρη, κύριε», είπε η κυρία Μάσγκροουβ, «ότι ήταν τυχερή μέρα για μας όταν γίνατε κυβερνήτης αυτού του πλοίου. Ποτέ μας δεν πρόκειται να ξεχάσουμε τι κάνατε».

Η συγκίνησή της την έκανε να μιλάει χαμηλόφωνα. Ο πλοίαρχος Γουέντγουορθ, μια που δεν άκουσε όλα όσα έλεγε και μάλλον δεν είχε καθόλου κατά νου τον Ντικ Μάσγκροουβ, φάνηκε να απορεί.

«Εννοεί τον αδελφό μου», ψιθύρισε η μια από τις κοπέλες. «Η μαμά σκέφτεται τον καημένο τον Ρίτσαρντ».

«Το κακόμοιρο το παλικάρι μας!» συνέχισε η κυρία Μάσγκροουβ. «Έγινε τόσο συνετός και μας έγραφε πολύ τακτικά όσο ήταν υπό την προστασία σας! Να είστε σίγουρος, πλοίαρχε Γουέντγουορθ, πως λυπηθήκαμε πολύ που έφυγε από το καράβι σας».

Ακούγοντας αυτά τα λόγια, μια συγκεκριμένη έκφραση φάνηκε για μια στιγμή στο πρόσωπο του πλοίαρχου Γουέντ-

γουορθ –ένα βλέμμα στα λαμπερά του μάτια, ένα αδιόρατο χαμόγελο στα ωραία του χείλη. Και η Ανν πείστηκε πως, αντί να συμμερίζεται τις καλοσυνάτες επιθυμίες της κυρίας Μάσγκροουβ για το γιο της, μάλλον έβαλε τα δυνατά του για να τον ξεφορτωθεί. Ωστόσο, αυτή η εύθυμη έκφραση χάθηκε πολύ γρήγορα από το πρόσωπό του ώστε να τη διακρίνει κάποιος που τον ήξερε πολύ λιγότερο από την ίδια.

Την επόμενη στιγμή ήταν πάλι απόλυτα ψύχραιμος και σοβαρός. Πλησίασε στον καναπέ όπου κάθονταν η Ανν και η κυρία Μάσγκροουβ, κάθισε δίπλα στην τελευταία και άρχισε να κουβεντιάζει μαζί της χαμηλόφωνα για το γιο της. Της μιλούσε με συμπόνια και ευγένεια, δείχνοντας μεγάλη ευαισθησία για όλα τα προτερήματα που φάνταζαν αληθινά σε ένα γονιό.

Βρίσκονταν στον ίδιο καναπέ, γιατί η κυρία Μάσγκροουβ πρόθυμα του έκανε χώρο να καθίσει. Τους χώριζε μονάχα η οικοδέσποινα, η οποία όμως δεν ήταν ευκαταφρόνητο εμπόδιο. Η κυρία Μάσγκροουβ ήταν μια σωματώδης γυναίκα που έμοιαζε φτιαγμένη από τη φύση της να δείχνει περισσότερη ευδιαθεσία και κέφι, παρά τρυφερότητα και συγκίνηση. Και παρόλο που το τρέμουλο στο αδύνατο κορμί της Ανν και στο συλλογισμένο της πρόσωπο δε φαινόταν καθόλου, ο πλοίαρχος Γουέντγουορθ έπρεπε να επαινεθεί για την αυτοκυριαρχία που έδειξε ακούγοντας τους στεναγμούς της κυρίας Μάσγκροουβ για το πεπρωμένο ενός γιου για τον οποίο κανείς δεν ενδιαφερόταν όσο ζούσε.

Μετά από λίγο, κάποιος πρότεινε να χορέψουν και η Ανν προσφέρθηκε να τους παίξει μουσική, ως συνήθως. Μολονότι τα μάτια της πλημμύρισαν δάκρυα μερικές φορές ενώ καθόταν στο πιάνο, χαιρόταν αφάνταστα που είχε κάτι να κάνει και το μόνο που ήθελε σε αντάλλαγμα ήταν να παραμείνει απαρατήρητη.

Ήταν μια χαρούμενη, κεφάτη παρέα και κανείς δε φαινόταν πιο ευδιάθετος από τον πλοίαρχο Γουέντγουορθ. Η Ανν ένιωθε ότι εκείνος είχε κάθε λόγο να χαίρεται από τη γενική προσοχή και το θαυμασμό που προκαλούσε, και ειδικά από τις περιποιήσεις όλων των νεαρών δεσποινίδων. Οι δεσποινί-

δες Χέιτερ –οι εξαδέλφες από την οικογένεια που αναφέραμε προηγουμένως– αποδέχτηκαν αμέσως την τιμή να είναι ερωτευμένες μαζί του. Όσο για την Ενριέτα και τη Λουίζα, έμοιαζαν και οι δυο απόλυτα ξετρελαμένες με τον επισκέπτη τους. Και αν όλος αυτός ο θαυμασμός τον κακομάθαινε λιγάκι, ποιος μπορούσε να τον αδικήσει;

Αυτές ήταν μερικές από τις σκέψεις που περνούσαν από το μυαλό της Ανν,όσο τα δάχτυλά της πετούσαν μηχανικά πάνω στα πλήκτρα, συνεχίζοντας για μισή ώρα χωρίς να κάνει το παραμικρό λάθος αλλά και χωρίς να έχει επίγνωση πώς πέρασε η ώρα. Κάποια στιγμή αισθάνθηκε πως εκείνος την κοιτούσε –παρατηρούσε, ίσως, τα αλλαγμένα της χαρακτηριστικά, προσπαθώντας να διακρίνει σε αυτά τα συντρίμμια του προσώπου που κάποτε τον είχε γοητεύσει. Μια φορά θα πρέπει να ρώτησε την ντάμα του αν η δεσποινίς Έλιοτ χόρευε ποτέ της, γιατί εκείνη απάντησε: «Α, όχι, έχει εγκαταλείψει τελείως το χορό. Προτιμάει να παίζει πιάνο». Και άλλη μια φορά της μίλησε. Είχε απομακρυνθεί από το πιάνο όταν τέλειωσε ο χορός και ο πλοίαρχος Γουέντγουορθ είχε καθίσει για να παίξει στις δεσποινίδες Μάσγκροουβ μια μελωδία για την οποία τους μιλούσε. Η Ανν,εντελώς ασυναίσθητα, επέστρεψε στη γωνία με το πιάνο.

Την είδε και αμέσως πετάχτηκε όρθιος και είπε με επιτηδευμένη ευγένεια: «Σας ζητώ συγνώμη, κυρία, που πήρα τη θέση σας». Και παρόλο που εκείνη οπισθοχώρησε αμέσως, γνέφοντας αρνητικά, ο πλοίαρχος δεν πείστηκε να ξανακαθίσει.

Η Αννδεν ήθελε να ξαναδεί τέτοιο βλέμμα, να ξανακούσει τέτοια λόγια. Η ψυχρή του ευγένεια, η τυπική του αβρότητα ήταν χειρότερες από οτιδήποτε άλλο.

Κεφάλαιο 9

Ο πλοίαρχος Γουέντγουορθ είχε έρθει στο Κέλιντς για να μείνει όσο ήθελε, μια που ο ναύαρχος τον αγαπούσε σαν δικό του αδελφό –όπως η γυναίκα του. Σκόπευε μετά από λίγο καιρό να πάει στο Σρόπσιρ για να επισκεφθεί τον αδελφό του Έντουαρντ που είχε εγκατασταθεί σ' εκείνη την κομητεία, όμως τα θέλγητρα του Άπερκρος τον έκαναν να αναβάλλει συνέχεια την αναχώρησή του.

Όλοι τού φέρονταν φιλικά και κολακευτικά και η συμπεριφορά τους ήταν εξαιρετικά σαγηνευτική. Οι μεγαλύτεροι σε ηλικία ήταν φιλόξενοι, οι νεότεροι ευχάριστοι, κι έτσι αποφάσισε να μείνει λίγο καιρό ακόμα και να αρκεστεί στη γνώμη όλων των άλλων για τις χάρες και την τελειότητα της συζύγου του Έντουαρντ.

Σύντομα απέκτησε τη συνήθεια να πηγαίνει σχεδόν καθημερινά στο Άπερκρος. Μέχρι στιγμής, εκεί επικρατούσε μία και μόνο γνώμη για τον πλοίαρχο Γουέντγουορθ ανάμεσα στους Μάσγκροουβ και τους συγγενείς τους: σταθερός και εγκάρδιος θαυμασμός από όλους. Μόλις όμως άρχισε να αποκτάει οικειότητα μαζί τους, επέστρεψε στην περιοχή κάποιος Τσαρλς Χέιτερ, που ενοχλήθηκε πολύ από το γεγονός αυτό και θεώρησε ότι ο πλοίαρχος Γουέντγουορθ στεκόταν εμπόδιο στο δρόμο του.

Ο Τσαρλς Χέιτερ ήταν ο μεγαλύτερος από όλα τα ξαδέρφια, ένας πολύ συμπαθητικός και ευχάριστος νεαρός. Ανάμεσα σ' αυτόν και την Ενριέτα υπήρχε μια έντονη έλξη πριν εκείνη γνωρίσει τον πλοίαρχο Γουέντγουορθ. Ήταν κληρικός

και έχοντας τη θέση του βοηθού εφημέριου σε μια γειτονική περιοχή, όπου δε χρειαζόταν να διαμένει, ζούσε στο σπίτι του πατέρα του, που απείχε δύο μίλια μόνο από το Άπερκρος. Μια ολιγοήμερη απουσία από το σπίτι έγινε αιτία να μείνει χωρίς την επίβλεψή του η εκλεκτή του, αυτή την κρίσιμη περίοδο. Όταν γύρισε, συνειδητοποίησε με πόνο πως η συμπεριφορά της απέναντί του είχε αλλάξει και γνώρισε τον πλοίαρχο Γουέντγουορθ.

Η κυρία Μάσγκροουβ και η κυρία Χέιτερ ήταν αδελφές. Είχαν και οι δυο τους περιουσία, μα οι γάμοι τους τις έκαναν να διαφέρουν στο επίπεδο της κοινωνικής τους σπουδαιότητας. Ο κύριος Χέιτερ διέθετε κάποια περιουσία, που όμως ήταν ασήμαντη μπροστά σε αυτή του κυρίου Μάσγκροουβ. Ενώ οι Μάσγκροουβ ανήκαν στο ανώτερο κοινωνικό στρώμα της περιοχής, οι νεαροί Χέιτερ –λόγω του άξεστου τρόπου ζωής των γονιών τους και της δικής τους ελλειμματικής μόρφωσης– δε θα ήταν τίποτε χωρίς τους συγγενείς τους στο Άπερκρος. Ο μεγαλύτερος γιος, ο Τσαρλς, αποτελούσε φυσικά εξαίρεση μια που είχε επιλέξει να γίνει λόγιος και τζέντλεμαν, και ήταν πολύ ανώτερος σε καλλιέργεια και συμπεριφορά από όλους τους υπόλοιπους.

Οι δυο οικογένειες είχαν πάντα εξαιρετικές σχέσεις, μια που ούτε από τη μια πλευρά υπήρχε αλαζονεία, ούτε από την άλλη φθόνος, και η επίγνωση της ανωτερότητας των δεσποινίδων Μάσγκροουβ τις έκανε να προσπαθούν με ευχαρίστηση να βελτιώσουν τις εξαδέλφες τους. Ο πατέρας και η μητέρα της Ενριέτας παρατήρησαν χωρίς καμιά αποδοκιμασία την ιδιαίτερη προσοχή που της έδειχνε ο Τσαρλς. «Δε θα είναι κανένας σπουδαίος γάμος γι' αυτή, αν όμως η Ενριέτα τον συμπαθεί...» είπαν. Και η Ενριέτα έμοιαζε όντως να τον συμπαθεί.

Την ίδια ακριβώς άποψη είχε και η Ενριέτα, πριν εμφανιστεί ο πλοίαρχος Γουέντγουορθ, αλλά έκτοτε ξέχασε εντελώς τον εξάδελφο Τσαρλς.

Η Αννν δεν ήξερε ποια από τις δύο αδελφές προτιμούσε ο πλοίαρχος Γουέντγουορθ. Η Ενριέτα ήταν ίσως η ωραιότερη από τις δύο, μα η Λουίζα ήταν πιο κεφάτη και η Αννν δεν μπο-

ρούσε να μαντέψει ποια από τις δύο τον έλκυε περισσότερο: ο γλυκός ή ο ζωηρός χαρακτήρας.

Ο κύριος και η κυρία Μάσγκροουβ, είτε επειδή δεν έπαιρναν είδηση είτε επειδή είχαν απόλυτη εμπιστοσύνη στη διακριτικότητα των θυγατέρων τους και των νεαρών που τις πλησίαζαν, έμοιαζαν να αφήνουν τα πάντα στην τύχη. Στο Μεγάλο Σπίτι δεν επικρατούσε η παραμικρή ανησυχία γι' αυτές, δεν ειπώθηκε το παραμικρό σχόλιο. Στο Κότατζ, όμως, ήταν αλλιώς και η Ανν αναγκαζόταν να ακούει τις απόψεις του γαμπρού της και της αδελφής της σχετικά με ποια από τις δύο δεσποινίδες Μάσγκροουβ άρεσε περισσότερο στον πλοίαρχο Γουέντγουορθ. Ο Τσαρλς υποστήριζε τη Λουίζα, η Μαίρη την Ενριέτα, αλλά και οι δυο συμφωνούσαν πως θα ήταν καταπληκτικό αν ο πλοίαρχος παντρευόταν οποιαδήποτε από τις δύο.

«Δεν έχω γνωρίσει πιο συμπαθητικό άνθρωπο στη ζωή μου», δήλωσε ο Τσαρλς. «Από κάτι που τον άκουσα να λέει κάποτε, είμαι σίγουρος ότι έχει βγάλει τουλάχιστον είκοσι χιλιάδες λίρες στον πόλεμο. Ορίστε, μια έτοιμη περιουσία. Και ο πλοίαρχος Γουέντγουορθ είναι πολύ πιθανό να διακριθεί όσο και οποιοσδήποτε άλλος αξιωματικός του ναυτικού. Α, θα ήταν εξαιρετικός γάμος για οποιαδήποτε από τις αδελφές μου».

«Αυτό είναι μεγάλη αλήθεια», αποκρίθηκε η Μαίρη. «Για σκέψου! Φαντάσου να πάρει καμιά μεγάλη διάκριση! Φαντάσου να γίνει ποτέ βαρονέτος! Πολύ ωραίο ακούγεται το "λαίδη Γουέντγουορθ". Θα ήταν μεγάλη τιμή για την Ενριέτα! Βέβαια, θα μου έπαιρνε την πρωτοκαθεδρία κι αυτό θα της άρεσε πολύ. Σερ Φρέντερικ και λαίδη Γουέντγουορθ! Παρ' όλα αυτά, θα ήταν νεόκοπος τίτλος κι εγώ δεν τους έχω σε καμιά υπόληψη».

Τη Μαίρη τη βόλευε να προτιμάει ο πλοίαρχος την Ενριέτα, γιατί έτσι θα έπαιρναν τέλος οι ξιπασιές του Τσαρλς Χέιτερ. Αντιμετώπιζε περιφρονητικά τους Χέιτερ και θεωρούσε πως θα ήταν μεγάλη ατυχία να ενισχυθεί ο σύνδεσμος που ήδη υπήρχε ανάμεσα στις δυο οικογένειες. Έκρινε πως αυτή θα ήταν πολύ θλιβερή προοπτική για την ίδια και τα παιδιά της.

«Ξέρεις», είπε, «δεν τον θεωρώ καθόλου κατάλληλο γα-

μπρό για την Ενριέτα. Αν λάβουμε υπόψη μας τα συμπεθεριά που έχουν ήδη κάνει οι Μάσγκροουβ, εκείνη δεν έχει κανένα δικαίωμα να υποβαθμίσει τον εαυτό της. Ποιος είναι, παρακαλώ, ο Τσαρλς Χέιτερ; Ένας επαρχιακός βοηθός εφημέριου και τίποτε παραπάνω. Πολύ αταίριαστος γάμος για τη δεσποινίδα Μάσγκροουβ του Άπερκρος».

Ο σύζυγός της, όμως, δε συμφωνούσε μαζί της. Πέρα από το γεγονός ότι εκτιμούσε τον ξάδερφό του, ταυτιζόταν μαζί του σαν πρωτότοκος.

«Λες ανοησίες, Μαίρη», την αποπήρε. «Μπορεί να μην ήταν σπουδαίος γάμος για την Ενριέτα, αλλά ο Τσαρλς έχει πολύ μεγάλες πιθανότητες σε ένα δυο χρόνια να διοριστεί από τον επίσκοπο σε κάποια καλή θέση. Και είναι ο πρωτότοκος, άρα όταν πεθάνει ο θείος μου, θα κληρονομήσει μια πολύ σεβαστή περιουσία. Το κτήμα στο Γουίνθροπ δεν είναι μικρότερο από χίλια στρέμματα, συν το αγρόκτημα κοντά στο Τόντον, που περιλαμβάνει μερικά από τα καλύτερα χωράφια της κομητείας. Ο Τσαρλς είναι καλόβολος άνθρωπος και όταν περιέλθει σ' αυτόν το Γουίνθροπ, δε θα είναι άξιος περιφρόνησης. Όχι, η Ενριέτα δε θα βρει πολλούς καλύτερους γαμπρούς από τον Τσαρλς Χέιτερ. Αν τον παντρευτεί, και η Λουίζα καταφέρει να τυλίξει τον πλοίαρχο Γουέντγουορθ, θα είμαι πολύ ικανοποιημένος».

«Ο Τσαρλς μπορεί να λέει ό,τι θέλει», δήλωσε η Μαίρη στην Ανν,μόλις ο άντρας της βγήκε από το δωμάτιο, «μα θα είναι τρομερό αν η Ενριέτα παντρευτεί τελικά τον Τσαρλς Χέιτερ. Πολύ κακό γι' αυτή και ακόμα χειρότερο για μένα. Έχω μεγάλες ελπίδες ότι ο πλοίαρχος Γουέντγουορθ σύντομα θα τον διώξει από τις σκέψεις της, νομίζω μάλιστα ότι το έχει καταφέρει ήδη. Χτες δεν έδωσε σχεδόν καμιά σημασία στον Τσαρλς Χέιτερ».

Η Αννέκρινε πιο σημαντικό να αποφασίσει εγκαίρως ο πλοίαρχος Γουέντγουορθ ώστε να μη διακινδυνεύσει την ευτυχία καμιάς από τις δυο αδελφές, ούτε να διακυβεύσει τη δική του υπόληψη, παρά να προτιμήσει την Ενριέτα από τη Λουίζα ή τη Λουίζα από την Ενριέτα. Το πιο πιθανό ήταν πως οποιαδήποτε από τις δεσποινίδες Μάσγκροουβ θα γινόταν μια

στοργική, καλόβολη σύζυγος. Όσο για τον Τσαρλς Χέιτερ, αν η Ενριέτα συνειδητοποιούσε πως έκανε λάθος στα συναισθήματά της γι’ αυτόν, θα έπρεπε για χάρη του να του δώσει να το καταλάβει το συντομότερο δυνατόν.

Ο Τσαρλς Χέιτερ είδε πολλά πράγματα που τον προβλημάτισαν και τον θορύβησαν στη συμπεριφορά της Ενριέτας. Έλειψε μόνο δυο Κυριακές και πριν χωρίσουν, είχαν συζητήσει την προοπτική να αναλάβει την υπεφημερία του Άπερκρος. Ο δόκτωρ Σέρλι, ο εφημέριος εκεί, εκτελούσε με ζήλο τα καθήκοντά του εδώ και σαράντα χρόνια, μα τώρα η κατάσταση της υγείας του δεν του επέτρεπε να τα προλαβαίνει όλα. Ήταν λογικό να χρειάζεται έναν υπεφημέριο και η Ενριέτα έμοιαζε ενθουσιασμένη στη σκέψη ότι ο Τσαρλς Χέιτερ θα εξασφάλιζε μια τέτοια θέση. Ωστόσο, όταν εκείνος γύρισε, είχε χάσει κάθε ενδιαφέρον για την ιδέα αυτή.

Ένα πρωί, πολύ σύντομα μετά την επιστροφή του Τσαρλς Χέιτερ, ο πλοίαρχος Γουέντγουορθ μπήκε στο σαλόνι του Κότατζ. Βρήκε μόνο την Αννκαι τον μικρό άρρωστο Τσαρλς, που ήταν ξαπλωμένος στον καναπέ.

Η έκπληξή του όταν βρέθηκε σχεδόν μόνος με την Αννλιοτ στέρησε από τη συμπεριφορά του τη συνηθισμένη του αυτοκυριαρχία. Ψέλλισε απλώς: «Νόμιζα πως οι δεσποινίδες Μάσγκροουβ ήταν εδώ· η κυρία Μάσγκροουβ μου είπε πως θα τις έβρισκα στο Κότατζ». Και έπειτα πλησίασε στο παράθυρο για να ξαναβρεί την ψυχραιμία του και να αποφασίσει πώς έπρεπε να συμπεριφερθεί.

«Είναι επάνω με την αδελφή μου. Έχω την εντύπωση πως σε λίγα λεπτά θα κατέβουν», αποκρίθηκε η Αννκαι όπως ήταν φυσικό είχε σαστίσει. Αν το παιδί δεν την είχε φωνάξει ζητώντας της να κάνει κάτι, θα είχε βγει αμέσως από το δωμάτιο, απαλλάσσοντας τον πλοίαρχο Γουέντγουορθ από την παρουσία της.

Εκείνος παρέμεινε στο παράθυρο, λέγοντας ήρεμα και ευγενικά: «Ελπίζω πως ο μικρός είναι καλύτερα». Έπειτα, έμεινε σιωπηλός.

Η Ανν υποχρεώθηκε να γονατίσει δίπλα στον καναπέ, όπως της ζήτησε ο ανιψιός της. Έμεινε εκεί για μερικά λεπτά

ώσπου, προς μεγάλη της ανακούφιση, άκουσε βήματα στο μικρό χολ. Έστρεψε το κεφάλι της, ελπίζοντας να δει τον οικοδεσπότη, ωστόσο αποδείχτηκε πως ο επισκέπτης ήταν κάποιος που δεν προβλεπόταν να κάνει πιο ανάλαφρη την ατμόσφαιρα. Επρόκειτο για τον Τσαρλς Χέιτερ, που μάλλον δυσαρεστήθηκε τόσο από την παρουσία του πλοίαρχου Γουέντγουορθ, όσο και ο πλοίαρχος Γουέντγουορθ από την παρουσία της Αννς.

Εκείνη είπε απλώς: «Πώς είστε; Θέλετε να καθίσετε; Σε λίγο θα έρθουν και οι άλλοι».

Ο πλοίαρχος Γουέντγουορθ απομακρύνθηκε από το παράθυρο και έδειξε ότι είχε όρεξη για κουβέντα. Ωστόσο, ο Τσαρλς Χέιτερ σύντομα έθεσε τέλος στις προσπάθειες του άλλου άντρα, πιάνοντας μια θέση στο τραπέζι και παίρνοντας την εφημερίδα. Έτσι ο πλοίαρχος ξαναγύρισε κοντά στο παράθυρο.

Μετά από ένα λεπτό, μπήκε και κάποιος άλλος στο δωμάτιο. Ο μικρότερος γιος της Μαίρης –ένα γεροδεμένο, θαρραλέο αγοράκι δύο ετών– εμφανίστηκε αποφασιστικά ανάμεσά τους. Πήγε κατευθείαν στον καναπέ για να δει τι συνέβαινε και να αξιώσει κι αυτός μερίδιο σε ό,τι καλό μπορεί να γινόταν εκεί.

Μια που δε βρήκε τίποτε να φάει, μπορούσε μονάχα να παίξει. Και αφού η θεία του δεν τον άφησε να πειράξει τον άρρωστο αδελφό του, κόλλησε πάνω της. Ήταν έτσι γονατισμένη που, απασχολημένη όπως ήταν με τον μικρό Τσαρλς, δεν κατάφερε να τον διώξει από πάνω της. Του μίλησε γλυκά, τον διέταξε, τον παρακάλεσε, επέμεινε –μάταια. Μια φορά κατόρθωσε να τον σπρώξει πέρα, αλλά το αγοράκι σκαρφάλωσε και πάλι όλο χαρά πάνω της.

«Γουόλτερ», του είπε τέλος, «κατέβα κάτω αυτή τη στιγμή. Είσαι πολύ κουραστικός. Έχω θυμώσει πολύ μαζί σου».

«Γουόλτερ», φώναξε ο Τσαρλς Χέιτερ, «γιατί δεν κάνεις αυτό που σου λένε; Δεν άκουσες τη θεία σου; Έλα εδώ, Γουόλτερ, έλα στον εξάδελφο Τσαρλς».

Ωστόσο, ο Γουόλτερ δεν κούνησε ρούπι από τη θέση του.

Αμέσως μετά, πριν καλά καλά καταλάβει η Αννς τι συνέβαινε, κάποιος απαγκίστρωσε τα γερά μπρατσάκια του παιδιού α-

πό το λαιμό της και το απομάκρυνε αποφασιστικά. Ήταν ο πλοίαρχος Γουέντγουορθ.

Η ανακάλυψη αυτή την αναστάτωσε τόσο ώστε έμεινε άναυδη. Δεν μπόρεσε ούτε καν να τον ευχαριστήσει. Απέμεινε δίπλα στον μικρό Τσαρλς, πλημμυρισμένη από ανάμεικτα συναισθήματα για την καλοσύνη του να σπεύσει να την ανακουφίσει. Ο σαματάς που έκανε επίτηδες με το παιδί την έπεισε ότι δεν ήθελε να ακούσει τις ευχαριστίες της. Κι αυτό την τάραξε αφάνταστα και δε συνήλθε παρά μόνο όταν κατέφθασαν η Μαίρη και οι δεσποινίδες Μάσγκροουβ. Εμπιστεύτηκε το μικρό της ασθενή στη φροντίδα τους και βγήκε από το δωμάτιο. Δεν μπορούσε να μείνει, παρόλο που θα ήταν μια καλή ευκαιρία να παρατηρήσει τους έρωτες και τις ζήλιες των τεσσάρων ατόμων.

Ήταν ολοφάνερο πως ο Τσαρλς Χέιτερ δεν ήταν ευμενώς διακείμενος απέναντι στον πλοίαρχο Γουέντγουορθ. Ύστερα από την παρέμβαση του πλοιάρχου, είπε ενοχλημένος: «Θα έπρεπε να με ακούσεις, Γουόλτερ· σου είπα να μην πειράζεις τη θεία σου». Η Αννν καταλάβαινε ότι μετάνιωσε που ο πλοίαρχος Γουέντγουορθ έκανε αυτό που θα έπρεπε να είχε κάνει ο ίδιος. Ωστόσο, δεν μπορούσε να ενδιαφερθεί για κανενός άλλου τα αισθήματα πριν βάλει πρώτα σε μια τάξη τα δικά της. Ντράπηκε που αναστατώθηκε σε τέτοιο βαθμό από κάτι τόσο ασήμαντο. Αλλά έτσι έγινε και είχε ανάγκη να μείνει κάμποση ώρα μόνη της για να σκεφτεί και να συνέλθει.

Κεφάλαιο 10

Σύντομα, η Ανν είχε άφθονες ευκαιρίες να παρατηρήσει τους δυο άντρες και τις δύο δεσποινίδες και να σχηματίσει τη δική της γνώμη. Ωστόσο, ήταν υπερβολικά συνετή ώστε να την εκφράσει στο σπίτι, όπου ήξερε πως η άποψή της δε θα ικανοποιούσε ούτε την αδελφή της ούτε το σύζυγό της.

Παρόλο που θεωρούσε πως ευνοούμενή του ήταν η Λουίζα, πίστευε πως ο πλοίαρχος Γουέντγουορθ δεν ήταν ερωτευμένος με καμία από τις δυο αδελφές. Εκείνες ήταν πιο ερωτευμένες μαζί του –ή, μάλλον, αισθάνονταν προς το παρόν αυτό τον πυρετό του θαυμασμού που ίσως οδηγούσε στον έρωτα. Επιπλέον, η Ενριέτα έμοιαζε αναποφάσιστη σχετικά με τον Τσαρλς Χέιτερ. Η Ανν λαχταρούσε να εξηγήσει σε όλους τους σε πόσους κινδύνους εξετίθεντο χωρίς να το καταλαβαίνουν. Ήταν βέβαιη ότι ο πλοίαρχος Γουέντγουορθ δε συνειδητοποιούσε τον πόνο που προκαλούσε, μια που η συμπεριφορά του δεν πρόδινε κανένα θρίαμβο. Προφανώς δεν είχε ακούσει ποτέ του για τις βλέψεις που είχε ο Τσαρλς Χέιτερ για την Ενριέτα. Το μόνο του σφάλμα ήταν πως δεχόταν το φλερτ δύο δεσποινίδων ταυτόχρονα.

Ύστερα από ένα σύντομο αγώνα, όμως, ο Τσαρλς Χέιτερ φάνηκε να εγκαταλείπει το πεδίο της μάχης. Είχαν περάσει τρεις μέρες χωρίς να εμφανιστεί ούτε μια φορά στο Άπερκρος κι αυτό σίγουρα ήταν μια αλλαγή. Η Μαίρη ήλπιζε και πίστευε πως η Ενριέτα είχε απορρίψει την πρότασή του, ενώ ο άντρας της ζούσε με τη διαρκή ελπίδα πως θα τον έβλεπε την

επόμενη μέρα. Η Ανν αισθανόταν, απλώς, ότι ο Τσαρλς Χέιτερ φερόταν πολύ μυαλωμένα.

Ένα πρωινό εκείνη την περίοδο, ο Τσαρλς Μάσγκροουβ και ο πλοίαρχος Γουέντγουορθ είχαν πάει για κυνήγι και οι δυο αδελφές στο Κότατζ καταπιάνονταν ήσυχα με τα εργόχειρά τους, όταν τους χτύπησαν το τζάμι οι αδελφές από το Μεγάλο Σπίτι.

Ήταν μια ηλιόλουστη μέρα του Νοέμβρη, και οι δεσποινίδες Μάσγκροουβ είχαν ξεκινήσει για ένα μεγάλο περίπατο. Παρά τις διαμαρτυρίες τους ότι δε θα απολάμβανε μια τόσο μεγάλη βόλτα, η Μαίρη επέμεινε να πάει μαζί τους. Η Ανν, από τα βλέμματα που αντάλλαξαν οι δυο κοπέλες, ένιωσε πεπεισμένη ότι αυτό ακριβώς δεν ήθελαν. Προσπάθησε να αποτρέψει τη Μαίρη, μάταια όμως. Κι έτσι έκρινε ότι ήταν καλύτερα να αποδεχτεί την πολύ πιο εγκάρδια πρόσκληση των δεσποινίδων Μάσγκροουβ να τις συνοδέψει κι εκείνη, μια που ίσως τους φαινόταν χρήσιμη επιστρέφοντας με την αδελφή της, ώστε να μην τους χαλάσουν τυχόν σχέδια που είχαν.

«Δεν μπορώ να καταλάβω γιατί υποθέτουν πως δε θα μου άρεσε να πάω μια μεγάλη βόλτα», είπε η Μαίρη, καθώς ανέβαινε πάνω. «Όταν οι άνθρωποι έρχονται επί τούτου για να μας προσκαλέσουν, πώς μπορώ να αρνηθώ;»

Την ώρα που ξεκινούσαν, επέστρεψαν οι κύριοι. Είχαν πάρει μαζί τους ένα νεαρό σκυλί, που τους χάλασε το κυνήγι και τους ανάγκασε να γυρίσουν νωρίς. Συνεπώς, η διάθεσή τους ήταν απόλυτα κατάλληλη για μια τέτοια βόλτα και συμμετείχαν με μεγάλη ευχαρίστηση. Αν η Ανν είχε προβλέψει μια τέτοια εξέλιξη, θα είχε μείνει στο σπίτι, αλλά ένιωθε πως τώρα ήταν πια πολύ αργά για να υπαναχωρήσει. Πήραν λοιπόν και οι έξι την κατεύθυνση που είχαν διαλέξει οι δεσποινίδες Μάσγκροουβ, οι οποίες ήταν φανερό ότι θεωρούσαν πως εκείνες είχαν τον πρώτο λόγο στον περίπατο.

Στόχος της Ανν ήταν να μην μπλέκει στα πόδια κανενός και όταν τα στενά μονοπάτια τούς ανάγκαζαν να χωριστούν, εκείνη έμενε με την αδελφή της και το γαμπρό της. Όταν τύχαινε να βρίσκεται κοντά στον πλοίαρχο Γουέντγουορθ που μιλούσε με κάποια από τις δύο αδελφές Μάσγκροουβ, δεν

μπορούσε να μην ακούει τη συζήτησή τους, ωστόσο διαπίστωσε πως δεν έλεγαν τίποτε αξιόλογο. Ήταν απλώς μια εύθυμη κουβέντα, από αυτές που θα έκαναν δυο νέοι που συνδέονταν φιλικά. Εκείνος ασχολιόταν περισσότερο με τη Λουίζα παρά με την Ενριέτα.

«Τι ωραίος καιρός για το ναύαρχο και την αδελφή μου!» παρατήρησε ο πλοίαρχος Γουέντγουορθ. «Θα πήγαιναν μια μεγάλη βόλτα με την άμαξα σήμερα το πρωί. Ίσως τους συναντήσουμε σε κάποιους από αυτούς τους λόφους. Αναρωτιέμαι αν θα τύχει σήμερα να αναποδογυρίσει η άμαξά τους. Να είστε σίγουροι πως συμβαίνει πολύ συχνά, αλλά η αδελφή μου δεν παραπονιέται ποτέ».

«Α, εσείς όμως είμαι σίγουρη πως θα παραπονιόσασταν», φώναξε η Λουίζα. «Πάντως κι εγώ το ίδιο ακριβώς θα έκανα, αν ήμουν στη θέση της. Αν αγαπούσα κάποιον άντρα όσο αγαπάει εκείνη το ναύαρχο, θα πήγαινα πάντα μαζί του και θα προτιμούσα να τουμπάρω εξαιτίας του, παρά να με οδηγεί με ασφάλεια οποιοσδήποτε άλλος».

«Σοβαρά;» αναφώνησε ο πλοίαρχος Γουέντγουορθ με τον ίδιο ενθουσιασμό. «Σας συγχαίρω!» Και απόμειναν και οι δυο σιωπηλοί για λίγη ώρα.

Η Ανν,που θαύμαζε την όμορφη φθινοπωριάτικη μέρα, για μια στιγμή αφαιρέθηκε. Όταν συνήλθε, είπε, καθώς έπαιρναν ένα άλλο μονοπάτι: «Δεν είναι κι αυτός ένας από τους δρόμους που βγάζουν στο Γουίνθροπ;» Όμως κανείς δεν της απάντησε.

Ο προορισμός τους ήταν όντως το Γουίνθροπ και μετά από άλλο μισό μίλι ήπιας ανηφόρας μέσα από περιφραγμένα χωράφια, έφτασαν στην κορυφή ενός μεγάλου λόφου που χώριζε το Άπερκρος από το Γουίνθροπ.

Μπροστά τους, στα ριζά του λόφου, απλωνόταν το Γουίνθροπ, που δεν είχε καμιά ομορφιά, καμιά αίγλη. Ένα χαμηλό, συνηθισμένο σπίτι, κυκλωμένο από τους αχυρώνες και τα κτίσματα ενός αγροκτήματος.

«Για δες! Το Γουίνθροπ», αναφώνησε η Μαίρη. «Μα το Θεό, δεν είχα ιδέα! Τέλος πάντων, νομίζω πως είναι ώρα να γυρίσουμε. Νιώθω τρομερά κουρασμένη».

Η Ενριέτα, αμήχανη και ντροπιασμένη, και μια που δεν έβλεπε τον εξάδελφο Τσαρλς να προχωράει σε κάποιο μονοπάτι ή να γέρνει σε κάποιο φράχτη, έμοιαζε πρόθυμη να ακολουθήσει τη Μαίρη.

«Όχι!» είπε ο Τσαρλς Μάσγκροουβ.

«Όχι, όχι!» φώναξε πιο ανυπόμονα η Λουίζα. Παίρνοντας την αδελφή της παράμερα, φάνηκε σαν να προσπαθούσε να την πείσει με ζέση να μείνουν.

Στο μεταξύ, ο Τσαρλς Μάσγκροουβ δήλωσε πως θα πήγαινε να επισκεφθεί τη θεία του, μια που είχε βρεθεί τόσο κοντά στο σπίτι. Ήταν προφανές πως προσπαθούσε κάπως φοβισμένα να πείσει και τη γυναίκα του να έρθει μαζί. Όμως αυτό ήταν ένα ζήτημα στο οποίο εκείνη έδειξε το πείσμα της.

Όταν της εξήγησε ότι θα είχε το πλεονέκτημα να ξεκουραστεί ένα τέταρτο στο Γουίνθροπ, μια που ένιωθε τόσο κουρασμένη, η Μαίρη αποκρίθηκε αποφασιστικά: «Αποκλείεται! Θα μου κάνει πολύ περισσότερο κακό να σκαρφαλώσω πάλι αυτόν το λόφο απ' όσο καλό θα μου κάνει να καθίσω εκεί κάτω». Με λίγα λόγια, το ύφος της και ο τρόπος της δήλωναν ότι δεν επρόκειτο να πάει.

Ύστερα από μερικές συζητήσεις και διαβουλεύσεις, ο Τσαρλς και οι δυο αδελφές του αποφάσισαν ότι αυτός και η Ενριέτα θα πήγαιναν για λίγη ώρα να επισκεφθούν τη θεία και τα ξαδέρφια τους, ενώ η υπόλοιπη παρέα θα τους περίμενε στην κορυφή του λόφου.

Η Λουίζα έμοιαζε να είναι αυτή που το κανόνισε. Καθώς κατηφόρισε για λίγο μαζί τους το λόφο, συνεχίζοντας να μιλάει με την Ενριέτα, η Μαίρη βρήκε ευκαιρία να κοιτάξει περιφρονητικά γύρω της και να πει στον πλοίαρχο Γουέντγουορθ: «Είναι πολύ δυσάρεστο να έχει κανείς τέτοιους συγγενείς! Σας διαβεβαιώνω, ωστόσο, πως δεν έχω πάει σ' αυτό το σπίτι περισσότερες από δυο φορές στη ζωή μου».

Δεν πήρε άλλη απάντηση εκτός από ένα προσποιητό, συναινετικό χαμόγελο και ένα περιφρονητικό βλέμμα καθώς εκείνος στρεφόταν αλλού. Η Ανν κατάλαβε απόλυτα τη σημασία αυτού του βλέμματος.

Η πλαγιά του λόφου, όπου περίμεναν, ήταν ένα ευχάριστο

μέρος. Η Λουίζα επέστρεψε και η Μαίρη, βρίσκοντας ένα άνετο σημείο να καθίσει στο σκαλοπάτι μιας ξερολιθιάς, ήταν απόλυτα ικανοποιημένη εφόσον όλοι οι άλλοι στέκονταν γύρω της.

Όμως έπειτα η Λουίζα έπεισε τον πλοίαρχο Γουέντγουορθ να πάνε να μαζέψουν φουντούκια σ' ένα διπλανό φράχτη και σιγά σιγά απομακρύνθηκαν τόσο που ούτε τους έβλεπαν ούτε τους άκουγαν. Η Μαίρη δεν ήταν πια ευτυχισμένη. Τώρα δεν της άρεσε το μέρος που καθόταν και ήταν σίγουρη ότι η Λουίζα είχε βρει ένα πολύ καλύτερο. Τίποτα δεν μπορούσε να τη σταματήσει από το να πάει να ψάξει κι αυτή.

Κατευθύνθηκε προς τον ίδιο φράχτη, αλλά δεν τους είδε. Η Αννε της βρήκε μια ωραία θέση, σε ένα στεγνό, ηλιόλουστο ανάχωμα κάτω από το φράχτη. Η Μαίρη κάθισε για μια στιγμή, αλλά αποφάσισε πως δεν της έκανε. Ήταν σίγουρη πως η Λουίζα είχε βρει καλύτερη θέση κάπου αλλού και ξεκίνησε πάλι να τη βρει.

Η Αννε χάρηκε που είχε τώρα ένα μέρος να καθίσει, γιατί ήταν πραγματικά κουρασμένη. Σε λίγο, άκουσε τον πλοίαρχο Γουέντγουορθ και τη Λουίζα να πλησιάζουν στο φράχτη πίσω της, κουβεντιάζοντας.

«Κι έτσι, την ανάγκασα να πάει», έλεγε ενθουσιασμένη η Λουίζα. «Δεν το άντεχα να φοβάται να κάνει την επίσκεψη εξαιτίας μιας ανοησίας. Εμένα δε θα με απέτρεπαν το ύφος και οι παρεμβάσεις ενός τέτοιου ανθρώπου, και οποιουδήποτε ανθρώπου δηλαδή, από το να κάνω κάτι που είχα αποφασίσει. Όταν πάρω μια απόφαση, αυτή είναι, τέλειωσε. Η Ενριέτα έμοιαζε εντελώς αποφασισμένη να επισκεφθεί σήμερα το Γουίνθροπ, κι όμως παραλίγο να αλλάξει γνώμη από μια ανόητη ενδοτικότητα!»

«Δηλαδή, θα γυρνούσε πίσω, αν δεν επιμένατε εσείς;»

«Ναι, θα γυρνούσε. Ντρέπομαι σχεδόν που το λέω».

«Είναι τυχερή, λοιπόν, που έχει στη διάθεσή της ένα μυαλό σαν το δικό σας. Καταλαβαίνω τι συμβαίνει ανάμεσα στην Ενριέτα και τον εξάδελφό σας και πως το πρόβλημα δεν ήταν απλώς μια επίσκεψη στη θεία σας, όπως υπαγορεύει το καθήκον. Αλίμονο και στους δυο τους όταν βρεθούν σε καταστά-

σεις που απαιτούν ψυχικό σθένος, αν δεν είναι αρκετά αποφασιστική ώστε να αντισταθεί σε μια παρέμβαση για ένα τόσο ασήμαντο ζήτημα όπως αυτό.

»Η αδελφή σας είναι αξιαγάπητο πλάσμα, απ' ό,τι βλέπω όμως εσείς έχετε αποφασιστικό και σταθερό χαρακτήρα», συνέχισε ο πλοίαρχος Γουέντγουορθ. «Αν σας ενδιαφέρει η ευτυχία της, φροντίστε να της μεταγγίσετε όσο περισσότερο από το δυναμισμό σας μπορείτε. Δεν μπορεί ποτέ κανείς να βασιστεί στην επιρροή που ασκείται σε ένα αναποφάσιστο άτομο –είναι ό,τι χειρότερο για έναν τέτοιο χαρακτήρα. Ποτέ δεν είσαι σίγουρος πως μια καλή εντύπωση θα διαρκέσει· ο καθένας μπορεί να τη μεταβάλει. Όποιος θέλει να ευτυχήσει πρέπει να είναι σταθερός. Να ένα ωραίο, στιλπνό φουντούκι», παρατήρησε εκείνος με παιχνιδιάρικη σοβαρότητα, κόβοντάς το από ένα ψηλό κλαδί. «Σθεναρό από τη φύση του, άντεξε όλες τις φθινοπωρινές καταιγίδες. Δεν έχει ούτε μια ρωγμή, ούτε ένα αδύναμο σημείο πουθενά. Εξακολουθεί να νιώθει όση ευτυχία μπορούμε να υποθέσουμε ότι νιώθει ένα φουντούκι». Και ύστερα, σοβάρεψε πάλι και είπε: «Η πρώτη μου ευχή για τους ανθρώπους για τους οποίους νοιάζομαι είναι να παραμένουν σταθεροί. Αν η Λουίζα Μάσγκροουβ θέλει να είναι όμορφη και ευτυχισμένη το Νοέμβριο της ζωής της, θα πρέπει να καλλιεργήσει όλες τις τωρινές πνευματικές της δυνατότητες».

Η Λουίζα έμεινε σιωπηλή όταν εκείνος σταμάτησε να μιλάει. Η Ανν θα ξαφνιαζόταν πολύ έτσι και η Λουίζα απαντούσε αμέσως σε αυτά τα λόγια, που έκρυβαν τόσο ενδιαφέρον και ειπώθηκαν με σοβαρή εγκαρδιότητα! Μπορούσε να φανταστεί τι αισθήματα την πλημμύριζαν.

Φοβόταν να κουνηθεί, για να μην την πάρουν είδηση. Την προστάτευε ένας χαμηλός θάμνος από λιόπρινα κι εκείνοι συνέχισαν το δρόμο τους. Πριν απομακρυνθούν, όμως, τόσο ώστε να μην τους ακούει, η Λουίζα μίλησε πάλι.

«Η Μαίρη από πολλές απόψεις είναι καλή κοπέλα», είπε. «Μερικές φορές, ωστόσο, με εκνευρίζει απίστευτα. Έχει πάρει όλη την αλαζονεία των Έλιοτ. Πόσο θα προτιμούσαμε ο Τσαρλς

να είχε παντρευτεί την Ανν αντί για την αδελφή της. Ξέρετε, υποθέτω, πως ήθελε να παντρευτεί την Ανν, έτσι δεν είναι;»

Μετά από μια παύση, ο πλοίαρχος Γουέντγουορθ ρώτησε: «Εννοείτε πως εκείνη αρνήθηκε την πρότασή του;»

«Α, ναι, βέβαια».

«Πότε έγινε αυτό;»

«Δεν ξέρω ακριβώς, γιατί η Ενριέτα κι εγώ ήμασταν εσωτερικές στο σχολείο εκείνη την εποχή, αλλά πιστεύω πως της έκανε πρόταση γάμου ένα χρόνο πριν παντρευτεί τη Μαίρη. Μακάρι να είχε δεχτεί η Ανν. Θα άρεσε σε όλους μας πολύ περισσότερο. Ο μπαμπάς και η μαμά πιστεύουν πως έφταιγε η καλή της φίλη, η λαίδη Ράσελ, που αρνήθηκε. Νομίζουν πως ο Τσαρλς δεν ήταν αρκετά μορφωμένος για να τον εγκρίνει η λαίδη Ράσελ κι έτσι έπεισε την Ανν να αρνηθεί την πρότασή του».

Ο ήχος από τις φωνές τους χανόταν και η Ανν δεν ξεχώριζε πια τι έλεγαν. Τα συναισθήματά της την κρατούσαν ριζωμένη στη θέση της. Έπρεπε να ξαναβρεί την αυτοκυριαρχία της πριν καταφέρει να μετακινηθεί από εκεί που καθόταν.

Δεν είχε ακούσει καμιά κακία για την ίδια, αλλά ό,τι άκουσε τη στεναχώρησε. Αντιλήφθηκε πώς έκρινε το χαρακτήρα της ο πλοίαρχος Γουέντγουορθ και αναστατώθηκε πολύ από τα αισθήματα και την περιέργεια που πρόδινε η συμπεριφορά του για το άτομό της.

Μόλις μπόρεσε, πήγε να βρει τη Μαίρη. Όταν τη συνάντησε, γύρισαν μαζί στην προηγούμενη θέση τους, στο σκαλοπάτι της ξερολιθιάς. Σε λίγη ώρα, προς μεγάλη της ανακούφιση, η παρέα μαζεύτηκε πάλι και άρχισαν ξανά να περπατάνε. Η ψυχή της είχε ανάγκη από τη μοναξιά και τη σιωπή που μόνο οι μεγάλες συντροφιές μπορούν να εξασφαλίσουν.

Ο Τσαρλς και η Ενριέτα είχαν φέρει μαζί τους τον Τσαρλς Χέιτερ. Η Ανν δεν είχε διάθεση να προσπαθήσει να καταλάβει τις λεπτομέρειες της υπόθεσης, μα ήταν φανερό πως υπήρξε υποχώρηση από τη μεριά του κυρίου και μια κάμψη από τη μεριά της δεσποινίδας. Δε χωρούσε αμφιβολία ότι τώρα ένιωθαν και οι δυο πολύ χαρούμενοι που ήταν μαζί.

Κι έτσι ήταν σαφές πια ότι η Λουίζα προοριζόταν για τον

πλοίαρχο Γουέντγουορθ. Προχωρούσαν πλάι πλάι τόσο συχνά όσο και οι άλλοι δύο. Στο μεταξύ, η Ανν βάδιζε παρέα με τον Τσαρλς και τη Μαίρη, και ένιωθε τόσο κουρασμένη ώστε στηρίχτηκε ευχαρίστως στο άλλο μπράτσο του Τσαρλς. Ο Τσαρλς, μολονότι ήταν πολύ ευγενικός μαζί της, είχε θυμώσει με τη γυναίκα του, η οποία εναντιώθηκε στις επιθυμίες του μπροστά σε όλους. Κάποια στιγμή, έπαψε να τις στηρίζει, για να κυνηγήσει μια νυφίτσα που πήρε το μάτι του.

Στη διασταύρωση του μονοπατιού τους με το δρόμο, είδαν μια άμαξα που αποδείχτηκε πως ήταν το ανοιχτό δίτροχο αμαξάκι του ναύαρχου Κροφτ. Είχαν πάει με τη γυναίκα του τη βόλτα τους και τώρα επέστρεφαν στο σπίτι. Ακούγοντας πόσο μεγάλη απόσταση είχαν διανύσει οι νεαροί, πρόσφεραν με καλοσύνη μια θέση σε όποια από τις κυρίες αισθανόταν ιδιαίτερα κουρασμένη, όμως όλες αρνήθηκαν. Οι δεσποινίδες Μάσγκροουβ δεν είχαν κουραστεί καθόλου και η Μαίρη είτε παρεξηγήθηκε που δεν τη ρώτησαν πρώτη είτε δεν άντεχε να είναι το τρίτο άτομο στο στενό κάθισμα της άμαξας.

Η παρέα είχε διασχίσει το δρόμο και ανέβαινε τα σκαλιά της επόμενης ξερολιθιάς και ο ναύαρχος έδινε εντολή στο άλογό του να προχωρήσει, όταν ο πλοίαρχος Γουέντγουορθ πήδηξε πάνω από ένα θάμνο, πλησίασε την αδελφή του και κάτι της ψιθύρισε. Το τι της είπε μπορούσε κανείς να το μαντέψει από το αποτέλεσμα.

«Δεσποινίς Έλιοτ, είμαι σίγουρη πως είστε κουρασμένη», φώναξε η κυρία Κροφτ. «Δώστε μας τη χαρά να σας πάμε στο σπίτι».

Ο ναύαρχος επικρότησε τα λόγια της γυναίκας του με την ίδια καλοσύνη. Στριμώχτηκαν όσο μπορούσαν για να της αφήσουν μια γωνιά στο κάθισμα. Ο πλοίαρχος Γουέντγουορθ, χωρίς να πει κουβέντα, στράφηκε προς το μέρος της και τη βοήθησε να καθίσει.

Ναι, δικό του έργο ήταν. Η Ανν βρισκόταν στην άμαξα και ένιωσε πως την είχαν τοποθετήσει εκεί η βούληση και τα χέρια του. Είχε αντιληφθεί την κούρασή της και αποφάσισε να την ξεκουράσει λίγο.

Η Ανν συγκινήθηκε πολύ από τη διάθεσή του απέναντί

της. Αυτό το ασήμαντο περιστατικό έμοιαζε να ολοκληρώνει όλα τα προηγούμενα. Τώρα καταλάβαινε πως δεν μπορούσε να τη συγχωρέσει, ωστόσο δεν ήταν αναίσθητος απέναντί της. Την κατηγορούσε για το παρελθόν, το οποίο αναλογιζόταν με μεγάλη και δικαιολογημένη δυσφορία. Ωστόσο, παρά το γεγονός ότι άρχιζε να αφοσιώνεται σε κάποια άλλη, δεν μπορούσε να τη βλέπει να υποφέρει χωρίς να επιθυμεί να την ανακουφίσει. Ήταν κατάλοιπο των παλιών του συναισθημάτων· ήταν μια παρόρμηση αγνής φιλίας και ας μην το παραδεχόταν· ήταν απόδειξη της τρυφερής και αξιαγάπητης καρδιάς του, την οποία η Αννν δεν μπορούσε να συλλογιστεί χωρίς να πλημμυρίζει από τόσο ανάμεικτα συναισθήματα ευχαρίστησης και πόνου, ώστε δεν ήξερε ποιο υπερτερούσε.

Στην αρχή απαντούσε μηχανικά στα σχόλια του ναυάρχου και της γυναίκας του. Είχαν διανύσει πια τη μισή απόσταση στο τραχύ μονοπάτι, όταν συνειδητοποίησε τι έλεγαν. Και τότε κατάλαβε ότι μιλούσαν για τον πλοίαρχο Φρέντερικ Γουέντγουορθ.

«Σίγουρα σκοπεύει να παντρευτεί μία από τις δύο αυτές κοπέλες, Σόφι, αλλά δεν ξέρω ποια θα διαλέξει τελικά», είπε ο ναύαρχος. «Θα νόμιζε κανείς ότι μια που τρέχει τόσο καιρό πίσω τους, θα είχε καταλήξει πια. Να, αυτά τα άσχημα έχει η ειρήνη. Αν ήμασταν σε πόλεμο τώρα, θα είχε τακτοποιηθεί πολύ νωρίτερα αυτό το ζήτημα. Εμείς οι ναυτικοί, δεσποινίς Έλιοτ, δεν έχουμε την πολυτέλεια να φλερτάρουμε πολύ καιρό μια γυναίκα σε καιρό πολέμου. Πόσες μέρες πέρασαν, αγαπητή μου, από την πρώτη φορά που σε είδα μέχρι που εγκατασταθήκαμε στο σπίτι μας στο Βόρειο Γιάρμουθ;»

«Καλύτερα να μην το συζητήσουμε, χρυσέ μου», αποκρίθηκε ευχάριστα η κυρία Κροφτ. «Αν άκουγε η δεσποινίς Έλιοτ πόσο γρήγορα τα βρήκαμε μεταξύ μας, δε θα πειθόταν ποτέ ότι υπήρχε περίπτωση να ζήσουμε ευτυχισμένοι μαζί. Ωστόσο, εγώ ήξερα από παλιά ότι είχες καλή φήμη».

«Ε, κι εγώ είχα ακούσει ότι ήσουν πολύ όμορφη κοπέλα και άλλωστε τι λόγο είχαμε να περιμένουμε; Δε μου αρέσει να τραβάνε σε μάκρος αυτές οι υποθέσεις. Μακάρι ο Φρέντερικ να φέρει μια από τις δυο δεσποινίδες στο Κέλιντς. Είναι

και οι δυο τους πολύ συμπαθητικές κοπέλες· δεν ξέρω ποια να ξεχωρίσω».

«Πράγματι, είναι καλόβολες και ανεπιτήδευτες», συμφώνησε πιο ήπια η κυρία Κροφτ, κάνοντας την Ανν να υποψιαστεί ότι ίσως να μη θεωρούσε καμιά από τις αδελφές Μάσγκροουβ αντάξια του αδελφού της. «Δε θα μπορούσε κανείς να συγγενέψει με καλύτερους ανθρώπους».

Κεφάλαιο 11

Πλησίαζε πια ο καιρός για την επιστροφή της λαίδης Ράσελ. Η Ανν, που είχε συνεννοηθεί να πάει να μείνει μαζί της αμέσως μόλις εκείνη γύριζε, ανυπομονούσε να μετακομίσει όσο το δυνατόν νωρίτερα στο Κέλιντς και άρχισε να σκέφτεται τι επίδραση θα είχε αυτή η μετακόμιση στη δική της ζωή.

Θα βρισκόταν στο ίδιο χωριό με τον πλοίαρχο Γουέντγουορθ, μόνο μισό μίλι θα τους χώριζε. Θα αναγκάζονταν να συχνάζουν στην ίδια εκκλησία και οι δυο οικογένειες δε θα μπορούσαν να αποφύγουν την κοινωνική συναναστροφή. Αυτή η προοπτική δεν της άρεσε καθόλου. Από την άλλη μεριά, εκείνος περνούσε τόσες ώρες στο Άπερκρος ώστε μετακομίζοντας η Ανν στο Κέλιντς έμοιαζε περισσότερο να φεύγει μακριά του, παρά να πηγαίνει πιο κοντά του. Γενικά, θεωρούσε ότι εκείνη θα ωφελούνταν από την αλλαγή περιβάλλοντος. Σίγουρα θα ήταν ευχάριστο να αλλάξει σπιτικό, αφήνοντας την καημένη τη Μαίρη και πηγαίνοντας στη λαίδη Ράσελ.

Ευχήθηκε να κατάφερνε να αποφύγει να συναντηθεί με τον πλοίαρχο Γουέντγουορθ στο Κέλιντς Χολ. Αυτά τα δωμάτια είχαν παρακολουθήσει προηγούμενες συναντήσεις που θα ξεπρόβαλλαν οδυνηρά στη μνήμη της. Ωστόσο, ανησυχούσε ακόμα περισσότερο μη βρεθούν πουθενά η λαίδη Ράσελ και ο πλοίαρχος Γουέντγουορθ. Δεν υπήρχε καμιά συμπάθεια μεταξύ τους και η ανανέωση της γνωριμίας τους δε θα έκανε καλό σε κανέναν. Έτσι και η λαίδη Ράσελ τύχαινε να δει μαζί την Ανν και τον πλοίαρχο Γουέντγουορθ, μπορεί να σκεφτόταν πως εκείνος είχε υπερβολική αυτοκυριαρχία κι αυτή ελάχιστη.

Αισθανόταν πως είχε μείνει αρκετό καιρό πια στο Άπερκρος. Η φροντίδα του μικρού Τσαρλς πάντα θα χρωμάτιζε με γλυκύτητα την ανάμνηση της δίμηνης παραμονής της, αλλά το αγοράκι ανακτούσε γρήγορα τις δυνάμεις του και η Ανν δεν είχε κανένα λόγο πια να βρίσκεται εκεί.

Το τέλος της επίσκεψής της, ωστόσο, απέκτησε μια ιδιαιτερότητα που δε θα τη φανταζόταν ποτέ. Ο πλοίαρχος Γουέντγουορθ, αφού έλειψε δυο μέρες από το Άπερκρος, εμφανίστηκε πάλι στην παρέα για να εξηγήσει τι τον είχε κρατήσει μακριά τους.

Ο φίλος του, πλοίαρχος Χάρβιλ, του είχε γράψει, λέγοντας πως είχε εγκατασταθεί με την οικογένειά του στο Λάιμ για να περάσει εκεί το χειμώνα, σε μια απόσταση είκοσι μιλίων από το Κέλιντς Χολ. Η υγεία του δεν αποκαταστάθηκε ποτέ ολότελα μετά από το σοβαρό τραυματισμό του πριν από δυο χρόνια. Κι έτσι, ο πλοίαρχος Γουέντγουορθ ξεκίνησε αμέσως για το Λάιμ, όπου έμεινε είκοσι τέσσερις ώρες, και ανανέωσαν εγκάρδια τη φιλία τους.

Η περιγραφή των ωραίων τοπίων που συνάντησε στη διαδρομή του εντυπωσίασε τόσο τη νεανική παρέα, ώστε αμέσως λαχτάρησαν όλοι να δουν το Λάιμ. Η Λουίζα έδειξε το μεγαλύτερο ενθουσιασμό. Αφού αποφάσισε να πάει, και οπλισμένη με την ιδέα ότι ήταν προτέρημα να επιμένει στην άποψή της, αψήφησε την επιθυμία του πατέρα και της μητέρας της να αναβάλουν την εκδρομή μέχρι το καλοκαίρι. Κι έτσι θα πήγαιναν στο Λάιμ –ο Τσαρλς, η Μαίρη, η Ανν, η Ενριέτα, η Λουίζα και ο πλοίαρχος Γουέντγουορθ.

Το πρώτο, παράλογο, σχέδιο ήταν να ξεκινήσουν το πρωί και να επιστρέψουν το βράδυ. Αλλά ο κύριος Μάσγκροουβ αρνήθηκε να δώσει την άδειά του, για να μην κουράσει υπερβολικά τα άλογά του. Όταν το σκέφτηκαν πιο λογικά, συνειδητοποίησαν πως δε θα είχαν το χρόνο να δουν ένα καινούριο μέρος. Συνεπώς, θα έμεναν εκεί το βράδυ και θα γύριζαν στο Άπερκρος την επόμενη μέρα, την ώρα του δείπνου.

Παρόλο που συναντήθηκαν όλοι στο Μεγάλο Σπίτι πολύ νωρίς το πρωί και ξεκίνησαν την ώρα που είχαν συνεννοηθεί, ήταν περασμένο μεσημέρι πια όταν οι δυο άμαξες –η άμαξα

του κυρίου Μάσγκροουβ που μετέφερε τις τέσσερις κοπέλες και το δίτροχο αμαξάκι του Τσαρλς στο οποίο επέβαιναν αυτός και ο πλοίαρχος Γουέντγουορθ– κατηφόρισαν τον ψηλό λόφο που κατέληγε στο Λάιμ.

Μόλις έκλεισαν δωμάτια και παρήγγειλαν φαγητό σε ένα από τα πανδοχεία, αποφάσισαν να κάνουν μια βόλτα στη θάλασσα. Αφού χασομέρησαν για λίγο στην ακτή, όπως όλοι στέκονται και ατενίζουν τον ορίζοντα μόλις βρίσκονται ξανά κοντά στη θάλασσα, προχώρησαν προς το Κομπ, τον τεράστιο κυματοθραύστη του Λάιμ που αγκάλιαζε το χαριτωμένο κολπίσκο. Αυτός ήταν ο προορισμός τους μια που ήθελαν να τον θαυμάσουν, καθώς και ο προορισμός του πλοίαρχου Γουέντγουορθ, αφού σ' ένα μικρό σπίτι κοντά σε μια παλιά αποβάθρα έμεναν οι Χάρβιλ. Ο πλοίαρχος Γουέντγουορθ πήγε να επισκεφθεί το φίλο του, ενώ οι υπόλοιποι συνέχισαν τη βόλτα τους. Κανόνισαν να συναντηθούν αργότερα στο Κομπ.

Δεν είχαν κουραστεί καθόλου να περιπλανιούνται και να θαυμάζουν τα αξιοθέατα –ούτε καν η Λουίζα δεν ένιωθε ότι είχε αποχωριστεί για πολλή ώρα τον πλοίαρχο Γουέντγουορθ– όταν τον είδαν να έρχεται παρέα με άλλα τρία άτομα. Από τις προηγούμενες περιγραφές του, κατάλαβαν ότι ήταν ο πλοίαρχος και η κυρία Χάρβιλ, καθώς και κάποιος πλοίαρχος Μπένικ που έμενε μαζί τους.

Ο πλοίαρχος Μπένικ ήταν κάποτε πλωτάρχης στο *Λακωνία*. Την πρώτη φορά που επέστρεψε από το Λάιμ, ο πλοίαρχος Γουέντγουορθ τον είχε παινέσει με θέρμη, λέγοντας πόσο εξαιρετικός άνθρωπος και αξιωματικός ήταν, και τους διηγήθηκε μια ιστορία από την προσωπική του ζωή που κίνησε ιδιαίτερα το ενδιαφέρον των δεσποινίδων. Ήταν αρραβωνιασμένος με την αδελφή του πλοίαρχου Χάρβιλ, τη Φάνι, και τώρα ήταν βυθισμένος στο πένθος για το θάνατό της. Η Φάνι είχε πεθάνει το προηγούμενο καλοκαίρι, όσο εκείνος βρισκόταν ακόμα στη θάλασσα. Ο πλοίαρχος Γουέντγουορθ έκρινε πως λόγω ιδιοσυγκρασίας ο Μπένικ θα πρέπει να υπέφερε πολύ και ήταν άνθρωπος με έντονα συναισθήματα και διακριτικούς τρόπους, ενώ αγαπούσε το διάβασμα και τις καθιστικές ασχολίες.

Η φιλία ανάμεσα σ' αυτόν και στους Χάρβιλ φάνηκε να ενισχύεται από το γεγονός που απέκλεισε κάθε προοπτική συγγένειας, και τώρα πια ο Μπένικ έμενε μαζί τους. Ο πλοίαρχος Χάρβιλ είχε νοικιάσει αυτό το σπίτι για έξι μήνες· το γούστο του, η υγεία του και η περιουσία του τον οδήγησαν σε ένα οίκημα φτηνό, κοντά στη θάλασσα. Η μεγαλοπρέπεια του τοπίου και η ησυχία που επικρατούσε το χειμώνα στο Λάιμ έμοιαζαν να ταιριάζουν απόλυτα με την ψυχική διάθεση του πλοίαρχου Μπένικ.

Κι ωστόσο, συλλογίστηκε η Αννν, καθώς προχώρησαν μπροστά για να συναντήσουν την άλλη παρέα, η καρδιά του ίσως να μην είναι πιο θλιμμένη από τη δική μου. Δεν μπορώ να πιστέψω ότι το μέλλον του καταστράφηκε για πάντα. Είναι νεότερος από μένα –στα αισθήματα, αν όχι στα χρόνια. Κάποια στιγμή θα συνέλθει πάλι και θα ευτυχήσει με μια άλλη γυναίκα.

Συναντήθηκαν και συστήθηκαν. Ο πλοίαρχος Χάρβιλ ήταν ένας ψηλός, μελαχρινός άντρας με όψη που πρόδινε ευαισθησία και καλοσύνη. Τα έντονα χαρακτηριστικά του και η κακή κατάσταση της υγείας του τον έκαναν να μοιάζει πολύ μεγαλύτερος από τον πλοίαρχο Γουέντγουορθ. Ο πλοίαρχος Μπένικ ήταν ο νεότερος και πιο μικρόσωμος από τους τρεις άντρες. Είχε ευχάριστο παρουσιαστικό, μελαγχολικό βλέμμα και δε συμμετείχε ιδιαίτερα στη συζήτηση.

Ο πλοίαρχος Χάρβιλ, παρόλο που δεν μπορούσε να συγκριθεί με τον πλοίαρχο Γουέντγουορθ στους τρόπους, ήταν ένας τέλειος τζέντλεμαν: απροσποίητος, εγκάρδιος και υποχρεωτικός. Η κυρία Χάρβιλ, που δε διέθετε τη φινέτσα του συζύγου της, έμοιαζε ωστόσο να διαπνέεται από εξίσου καλά αισθήματα. Θεώρησαν φίλους τους όλη την παρέα και τους ικέτεψαν να δειπνήσουν μαζί τους. Με μεγάλη απροθυμία δέχτηκαν τελικά τη δικαιολογία ότι το δείπνο είχε ήδη παραγγελθεί στο πανδοχείο, ωστόσο έμοιαζαν σχεδόν πληγωμένοι που ο πλοίαρχος Γουέντγουορθ δεν το θεώρησε φυσικό να δειπνήσουν όλοι μαζί στο σπίτι τους.

Έδειχναν τόσο αφοσιωμένοι στον πλοίαρχο Γουέντγουορθ και τόσο ασυνήθιστα φιλόξενοι, ώστε η Αννν ένιωσε μελαγχολία που γνώρισε τους συναδέλφους του. Όλοι αυτοί θα ήταν

φίλοι μου, συλλογίστηκε και έκανε αγώνα μέσα της για να μην υποκύψει στη μελαγχολία που απειλούσε να την κυριεύσει.

Αφήνοντας πίσω τους το Κομπ, πήγαν όλοι στο σπίτι των καινούριων φίλων τους και διαπίστωσαν πως τα δωμάτια ήταν τόσο μικρά, ώστε μόνο όσοι καλούν μέσα από την καρδιά τους θα τα θεωρούσαν ικανά να φιλοξενήσουν τόσο κόσμο. Η Αννν για μια στιγμή ξαφνιάστηκε, αλλά σύντομα ξέχασε την έκπληξή της μπροστά στα ευχάριστα συναισθήματα που ξεπήδησαν μέσα της βλέποντας τις εφευρετικές λύσεις και τις έξυπνες διευθετήσεις του πλοίαρχου Χάρβιλ για να εκμεταλλευτεί όσο το δυνατόν καλύτερα τον υπάρχοντα χώρο.

Όταν έφυγαν κάποια στιγμή, η Αννν σκέφτηκε ότι άφηναν πίσω τους μεγάλη ευτυχία. Βρέθηκε να περπατάει δίπλα στη Λουίζα, η οποία μιλούσε όλο θαυμασμό και ενθουσιασμό για το χαρακτήρα των ναυτικών: για τη φιλικότητά τους, την αδελφοσύνη τους, την εξωστρέφειά τους, το ήθος τους.

Επέστρεψαν στο πανδοχείο για να αλλάξουν ρούχα και να δειπνήσουν. Η Αννν διαπίστωσε ότι γινόταν πλέον ολοένα και λιγότερο ευαίσθητη στην παρουσία του πλοίαρχου Γουέντγουορθ απ' όσο θα φανταζόταν στην αρχή δυνατόν. Δεν της ήταν πια βάρος να κάθεται στο ίδιο τραπέζι μαζί του και να ανταλλάσσουν τις συνηθισμένες αβρότητες, παρόλο που ποτέ δεν προχωρούσαν περισσότερο.

Οι νύχτες ήταν πολύ σκοτεινές ώστε να συναντηθούν πάλι οι κυρίες πριν την επόμενη μέρα, αλλά ο πλοίαρχος Χάρβιλ τους είχε υποσχεθεί πως θα τους επισκεπτόταν το βράδυ. Ήρθε φέρνοντας μαζί και το φίλο του, εκπλήσσοντάς τους μια που δεν το περίμεναν, επειδή ο πλοίαρχος Μπένικ φάνηκε να δυσφορεί από την παρουσία τόσων αγνώστων. Όμως, αποτόλμησε να βρεθεί πάλι μαζί τους, όσο και αν η διάθεσή του σίγουρα δεν ταίριαζε με τη γενική ευθυμία που επικρατούσε στην παρέα.

Ενώ οι πλοίαρχοι Γουέντγουορθ και Χάρβιλ κατηύθυναν τη συζήτηση στη μια άκρη του δωματίου, η Αννν βρέθηκε κάπως μακριά τους και δίπλα στον πλοίαρχο Μπένικ. Οι καλοί της τρόποι την υποχρέωσαν να προσπαθήσει να τον γνωρίσει καλύτερα. Η ελκυστική όψη της και η γλυκιά της συμπεριφορά σύντομα απέδωσαν καρπούς. Απ' ό,τι φάνηκε, εκείνος είχε

ιδιαίτερη αγάπη στο διάβασμα και κυρίως στην ποίηση. Αφού του έδωσε την ευκαιρία να συζητήσει διάφορα θέματα για τα οποία μάλλον δεν ενδιαφέρονταν ιδιαίτερα οι συγκάτοικοί του, ήλπισε να του φανεί χρήσιμη εξηγώντας του πόσο θα τον ωφελούσε να αντισταθεί στη θλίψη του, ένα θέμα που προέκυψε αβίαστα από τη συζήτησή τους.

Αν και συνεσταλμένος, δεν έδειχνε εσωστρεφής. Αντίθετα, έμοιαζε να χαίρεται που τα συναισθήματά του ξέφυγαν από τους συνήθεις περιορισμούς τους. Απήγγειλε με φωνή που έτρεμε από συγκίνηση διάφορους στίχους που περιέγραφαν μια ραγισμένη καρδιά ή ένα μυαλό σαλεμένο από την οδύνη. Φαινόταν τόσο ειλικρινής, ώστε η Ανν ήλπιζε πως δε διάβαζε συνέχεια μόνο ποίηση. Τόλμησε να του πει ότι οι άνθρωποι με έντονα συναισθήματα, οι οποίοι ήταν οι μόνοι που μπορούσαν πραγματικά να εκτιμήσουν την ποίηση, ήταν αυτοί ειδικά που θα έπρεπε να τη γεύονται με μέτρο.

Εκείνος φάνηκε να ευχαριστιέται και όχι να στεναχωριέται από τον υπαινιγμό της κι έτσι η Ανν πήρε το θάρρος να του συστήσει να διαβάζει καθημερινά περισσότερο πεζό λόγο. Όταν της ζήτησε να του προτείνει κάποια βιβλία, του ανέφερε έργα των καλύτερων πεζογράφων, συλλογές επιστολών και απομνημονεύματα αξιόλογων ανθρώπων που είχαν δοκιμαστεί, πιστεύοντας ότι θα ξυπνούσαν και θα δυνάμωναν τη σκέψη του με αυτές τις ηθικές επιταγές.

Ο πλοίαρχος Μπένικ την άκουγε προσεκτικά και εξέφρασε την ευγνωμοσύνη του για το ενδιαφέρον της. Κουνώντας το κεφάλι του και στενάζοντας μ’ έναν τρόπο που πρόδινε πόσο λίγο πίστευε ότι τα βιβλία θα κατάφερναν να μετριάσουν τη θλίψη του, σημείωσε αυτά που του σύστησε και υποσχέθηκε να τα αγοράσει και να τα διαβάσει.

Όταν τέλειωσε η βραδιά, η Ανν δεν μπόρεσε να μη διασκεδάσει στη σκέψη ότι ήρθε στο Λάιμ για να διδάξει υπομονή και καρτερία σε ένα νεαρό που πρώτη φορά έβλεπε στη ζωή της. Και όταν το καλοσκέφτηκε, συνειδητοποίησε ανήσυχη ότι, όπως πολλοί άλλοι σπουδαίοι ηθικολόγοι και ιεροκήρυκες, υπήρξε υπερβολικά εύγλωττη για ένα ζήτημα για το οποίο η δική της συμπεριφορά δε θα άντεχε αυστηρή κριτική.

Κεφάλαιο 12

Το άλλο πρωί, η Ανν και η Ενριέτα ήταν οι πρώτες που ξύπνησαν από όλη την παρέα κι έτσι συμφώνησαν να πάνε μια βόλτα στη θάλασσα πριν το πρόγευμα.

Κατέβηκαν στην αμμουδιά για να παρακολουθήσουν τα νερά της παλίρροιας να φουσκώνουν. Επαίνεσαν το πρωινό, θαύμασαν τη θάλασσα κι έπειτα απέμειναν σιωπηλές, ώσπου η Ενριέτα είπε ξαφνικά: «Είμαι απόλυτα πεπεισμένη πως ο αέρας της θάλασσας κάνει καλό σε όλους. Δε χωράει αμφιβολία ότι ωφέλησε ιδιαίτερα το δόκτορα Σέρλι μετά την αρρώστια του, πέρσι την άνοιξη. Δηλώνει πάντα πως ξανανιώνει όποτε βρίσκεται κοντά σε θάλασσα. Πιστεύω πραγματικά πως θα έπρεπε να φύγει εντελώς από το Άπερκρος και να μετακομίσει στο Λάιμ. Εσύ τι λες, Ανν; Δε νομίζεις πως είναι εσφαλμένη αντίληψη περί συνείδησης, όταν ένας κληρικός θυσιάζει την υγεία του για χάρη των καθηκόντων του, ενώ θα μπορούσε να τα εκτελέσει εξίσου καλά και κάποιος άλλος; Και αν έρθει στο Λάιμ, θα βρίσκεται αρκετά κοντά ώστε να μάθει αν το εκκλησίασμά του έχει κάποιο παράπονο».

Ακούγοντάς τη να μιλάει, η Ανν χαμογελούσε κρυφά. Και της απάντησε με λογικά επιχειρήματα πάνω στο θέμα· θεωρούσε πως ήταν απόλυτα δικαιολογημένη η επιθυμία του δόκτορος Σέρλι να αναπαυθεί πια, αντιλήφθηκε πόσο επιθυμητό θα ήταν να υπάρξει κάποιος ευυπόληπτος νεαρός ως βοηθός εφημέριου και είχε μάλιστα την ευγένεια να υπαινιχθεί ότι καλύτερα να ήταν παντρεμένος ο εν λόγω υπεφημέριος.

«Μακάρι να έμενε στο Άπερκρος η λαίδη Ράσελ και να

γνώριζε καλά το δόκτορα Σέρλι», είπε η Ενριέτα, ικανοποιημένη από τα λόγια της φίλης της. «Έχω ακούσει πως μπορεί να επηρεάσει τους πάντες! Εγώ τη φοβάμαι λίγο, επειδή είναι τόσο έξυπνη, αλλά τη θαυμάζω απεριόριστα».

Η Ανν χαμογέλασε που τα καινούρια ενδιαφέροντα της Ενριέτας έκαναν ένα μέλος της οικογένειας Μάσγκροουβ να αντιμετωπίζει ευνοϊκά τη φίλη της. Δεν πρόλαβε, ωστόσο, παρά να απαντήσει αόριστα, γιατί είδαν τη Λουίζα και τον πλοίαρχο Γουέντγουορθ να έρχονται προς το μέρος τους. Είχαν αποφασίσει κι εκείνοι να κάνουν μια βόλτα πριν το πρόγευμα, μα η Λουίζα αμέσως μετά θυμήθηκε πως έπρεπε να αγοράσει κάτι από ένα κατάστημα και τους κάλεσε να πάνε παρέα στην πόλη. Ήταν όλοι στη διάθεσή της.

Μόλις έφτασαν στα σκαλιά που οδηγούσαν από την παραλία στο δρόμο, ένας κύριος που ετοιμαζόταν να κατέβει παραμέρισε ευγενικά. Καθώς περνούσαν από μπροστά του, το πρόσωπο της Ανν τράβηξε την προσοχή του και την περιεργάστηκε με τόσο ειλικρινή θαυμασμό, ώστε εκείνη δεν μπόρεσε να μην το αντιληφθεί. Έδειχνε πολύ όμορφη, μια που η αναζωογονητική θαλασσινή αύρα είχε αποκαταστήσει το άνθος και τη φρεσκάδα στα αριστοκρατικά χαρακτηριστικά της. Ήταν ολοφάνερο πως ο κύριος είχε εντυπωσιαστεί.

Ο πλοίαρχος Γουέντγουορθ στράφηκε αμέσως και την κοίταξε με έναν τρόπο που έδειχνε πως είχε καταλάβει τι συνέβαινε. Της έριξε μια κλεφτή ματιά που έμοιαζε να λέει: «Ο άνθρωπος αυτός μαγεύτηκε από το πρόσωπό σου και μέχρι κι εγώ, αυτή τη στιγμή, βλέπω πάλι κάτι από την Ανν Έλιοτ που ήξερα».

Αφού συνόδεψαν τη Λουίζα στις δουλειές της, επέστρεψαν στο πανδοχείο. Η Ανν, πηγαίνοντας βιαστικά από το δωμάτιό της στην τραπεζαρία, παραλίγο να πέσει πάνω στον ίδιο τζέντλεμαν, καθώς εκείνος έβγαινε από ένα διπλανό διαμέρισμα. Είχε ήδη συμπεράνει πως ήταν κι αυτός ξένος στην πόλη και κατέληξε πως δικός του υπηρέτης ήταν ένας ιπποκόμος που έκανε βόλτες κοντά στο πανδοχείο. Το συμπέρασμά της επιβεβαιώθηκε από το γεγονός ότι και οι δύο φορούσαν πένθος.

Αυτή η δεύτερη συνάντηση, παρόλο που ήταν σύντομη, απέδειξε πάλι από το βλέμμα που της έριξε ο κύριος ότι την έβρισκε αξιαγάπητη, και επίσης ότι είχε ευγενική συμπεριφορά, αν έκρινε από την ετοιμότητα με την οποία απολογήθηκε. Έμοιαζε γύρω στα τριάντα και μολονότι δεν ήταν όμορφος, είχε συμπαθητική φυσιογνωμία. Η Ανν αισθάνθηκε την περιέργεια να μάθει ποιος ήταν.

Κόντευαν να τελειώσουν το πρωινό τους όταν ο ήχος μιας άμαξας έκανε τη μισή παρέα να σηκωθεί και να τρέξει στο παράθυρο. Ήταν το δίτροχο ανοιχτό αμαξάκι που κατευθυνόταν από τους στάβλους στην κύρια είσοδο και το οδηγούσε ένας υπηρέτης που φορούσε πένθος.

Ακούγοντας ότι επρόκειτο για δίτροχη άμαξα, ο Τσαρλς Μάσγκροουβ πετάχτηκε όρθιος για να τη συγκρίνει με τη δική του. Ο υπηρέτης με το πένθος ξύπνησε την περιέργεια της Ανν. Όταν πια ο ιδιοκτήτης της άμαξας βγήκε από το πανδοχείο, ανέβηκε στο κάθισμα και έφυγε, οι έξι της παρέας είχαν ήδη συγκεντρωθεί μπροστά στο παράθυρο και κοιτούσαν.

«Α!» έκανε ο πλοίαρχος Γουέντγουορθ ρίχνοντας μια ματιά στην Ανν. «Είναι ο κύριος που προσπεράσαμε στην παραλία».

Οι δεσποινίδες Μάσγκροουβ συμφώνησαν, καθώς πήραν πάλι τις θέσεις τους στο τραπέζι του πρωινού. Λίγο αργότερα ήρθε ο σερβιτόρος.

«Μπορείς, σε παρακαλώ, να μας πεις πώς λέγεται ο κύριος που μόλις έφυγε;» τον ρώτησε ο πλοίαρχος Γουέντγουορθ.

«Μάλιστα, κύριε. Λέγεται Έλιοτ, είναι ένας τζέντλεμαν με μεγάλη περιουσία. Ήρθε χτες βράδυ από το Σίντμουθ. Τώρα κατευθύνεται προς το Κρούκερν και από εκεί θα πάει στο Μπαθ και μετά στο Λονδίνο».

«Τι λέτε!» φώναξε η Μαίρη. «Θα πρέπει να είναι ο εξάδελφός μας! Και φοράει πένθος, είδατε; Όπως θα πρέπει να πενθεί και ο δικός μας κύριος Έλιοτ. Ανν, δε νομίζεις κι εσύ πως θα πρέπει να είναι ο δικός μας κύριος Έλιοτ, ο κληρονόμος του πατέρα μας; Με συγχωρείτε, κύριε», είπε στο σερβιτόρο, «μήπως ο υπηρέτης του ανέφερε αν ανήκει στην οικογένεια Κέλιντς;»

«Όχι, κυρία, δεν ανέφερε καμιά συγκεκριμένη οικογένεια. Είπε όμως ότι ο αφέντης του είναι πολύ πλούσιος και κάποια μέρα θα γίνει βαρονέτος».

«Ορίστε! Βλέπετε;» αναφώνησε η Μαίρη. «Όπως ακριβώς το είπα! Κληρονόμος του σερ Γουόλτερ Έλιοτ! Μακάρι να τον είχα προσέξει καλύτερα. Τι κρίμα που δε συστηθήκαμε! Έτσι όπως κρεμόταν το πανωφόρι του στο πλάι της άμαξας έκρυβε το θυρεό, αλλιώς είμαι σίγουρη πως θα τον είχα προσέξει. Και αν ο υπηρέτης δε φορούσε πένθιμα ρούχα, θα το είχαμε καταλάβει από τη λιβρέα του».

Όταν κατάφερε να τραβήξει την προσοχή της Μαίρης, η Αννν προσπάθησε ήρεμα να την πείσει πως ο πατέρας τους και ο κύριος Έλιοτ δεν είχαν τέτοιες σχέσεις ώστε να είναι επιθυμητή μια γνωριμία μεταξύ τους. Ταυτόχρονα, όμως, ένιωθε μια κρυφή ικανοποίηση διαπιστώνοντας πως ο μελλοντικός ιδιοκτήτης του Κέλιντς ήταν αναμφίβολα τζέντλεμαν και έμοιαζε συνετός και με καλό γούστο. Σε καμία περίπτωση δεν επρόκειτο να αναφέρει ότι τον είχε συναντήσει και δεύτερη φορά. Ευτυχώς η Μαίρη δεν έδωσε ιδιαίτερη σημασία όταν πέρασαν από μπροστά του στην πρωινή τους βόλτα, αλλά θα ένιωθε φοβερά αδικημένη που η Αννν έτυχε να τον συναντήσει στο διάδρομο, ενώ η ίδια δε βρέθηκε καθόλου δίπλα του.

«Θα αναφέρεις, φυσικά», είπε η Μαίρη, «ότι είδαμε τον κύριο Έλιοτ, την επόμενη φορά που θα γράψεις στο Μπαθ. Πιστεύω πως ο πατέρας μας πρέπει οπωσδήποτε να το μάθει».

Η Αννν απέφυγε να απαντήσει ευθέως, μα είχε κάθε πρόθεση να κρατήσει κρυφή αυτή την πληροφορία. Ήξερε την προσβολή που είχε υποστεί ο πατέρας της πριν πολλά χρόνια· και υποψιαζόταν το ιδιαίτερο μερίδιο της Ελίζαμπεθ σ' αυτή. Δε χωρούσε καμιά αμφιβολία ότι και μόνο η σκέψη του κυρίου Έλιοτ προκαλούσε μεγάλο εκνευρισμό και στους δύο. Η Μαίρη ποτέ της δεν έγραφε στο Μπαθ· το βάρος να διατηρεί μια αραιή και βαρετή αλληλογραφία με την Ελίζαμπεθ έπεφτε αποκλειστικά στους ώμους της Αννν.

Λίγη ώρα αφότου τέλειωσαν το πρωινό τους, ήρθαν να τους βρουν ο πλοίαρχος, η κυρία Χάρβιλ και ο πλοίαρχος

Μπένικ, με τους οποίους είχαν συνεννοηθεί να κάνουν έναν τελευταίο περίπατο στο Λάιμ.

Μόλις βγήκαν όλοι στο δρόμο, ο πλοίαρχος Μπένικ βρέθηκε αμέσως στο πλευρό της Ανν. Περπάτησαν για λίγη ώρα μαζί, κουβεντιάζοντας όπως και την προηγούμενη φορά για τον Γουόλτερ Σκοτ και το λόρδο Μπάιρον, ώσπου κάτι προκάλεσε μια γενική αλλαγή σ' όλη την παρέα και ο πλοίαρχος Χάρβιλ πήρε τη θέση του πλοίαρχου Μπένικ δίπλα της.

«Δεσποινίς Έλιοτ», της είπε χαμηλόφωνα, «κάνατε μια πολύ καλή πράξη παροτρύνοντας τον καημένο το φίλο μου να μιλήσει τόσο πολύ. Μακάρι να είχε συχνότερα τέτοια παρέα. Ξέρω πως δεν τον ωφελεί να είναι τόσο κλεισμένος, μα τι μπορούμε να κάνουμε κι εμείς; Δεν μπορούμε να αποχωριστούμε».

«Όχι», συμφώνησε η Ανν, «πιστεύω πως κάτι τέτοιο θα ήταν αδύνατον. Ξέρουμε ωστόσο ότι ο χρόνος θεραπεύει κάθε πληγή. Και πρέπει να θυμάστε, πλοίαρχε Χάρβιλ, πως είναι πολύ πρόσφατο το πένθος του φίλου σας. Απ' ό,τι καταλαβαίνω, η αδελφή σας πέθανε μόλις το προηγούμενο καλοκαίρι».

«Ναι, είναι αλήθεια, τον περασμένο Ιούνιο», στέναξε εκείνος βαριά.

«Και ίσως ο πλοίαρχος Μπένικ να μην το έμαθε αμέσως».

«Όχι πριν από την πρώτη εβδομάδα του Αυγούστου, όταν γύρισε στην πατρίδα με το *Γκράπλερ,* από το Ακρωτήριο της Καλής Ελπίδας. Ήμουν στο Πλίμουθ και έτρεμα τη στιγμή που θα μάθαινα νέα του, αλλά το *Γκράπλερ* έπιασε στο Πόρτσμουθ. Έπρεπε να πληροφορηθεί τι είχε συμβεί, ποιος όμως θα του το έλεγε; Εγώ όχι, δεν ήμουν σε θέση να ταξιδέψω. Κανείς άλλος δεν μπορούσε να το κάνει εκτός από αυτό τον καλό άνθρωπο», είπε ο πλοίαρχος Χάρβιλ, δείχνοντας τον πλοίαρχο Γουέντγουορθ. «Το *Λακωνία* είχε φτάσει την προηγούμενη βδομάδα στο Πλίμουθ. Ο Γουέντγουορθ ταξίδεψε μέρα και νύχτα ώσπου να φτάσει στο Πόρτσμουθ, πήγε αμέσως με τη λάντζα στο *Γκράπλερ* και για μια ολόκληρη βδομάδα δεν έφυγε από το πλευρό του καημένου του Μπένικ. Κανείς άλλος δε θα μπορούσε να σώσει το δύστυχο Τζέιμς. Και τώρα ξέρετε, δεσποινίς Έλιοτ, γιατί αγαπάμε τον πλοίαρχο τόσο πολύ!»

Η Ανν αντιλήφθηκε απόλυτα και του απάντησε όσο επέτρεπαν τα συναισθήματά της ή όσο άντεχε ο ίδιος. Ήταν πολύ συγκινημένος για να ξαναμιλήσει γι' αυτό το θέμα και όταν της έπιασε πάλι την κουβέντα, ήταν για κάτι εντελώς διαφορετικό.

Η κυρία Χάρβιλ, λέγοντας πως ο άντρας της θα είχε περπατήσει πολύ μέχρι να γυρίσουν στο σπίτι τους, καθόρισε την πορεία όλης της παρέας στην τελευταία τους βόλτα: θα τους συνόδευαν ως την πόρτα τους και μετά θα γύριζαν και θα ξεκινούσαν το ταξίδι της επιστροφής. Σύμφωνα με τους υπολογισμούς τους, μόλις που προλάβαιναν. Ωστόσο, καθώς πλησίαζαν στο Κομπ, ένιωσαν την επιθυμία να το περπατήσουν ακόμα μια φορά. Η Λουίζα επέμενε τόσο πολύ, ώστε συνειδητοποίησαν πως δεν είχε και μεγάλη διαφορά αν καθυστερούσαν ένα τέταρτο της ώρας. Κι έτσι, αφού αποχαιρετίστηκαν και αντάλλαξαν προσκλήσεις και υποσχέσεις, άφησαν τον πλοίαρχο και την κυρία Χάρβιλ μπροστά στο σπίτι τους. Ο πλοίαρχος Μπένικ, όμως, θα πήγαινε μαζί τους κι έτσι συνέχισαν το δρόμο τους για να αποχαιρετήσουν και το Κομπ.

Η Ανν διαπίστωσε πως ο πλοίαρχος Μπένικ βρέθηκε ξανά στο πλευρό της. Η θέα που απλωνόταν μπροστά στα μάτια τους δεν μπόρεσε να μην της θυμίσει τις «βαθιές γαλάζιες θάλασσες» του λόρδου Μπάιρον και του αφιέρωσε μ' ευχαρίστηση την προσοχή της. Σύντομα, όμως, στράφηκε αλλού.

Ο άνεμος ήταν πολύ σφοδρός και ο περίπατος στο πάνω μέρος του κυματοθραύστη δεν ήταν καθόλου ευχάριστος για τις κυρίες. Συμφώνησαν, λοιπόν, να προχωρήσουν στο κάτω μέρος. Όλοι αρκέστηκαν να κατέβουν σιγά σιγά και προσεκτικά τα απότομα σκαλιά, εκτός από τη Λουίζα. Εκείνη επέμεινε να πηδήξει και να την πιάσει ο πλοίαρχος Γουέντγουορθ. Σε όλους τους περιπάτους τους, πηδούσε από τις ξερολιθιές κι εκείνος την έπιανε. Η αίσθηση αυτή την ενθουσίαζε.

Τούτη τη φορά, όμως, εκείνος ήταν λιγότερο πρόθυμος επειδή το έδαφος ήταν πολύ σκληρό. Πάντως, υπέκυψε. Η Λουίζα βρέθηκε με ασφάλεια κάτω και αμέσως, για να δείξει πόσο ευχαριστήθηκε, ανέβηκε τρέχοντας τα σκαλιά για να πηδήξει πάλι. Ο πλοίαρχος Γουέντγουορθ τη συμβούλεψε να μην

το κάνει, αλλά μάταια προσπάθησε να τη συνετίσει. Εκείνη του χαμογέλασε και είπε: «Είμαι αποφασισμένη να πηδήξω».

Άπλωσε τα χέρια του, αλλά η Λουίζα βιάστηκε και πήδηξε μισό δευτερόλεπτο νωρίτερα. Σωριάστηκε στο πεζοδρόμιο του κάτω μέρους του κυματοθραύστη και απέμεινε αναίσθητη! Δε φαινόταν καμιά πληγή, καθόλου αίμα, κανένα ορατό τραύμα, αλλά τα μάτια της ήταν κλειστά, δεν ανάσαινε, και το πρόσωπό της ήταν κατάχλομο σαν πεθαμένου. Πόση φρίκη ένιωσαν όλοι όσοι στάθηκαν γύρω της!

Ο πλοίαρχος Γουέντγουορθ, που την ανασήκωσε, γονάτισε κρατώντας τη στην αγκαλιά του και την κοίταξε με όψη χλομή σαν τη δική της, βουβός από την αγωνία.

«Είναι νεκρή! Είναι νεκρή!» ούρλιαξε η Μαίρη και αρπάχτηκε από τον άντρα της ακινητοποιώντας τον. Σ' αυτό συνέβαλε και η δική του φρίκη. Αμέσως μετά, έχασε και η Ενριέτα τις αισθήσεις της, μη αντέχοντας αυτή την είδηση. Θα είχε πέσει στα σκαλιά, αλλά ο πλοίαρχος Μπένικ και η Αννπρόλαβαν να την πιάσουν και να τη στηρίξουν.

«Δε θα έρθει κανείς να με βοηθήσει;» ήταν οι πρώτες λέξεις που ξεστόμισε απελπισμένος ο πλοίαρχος Γουέντγουορθ, σαν να τον είχαν εγκαταλείψει όλες του οι δυνάμεις.

«Τρέξτε κοντά του, πηγαίνετε», φώναξε η Ανν. «Τρίψτε της τα χέρια, τους κροτάφους. Έχω εδώ άλατα, πάρτε τα και πηγαίνετε».

Ο πλοίαρχος Μπένικ υπάκουσε και ο Τσαρλς εκείνη τη στιγμή έσπρωξε πέρα τη γυναίκα του. Ανασήκωσαν τη Λουίζα και τη στήριξαν πιο γερά οι δυο τους. Έκαναν ό,τι τους συμβούλευσε η Αννμάταια όμως.

Ο πλοίαρχος Γουέντγουορθ τρέκλιζε και έγειρε στον τοίχο για να στηριχτεί, ενώ έλεγε με τρομερή αγωνία: «Αχ, Θεέ μου! Τι θα πουν ο πατέρας και η μητέρα της!»

«Φέρτε ένα γιατρό!» είπε η Αννν.

Εκείνος την άκουσε και φάνηκε να συνέρχεται αμέσως. «Καλά λέτε», είπε μόνο, «να φέρουμε αμέσως γιατρό».

Και ετοιμάστηκε να φύγει, όταν η Αννν του πρότεινε ανυπόμονα: «Δεν είναι καλύτερα να πάει ο πλοίαρχος Μπένικ; Εκείνος ξέρει πού μπορεί να τον βρει».

Όσοι διατηρούσαν την ψυχραιμία τους αντιλήφθηκαν πόσο σωστά μίλησε και αμέσως ο πλοίαρχος Μπένικ ξεκίνησε να πάει στην πόλη.

Όσο για τη συντετριμμένη παρέα που έμεινε πίσω, ήταν δύσκολο να ξεχωρίσει κανείς ποιος από τους τρεις που είχαν ακόμα τα λογικά τους υπέφερε περισσότερο: ο πλοίαρχος Γουέντγουορθ, η Ανν ή ο Τσαρλς.

Η Ανν, που φρόντιζε με ζέση και ενστικτώδες σθένος την Ενριέτα, προσπαθούσε ταυτόχρονα να ηρεμήσει τη Μαίρη, να συνεφέρει τον Τσαρλς και να κατευνάσει τα συναισθήματα του πλοίαρχου Γουέντγουορθ. Και οι δυο άντρες έμοιαζαν να περιμένουν από εκείνη να δώσει οδηγίες.

«Ανν», φώναξε ο Τσαρλς, «τι κάνουμε τώρα;»

Το βλέμμα του πλοίαρχου Γουέντγουορθ στράφηκε προς το μέρος της.

«Δε θα είναι καλύτερα να μεταφερθεί στο πανδοχείο; Ναι, είμαι σίγουρη: μεταφέρετέ τη σιγά σιγά στο πανδοχείο».

«Ναι, ναι, στο πανδοχείο», επανέλαβε ο πλοίαρχος Γουέντγουορθ, που συγκριτικά με τους άλλους ήταν πιο ψύχραιμος και ανυπομονούσε κάτι να κάνει. «Θα τη μεταφέρω εγώ. Μάσγκροουβ, ανάλαβε εσύ τους υπόλοιπους».

Κι έτσι, με ανείπωτα συναισθήματα, πήραν πάλι το δρόμο που είχαν διανύσει τόσο ανέμελα λίγη ώρα πριν.

Δεν πρόλαβαν να απομακρυνθούν από το Κομπ, όταν ήρθαν να τους βρουν οι Χάρβιλ. Είχαν δει τον πλοίαρχο Μπένικ να περνάει τρέχοντας μπροστά από το σπίτι τους, με μια όψη που δήλωνε πως κάτι σοβαρό είχε συμβεί, κι έτσι βγήκαν αμέσως έξω. Παρόλο που ο πλοίαρχος Χάρβιλ ήταν σοκαρισμένος, διέθετε λογική και ψυχραιμία που θα τους φαίνονταν πολύ χρήσιμες και ανταλλάσσοντας μια ματιά με τη γυναίκα του αποφάσισαν αμέσως τι έπρεπε να γίνει. Έπρεπε να πάνε τη Λουίζα στο σπίτι τους και να περιμένουν εκεί το γιατρό.

Μόλις βρέθηκαν όλοι κάτω από τη στέγη του, μετέφεραν τη Λουίζα στον επάνω όροφο και την ξάπλωσαν σ' ένα κρεβάτι, ενώ ο πλοίαρχος Χάρβιλ πρόσφερε βοήθεια, τονωτικά και δυναμωτικά σε όσους τα χρειάζονταν.

Η Λουίζα είχε ανοίξει μια φορά τα μάτια της, σύντομα ό-

μως τα έκλεισε πάλι, χωρίς να έχει συναίσθηση τι γινόταν. Ωστόσο, αυτό και μόνο ήταν για την αδελφή της απόδειξη ότι ζούσε. Η Ενριέτα, μολονότι δεν μπορούσε να μείνει στο ίδιο δωμάτιο με τη Λουίζα, απέφυγε να χάσει πάλι τις αισθήσεις της, λόγω της ταραχής που της προκάλεσαν ο φόβος και η ελπίδα. Και η Μαίρη ηρεμούσε όσο περνούσε η ώρα.

Ο γιατρός έφτασε γρηγορότερα απ' όσο περίμεναν. Έτρεμαν όλοι από τον τρόμο τους όσο εξέταζε τη Λουίζα, αλλά εκείνος δε φάνηκε απελπισμένος. Τους είπε πρόσχαρα ότι το κεφάλι της είχε πάθει μια σοβαρή κάκωση, μα είχε δει ανθρώπους να συνέρχονται από πολύ βαρύτερα τραύματα.

Δε θεωρούσε την περίπτωσή της σοβαρή. Φαντάζεστε πόση αγαλλίαση προκάλεσαν τα λόγια του και μια βαθιά και βουβή χαρά, ύστερα από μερικές εκδηλώσεις ευγνωμοσύνης στον Ύψιστο.

Η Ανν ήταν σίγουρη πως δε θα ξεχνούσε ποτέ τον τόνο της φωνής του πλοίαρχου Γουέντγουορθ όταν μουρμούρισε: «Δόξα τω Θεώ!» Ούτε θα ξεχνούσε πώς τον είδε αργότερα, καθισμένο σ' ένα τραπέζι, να κρύβει το πρόσωπό του μέσα στα διπλωμένα του μπράτσα, σαν να είχε συγκλονιστεί από τα συναισθήματά του και προσπαθούσε να τα κατευνάσει με προσευχή και περισυλλογή.

Τα μέλη της Λουίζας δεν είχαν πάθει τίποτα. Μόνο το κεφάλι της είχε τραυματιστεί.

Τώρα, ήταν πια απαραίτητο να σκεφτεί η παρέα τι έπρεπε να γίνει. Παρόλο που οι φίλοι της Λουίζας στεναχωριόνταν που έμπλεκαν σε τέτοιους μπελάδες τους Χάρβιλ, συμφώνησαν πως ήταν καλύτερα να παραμείνει εκεί. Οι Χάρβιλ αγνόησαν όλους τους ενδοιασμούς και την ευγνωμοσύνη τους και διευθέτησαν τα πάντα πριν καλά καλά οι υπόλοιποι προλάβουν να σκεφτούν. Ο πλοίαρχος Μπένικ θα παραχωρούσε το δωμάτιό του και θα κοιμόταν αλλού. Η κυρία Χάρβιλ ήταν πολύ έμπειρη νοσοκόμα, όπως και η νταντά τους. Οι δυο τους θα φρόντιζαν μέρα νύχτα τη Λουίζα.

Ο Τσαρλς, η Ενριέτα και ο πλοίαρχος Γουέντγουορθ συζήτησαν την κατάσταση αμήχανοι και τρομαγμένοι. Ύστερα από λίγη ώρα, ο πλοίαρχος Γουέντγουορθ δήλωσε: «Κάθε λε-

πτό είναι πολύτιμο. Κάποιος πρέπει να πάει αμέσως στο Άπερκρος, για να ανακοινώσει τα νέα. Μάσγκροουβ, είτε εσείς είτε εγώ θα πρέπει να πάμε».

Ο Τσαρλς συμφώνησε, ωστόσο δήλωσε αποφασιστικά ότι αποκλειόταν να παρατήσει την αδελφή του σε τέτοια κατάσταση. Στην αρχή, το ίδιο είπε και η Ενριέτα. Σύντομα, όμως, πείστηκε ότι η παρουσία της εκεί δε θα έκανε καλό σε κανένα. Συγκινημένη από τη σκέψη του πατέρα και της μητέρας της, εγκατέλειψε την απόφασή της και παραδέχτηκε ότι ανυπομονούσε να βρεθεί στο σπίτι της.

Είχαν καταλήξει πλέον σ' ένα σχέδιο, όταν η Ανν, που κατέβαινε αθόρυβα από το δωμάτιο της Λουίζας, άκουσε αυτά που έλεγαν.

«Τότε, το θέμα τακτοποιήθηκε, Μάσγκροουβ», είπε ο πλοίαρχος Γουέντγουορθ. «Εσείς θα μείνετε κι εγώ θα συνοδεύσω την αδελφή σας στο σπίτι. Όσο για τους υπόλοιπους, νομίζω πως μόνο ένας χρειάζεται να μείνει για να βοηθήσει την κυρία Χάρβιλ. Η κυρία Τσαρλς Μάσγκροουβ θα θέλει, φυσικά, να επιστρέψει στα παιδιά της. Αν όμως δεχτεί η Ανν να μείνει, δεν υπάρχει κανένας πιο κατάλληλος, πιο ικανός από την Ανν».

Εκείνη κοντοστάθηκε μια στιγμή για να συνέλθει από τη συγκίνηση που της προκάλεσε το γεγονός ότι μιλούσε για αυτή με τόσο κολακευτικά λόγια. Οι άλλοι δυο συμφώνησαν με ζέση και τότε η Ανν πήγε κοντά τους.

«Θα μείνετε να τη φροντίσετε, είμαι σίγουρος», είπε ο πλοίαρχος Γουέντγουορθ. Είχε στραφεί προς το μέρος της και της μιλούσε με μια θέρμη και μια γλυκύτητα που έμοιαζαν σχεδόν να αποκαθιστούν το παρελθόν. Βλέποντάς τη να γίνεται κατακόκκινη, ανέκτησε την αυτοκυριαρχία του και απομακρύνθηκε.

Η Ανν απάντησε ότι ήταν πρόθυμη, έτοιμη και ευτυχής να παραμείνει εκεί. «Το ευχόμουν να με αφήσετε να μείνω. Μου αρκεί ένα στρώμα στο πάτωμα, μέσα στο δωμάτιο της Λουίζας, αν συμφωνεί και η κυρία Χάρβιλ».

Ο πλοίαρχος Γουέντγουορθ έσπευσε τώρα να πάει στους στάβλους για να κάνει τις απαραίτητες διευθετήσεις. Όταν, ό-

μως, ανακοίνωσαν το σχέδιό τους στη Μαίρη, κάθε ηρεμία χάθηκε. Παραπονέθηκε πως ήταν άδικο να περιμένουν να φύγει εκείνη και όχι η Αννι –η Αννι που δεν είχε καμιά συγγένεια με τη Λουίζα, ενώ η ίδια ήταν νύφη της! Δε θα ήταν κι αυτή εξίσου χρήσιμη με την Αννι; Και, μάλιστα, να γυρίσει στο σπίτι χωρίς τον Τσαρλς! Όχι, κάτι τέτοιο θα ήταν πολύ σκληρό. Με άλλα λόγια, είπε περισσότερα από όσα μπορούσε να αντέξει ο άντρας της κι έτσι ήταν αναπόφευκτο να μείνει η Μαίρη αντί για την Αννι.

Η Αννι υπέκυψε στις ζηλόφθονες αξιώσεις της Μαίρης πιο διστακτικά από ποτέ άλλοτε. Μα έτσι έπρεπε να γίνει, οπότε ξεκίνησαν για την πόλη. Ο πλοίαρχος Μπένικ την περιποιόταν όλο αβρότητα και μια που ήταν συμμέτοχοι στην απελπισία εκείνης της μέρας, η Αννι ένιωσε να τον συμπαθεί ακόμα περισσότερο.

Ο πλοίαρχος Γουέντγουορθ τους περίμενε, με μια άμαξα ζεμένη σε τέσσερα άλογα. Ωστόσο, η ολοφάνερη έκπληξη και ενόχλησή του για την αντικατάσταση της μιας αδελφής από την άλλη προκάλεσε μεγάλη αμηχανία στην Αννι. Πείστηκε, αν μη τι άλλο, ότι την εκτιμούσε μόνο εφόσον μπορούσε να φανεί χρήσιμη στη Λουίζα.

Προσπάθησε να διατηρήσει την αυτοκυριαρχία της και να φανεί δίκαιη. Για χάρη του θα είχε περιποιηθεί τη Λουίζα με ζήλο που υπερέβαινε την εκτίμησή της γι' αυτή, και ήλπιζε ότι εκείνος δε θα ήταν τόσο άδικος ώστε να υποθέσει πως απέφευγε χωρίς λόγο την εκδούλευση που της είχε ζητήσει ένας φίλος.

Στο μεταξύ, μπήκε στην άμαξα. Αφού βοήθησε τις δυο κοπέλες να ανέβουν, ο πλοίαρχος Γουέντγουορθ κάθισε ανάμεσα στην Αννι και στην Ενριέτα. Η Αννι δεν μπορούσε να προβλέψει πώς θα περνούσε αυτή η πολύωρη διαδρομή και πώς θα επηρέαζε τη συμπεριφορά τους.

Ωστόσο, όλα κύλησαν εντελώς φυσιολογικά. Ο πλοίαρχος Γουέντγουορθ ήταν αφοσιωμένος στην Ενριέτα, στρεφόταν συνέχεια προς το μέρος της, και όποτε μιλούσε, φρόντιζε να στηρίζει τις ελπίδες της και να της φτιάχνει τη διάθεση. Γενικά, τόσο η φωνή του όσο και η συμπεριφορά του έδειχναν

προσποιητά ήρεμες. Μόνη του έννοια έμοιαζε να είναι να μην αφήσει την Ενριέτα να ταραχτεί.

Μια φορά μόνο, όταν η Ενριέτα θρηνούσε για την τελευταία τους βόλτα στο Κομπ και μετάνιωνε πικρά για την απόφασή τους να πάνε εκεί, εκείνος ξέσπασε: «Μη μιλάτε γι' αυτό! Αχ, Θεέ μου, μακάρι να μην είχα υποχωρήσει εκείνη τη μοιραία στιγμή. Αν είχα κάνει αυτό που έπρεπε! Μα ήταν τόσο ανυπόμονη, τόσο αποφασισμένη! Η γλυκιά, η αξιαγάπητη Λουίζα!»

Η Ανν αναρωτήθηκε μήπως του περνούσε τώρα από το μυαλό να αμφισβητήσει την ορθότητα της προηγούμενης γνώμης του σχετικά με τα καθολικά πλεονεκτήματα ενός σταθερού χαρακτήρα, και αν θεωρούσε ότι κι αυτό, όπως και κάθε άλλο προσόν, έπρεπε να έχει όρια και μέτρο. Συλλογίστηκε ότι εκείνος δεν μπορεί να μην καταλάβαινε πως μια πιο εύπιστη ιδιοσυγκρασία ίσως μερικές φορές ευνοούσε την ευτυχία όσο και μια αδιάλλακτη.

Προχωρούσαν γρήγορα. Η Ανν σάστισε αναγνωρίζοντας τους ίδιους λόφους και τις ίδιες εικόνες τόσο σύντομα. Η ταχύτητα της άμαξας, ενισχυμένη από τον τρόμο της έκβασης, έκανε τη διαδρομή να φαντάζει μισή απ' όσο την προηγούμενη μέρα.

Ωστόσο, είχε πέσει πια το σούρουπο όταν βρέθηκαν στην περιοχή του Άπερκρος. Εδώ και λίγη ώρα επικρατούσε απόλυτη ησυχία ανάμεσά τους. Η Ενριέτα ήταν γερμένη στη γωνία, με το πρόσωπό της καλυμμένο από μια εσάρπα, κάνοντάς τους να ελπίζουν πως αποκοιμήθηκε από το κλάμα.

Καθώς ανηφόριζαν τον τελευταίο λόφο, ο πλοίαρχος Γουέντγουορθ απευθύνθηκε στην Ανν. Με σιγανή, επιφυλακτική φωνή, είπε: «Σκεφτόμουν τι θα είναι καλύτερο να κάνουμε. Έλεγα μήπως είναι προτιμότερο να μείνετε μαζί της στην άμαξα και να πάω εγώ να πω τα νέα στον κύριο και την κυρία Μάσγκροουβ. Πώς σας φαίνεται αυτή η ιδέα;»

Η Ανν συμφώνησε. Εκείνος ικανοποιήθηκε και δεν είπε τίποτε άλλο. Αλλά η σκέψη της ερώτησής του την ευχαρίστησε, γιατί τη θεώρησε σαν απόδειξη της φιλίας του και του σεβασμού που είχε στη γνώμη της.

Όταν ο πλοίαρχος Γουέντγουορθ ανακοίνωσε τα δυσάρεστα νέα στο Άπερκρος και είδε τον πατέρα και τη μητέρα να τα δέχονται τόσο ψύχραιμα όσο ευχόταν, καθώς και την κόρη να νιώθει καλύτερα που βρισκόταν μαζί τους, τους ανήγγειλε την πρόθεσή του να επιστρέψει με την ίδια άμαξα στο Λάιμ. Και μόλις ξεκουράστηκαν και ταΐστηκαν τα άλογα, αναχώρησε αμέσως.

Κεφάλαιο 13

Τον υπόλοιπο καιρό που έμεινε η Ανν στο Άπερκρος, δυο μέρες μόνο δηλαδή, τον πέρασε αποκλειστικά στο Μεγάλο Σπίτι. Είχε την ικανοποίηση να φανεί πολύ χρήσιμη εκεί, τόσο για συντροφιά όσο και για να βοηθήσει στις προετοιμασίες για το μέλλον.

Το επόμενο πρωί έλαβαν νωρίς νέα από το Λάιμ. Η κατάσταση της Λουίζας δεν είχε αλλάξει. Ο Τσαρλς έφτασε μερικές μέρες αργότερα, φέρνοντας καινούρια και πιο λεπτομερή νέα. Ήταν αρκετά ευδιάθετος. Δεν έπρεπε να περιμένουν γρήγορη ανάρρωση, μα όλα πήγαιναν όσο καλά επέτρεπε η φύση του τραύματος. Μιλώντας για τους Χάρβιλ, δεν είχε λόγια να περιγράψει όσο ικανοποιητικά θα ήθελε την καλοσύνη τους και ειδικά τον κόπο που κατέβαλε η κυρία Χάρβιλ ως νοσοκόμα.

Ο Τσαρλς θα επέστρεφε στο Λάιμ το ίδιο απόγευμα, και στην αρχή ο πατέρας του σκέφτηκε να πάει μαζί του, αλλά τελικά υλοποιήθηκε ένα πολύ καλύτερο σχέδιο. Ο Τσαρλς επιστράτευσε ένα πολύ πιο χρήσιμο άτομο, την παλιά νταντά της οικογένειας, η οποία ευχαριστήθηκε ιδιαιτέρως που της επέτρεψαν να πάει και να βοηθήσει στη φροντίδα της δεσποινίδας Λουίζας.

Την επόμενη μέρα, ένιωσαν υποχρεωμένοι απέναντι στον Τσαρλς Χέιτερ για τη λεπτομερή περιγραφή της κατάστασης της Λουίζας, μια που έκριναν απαραίτητο να ενημερώνονται κάθε είκοσι τέσσερις ώρες. Εκείνος φρόντισε να πάει στο Λάιμ και όσα τους είπε τους έκαναν να αναθαρρήσουν. Τα

διαστήματα που διατηρούσε τις αισθήσεις της ήταν ολοένα και μεγαλύτερα. Όλες οι αναφορές συμφωνούσαν πως ο πλοίαρχος Γουέντγουορθ έμοιαζε αποφασισμένος να παραμείνει στο Λάιμ.

Η Ανν θα τους εγκατέλειπε το επόμενο πρωί και όλοι έτρεμαν την αναχώρησή της. Τι θα έκαναν χωρίς αυτή; Αφού της το έλεγαν και το ξαναέλεγαν, η Ανν τους έπεισε να φύγουν όλοι τους αμέσως για το Λάιμ.

Δεν άργησαν να αποφασίσουν πως θα ξεκινούσαν την άλλη μέρα, θα έμεναν στο πανδοχείο ή θα νοίκιαζαν ένα σπίτι και θα παρέμεναν εκεί μέχρι να μπορέσει να μετακινηθεί η αγαπημένη τους Λουίζα. Θα απάλλασσαν από το βάρος τους καλούς ανθρώπους στους οποίους έμενε· και θα μπορούσαν τουλάχιστον να ανακουφίσουν την κυρία Χάρβιλ από την έγνοια των δικών της παιδιών.

Με λίγα λόγια, χάρηκαν πολύ με την απόφαση αυτή και η Ανν ενθουσιάστηκε που τους το πρότεινε. Ένιωθε πως δε θα μπορούσε να περάσει καλύτερα την τελευταία της μέρα στο Άπερκρος, παρά μόνο βοηθώντας τους με τις προετοιμασίες τους ώστε να φύγουν όσο το δυνατόν συντομότερα, και ας έμενε εκείνη μόνη της στο έρημο σπίτι.

Με εξαίρεση τα αγοράκια στο σπίτι της αδελφής της, ήταν η τελευταία από όλους όσους γέμιζαν ζωή και χαρά τα δύο σπίτια και έδιναν στο Άπερκρος τον εύθυμο χαρακτήρα του. Πόσο είχε αλλάξει η ατμόσφαιρα μέσα σε λίγες μέρες!

Αν η Λουίζα συνερχόταν, όλα θα γίνονταν πάλι όπως πριν. Θα πλημμύριζαν πάλι από την παλιά ευτυχία τους –και όχι μόνο. Η Ανν δεν είχε καμιά αμφιβολία για τι θα ακολουθούσε μετά την ανάρρωση της Λουίζας. Σε λίγους μήνες, το δωμάτιο που ήταν τώρα τόσο έρημο, θα γέμιζε ξανά με κέφι και χαρά, με ό,τι πιο διαφορετικό από την Ανν Έλιοτ!

Μιας ώρας διάλειμμα για τέτοιες σκέψεις, εκείνη τη σκοτεινή μέρα του Νοεμβρίου, αρκούσε ώστε να ακουστεί ιδιαίτερα ευπρόσδεκτος ο ήχος της άμαξας της λαίδης Ράσελ. Κι ωστόσο, παρόλο που ήθελε να φύγει, δεν μπορούσε να αφήσει το Μεγάλο Σπίτι ή να ρίξει μια αποχαιρετιστήρια ματιά στο Κότατζ χωρίς να σφιχτεί η καρδιά της. Τα γεγονότα που

είχε ζήσει στο Άπερκρος το έκαναν πολύτιμο. Κρατούσε αρχείο για πολλά αισθήματα πόνου, κάποτε πιο έντονου, αλλά τώρα υποφερτού· και για κάποιες στιγμές επιείκειας, ανάσες φιλίας και συμφιλίωσης, που δε θα μπορούσε ποτέ άλλοτε να τις γυρέψει πια. Τα άφησε όλα πίσω της, όλα εκτός από τις αναμνήσεις που θα της ήταν πάντα πολύτιμες.

Η Ανν δεν είχε επισκεφθεί το Κέλιντς μετά το Σεπτέμβριο, τότε που έφυγε από το σπίτι της λαίδης Ράσελ. Δεν ήταν απαραίτητο και είχε αποφύγει τις ελάχιστες περιστάσεις που υπήρξε αυτή η δυνατότητα. Τώρα που επέστρεφε, θα ξανάπαιρνε τη θέση της στα άνετα και κομψά διαμερίσματα του Λοτζ και θα έδινε χαρά στην οικοδέσποινά του.

Η λαίδη Ράσελ την υποδέχθηκε με χαρά ανάμεικτη με κάποια αγωνία. Ήξερε ποιος σύχναζε στο Άπερκρος. Ευτυχώς, όμως, είτε η Ανν είχε πάρει λίγα κιλά και η όψη της έστρωσε είτε αυτή την εντύπωση έδωσε στη λαίδη Ράσελ. Η Ανν δέχτηκε τις φιλοφρονήσεις της, διασκέδασε συνδυάζοντάς τες με το βουβό θαυμασμό του εξαδέλφου Έλιοτ και ήλπιζε πως θα είχε την τύχη να ζήσει μια δεύτερη άνοιξη νιότης και ομορφιάς.

Καθώς κουβέντιαζαν, αντιλήφθηκε αμέσως κάποιες αλλαγές μέσα της. Τα προβλήματα που αναστάτωναν την καρδιά της φεύγοντας από το Κέλιντς είχαν πια δευτερεύουσα σημασία. Τον τελευταίο καιρό, είχε σταματήσει να σκέφτεται ακόμα και τον πατέρα και την αδελφή της, στο Μπαθ.

Όταν η λαίδη Ράσελ αναφέρθηκε στις παλιές τους ελπίδες και φόβους και μίλησε με ικανοποίηση για το σπίτι που νοίκιασαν στο Κάμντεν Πλέις και τη στεναχώρια της που η κυρία Κλέι εξακολουθούσε να βρίσκεται μαζί τους, η Ανν θα ντρεπόταν αν η φίλη της αντιλαμβανόταν πόσο περισσότερο συλλογιζόταν το Λάιμ και τη Λουίζα Μάσγκροουβ, καθώς και όλους τους γνωστούς της που ήταν εκεί. Πόσο πιο ενδιαφέρον έβρισκε το σπίτι και τη φιλία του ζεύγους Χάρβιλ και του πλοίαρχου Μπένικ από το σπίτι του πατέρα της στο Κάμντεν Πλέις και τη στενή φιλία της αδελφής της με την κυρία Κλέι. Στην πραγματικότητα πίεσε τον εαυτό της να απαντήσει στη λαίδη Ράσελ έτσι ώστε να δείξει πως την απασχολούσαν

εξίσου τα θέματα που θα ήταν φυσικό να θεωρούνται σημαντικά γι' αυτή.

Υπήρξε στην αρχή λίγη αμηχανία όταν μίλησαν για το ατύχημα στο Λάιμ. Η λαίδη Ράσελ δεν είχε προλάβει να μπει για πέντε λεπτά στο σπίτι της την προηγούμενη μέρα και είχε μάθει με κάθε λεπτομέρεια τι συνέβη. Και πάλι, όμως, έπρεπε να το κουβεντιάσει, να ρωτήσει, να στεναχωρηθεί για την απερισκεψία, να θρηνήσει για το αποτέλεσμα και να αναφερθεί και από τις δύο τους το όνομα του πλοίαρχου Γουέντγουορθ. Η Ανν είχε επίγνωση πως δεν τα κατάφερε τόσο καλά όσο η λαίδη Ράσελ. Δεν μπορούσε να προφέρει αυτό το όνομα κοιτώντας κατάματα τη λαίδη Ράσελ, μέχρι να της πει εν συντομία τι σκεφτόταν για τη συμπάθεια ανάμεσα σε αυτόν και στη Λουίζα. Αφού της τα είπε, το όνομά του δεν τη στεναχωρούσε πια.

Η λαίδη Ράσελ την άκουγε ατάραχη και τους ευχήθηκε κάθε ευτυχία. Μέσα της, ωστόσο, η καρδιά της ένιωσε μια άγρια χαρά που ο άντρας που στα είκοσι τρία του έμοιαζε να καταλαβαίνει την αξία μιας Ανν Έλιοτ οκτώ χρόνια αργότερα μπόρεσε να γοητευθεί από μια Λουίζα Μάσγκροουβ.

Οι πρώτες τρεις τέσσερις μέρες πέρασαν ήσυχα, χωρίς κανένα αξιοσημείωτο νέο, με εξαίρεση μερικά σημειώματα από το Λάιμ που ανέφεραν πως η κατάσταση της Λουίζας βελτιωνόταν. Αμέσως μετά, όμως, η ευγένεια της λαίδης Ράσελ δεν την άφηνε να ησυχάσει. «Πρέπει να επισκεφθώ σύντομα την κυρία Κροφτ. Ανν, έχεις κουράγιο να έρθεις μαζί μου και να δούμε το σπίτι; Θα είναι μεγάλη δοκιμασία και για τις δυο μας».

Η Ανν δεν προσπάθησε να το αποφύγει. Αντιθέτως, είπε: «Μου φαίνεται πως εσείς θα υποφέρετε περισσότερο. Τα αισθήματά σας είναι λιγότερο συμφιλιωμένα με την αλλαγή απ' όσο τα δικά μου. Παραμένοντας στην περιοχή, εγώ εξοικειώθηκα πια με την ιδέα».

Θα μπορούσε να πει πολύ περισσότερα γι' αυτό το θέμα, επειδή στην πραγματικότητα είχε σε τόση μεγάλη εκτίμηση τους Κροφτ, ώστε αισθανόταν ότι το Κέλιντς Χολ είχε περάσει σε αξιότερα χέρια από αυτά των ιδιοκτητών του. Αυτές οι

πεποιθήσεις ήταν οδυνηρές, δεν υπήρχε αμφιβολία, αλλά προλάμβαναν τον πόνο που θα αισθανόταν η λαίδη Ράσελ μπαίνοντας ξανά στο σπίτι.

Κάτι τέτοιες στιγμές, η Αννν δεν είχε τη δύναμη να πει στον εαυτό της: «Αυτά τα δωμάτια θα έπρεπε να ανήκουν μόνο σ' εμάς. Αχ, πώς ξέπεσαν έτσι! Πόσο ανάξιοι είναι αυτοί που τα κατοικούν τώρα!» Όχι. Μόνο όταν σκεφτόταν τη μητέρα της και θυμόταν πού συνήθιζε να κάθεται και να κάνει κουμάντο, της ξέφευγαν τέτοιου είδους στεναγμοί.

Η κυρία Κροφτ τη συναντούσε πάντα με τόση καλοσύνη ώστε της έδινε τη χαρά να θεωρεί πως της είχε αδυναμία. Τώρα, μάλιστα, που την υποδέχθηκε σ' εκείνο το σπίτι, της έκανε ιδιαίτερες περιποιήσεις.

Το θλιβερό ατύχημα στο Λάιμ ήταν σύντομα το θέμα που κυριάρχησε στη συζήτηση και συγκρίνοντας τις τελευταίες αναφορές τους για την ασθενή, διαπίστωσαν ότι οι δυο κυρίες έλαβαν τις πληροφορίες τους την ίδια ώρα χτες το πρωί. Ο πλοίαρχος Γουέντγουορθ επισκέφθηκε χτες το Κέλιντς, είχε φέρει στην Αννν το τελευταίο σημείωμα (που ακόμα δεν είχε καταφέρει να μάθει πώς έφτασε στα χέρια της), έμεινε μερικές ώρες κι έπειτα επέστρεψε στο Λάιμ, χωρίς να έχει καμιά πρόθεση να ξαναφύγει από εκεί. Είχε ρωτήσει ιδιαιτέρως γι' αυτή, έμαθε η Αννν, εκφράζοντας την ελπίδα πως δεν είχε καταπονηθεί από τους κόπους της, που ήταν μεγάλοι. Αυτό ήταν θαυμάσιο και την ευχαρίστησε πολύ περισσότερο από οτιδήποτε άλλο.

Όσο για το ίδιο το θλιβερό συμβάν, αυτό μπορούσε να διερευνηθεί μόνο με έναν τρόπο από δυο σταθερές και μυαλωμένες γυναίκες, που η κρίση τους βασιζόταν σε εξακριβωμένα γεγονότα. Αποφάσισαν, λοιπόν, πως αποτελούσε συνέπεια μεγάλης απερισκεψίας και επιπολαιότητας· και πως ήταν τρομερό να σκέφτεται κανείς για πόσο καιρό ακόμα θα ήταν αμφίβολη η ανάρρωση της δεσποινίδας Μάσγκροουβ και πόσο πιθανό ήταν να υποφέρει και μετά από τη διάσειση που έπαθε! Ο ναύαρχος συνόψισε το θέμα, αναφωνώντας: «Α, πολύ άσχημη υπόθεση, πραγματικά! Αυτός θα πρέπει να είναι καινούριος τρόπος για να φλερτάρει ένα παλικάρι μια κυρία, σπάζοντάς της το κεφάλι, έτσι δεν είναι, δεσποινίς Έλιοτ;»

Η συμπεριφορά του ναύαρχου Κροφτ δε συμφωνούσε απόλυτα με τα γούστα της λαίδης Έλιοτ, αλλά ενθουσίαζε την Αννν. Έβρισκε ακαταμάχητες τόσο την καλοσύνη της ψυχής του όσο και την απλότητα του χαρακτήρα του.

«Θα πρέπει να είναι πολύ στενάχωρο για σας», είπε ξαφνικά, ξεχνώντας τις αναπολήσεις του, «να έρχεστε και να μας βρίσκετε εδώ. Δεν το είχα συνειδητοποιήσει πρωτύτερα, το ομολογώ, μα σίγουρα θα είναι δυσάρεστο. Μην κρατάτε τους τύπους. Σηκωθείτε και πηγαίνετε να δείτε όλα τα δωμάτια του σπιτιού, αν θέλετε».

«Όχι τώρα, κύριε, σας ευχαριστώ πολύ. Κάποια άλλη φορά».

«Ελάχιστες αλλαγές κάναμε», την πληροφόρησε ο ναύαρχος. «Έβγαλα μονάχα ορισμένους μεγάλους καθρέφτες από την γκαρνταρόμπα μου, την γκαρνταρόμπα του πατέρα σας, δηλαδή. Εξαίρετος κύριος και τέλειος τζέντλεμαν, δεν αμφιβάλλω, αλλά μου φαίνεται πως πρέπει να είναι πολύ φιλάρεσκος για την ηλικία του. Τόσοι πολλοί καθρέφτες! Χριστέ και Απόστολε, δεν μπορούσα να ξεφύγω από τον εαυτό μου!»

Η Αννν, διασκεδάζοντας άθελά της, δεν ήξερε τι να του απαντήσει. Ο ναύαρχος, που φοβήθηκε πως ίσως δε μίλησε αρκετά ευγενικά, επανέφερε το θέμα.

«Την επόμενη φορά που θα γράψετε στον αξιότιμο πατέρα σας, δεσποινίς Έλιοτ, στείλτε του χαιρετίσματα από μένα και την κυρία Κροφτ, και πείτε ότι μας αρέσει πολύ έτσι όπως έχουμε βολευτεί και δε βρίσκουμε κανένα ψεγάδι στο σπίτι».

Η λαίδη Ράσελ και η κυρία Κροφτ συμπάθησαν πολύ η μια την άλλη, όμως η γνωριμία που ξεκίνησε με αυτή την επίσκεψη δεν έμελλε προς το παρόν να συνεχιστεί. Οι Κροφτ θα έφευγαν για μερικές βδομάδες, για να επισκεφθούν τους συγγενείς τους στα βόρεια της χώρας, και μάλλον δε θα επέστρεφαν πριν την αναχώρηση της λαίδης Ράσελ για το Μπαθ.

Κι έτσι δεν υπήρχε πια κανένας κίνδυνος να συναντήσει η Αννν τον πλοίαρχο Γουέντγουορθ στο Κέλιντς Χολ ή να τον δει παρέα με τη φίλη της. Ένιωσε πολύ ασφαλής και χαμογέλασε όταν σκέφτηκε πόσα αγχώδη συναισθήματα είχε σπαταλήσει γι’ αυτό το θέμα.

Κεφάλαιο 14

Παρόλο που ο Τσαρλς και η Μαίρη είχαν παραμείνει στο Λάιμ μετά την άφιξη του κυρίου και της κυρίας Μάσγκροουβ, και για πολύ περισσότερο καιρό απ' όσο πίστευε η Ανν πως θα μπορούσαν να φανούν απαραίτητοι, ήταν οι πρώτοι από την οικογένεια που γύρισαν πάλι στο σπίτι τους. Μετά την επιστροφή τους στο Άπερκρος, επισκέφθηκαν το Κέλιντς Λοτζ όσο πιο σύντομα μπόρεσαν.

Είχαν αφήσει τη Λουίζα σε κατάσταση τέτοια που να μπορεί πια να ανακάθεται στο κρεβάτι. Το κεφάλι της ωστόσο ήταν εξαιρετικά αδύναμο, παρόλο που οι σκέψεις της ήταν διαυγείς, και τα νεύρα της ιδιαιτέρως ευαίσθητα. Αν και γενικά η ανάρρωσή της προχωρούσε καλά, ήταν αδύνατον να πει κανείς πότε θα ήταν σε θέση να αντέξει τη διαδρομή ως το σπίτι της. Ο πατέρας και η μητέρα της, που έπρεπε να επιστρέψουν εγκαίρως ώστε να υποδεχθούν τα μικρότερα παιδιά τους για τις διακοπές των Χριστουγέννων, δεν είχαν ελπίδες πως θα τους επιτρεπόταν να την πάρουν μαζί τους.

Έμεναν όλοι στο ίδιο μέρος. Η κυρία Μάσγκροουβ απασχολούσε τα παιδιά της κυρίας Χάρβιλ όσες περισσότερες ώρες μπορούσε, και παρείχαν ένα σωρό προμήθειες από το Άπερκρος για να μην επιβαρύνουν τους Χάρβιλ, ενώ οι Χάρβιλ ήθελαν να πηγαίνουν οι Μάσγκροουβ κάθε μέρα να δειπνούν μαζί τους. Με λίγα λόγια, η κάθε πλευρά έδινε αγώνα για να φανεί πιο ανιδιοτελής και φιλόξενη.

Η Μαίρη είχε περάσει κάμποσες στεναχώριες, αλλά συνολικά, όπως ήταν προφανές μια που έμεινε τόσο καιρό εκεί, οι

απολαύσεις της ήταν περισσότερες από αυτά που τη δυσαρεστούσαν. Η Αννρώτησε τι έκανε ο πλοίαρχος Μπένικ και η Μαίρη αμέσως κατσούφιασε. Ο Τσαρλς έβαλε τα γέλια.

«Α! Ο πλοίαρχος Μπένικ είναι πολύ καλά, πιστεύω, μα είναι πολύ περίεργος άνθρωπος», αποκρίθηκε η Μαίρη. «Τον καλέσαμε να έρθει για μια δυο μέρες μαζί μας στο σπίτι. Ο Τσαρλς του πρότεινε να πάνε μαζί για κυνήγι και φάνηκε ενθουσιασμένος. Όμως, την Τρίτη το βράδυ, αρνήθηκε με μια πολύ αμήχανη δικαιολογία. Απ' ό,τι κατάλαβα, δεν είχε σκοπό να έρθει. Υποθέτω πως φοβήθηκε μήπως και βαρεθεί. Κι εγώ που νόμιζα ότι είμαστε αρκετά κεφάτοι στο Κότατζ για έναν άνθρωπο με ραγισμένη καρδιά σαν τον πλοίαρχο Μπένικ!»

Ο Τσαρλς γέλασε πάλι και είπε: «Έλα τώρα, Μαίρη, ξέρεις πολύ καλά ποια ήταν η αλήθεια. Εσύ φταις για όλα», πρόσθεσε, κοιτώντας την Αννρ. «Φανταζόταν πως εσύ έμενες κοντά μας. Αλλά όταν ανακάλυψε πως η λαίδη Ράσελ μένει τρία μίλια μακριά, δεν του 'κανε πια καρδιά να έρθει και το κουράγιο του τον εγκατέλειψε».

Η Μαίρη, ωστόσο, δεν υποχώρησε τόσο εύκολα, είτε επειδή δε θεωρούσε πως η καταγωγή και η κοινωνική θέση του πλοίαρχου Μπένικ του έδιναν το δικαίωμα να ερωτευθεί μία Έλιοτ είτε επειδή δεν ήθελε να πιστέψει πως η Αννρ αποτελούσε μεγαλύτερο δέλεαρ για το Άπερκρος από την ίδια. Η Αννρ δήλωσε τολμηρά πως κολακεύτηκε και συνέχισε τις ερωτήσεις της.

«Α!» φώναξε ο Τσαρλς. «Ν' ακούσεις πώς μιλάει για σένα...»

Η Μαίρη έσπευσε να τον διακόψει. «Τσαρλς, ποτέ μου δεν τον άκουσα να αναφέρει έστω και δυο φορές την Αννρ όλο το διάστημα που ήμουν εκεί. Σε διαβεβαιώνω, Αννρ, δε μιλάει ποτέ για σένα».

«Όχι», παραδέχτηκε ο Τσαρλς, «δε λέω ότι μιλάει συνέχεια. Αλλά είναι φως φανάρι πως σε θαυμάζει απεριόριστα. Σχολιάζει μερικά βιβλία που διαβάζει, τα οποία του σύστησες εσύ, και θέλει να τα κουβεντιάσει μαζί σου. Τον άκουσα να το λέει στην Ενριέτα και να μιλάει για τη δεσποινίδα Έλιοτ με

φοβερή εκτίμηση! Έτσι είναι, Μαίρη, τον άκουσα με τα ίδια μου τα αυτιά, όσο εσύ ήσουν στο άλλο δωμάτιο. "Κομψότητα, γλυκύτητα, ομορφιά". Α, οι χάρες της δεσποινίδας Έλιοτ δεν είχαν τέλος».

«Και είμαι σίγουρη πως αυτό δεν τον τιμάει καθόλου, αν έτσι έγινε», φώναξε η Μαίρη. «Η δεσποινίς Χάρβιλ πέθανε μόλις τον περασμένο Ιούνιο. Μια τέτοια καρδιά δεν αξίζει καθόλου, έτσι δεν είναι, λαίδη Ράσελ; Είμαι σίγουρη πως θα συμφωνήσετε μαζί μου».

«Πρέπει να γνωρίσω τον πλοίαρχο Μπένικ για να εκφέρω γνώμη», αποκρίθηκε η λαίδη Ράσελ χαμογελώντας.

«Το πιο πιθανό είναι πως θα τον γνωρίσετε πολύ σύντομα», είπε ο Τσαρλς. «Παρόλο που δεν είχε το θάρρος να έρθει μαζί μας, κάποια μέρα θα έρθει μόνος του στο Κέλιντς, να το δείτε. Του είπα πόσο απέχει και ποια διαδρομή να πάρει, και του είπα επίσης ότι αξίζει τον κόπο να επισκεφθεί την εκκλησία. Μια που αρέσουν αυτά τα πράγματα, σκέφτηκα πως θα ήταν μια καλή δικαιολογία. Από τον τρόπο του κατάλαβα ότι σύντομα θα αποφασίσει να σας επισκεφθεί».

«Όλοι οι γνωστοί της Αννθα είναι πάντα ευπρόσδεκτοι στο σπίτι μου», απάντησε καλοσυνάτα η λαίδη Ράσελ.

«Δε θα έλεγα ότι είναι γνωστός της Αννας», διαμαρτυρήθηκε η Μαίρη. «Μάλλον δικός μου γνωστός είναι, μια που τον έβλεπα κάθε μέρα αυτές τις τελευταίες δυο βδομάδες».

«Σαν κοινό γνωστό σας, λοιπόν, θα χαρώ πολύ να γνωρίσω τον πλοίαρχο Μπένικ».

«Δε θα βρείτε τίποτα το ιδιαίτερα συμπαθητικό πάνω του, να είστε σίγουρη, κυρία», αποκρίθηκε η Μαίρη. «Είναι ένας από τους πιο ανιαρούς ανθρώπους του κόσμου. Μερικές φορές κάναμε βόλτα μαζί στην αμμουδιά, από τη μια άκρη στην άλλη, και δεν έβγαζε άχνα. Δεν έχει καθόλου καλή ανατροφή. Είμαι βέβαιη πως δε θα σας αρέσει».

«Εδώ διαφωνούμε, Μαίρη», είπε η Αννα. «Νομίζω πως η λαίδη Ράσελ θα τον συμπαθήσει. Μου φαίνεται πως θα εκτιμήσει τόσο το μυαλό του, ώστε σύντομα δε θα βρίσκει κανένα ψεγάδι στη συμπεριφορά του».

«Κι εγώ έτσι πιστεύω, Αννα», συμφώνησε ο Τσαρλς. «Είναι

ακριβώς ο τύπος της λαίδης Ράσελ. Δώσ' του ένα βιβλίο και θα διαβάζει όλη μέρα».

«Α, ναι, αυτό είναι αλήθεια!» αναφώνησε προκλητικά η Μαίρη. «Θα απορροφηθεί τόσο από το βιβλίο του, που δε θα δώσει καμιά σημασία αν του μιλήσει κάποιος ή αν πέσει κάτω το ψαλίδι μιας κυρίας ή ό,τι και να συμβεί. Πιστεύεις πως αυτό θα αρέσει στη λαίδη Ράσελ;»

Η λαίδη Ράσελ δεν μπόρεσε να συγκρατήσει τα γέλια της. «Στο λόγο της τιμής μου», είπε, «δε φανταζόμουν πως η γνώμη μου για κάποιον θα προκαλούσε τόσο διαφορετικές εικασίες. Νιώθω πραγματική περιέργεια να γνωρίσω τον άνθρωπο που έχει δημιουργήσει τόσο αντίθετες εντυπώσεις. Μακάρι να τον πείσετε να μας επισκεφθεί, αλλά είμαι αποφασισμένη να μην τον κρίνω εκ των προτέρων».

Η λαίδη Ράσελ άρχισε να μιλάει για κάτι άλλο. Η Μαίρη της διηγήθηκε όλο ζωντάνια τη συνάντησή τους με τον κύριο Έλιοτ –ή μάλλον τη φοβερή ατυχία τους να μη γνωριστούν κανονικά.

«Δεν έχω καμιά απολύτως επιθυμία να τον γνωρίσω», είπε η λαίδη Ράσελ. «Η άρνησή του να διατηρήσει εγκάρδιες σχέσεις με την κεφαλή αυτής της οικογένειας μου έκανε πολύ άσχημη εντύπωση και τον έριξε στα μάτια μου».

Τα λόγια αυτά κατεύνασαν τον ενθουσιασμό της Μαίρης.

Σχετικά με τον πλοίαρχο Γουέντγουορθ, παρόλο που η Ανν δε διακινδύνευσε να κάνει ερωτήσεις, υπήρξαν αρκετές οικειοθελείς πληροφορίες. Η διάθεσή του βελτιωνόταν ραγδαία τον τελευταίο καιρό, όπως ήταν αναμενόμενο. Όσο ανάρρωνε η Λουίζα, αισθανόταν κι αυτός καλύτερα, και τώρα έδειχνε τελείως διαφορετικός απ' όσο την πρώτη βδομάδα. Δεν είχε δει τη Λουίζα και φοβόταν τόσο πολύ μήπως χειροτερέψει η κατάστασή της έτσι και τον έβλεπε, ώστε δε ζήτησε καν να την επισκεφθεί. Αντιθέτως, σκόπευε να φύγει για επτά ή δέκα μέρες, μέχρι εκείνη να δυναμώσει. Έλεγε πως ήθελε να πάει στο Πλίμουθ για μια βδομάδα και προσπαθούσε να πείσει τον πλοίαρχο Μπένικ να τον συνοδεύσει. Ωστόσο, όπως επέμενε μέχρι τέλους ο Τσαρλς, ο πλοίαρχος Μπένικ έδειχνε πολύ μεγαλύτερη διάθεση να πάει στο Κέλιντς.

Δε χωράει αμφιβολία πως από εκείνη τη στιγμή τόσο η λαίδη Ράσελ όσο και η Αννι συλλογίζονταν συχνά τον πλοίαρχο Μπένικ. Η λαίδη Ράσελ κάθε φορά που άκουγε το κουδούνι της πόρτας φανταζόταν πως ο υπηρέτης θα ανήγγελλε την άφιξή του. Όσο για την Αννι, καθώς επέστρεφε από τους περιπάτους της στα κτήματα του πατέρα της ή από κάποια επίσκεψη φιλανθρωπίας που έκανε στο χωριό, αναρωτιόταν αν θα τον έβλεπε ή θα μάθαινε νέα του.

Ωστόσο, ο πλοίαρχος Μπένικ δεν ήρθε. Είτε δεν είχε τόση διάθεση όση φανταζόταν ο Τσαρλς είτε ήταν υπερβολικά συνεσταλμένος. Αφού του έδωσε περιθώριο μια βδομάδα, η λαίδη Ράσελ κατέληξε ότι δεν του άξιζε το ενδιαφέρον που είχε προκαλέσει.

Οι Μάσγκροουβ επέστρεψαν για να υποδεχθούν τα πρόσχαρα παιδιά τους από τα σχολεία τους, φέρνοντας μαζί τους τα παιδάκια της κυρίας Χάρβιλ, ώστε να αυξηθεί η φασαρία στο Άπερκρος και να μειωθεί στο Λάιμ. Η Ενριέτα παρέμεινε με τη Λουίζα, αλλά η υπόλοιπη οικογένεια βρέθηκε ξανά στα παλιά της λημέρια.

Η λαίδη Ράσελ πήγε με την Αννι να τους επισκεφθεί μια φορά, και η Αννι δεν μπόρεσε να μην αισθανθεί πως το Άπερκρος είχε ζωντανέψει πάλι. Παρόλο που δεν ήταν εκεί η Ενριέτα, η Λουίζα, ο Τσαρλς Χέιτερ ή ο πλοίαρχος Γουέντγουορθ, το σαλόνι έμοιαζε πολύ διαφορετικό απ' όσο το είχε αφήσει την τελευταία φορά που το είδε.

Η κυρία Μάσγκροουβ ήταν περικυκλωμένη από τους μικρούς Χάρβιλ, τους οποίους προστάτευε από την τυραννία των δυο παιδιών της Μαίρης, που είχαν πάει στο Μεγάλο Σπίτι για να τους κάνουν παρέα. Σ' ένα τραπέζι στη μια πλευρά του σαλονιού κάθονταν μερικά κορίτσια που φλυαρούσαν και έκοβαν μεταξωτό και χρυσαφί χαρτί, ενώ στην άλλη πλευρά υπήρχαν δίσκοι με πηχτή και κρύες πίτες, τις οποίες τιμούσαν δεόντως τα φασαριόζικα αγόρια. Το σκηνικό συμπληρωνόταν από μια τεράστια φωτιά που έτριζε τόσο δυνατά, ώστε θαρρείς και ήθελε ν' ακουστεί πάνω από το σαματά που έκαναν οι άλλοι. Ήταν μια υπέροχη οικογενειακή εικόνα.

Η Αννι, κρίνοντας από τη δική της ιδιοσυγκρασία, θα θεω-

ρούσε πως ένας τέτοιος οικογενειακός τυφώνας θα έκανε κακό στα νεύρα που το ατύχημα της Λουίζας είχε κλονίσει τόσο. Ωστόσο, η κυρία Μάσγκροουβ, παίρνοντας παράμερα την Ανν για να την ευχαριστήσει όλο θέρμη για όλες τις εξυπηρετήσεις που τους είχε κάνει, κοίταξε ευτυχισμένη το σαλόνι και παρατήρησε πως ύστερα από όσα είχε περάσει τίποτα δεν της έκανε περισσότερο καλό από μια ήρεμη και χαρούμενη ατμόσφαιρα στο σπίτι.

Η Λουίζα ανάρρωνε πια με ταχείς ρυθμούς. Η μητέρα της υπολόγιζε, μάλιστα, ότι ίσως μπορούσε να γυρίσει στο σπίτι πριν φύγουν πάλι τα αδέλφια της για τα σχολεία τους. Οι Χάρβιλ είχαν υποσχεθεί πως θα έρχονταν μαζί της και θα έμεναν στο Άπερκρος, όποτε εκείνη επέστρεφε. Ο πλοίαρχος Γουέντγουορθ είχε πάει προς το παρόν να επισκεφθεί τον αδελφό του στο Σρόπσιρ.

«Ελπίζω στο μέλλον να θυμάμαι να μην επισκέπτομαι το Άπερκρος στις διακοπές των Χριστουγέννων», παρατήρησε η λαίδη Ράσελ, μόλις μπήκαν πάλι στην άμαξά τους.

Ο καθένας προτιμάει διαφορετικούς θορύβους, ανάλογα με τα γούστα του. Όταν, λίγες μέρες αργότερα, η λαίδη Ράσελ έφτασε ένα βροχερό απόγευμα στο Μπαθ και διέσχισε με την άμαξα τους αμέτρητους δρόμους από την Παλιά Γέφυρα μέχρι το Κάμντεν Πλέις, δεν παραπονέθηκε καθόλου για τη φασαρία από τις άλλες άμαξες, το δυνατό σαματά από τα κάρα και τα καρότσια, τις φωνές των εφημεριδοπωλών, των φουρνάρηδων και των γαλατάδων, και το ασταμάτητο κροτάλισμα που έκαναν τα ξύλινα τσόκαρα. Όχι, η διάθεσή της φαινόταν να φτιάχνει ακούγοντας αυτούς τους ήχους.

Η Ανν δε συμμεριζόταν τα αισθήματά της. Επέμενε αποφασιστικά να αντιπαθεί το Μπαθ, παρόλο που δεν το ομολογούσε. Ένιωθε πως όσο δυσάρεστη και αν ήταν η πορεία τους στους δρόμους, προχωρούσαν πολύ γρήγορα, γιατί ποιος θα χαιρόταν που θα την έβλεπε όταν έφτανε; Και αναπολούσε με τρυφερή μελαγχολία τη ζωντάνια του Άπερκρος και την απομόνωση του Κέλιντς.

Το τελευταίο γράμμα της Ελίζαμπεθ τους ανακοίνωσε ένα πολύ ενδιαφέρον νέο. Ο κύριος Έλιοτ βρισκόταν στο Μπαθ.

Είχε επισκεφθεί πολλές φορές το Κάμντεν Πλέις και τους φέρθηκε με ιδιαίτερη αβρότητα. Αν η Ελίζαμπεθ και ο πατέρας της δεν ξεγελιόντουσαν, έκανε υπερβολική προσπάθεια για να επιδιώξει τη φιλία τους και να διακηρύξει την αξία της συγγένειάς τους –την ίδια προσπάθεια που έκανε παλιότερα για να τους αγνοήσει. Θα ήταν πολύ ευχάριστο, αν ίσχυε όντως αυτό, και η λαίδη Ράσελ αισθανόταν μεγάλη περιέργεια και απορία για τον κύριο Έλιοτ. Αναθεωρούσε ήδη το συναίσθημα που είχε εκφράσει πρόσφατα στη Μαίρη, ότι «δεν είχε καμιά επιθυμία να δει» έναν τέτοιο άνθρωπο. Αν πραγματικά επιζητούσε να συμφιλιωθεί με την οικογένεια σαν υπάκουος κλάδος της, έπρεπε να τον συγχωρέσουν που αποκόπηκε κάποτε από τον πατρικό κορμό.

Η Αννι δε χάρηκε ιδιαίτερα με αυτή την εξέλιξη, αισθάνθηκε όμως ότι θα προτιμούσε να δει πάλι τον κύριο Έλιοτ, ενώ δε θα μπορούσε να πει το ίδιο για πολλά άλλα πρόσωπα στο Μπαθ.

Η λαίδη Ράσελ την άφησε στο Κάμντεν Πλέις κι έπειτα συνέχισε για το δικό της διαμέρισμα στην οδό Ρίβερς.

Κεφάλαιο 15

Ο σερ Γουόλτερ είχε νοικιάσει ένα πολύ ωραίο σπίτι στο Κάμντεν Πλέις, όπως άρμοζε σ' έναν άνθρωπο της κοινωνικής του τάξης, και τόσο ο ίδιος όσο και η Ελίζαμπεθ είχαν βολευτεί εκεί και ένιωθαν πολύ ικανοποιημένοι.

Η Ανν μπήκε μέσα με βαριά καρδιά, περιμένοντας ότι θα έμενε εκεί κλεισμένη για πολλούς μήνες. Ωστόσο, της έφτιαξε κάπως τη διάθεση η απρόσμενη θέρμη με την οποία την υποδέχθηκαν. Ο πατέρας και η αδελφή της χάρηκαν που την είδαν, αφού ήθελαν να της δείξουν το σπίτι και τα έπιπλα, και την καλωσόρισαν με καλοσύνη. Όταν κάθισαν να δειπνήσουν, ήταν η τέταρτη στο τραπέζι κι αυτό θεωρήθηκε πλεονέκτημα.

Η κυρία Κλέι ήταν πολύ ευχάριστη, αλλά οι αβρότητες και τα χαμόγελά της ήταν τα αναμενόμενα. Η Ανν πάντα πίστευε πως όταν εκείνη θα την έβλεπε, θα της φερόταν με τη δέουσα ευπρέπεια και ας ήταν προσποιητή. Αλλά την ξάφνιασε η εγκαρδιότητα των άλλων. Ήταν φανερό πως η διάθεσή τους ήταν εξαιρετική και σύντομα θα μάθαινε την αιτία. Δεν είχαν καμιά όρεξη να ακούσουν τα δικά της νέα.

Αφού προσπάθησαν να ψαρέψουν ορισμένες φιλοφρονήσεις, ότι έλειπαν για παράδειγμα στους παλιούς τους γείτονες, παρόλο που η Ανν δεν μπόρεσε να τους ικανοποιήσει, έκαναν ελάχιστες ερωτήσεις και με μισή καρδιά, πριν μονοπωλήσουν εντελώς τη συζήτηση. Το Άπερκρος δεν τους κινούσε καθόλου το ενδιαφέρον, το Κέλιντς ελάχιστα. Το μόνο που τους ενδιέφερε ήταν το Μπαθ.

Είχαν τη χαρά να τη διαβεβαιώσουν ότι το Μπαθ ανταπο-

κρινόταν από κάθε άποψη στις προσδοκίες τους. Το σπίτι τους ήταν αναμφίβολα το καλύτερο στο Κάμντεν Πλέις. Τα σαλόνια τους είχαν πολλά πλεονεκτήματα σε σύγκριση με άλλα σαλόνια που είτε είχαν δει είτε είχαν ακουστά. Όλοι επιζητούσαν την παρέα τους. Είχαν αρνηθεί πολλές γνωριμίες κι όμως ακόμα τους άφηναν τις κάρτες τους ένα σωρό άνθρωπου που τους ήταν εντελώς άγνωστοι.

Όλα αυτά αποτελούσαν πηγές απόλαυσης. Ήταν ν' απορεί η Αννγιατί ο πατέρας και η αδελφή της αισθάνονταν ευτυχισμένοι; Δεν παραξενευόταν, ωστόσο στεναχωριόταν που ο πατέρας της δεν ένιωθε καμιά ντροπή για τον ξεπεσμό του και έβρισκε τόσες αφορμές να καμαρώνει στη μικρή αυτή πόλη. Και επίσης αναρωτιόταν –καθώς η Ελίζαμπεθ άνοιγε διάπλατα τις πτυσσόμενες πόρτες και προχωρούσε με αγαλλίαση από το ένα σαλόνι στο άλλο, ενώ καυχιόταν για το μέγεθός τους– πώς η γυναίκα που υπήρξε οικοδέσποινα του Κέλιντς Χολ μπορούσε να κομπάζει ανάμεσα σε δυο τοίχους που δεν απείχαν ούτε εννιά μέτρα ο ένας από τον άλλο.

Όμως, δεν τους έκαναν μόνο αυτά ευτυχισμένους. Είχαν και τον κύριο Έλιοτ. Δεν τον συγχώρεσαν απλώς· ήταν ενθουσιασμένοι μαζί του. Εκείνος ήρθε στο Μπαθ πριν δυο βδομάδες και το πρώτο του μέλημα μόλις έφτασε ήταν να αφήσει την κάρτα του στο Κάμντεν Πλέις, ενώ αργότερα πάσχισε φιλότιμα να συναντηθεί μαζί τους. Όταν τελικά συναντήθηκαν, ήταν τόσο εγκάρδια η συμπεριφορά του και έδειξε τέτοια προθυμία να απολογηθεί για το παρελθόν και τέτοια επιθυμία να τον δεχτούν πάλι ως συγγενή τους, ώστε αποκαταστάθηκαν εντελώς οι παλιές, καλές τους σχέσεις.

Δεν του έβρισκαν το παραμικρό ψεγάδι. Τους είχε εξηγήσει για ποιο λόγο στο παρελθόν φαινόταν σαν να αδιαφορούσε. Όλα ξεκίνησαν από μια παρεξήγηση. Εκείνος δεν είχε σκεφτεί ποτέ να ξεκόψει. Φοβόταν πως εκείνοι ήθελαν να ξεκόψουν, αλλά δεν ήξερε το λόγο και από διακριτικότητα προτίμησε να μη μιλήσει. Όσο για την κατηγορία ότι είχε εκφραστεί με ασέβεια για την οικογένεια, όταν το άκουσε έμεινε εμβρόντητος από την αγανάκτηση. Πάντα καυχιόταν που ήταν ένας Έλιοτ. Ο σερ Γουόλτερ μπορούσε αν ήθελε να ρωτήσει

όλους όσους τον γνώριζαν. Σίγουρα, οι προσπάθειες που έκανε για να αποκαταστήσει τη θέση του στην οικογένεια ως φυσικός κληρονόμος αποτελούσαν ατράνταχτη απόδειξη για τη γνώμη του επί του θέματος.

Ακόμα και οι περιστάσεις του γάμου του αποδείχτηκε ότι είχαν πολλά ελαφρυντικά. Αυτές τις πληροφορίες δεν τους τις έδωσε ο ίδιος, αλλά ένας πολύ στενός του φίλος, ο συνταγματάρχης Γουόλις. Αυτός ο ευυπόληπτος κύριος –που δεν ήταν καθόλου άσχημος, πρόσθεσε ο σερ Γουόλτερ– έμενε σε ένα κομψό διαμέρισμα στο Κτίριο Μάρλμπορο. Ύστερα από δική του παράκληση, τους γνώρισε μέσω του κυρίου Έλιοτ, και ανέφερε ένα δυο πράγματα για το γάμο αυτό, κάνοντάς τον να φανεί λιγότερο δυσάρεστος.

Ο συνταγματάρχης γνώριζε εδώ και πολύ καιρό τον κύριο Έλιοτ, γνωριζόταν επίσης καλά με τη γυναίκα του και ήξερε από πρώτο χέρι όλη την ιστορία. Η σύζυγος σίγουρα δεν καταγόταν από κάποια αξιόλογη οικογένεια, αλλά ήταν μορφωμένη, χαρισματική, πλούσια και φλογερά ερωτευμένη με το φίλο του. Αυτή ήταν η γοητεία της. Τον είχε κυνηγήσει. Δίχως αυτό το θέλγητρο, ο Έλιοτ δεν επρόκειτο να δελεαστεί ούτε για όλα τα λεφτά του κόσμου. Και ήταν σοβαρός λόγος για να καμφθούν οι αντιστάσεις του. Μια εξαιρετική γυναίκα με μεγάλη περιουσία, ερωτευμένη μαζί του! Ο σερ Γουόλτερ φάνηκε να δέχεται την απολογία του και παρόλο που η Ελίζαμπεθ δεν το αντιμετώπισε με τόση επιείκεια, συμφώνησε πως αποτελούσε σπουδαίο ελαφρυντικό στοιχείο.

Ο κύριος Έλιοτ τους είχε επισκεφθεί επανειλημμένα και είχε δειπνήσει μαζί τους μια φορά, ενθουσιασμένος από την τιμή που του έκαναν να τον καλέσουν, μια που γενικά δεν παρέθεταν δείπνα. Με λίγα λόγια, τον ευχαριστούσε η κάθε απόδειξη του συγγενικού τους ενδιαφέροντος και εναπόθετε όλη του την ευτυχία στις στενές σχέσεις με το Κάμντεν Πλέις.

Η Αννν τους άκουγε, αλλά πολλά πράγματα δεν τα κατανοούσε. Ήξερε ότι έπρεπε να διατηρεί επιφυλάξεις, σοβαρές επιφυλάξεις για τις ιδέες των ομιλητών. Άκουγε τα πάντα εξωραϊσμένα. Όλα όσα της φαίνονταν υπερβολικά ή παράλογα στην πορεία της συμφιλίωσης ίσως να μην προέρχονταν παρά

μόνο από αυτούς που της τα διηγούνταν. Κι ωστόσο, διαισθανόταν πως κάτι άλλο κρυβόταν πίσω από τη φαινομενική επιθυμία του κυρίου Έλιοτ να τους γίνει αρεστός ύστερα από τόσα χρόνια.

Από υλικής απόψεως, δεν είχε τίποτα να κερδίσει δημιουργώντας καλές σχέσεις με τον σερ Γουόλτερ· και τίποτα να χάσει, αν οι σχέσεις τους παρέμεναν ψυχρές. Κατά πάσα πιθανότητα ήταν πολύ πιο πλούσιος από αυτούς, και ήταν βέβαιο πως θα κληρονομούσε και το κτήμα των Κέλιντς μαζί με τον τίτλο. Σαν λογικός άνθρωπος, και φαινόταν πολύ λογικός άνθρωπος, γιατί να επιδιώκει τόσο στενές σχέσεις;

Μπορούσε να σκεφτεί μόνο μία εξήγηση: για χάρη της Ελίζαμπεθ, ίσως. Πιθανώς να υπήρξε πραγματικά κάποια συμπάθεια στο παρελθόν, παρόλο που η τύχη και η βολή του τον οδήγησαν τελικά προς διαφορετική κατεύθυνση. Τώρα που είχε την πολυτέλεια να ευχαριστήσει τον εαυτό του, μπορεί να σκόπευε να τη φλερτάρει. Η Ελίζαμπεθ ήταν σίγουρα πολύ όμορφη, με αριστοκρατική και φινετσάτη συμπεριφορά, και ο κύριος Έλιοτ ενδεχομένως να μην είχε αντιληφθεί τον πραγματικό της χαρακτήρα, μια που δεν την είχε δει παρά μόνο με κόσμο, όταν και ο ίδιος ήταν πολύ νέος.

Κατά πόσο ο χαρακτήρας και το μυαλό της θα άντεχαν μια πιο ενδελεχή εξέταση τώρα που εκείνος είχε ωριμάσει περισσότερο ήταν άλλο ζήτημα –και μάλλον επίφοβο. Η Αννευχόταν ολόψυχα να μην ήταν πολύ παρατηρητικός, αν είχε βάλει για στόχο την Ελίζαμπεθ. Ήταν φανερό πως η Ελίζαμπεθ είχε την τάση να το πιστεύει αυτό και πως η φίλη της, η κυρία Κλέι, ενθάρρυνε μια τέτοια ιδέα, αν έκρινε κανείς από τα βλέμματα που αντάλλασσαν.

Η Αννανέφερε τις δυο φορές που έτυχε να τον συναντήσει στο Λάιμ, αλλά κανείς δεν της έδωσε ιδιαίτερη σημασία. Δεν μπορούσαν να ακούσουν την περιγραφή της. Τον περιέγραφαν εκείνοι. Ο σερ Γουόλτερ εγκωμίασε την ιδιαιτέρως αριστοκρατική του εμφάνιση, την κομψότητά του, το γεγονός ότι ήταν ντυμένος σύμφωνα με την τελευταία μόδα, το όμορφο σχήμα του προσώπου του και το έξυπνο βλέμμα του. Ο κύριος Έλιοτ έμοιαζε να πιστεύει πως ο σερ Γουόλτερ δεν είχε

αλλάξει καθόλου από την τελευταία φορά που τον είχε δει, εκείνος όμως «δεν μπόρεσε να του ανταποδώσει τη φιλοφρόνηση», πράγμα που τον έφερε σε δύσκολη θέση. Δεν είχε λόγο να παραπονεθεί, ωστόσο. Ο κύριος Έλιοτ ήταν πιο ευειδής από τους περισσότερους άντρες και δεν είχε αντίρρηση να τον δουν οπουδήποτε μαζί του.

Όλο το βράδυ η συζήτηση περιστρεφόταν στον κύριο Έλιοτ και στους φίλους του που έμεναν στο Κτίριο Μάρλμπορο. Ο συνταγματάρχης Γουόλις είχε δείξει τόση ανυπομονησία να τους γνωρίσει! Και υπήρχε και μια κυρία Γουόλις, την οποία προς το παρόν γνώριζαν μόνο από τις περιγραφές, μια που περίμενε από μέρα σε μέρα να γεννήσει. Μόλις συνερχόταν πάλι, θα τη γνώριζαν. Οι φήμες έλεγαν ότι επρόκειτο για μια πανέμορφη γυναίκα και ο σερ Γουόλτερ ανυπομονούσε να τη δει. Ήλπιζε πως εκείνη θα αντιστάθμιζε τα αμέτρητα άσχημα πρόσωπα που έβλεπε να περνάνε στο δρόμο.

«Πώς είναι η Μαίρη;» ρώτησε ο σερ Γουόλτερ. «Την τελευταία φορά που την είδα, η μύτη της ήταν κοκκινισμένη, μα ελπίζω πως αυτό δε συμβαίνει κάθε μέρα».

«Α, όχι, θα πρέπει να ήταν τελείως τυχαίο. Γενικά, η υγεία της είναι πολύ καλή και η όψη της μια χαρά από τα τέλη Σεπτεμβρίου».

«Αν πίστευα πως δε θα τη δελέαζα να βγαίνει έξω όταν ο άνεμος είναι τσουχτερός, με αποτέλεσμα να χαλάσει η επιδερμίδα της, θα της έστελνα ένα καινούριο καπέλο και μια κάπα».

Η Ανν σκεφτόταν αν έπρεπε να του υποδείξει πως ένα φόρεμα ή ένα σκουφάκι δε θα μπορούσαν να υποστούν τέτοια κακομεταχείριση, όταν ένα χτύπημα στην πόρτα διέκοψε κάθε συζήτηση.

Ποιος τους χτυπούσε την πόρτα στις δέκα η ώρα! Η κυρία Κλέι ήταν σίγουρη πως αυτό ήταν το χτύπημα του κυρίου Έλιοτ και αποδείχτηκε πως είχε δίκιο. Με όλη τη μεγαλοπρέπεια που μπορούσαν να προσδώσουν ένας μπάτλερ και ένας υπηρέτης, ο κύριος Έλιοτ αναγγέλθηκε και μπήκε στο δωμάτιο.

Ήταν ο ίδιος άντρας, μόνο τα ρούχα του ήταν διαφορετικά. Η Ανν οπισθοχώρησε ανεπαίσθητα, όσο εκείνος χαιρετού-

σε τους υπόλοιπους και ζητούσε συγνώμη από την αδελφή της που τους επισκεπτόταν τόσο ασυνήθιστη ώρα· ήθελε απλώς να βεβαιωθεί πως ούτε εκείνη ούτε η φίλη της είχαν κρυολογήσει την προηγούμενη μέρα. Ο σερ Γουόλτερ του ζήτησε την άδεια να του παρουσιάσει την κόρη του που μόλις είχε φτάσει, και η Ανν, χαμογελώντας και κοκκινίζοντας, έδειξε γοητευτικά στον κύριο Έλιοτ τα όμορφα χαρακτηριστικά της, τα οποία εκείνος δεν είχε ξεχάσει.

Η Ανν διαπίστωσε αμέσως, διασκεδάζοντας με την έκπληξή του, πως δεν είχε ιδέα ποια ήταν. Έδειχνε εντελώς σαστισμένος, όμως η ευχαρίστησή του ήταν ακόμα μεγαλύτερη. Δέχτηκε με μεγάλη θέρμη τη συγγένειά τους, αναφέρθηκε στο παρελθόν και την παρακάλεσε να τον βλέπει σαν παλιό γνωστό της. Ήταν εξίσου όμορφος όπως στο Λάιμ και οι τρόποι του ήταν τόσο κόσμιοι, ώστε μπορούσε να τους συγκρίνει μόνο με τους τρόπους ενός άλλου συγκεκριμένου άντρα. Δεν ήταν ίδιοι, αλλά ήταν πιθανώς εξίσου καλοί.

Ο κύριος Έλιοτ κάθισε μαζί τους και η συζήτησή τους βελτιώθηκε πολύ. Το ύφος του, οι εκφράσεις του, η επιλογή των θεμάτων, το γεγονός ότι ήξερε πού να σταματήσει –όλα φανέρωναν ένα λογικό και διορατικό μυαλό. Μόλις μπόρεσε, άρχισε να της μιλάει για το Λάιμ, θέλοντας ιδιαίτερα να κουβεντιάσει για τις περιστάσεις που τους έκαναν να μένουν στο ίδιο πανδοχείο τις ίδιες μέρες. Λυπήθηκε που έχασε μια τέτοια ευκαιρία να της υποβάλει τα σέβη του. Η Ανν του μίλησε συνοπτικά για τους φίλους της και το σκοπό της επίσκεψής τους στο Λάιμ και όσο την άκουγε, εκείνος στεναχωριόταν περισσότερο. Τους είχε ακούσει να μιλάνε και συχνά να γελάνε και είχε σκεφτεί πως θα πρέπει να ήταν εξαίρετοι άνθρωποι. Λαχταρούσε να κάνει παρέα μαζί τους, αλλά σίγουρα δεν του πέρασε στιγμή από το μυαλό ότι είχε το παραμικρό δικαίωμα να τους συστηθεί.

Οι ερωτήσεις του εκμαίευσαν μια περιγραφή του ατυχήματος και ανάγκασαν τον σερ Γουόλτερ και την Ελίζαμπεθ να κάνουν κι αυτοί ερωτήσεις, μα η διαφορά στον τρόπο τους ήταν ολοφάνερη. Η Ανν μπορούσε να συγκρίνει τον κύριο Έλιοτ μόνο με τη λαίδη Ράσελ στην επιθυμία του να καταλάβει

πραγματικά τι είχε συμβεί και στην έγνοια του για το πόσο θα πρέπει να υπέφερε εκείνη βλέποντας κάτι τέτοιο.

Έμεινε μαζί τους μία ώρα. Το κομψό ρολογάκι πάνω στο ράφι του τζακιού σήμανε έντεκα, πριν ο κύριος Έλιοτ ή ο οποιοσδήποτε άλλος θεωρήσει πως είχε μείνει εκεί πολλή ώρα.

Η Ανν ούτε που το φανταζόταν πως η πρώτη της βραδιά στο Κάμντεν Πλέις θα περνούσε τόσο ευχάριστα!

Κεφάλαιο 16

Η Ανν ήθελε περισσότερο να βεβαιωθεί πως ο πατέρας της δεν ήταν ερωτευμένος με την κυρία Κλέι και όχι τόσο αν ο κύριος Έλιοτ ήταν ερωτευμένος με την Ελίζαμπεθ. Δεν είχε περάσει παρά λίγες ώρες στο σπίτι κι αυτό το θέμα την ανησυχούσε πολύ.

Κατεβαίνοντας για πρωινό την επόμενη μέρα, ανακάλυψε πως η κυρία Κλέι προσποιούνταν ότι ήθελε να φύγει, εξαιτίας ίσως της άφιξης της Ανν. Μπήκε στην τραπεζαρία την ώρα που ο πατέρας της έλεγε: «Αγαπητή μου κυρία, αποκλείεται να μας αφήσετε. Ακόμα δεν έχετε δει τίποτε από το Μπαθ. Δεν πρέπει να μας το σκάσετε τώρα».

Μιλούσε με τόση ζέση και έμοιαζε τόσο ειλικρινής, ώστε η Ανν δεν ξαφνιάστηκε βλέποντας την κυρία Κλέι να ρίχνει μια κλεφτή ματιά σε εκείνη και στην Ελίζαμπεθ. Η κυρία δεν μπόρεσε να μην υποχωρήσει μπροστά σε τόσα παρακάλια και υποσχέθηκε να μείνει και άλλο.

Το ίδιο πρωί, η Ανν έτυχε να βρεθεί μόνη με τον πατέρα της κι εκείνος άρχισε να της κάνει φιλοφρονήσεις για τη βελτίωση στην όψη της. «Χρησιμοποιείς κάποιο ιδιαίτερο προϊόν στο πρόσωπό σου;»

«Όχι, τίποτα».

«Η κυρία Κλέι χρησιμοποιεί κρέμα Γκόλαντ, που της τη σύστησα εγώ, και είδες πώς έχουν εξαφανιστεί οι φακίδες της».

Αν τον άκουγε η Ελίζαμπεθ! Ίσως της έκανε εντύπωση ένας τόσο προσωπικός έπαινος, ειδικά μια που η Ανν δεν έβλε-

πε να έχουν ελαττωθεί οι φακίδες. Μα το καθετί έπρεπε να πάρει το δρόμο του. Το κακό ενός τέτοιου γάμου θα ήταν πολύ μικρότερο αν παντρευόταν και η Ελίζαμπεθ. Όσο για την Ανν, θα είχε πάντα μια στέγη στο σπίτι της λαίδης Ράσελ.

Η ψυχραιμία και η ευγένεια της λαίδης Ράσελ δοκιμάζονταν έντονα όποτε επισκεπτόταν το Κάμντεν Πλέις. Την ενοχλούσε αφάνταστα να βλέπει να ευνοούν τόσο την κυρία Κλέι και να παραμελούν την Ανν. Την αναστάτωνε εξίσου όταν δεν ήταν εκεί, όσο δηλαδή προλαβαίνει να αναστατωθεί ένα άτομο στο Μπαθ που πίνει τα ιαματικά νερά, διαβάζει ό,τι καινούριο κυκλοφορεί και διαθέτει ένα μεγάλο κύκλο γνωστών και φίλων.

Καθώς γνώριζε καλύτερα τον κύριο Έλιοτ, η λαίδη Ράσελ γινόταν πιο επιεικής απέναντί του –ή πιο αδιάφορη απέναντι στους άλλους. Η συμπεριφορά του την εντυπωσίασε αμέσως και συζητώντας μαζί του διαπίστωσε ότι οι σταθερές απόψεις του υποστήριζαν τόσο απόλυτα τα εξωτερικά του χαρίσματα, ώστε παραλίγο να αναφωνήσει: «Γίνεται να είναι αυτός ο κύριος Έλιοτ;» Συνδύαζε όλες τις αρετές: γερό μυαλό, σωστές γνώμες, γνώση του κόσμου και ζεστή καρδιά. Ήταν σίγουρη πως δεν υπήρξε ευτυχισμένος στο γάμο του, αλλά η δυστυχία δεν τον έκανε πικρόχολο, ούτε –όπως άρχισε σύντομα να υποψιάζεται– τον απέτρεπε από το να σκεφτεί την προοπτική μιας δεύτερης συζύγου. Η ικανοποίησή της με τον κύριο Έλιοτ έσβηνε όλη της τη δυσαρέσκεια με την κυρία Κλέι.

Εδώ και μερικά χρόνια, η Ανν είχε αντιληφθεί πως αυτή και η εξαιρετική της φίλη διέφεραν μερικές φορές στις απόψεις τους. Δεν ξαφνιάστηκε, λοιπόν, που η λαίδη Ράσελ δεν έβρισκε τίποτα ύποπτο στη μεγάλη επιθυμία του κυρίου Έλιοτ να συμφιλιωθεί με την οικογένειά του. Κατά τη γνώμη της λαίδης Ράσελ, ήταν απολύτως φυσιολογικό να θέλει ο κύριος Έλιοτ, τώρα που ωρίμασε, να αποκτήσει καλές σχέσεις με την κεφαλή της οικογενείας του. Η Ανν, πάντως, χαμογελούσε και τέλος ανέφερε το όνομα «Ελίζαμπεθ». Η λαίδη Ράσελ το άκουσε, την κοίταξε, και αποκρίθηκε επιφυλακτικά: «Ελίζαμπεθ, ε; Πολύ καλά· ο χρόνος θα δείξει».

Η Ανν, αφού παρατήρησε την κατάσταση λίγο ακόμα, έ-

νιωσε πως όντως έπρεπε να αφήσει το μέλλον να δείξει. Δεν μπορούσε να αποφασίσει τίποτε προς το παρόν. Σ' εκείνο το σπίτι, ήταν φυσικό να έχει το προβάδισμα η Ελίζαμπεθ κι έτσι ήταν δύσκολο να αποφασίσει αν ο κύριος Έλιοτ της έδειχνε ιδιαίτερη προσοχή. Και, επίσης, έπρεπε να θυμάται πως εκείνος είχε χηρέψει μόλις πριν επτά μήνες. Κάποια καθυστέρηση από μέρους του ίσως να ήταν απόλυτα δικαιολογημένη. Μάλιστα, όποτε έβλεπε το πένθιμο κρέπι στο καπέλο του, η Αννφοβόταν πως εκείνη ήταν η αδικαιολόγητη, αποδίδοντάς του τέτοιες βλέψεις, παρόλο που ο γάμος του δεν υπήρξε ευτυχισμένος.

Όποια και αν ήταν η κατάληξη, δεν υπήρχε αμφιβολία πως ήταν ο πιο ευχάριστος γνωστός τους στο Μπαθ. Ήταν μεγάλη απόλαυση γι' αυτή να μιλάει μια στις τόσες μαζί του για το Λάιμ, το οποίο εκείνος ήθελε να επισκεφθεί ξανά. Ανέφεραν πολλές φορές τις λεπτομέρειες της πρώτης τους συνάντησης. Της έδωσε να καταλάβει πως την είχε κοιτάξει με μεγάλο ενδιαφέρον. Εκείνη το ήξερε –και θυμήθηκε επίσης και το βλέμμα κάποιου άλλου προσώπου.

Δεν είχαν ίδιες απόψεις για τα πάντα. Η Ανν διαισθάνθηκε πως εκείνος έδινε μεγαλύτερη αξία απ' όσο η ίδια στην κοινωνική θέση και στις κατάλληλες διασυνδέσεις. Η εφημερίδα του Μπαθ ανακοίνωσε ένα πρωί την άφιξη της χήρας υποκόμισσας Ντάλριμπλ και της κόρης της, της εντιμότατης δεσποινίδας Κάρτερετ. Η ηρεμία στο Κάμντεν Πλέις χάθηκε για πολλές μέρες, γιατί οι Ντάλριμπλ –δυστυχώς, κατά τη γνώμη της Ανν– ήταν εξάδελφοι των Έλιοτ και τους είχε πιάσει αγωνία πώς να συστηθούν με τον καλύτερο τρόπο.

Η Ανν δεν είχε ξαναδεί τον πατέρα και την αδελφή της παρέα με ευγενείς και όφειλε να ομολογήσει πως απογοητεύτηκε. Περίμενε κάτι περισσότερο, κρίνοντας από τη μεγάλη ιδέα που είχαν για την κοινωνική τους θέση στη ζωή, και κατέληξε να εύχεται κάτι που δε φανταζόταν ποτέ: να είχαν λίγη περισσότερη περηφάνια, αφού όλη μέρα αντηχούσαν στα αυτιά της οι φράσεις «οι εξαδέλφες μας, η λαίδη Ντάλριμπλ και η δεσποινίς Κάρτερετ» και «οι εξαδέλφες μας οι Ντάλριμπλ».

Ο σερ Γουόλτερ είχε τύχει να συναντηθεί κάποτε με το

μακαρίτη τον υποκόμη, αλλά δεν είχε γνωρίσει ποτέ κανέναν από την υπόλοιπη οικογένεια. Τα προβλήματα στη σχέση τους ξεκίνησαν μετά το θάνατο του υποκόμη όταν, εξαιτίας μιας επικίνδυνης αρρώστιας από την οποία προσβλήθηκε ο σερ Γουόλτερ εκείνη την εποχή, έγινε μια ατυχής παράλειψη από τη μεριά του Κέλιντς. Δεν εστάλη συλλυπητήρια επιστολή στην Ιρλανδία. Η παράλειψη αυτή κόστισε ακριβά σε αυτόν που τη διέπραξε, αφού όταν πέθανε και η καημένη η λαίδη Έλιοτ, δεν έλαβαν συλλυπητήρια επιστολή στο Κέλιντς. Συνεπώς, είχαν κάθε λόγο να πιστεύουν πως οι Ντάλριμπλ θεωρούσαν πως κάθε σχέση μεταξύ τους είχε λήξει.

Το ερώτημα ήταν πώς θα επανόρθωναν αυτή τη δυσάρεστη κατάσταση και θα γίνονταν πάλι δεκτοί ως εξάδελφοι. Ήταν ένα ζήτημα που τόσο η λαίδη Ράσελ όσο και ο κύριος Έλιοτ θεωρούσαν σημαντικό.

«Πάντα αξίζει τον κόπο να διατηρεί κανείς σχέσεις με τους συγγενείς, πάντα αξίζει τον κόπο να επιζητεί κανείς αξιόλογη παρέα», δήλωσε η λαίδη Ράσελ. Η λαίδη Ντάλριμπλ είχε νοικιάσει ένα σπίτι για τρεις μήνες στο Λόρα Πλέις και θα ζούσε μεγαλόπρεπα. Είχε έρθει και την προηγούμενη χρονιά στο Μπαθ και η λαίδη Ράσελ είχε ακούσει να λένε ότι ήταν χαριτωμένη γυναίκα. Ήταν ιδιαίτερα επιθυμητό να ανανεωθεί η σχέση, αν αυτό μπορούσε να επιτευχθεί χωρίς να θιγεί η αξιοπρέπεια των Έλιοτ.

Ο σερ Γουόλτερ, όμως, ήταν αποφασισμένος να προχωρήσει όπως επέλεξε αυτός και τελικά έγραψε ένα εξαιρετικό γράμμα στην εξαδέλφη του, το οποίο περιλάμβανε άφθονες εξηγήσεις, θλίψη και ικεσίες. Ούτε η λαίδη Ράσελ ούτε ο κύριος Έλιοτ μπορούσαν να θαυμάσουν ένα τέτοιο γράμμα, μα ήταν ό,τι χρειαζόταν, μια που έφερε πίσω τρεις κακογραμμένες αράδες από τη χήρα υποκόμισσα. Αισθανόταν μεγάλη τιμή και θα χαιρόταν πολύ να τους γνωρίσει.

Επισκέφθηκαν το Λόρα Πλέις και τοποθέτησαν τις κάρτες της χήρας υποκόμισσας Ντάλριμπλ και της εντιμότατης δεσποινίδας Κάρτερετ σε μέρος όπου να μπορούν να τις δουν όλοι. Και ανέφεραν δεξιά και αριστερά «τις εξαδέλφες μας στο Λόρα Πλέις».

Η Ανν ένιωθε ντροπή. Ακόμα και αν η λαίδη Ντάλριμπλ και η κόρη της ήταν πολύ συμπαθητικές και πάλι θα ντρεπόταν για την αναστάτωση που προκάλεσαν. Όμως, εκείνες δεν ήταν τίποτα τέτοιο. Δεν είχαν καμιά ανωτερότητα στους τρόπους, στα χαρίσματα ή στο πνεύμα. Η λαίδη Ντάλριμπλ είχε αποκτήσει τη φήμη της «γοητευτικής γυναίκας», επειδή είχε για όλους ένα χαμόγελο και μια ευγενική απάντηση. Η δεσποινίς Κάρτερετ, που έλεγε ακόμα λιγότερα, ήταν τόσο άσχημη και τόσο αδέξια ώστε δε θα γινόταν καν ανεκτή στο Κάμντεν Πλέις, αν δεν είχε αριστοκρατική καταγωγή.

Η λαίδη Ράσελ ομολόγησε πως περίμενε κάτι καλύτερο· ωστόσο «ήταν μια γνωριμία που άξιζε τον κόπο». Όταν η Ανν αποτόλμησε να εκφράσει τη γνώμη της γι' αυτές στον κύριο Έλιοτ, εκείνος συμφώνησε πως οι ίδιες δεν είχαν καμιά αξία, αλλά ισχυρίστηκε πως σαν συγγενείς, σαν καλή παρέα, και σαν άνθρωποι που συγκέντρωναν γύρω τους καλή παρέα ήταν αξιόλογες.

Η Ανν χαμογέλασε και είπε: «Για μένα, κύριε Έλιοτ, καλή παρέα σημαίνει άνθρωποι έξυπνοι και ενημερωμένοι, με τους οποίους μπορείς να συζητήσεις ένα σωρό πράγματα».

«Κάνετε λάθος», τη διόρθωσε εκείνος ήπια. «Αυτή δεν είναι καλή παρέα –είναι η καλύτερη. Η καλή παρέα απαιτεί μόνο σωστή καταγωγή, μόρφωση και τρόπους –και ούτε είναι ιδιαίτερα σχολαστική με τη μόρφωση. Η εξαδέλφη μου, η Ανν, κουνάει το κεφάλι της. Δεν είναι ικανοποιημένη». Ο κύριος Έλιοτ κάθισε δίπλα της. «Αγαπητή μου εξαδέλφη, έχετε περισσότερους λόγους να είστε εκλεκτική από οποιαδήποτε άλλη γυναίκα γνωρίζω, αλλά θα γίνετε ευτυχισμένη έτσι; Δε θα ήταν πιο συνετό να αποδεχτείτε την παρέα αυτών των κυριών στο Λόρα Πλέις και να απολαύσετε όλα τα πλεονεκτήματα της σχέσης σας όσο πιο πολύ μπορείτε; Φέτος το χειμώνα, θα συναναστρέφονται την αφρόκρεμα του Μπαθ και το γεγονός ότι είστε συγγενείς θα βοηθήσει την οικογένειά σας –την οικογένειά μας, επιτρέψτε μου να πω– να αποκτήσει την εκτίμηση που όλοι ποθούμε».

«Ναι», αναστέναξε η Ανν, «πράγματι θα μαθευτεί ότι είμαστε συγγενείς!» Αμέσως, όμως, ανέκτησε την αυτοκυριαρ-

χία της και πρόσθεσε: «Πιστεύω σίγουρα πως μπήκαμε σε υπερβολικό κόπο για να ανανεώσουμε τη γνωριμία μας. Υποθέτω πως τελικά είμαι πολύ πιο περήφανη από όλους σας», είπε χαμογελώντας. «Ομολογώ, ωστόσο, ότι μ' ενοχλεί που μας ενδιαφέρει τόσο να αναγνωριστεί η συγγένειά μας, ενώ είμαι σίγουρη πως εκείνες αδιαφορούν εντελώς».

«Με συγχωρείτε, αγαπητή μου εξαδέλφη, αλλά είστε άδικη στους ισχυρισμούς σας. Στο Λονδίνο, αν ζούσατε έτσι ήσυχα όπως εδώ, ίσως να είναι όπως τα λέτε. Όμως στο Μπαθ, ο σερ Γουόλτερ Έλιοτ και η οικογένειά του πάντα θα αποτελούν αξιόλογη γνωριμία».

«Εγώ πάντως», είπε η Αν, «είμαι πολύ περήφανη για να χαρώ μια εκτίμηση που εξαρτάται τόσο πολύ από το μέρος όπου ζούμε».

«Μου αρέσει η αγανάκτησή σας. Είναι απόλυτα φυσιολογική. Ωστόσο, βρίσκεστε στο Μπαθ και ο στόχος είναι να εγκατασταθείτε εδώ με το κύρος και την αξιοπρέπεια που ανήκουν δικαιωματικά στον σερ Γουόλτερ Έλιοτ. Δεν έχω καμιά αμφιβολία πως αν εξετάσουμε τη δική σας περηφάνια και τη δική μου, θα διαπιστώναμε ότι έχουν τον ίδιο στόχο. Και σε ένα σημείο, τουλάχιστον, είμαι βέβαιος πως συμφωνούμε». Ο κύριος Έλιοτ χαμήλωσε τη φωνή του, παρόλο που δεν ήταν κανείς άλλος στο δωμάτιο. «Εννοώ ότι κάθε διεύρυνση στην παρέα του πατέρα σας με ίσους ή ανώτερούς του, θα του αποσπάσει τις σκέψεις από άτομα πολύ κατώτερά του».

Καθώς μιλούσε, το βλέμμα του πήγε στην καρέκλα όπου καθόταν πριν από λίγο η κυρία Κλέι. Παρόλο που η Αν δεν πίστευε πως είχαν την ίδια περηφάνια, χάρηκε που εκείνος δε συμπαθούσε την κυρία Κλέι. Η συνείδησή της παραδέχτηκε ότι η επιθυμία του να διευρύνει τον κύκλο γνωριμιών του πατέρα της ήταν κάτι παραπάνω από δικαιολογημένη, αν είχε σκοπό να απομακρύνει αυτή τη γυναίκα.

Κεφάλαιο 17

Ενώ ο σερ Γουόλτερ και η Ελίζαμπεθ προωθούσαν την τύχη τους στο Λόρα Πλέις, η Ανν ανανέωνε μια πολύ διαφορετική γνωριμία.

Είχε επισκεφθεί την παλιά της γκουβερνάντα και έμαθε από αυτή πως στο Μπαθ έμενε μια παλιά της συμμαθήτρια, που είχε δυο σοβαρούς λόγους για να αξιώσει την προσοχή της: την παλιά της καλοσύνη και τα τωρινά της βάσανα. Η δεσποινίς Χάμιλτον, κυρία Σμιθ τώρα πια, είχε φερθεί με μεγάλη καλοσύνη στην Ανν σε μια περίοδο της ζωής της που την είχε πολλή ανάγκη. Η Ανν είχε γυρίσει δυστυχισμένη στο σχολείο, θρηνώντας το θάνατο της πολυαγαπημένης της μητέρας. Η δεσποινίς Χάμιλτον, που ήταν τρία χρόνια μεγαλύτερή της, είχε μετριάσει πολύ τη δυστυχία της και η Ανν πάντα τη θυμόταν με τρυφερότητα.

Η δεσποινίς Χάμιλτον έφυγε από το σχολείο και λίγο αργότερα παντρεύτηκε. Έλεγαν πως ο άντρας της είχε περιουσία. Αυτό ήταν το μόνο που ήξερε η Ανν γι' αυτή, ώσπου οι διηγήσεις της γκουβερνάντας της παρουσίασαν μια κατάσταση εντελώς διαφορετική.

Τώρα ήταν χήρα και φτωχή. Ο άντρας της υπήρξε σπάταλος και όταν πέθανε πριν δυο χρόνια άφησε όλες του τις υποθέσεις πολύ μπερδεμένες. Εκείνη αναγκάστηκε να τα βγάλει πέρα με ένα σωρό δυσκολίες. Σαν να μην της έφταναν αυτά τα βάσανα, προσβλήθηκε από ένα βαρύ ρευματικό πυρετό που τη χτύπησε τελικά στα πόδια και την άφησε ανάπηρη προς το παρόν. Αυτός ήταν ο λόγος που είχε έρθει στο Μπαθ

και τώρα νοίκιαζε ένα διαμέρισμα κοντά στα ιαματικά λουτρά, ζώντας πολύ ταπεινά και σχεδόν αποκλεισμένη από την κοινωνία.

Η κοινή τους φίλη είπε πως η κυρία Σμιθ θα χαιρόταν πολύ αν την επισκεπτόταν η δεσποινίς Έλιοτ και η Ανν δεν έχασε χρόνο και πήγε αμέσως. Δεν ανέφερε στο σπίτι της τίποτε από όσα είχε ακούσει, ούτε είπε τι σκόπευε να κάνει. Κανείς δε θα έδειχνε το παραμικρό ενδιαφέρον. Συμβουλεύτηκε μονάχα τη λαίδη Ράσελ, που συμφώνησε απόλυτα με τα συναισθήματά της και πρόθυμα την πήγε στο διαμέρισμα της κυρίας Σμιθ, στο Κτίριο Γουέστγκεϊτ.

Η επίσκεψη έγινε, η γνωριμία τους ανανεώθηκε, το ενδιαφέρον της μίας για την άλλη αναζωπυρώθηκε. Τα πρώτα δέκα λεπτά κύλησαν γεμάτα αμηχανία και συγκίνηση. Δώδεκα χρόνια είχαν περάσει από τότε που αποχαιρετίστηκαν και η καθεμιά ήταν διαφορετική απ’ ό,τι φανταζόταν η άλλη. Τα δώδεκα χρόνια είχαν αλλάξει την Ανν, που από λιγομίλητο, ασχημάτιστο δεκαπεντάχρονο κορίτσι είχε γίνει μια κομψή γυναίκα είκοσι επτά ετών που διέθετε όλες τις χάρες εκτός από τη φρεσκάδα της νιότης. Τα ίδια δώδεκα χρόνια είχαν μεταμορφώσει την όμορφη δεσποινίδα Χάμιλτον, που έλαμπε από υγεία και από την αυτοπεποίθηση της ανωτερότητάς της, σε μια φτωχή, ανάπηρη, ανήμπορη χήρα, που δεχόταν σαν χάρη την επίσκεψη της παλιάς της προστατευομένης. Ωστόσο, η πρώτη αμηχανία σύντομα χάθηκε, αφήνοντας πίσω της την ευχαρίστηση της συζήτησης για τα παλιά.

Η Ανν βρήκε στην κυρία Σμιθ τη σύνεση και τους ευχάριστους τρόπους που περίμενε και μια διάθεση για συζήτηση και αναζήτηση χαράς που ξεπερνούσε τις προσδοκίες της. Ούτε οι ασωτίες του παρελθόντος –και είχε ζήσει τη ζωή της– ούτε οι περιορισμοί του παρόντος, ούτε η αρρώστια και η θλίψη μπόρεσαν να μαυρίσουν την καρδιά της ή να κλονίσουν το πνεύμα της.

Στη δεύτερη επίσκεψη της Ανν, της μίλησε με μεγάλη ειλικρίνεια και η έκπληξη της Ανν έγινε ακόμα μεγαλύτερη. Δεν μπορούσε να φανταστεί πιο άχαρη ζωή από αυτή της κυρίας Σμιθ. Αγαπούσε πολύ τον άντρα της: τον έθαψε. Ήταν

συνηθισμένη στα πλούτη: χάθηκαν. Δεν είχε παιδιά για να τη συνδέσουν πάλι με τη ζωή και τη χαρά, δεν είχε συγγενείς που να τη βοηθήσουν στη διευθέτηση των μπλεγμένων υποθέσεών της, δεν είχε την υγεία της ώστε να υπομείνει πιο εύκολα όλα τα υπόλοιπα. Το διαμέρισμά της περιοριζόταν σε ένα θορυβώδες σαλόνι και ένα σκοτεινό υπνοδωμάτιο στο βάθος και δεν μπορούσε να μετακινηθεί από το ένα δωμάτιο στο άλλο χωρίς τη βοήθεια της μοναδικής της υπηρέτριας. Δεν έβγαινε ποτέ από το σπίτι, παρά μόνο για να μεταφερθεί στα ιαματικά λουτρά.

Ωστόσο, παρά τη δραματική της κατάσταση, η Αννειχε κάθε λόγο να πιστεύει πως η φίλη της περνούσε ελάχιστες στιγμές βυθισμένη στο λήθαργο και στη μελαγχολία και πολλές ώρες με διάφορες ασχολίες και απολαύσεις. Πώς ήταν αυτό δυνατόν; Τέλος, κατέληξε πως δεν επρόκειτο απλώς για μια περίπτωση ηθικού σθένους ή παραίτησης. Η φίλη της διέθετε μια πνευματική ευελιξία, μια διάθεση να βρίσκει ασχολίες που την έκαναν να ξεχνιέται και η οποία ήταν έμφυτη. Δεν υπήρχε σπουδαιότερο χάρισμα από αυτό.

Μια εποχή, της εξομολογήθηκε η κυρία Σμιθ, παραλίγο να χάσει κάθε ελπίδα. Είχε κρυολογήσει στο ταξίδι της προς το Μπαθ και καλά καλά δεν πρόλαβε να μπει στο διαμέρισμα που είχε νοικιάσει όταν βρέθηκε πάλι στο κρεβάτι της, να υποφέρει από διαρκείς και αβάσταχτους πόνους. Τα έβγαλε πέρα, όμως, και μπορούσε να πει με ειλικρίνεια ότι αισθάνθηκε καλύτερα καταλαβαίνοντας πως βρισκόταν σε καλά χέρια. Η αρρώστια της στάθηκε η απόδειξη πως η σπιτονοικοκυρά της θα της φερόταν καλά, και ήταν ιδιαίτερα τυχερή που η αδελφή της σπιτονοικοκυράς της, νοσοκόμα στο επάγγελμα, ήταν διαθέσιμη για να την περιποιείται.

«Εκτός από το γεγονός ότι με φρόντισε με αξιοθαύμαστο τρόπο, αποδείχτηκε πολύτιμη γνωριμία», είπε η κυρία Σμιθ. «Με έβαλε να φτιάχνω αυτές τις μικρές θήκες ραπτικής, τις βελονοθήκες και τις θήκες επισκεπτηρίων, από τις οποίες βγάζω λίγα χρήματα ώστε να βοηθάω όσο μπορώ μια δυο πολύ φτωχές οικογένειες σ' αυτή τη γειτονιά. Έχει πολλές γνωριμίες με ανθρώπους που διαθέτουν την οικονομική άνεση να

αγοράσουν αυτά που φτιάχνω και πουλάει το εμπόρευμά μου. Η αδελφή Ρουκ είναι τετραπέρατη και λογική γυναίκα. Όταν έχει μισή ώρα ελεύθερη να μου αφιερώσει, πάντα μου διηγείται κάτι διασκεδαστικό και ωφέλιμο. Μου αρέσει να μαθαίνω τι συμβαίνει, να είμαι ενήμερη για όλες τις καινούριες ανοησίες και επιπολαιότητες. Για μένα, που ζω τόσο μόνη, οι κουβέντες της είναι πραγματικό δώρο».

Η Ανν, μη θέλοντας να υποτιμήσει αυτού του είδους την ευχαρίστηση, αποκρίθηκε: «Δε δυσκολεύομαι καθόλου να το πιστέψω».

Η κυρία Σμιθ συνέχισε: «Δε φαντάζομαι πως η τωρινή δουλειά της φίλης μου, της κυρίας Ρουκ, έχει κανένα ενδιαφέρον ή εποικοδομητικό στοιχείο για μένα. Περιποιείται την κυρία Γουόλις στο Κτίριο Μάρλμπορο –μια όμορφη, ανόητη, σπάταλη κοσμική κυρία, απ' όσο καταλαβαίνω– και φυσικά τα μόνα που θα 'χει να μου διηγηθεί θα είναι για τα λούσα της και τα στολίδια της. Πάντως, εγώ σκοπεύω να εκμεταλλευτώ την κυρία Γουόλις. Έχει ένα σωρό λεφτά και είμαι αποφασισμένη να της πουλήσω ό,τι πιο ακριβό έχω φτιάξει».

Η Ανν,είχε επισκεφθεί πολλές φορές τη φίλη της πριν γίνει γνωστή η ύπαρξή της στο Κάμντεν Πλέις. Κάποια στιγμή, όμως, αναγκάστηκε να μιλήσει γι' αυτή. Ο σερ Γουόλτερ, η Ελίζαμπεθ και η κυρία Κλέι επέστρεψαν ένα πρωί από το Λόρα Πλέις με μια αναπάντεχη πρόσκληση από τη λαίδη Ντάλριμπλ για το ίδιο βράδυ. Ωστόσο, η Αννείχε ήδη κανονίσει να περάσει τη βραδιά της στο Κτίριο Γουέστγκεϊτ.

Δε λυπόταν καθόλου που είχε αυτή τη δικαιολογία. Ήταν σίγουρη πως τους είχαν καλέσει μόνο και μόνο επειδή η λαίδη Ντάλριμπλ ήταν αναγκασμένη να μείνει κλεισμένη στο σπίτι εξαιτίας ενός άσχημου κρυολογήματος. Η ίδια αρνήθηκε με μεγάλη προθυμία την πρόσκληση, εξηγώντας πως είχε κανονίσει να περάσει τη βραδιά με μια παλιά της συμμαθήτρια. Μόλις κατάλαβαν ποια ήταν αυτή η συμμαθήτρια, η Ελίζαμπεθ αντέδρασε περιφρονητικά και ο σερ Γουόλτερ με μεγάλη αυστηρότητα.

«Στο Κτίριο Γουέστγκεϊτ!» είπε. «Και ποια πρόκειται να επισκεφθεί η δεσποινίς Αννς Έλιοτ στο Κτίριο Γουέστγκεϊτ;

Κάποια κυρία Σμιθ. Κάποια χήρα κυρία Σμιθ, που ποιος ήταν ο άντρας της; Ένας από τους πέντε χιλιάδες κύριους Σμιθ που μπορεί να δει κανείς οπουδήποτε. Και ποιο είναι το θέλγητρό της; Ότι είναι γριά και άρρωστη. Μα την πίστη μου, δεσποινίς Ανν Έλιοτ, το γούστο σου είναι εντελώς αλλόκοτο! Ό,τι προκαλεί απέχθεια στους άλλους ανθρώπους –οι παρέες κατωτάτου επιπέδου, τα άθλια δωμάτια, η αποπνικτική ατμόσφαιρα, οι αηδιαστικές σχέσεις– εσένα σου αρέσει. Μα σίγουρα μπορείς να αναβάλεις για μια μέρα την επίσκεψή σου σε αυτή τη γριά· αποκλείεται να είναι με το ένα πόδι στον τάφο, υποθέτω, ώστε να μην ελπίζει πως θα ξημερώσει αύριο. Πόσων ετών είναι; Σαράντα;»

«Όχι, κύριε, δεν έχει κλείσει καλά καλά τα τριάντα ένα. Δε νομίζω, όμως, ότι μπορώ να αναβάλω την επίσκεψή μου, γιατί είναι το μοναδικό βράδυ για πολύ καιρό που βολεύει κι εκείνη κι εμένα. Αύριο θα πάει στα ιαματικά λουτρά κι εμείς έχουμε υποχρεώσεις όλη την υπόλοιπη βδομάδα».

«Τι γνώμη έχει η λαίδη Ράσελ για τη γνωριμία αυτή;» ρώτησε η Ελίζαμπεθ.

«Δε βλέπει τίποτα μεμπτό», αποκρίθηκε η Ανν. «Αντιθέτως, την εγκρίνει και συνήθως εκείνη με πηγαίνει, όταν επισκέπτομαι την κυρία Σμιθ».

«Μια φτωχή χήρα, που με δυσκολία τα βγάζει πέρα, μια απλή κυρία Σμιθ –από όλους τους ανθρώπους και όλα τα ονόματα του κόσμου, αυτή διάλεξε για φίλη η δεσποινίς Ανν Έλιοτ. Τι όνομα κι αυτό!» αναφώνησε ο σερ Γουόλτερ αγανακτισμένος.

Η κυρία Κλέι, που ήταν παρούσα στη συζήτηση, θεώρησε πιο συνετό να φύγει από το δωμάτιο. Η Ανν λαχταρούσε να υπερασπιστεί την κυρία Σμιθ, αλλά από σεβασμό απέναντι στον πατέρα της δεν απάντησε. Τον άφησε να αναλογιστεί μόνος του πως η κυρία Σμιθ δεν ήταν η μόνη χήρα στο Μπαθ μεταξύ τριάντα και σαράντα ετών, με ελάχιστα εισοδήματα και χωρίς επώνυμο περιωπής.

Η Ανν πραγματοποίησε την επίσκεψή της και οι άλλοι τη δική τους. Άκουσε, φυσικά, το άλλο πρωί πως είχαν περάσει μια υπέροχη βραδιά. Ήταν η μόνη που έλειπε από την παρέα,

γιατί ο σερ Γουόλτερ και η Ελίζαμπεθ είχαν καλέσει και τη λαίδη Ράσελ και τον κύριο Έλιοτ. Ο κύριος Έλιοτ φρόντισε να φύγει νωρίς από το σπίτι του συνταγματάρχη Γουόλις και η λαίδη Ράσελ άλλαξε όλες τις απογευματινές της υποχρεώσεις ώστε να μπορέσει να πάει στη λαίδη Ντάλριμπλ.

Η Ανν έμαθε όλα τα συμβάντα της βραδιάς από τη λαίδη Ράσελ. Το πιο ενδιαφέρον ήταν πως η φίλη της και ο κύριος Έλιοτ μίλησαν πολύ γι' αυτή. Παρόλο που η απουσία της τους στεναχώρησε, την επαίνεσαν που έλειψε για έναν τέτοιο σκοπό. Οι επισκέψεις της στην κυρία Σμιθ ενθουσίασαν τον κύριο Έλιοτ. Τη θεωρούσε εξαιρετική κοπέλα –πρότυπο γυναικείας τελειότητας στο χαρακτήρα, στη συμπεριφορά και στο μυαλό. Μπορούσε να συναγωνιστεί ακόμα και τη λαίδη Ράσελ στη συζήτηση για τα χαρίσματά της. Μαθαίνοντας πως έτρεφε τέτοια εκτίμηση για το άτομό της ένας μυαλωμένος άνθρωπος, η Ανν απόλαυσε πολλά από τα ευχάριστα συναισθήματα που ήθελε να της ξυπνήσει η φίλη της, μεταφέροντάς της αυτές τις πληροφορίες.

Η λαίδη Ράσελ είχε καταλήξει πια στη γνώμη της για τον κύριο Έλιοτ. Ήταν πεπεισμένη πως εκείνος σκόπευε με τον καιρό να κατακτήσει την Ανν και τον θεωρούσε αντάξιό της, ενώ άρχισε να υπολογίζει σε πόσες βδομάδες θα τελείωνε το πένθος του, ώστε να μπορεί ελεύθερα να τη φλερτάρει. Δε μίλησε στην Ανν ούτε με τη μισή σιγουριά που αισθανόταν για το ζήτημα αυτό, απλώς πέταξε μερικά υπονοούμενα. Η Ανν την άκουσε και δε διαμαρτυρήθηκε έντονα· απλώς χαμογέλασε, κοκκίνισε και κούνησε απαλά το κεφάλι της.

«Ξέρεις πολύ καλά ότι δεν είμαι καμιά προξενήτρα», είπε η λαίδη Ράσελ. «Λέω απλώς ότι αν ο κύριος Έλιοτ σου κάνει κάποια στιγμή πρόταση γάμου, και αν έχεις τη διάθεση να την αποδεχτείς, πιστεύω πως έχετε κάθε πιθανότητα να είστε ευτυχισμένοι μαζί. Σίγουρα όλοι θα θεωρήσουν πολύ ταιριαστό έναν τέτοιο γάμο, αλλά εγώ νομίζω ότι θα είναι και πολύ ευτυχής».

«Ο κύριος Έλιοτ είναι εξαιρετικά συμπαθητικός άνθρωπος και τον εκτιμώ από πολλές απόψεις», είπε η Ανν. «Όμως δε θα ταιριάζαμε».

Η λαίδη Ράσελ δεν σχολίασε αυτό το τελευταίο. «Ομολογώ πως θα ήταν η πιο μεγάλη ικανοποίηση για μένα να μπορώ να σε σκεφτώ σαν τη μελλοντική οικοδέσποινα του Κέλιντς, μια που είσαι ίδια με τη μητέρα σου στην όψη και στην ιδιοσυγκρασία. Πολυαγαπημένη μου Ανν,κάτι τέτοιο θα μου έδινε περισσότερη χαρά απ' όση παίρνουν συχνά οι άνθρωποι στην ηλικία μου!»

Η Ανν αναγκάστηκε να στραφεί αλλού, να σηκωθεί, να πάει σ' ένα τραπέζι στην άλλη άκρη του δωματίου και να προσποιηθεί πως ήταν απασχολημένη με κάτι, για να πνίξει τα συναισθήματα που της ξύπνησε αυτή η εικόνα. Για μερικά λεπτά, η φαντασία και η καρδιά της μαγεύτηκαν. Η ιδέα να γίνει ό,τι ήταν η μητέρα της, να αναβιώσει στο πρόσωπό της ο πολύτιμος τίτλος «λαίδη Έλιοτ» και να ξαναγυρίσει για πάντα στο Κέλιντς ήταν τόσο συναρπαστική ώστε δεν μπόρεσε να αντισταθεί αμέσως.

Ωστόσο, καθώς θυμήθηκε τον κύριο Έλιοτ να μιλάει για τον εαυτό του, ανέκτησε αμέσως την αυτοκυριαρχία της. Η γοητεία του Κέλιντς και του τίτλου «λαίδη Έλιοτ» έσβησαν πάραυτα. Δε θα μπορούσε ποτέ να τον παντρευτεί. Και όχι μόνο επειδή δεν έτρεφε ρομαντικά συναισθήματα για κανέναν άλλο, παρά μόνο για κάποιο συγκεκριμένο άντρα. Όταν συλλογίστηκε σοβαρά τις πιθανότητες ενός τέτοιου γάμου, η κρίση της εναντιώθηκε σ' αυτόν.

Παρόλο που συναναστρέφονταν ένα μήνα πλέον, δεν ήταν βέβαιη πως γνώριζε πραγματικά το χαρακτήρα του. Ήταν λογικός και συμπαθητικός άνθρωπος, αυτό φαινόταν καθαρά. Σίγουρα ήξερε ποιο ήταν το σωστό και η Ανν δεν τον είχε δει ποτέ να παραβαίνει κάποιο ηθικό καθήκον. Κι ωστόσο θα δίσταζε να εγγυηθεί για τη συμπεριφορά του. Αντιμετώπιζε με δυσπιστία το παρελθόν του, αν όχι το παρόν. Οι περιστασιακές του αναφορές σε παλιότερες συνήθειες, ασχολίες και σχέσεις τής προκαλούσαν υποψίες που δεν ήταν ευνοϊκές.

Αντιλαμβανόταν πως είχε ορισμένες άσχημες συνήθειες, πως συνήθιζε να ταξιδεύει τις Κυριακές, δηλαδή δεν τηρούσε την αργία σύμφωνα με τις επιταγές της θρησκείας, και πως υπήρξε μια περίοδος στη ζωή του που αντιμετώπιζε με αδιαφο-

ρία όλα τα σημαντικά θέματα. Και μολονότι τώρα ίσως σκεφτόταν εντελώς διαφορετικά, ποιος μπορούσε να πει ποια ήταν τα πραγματικά συναισθήματα ενός έξυπνου, προσεκτικού άντρα, που ήταν αρκετά ώριμος πια ώστε να εκτιμάει το καλό όνομα; Πώς θα μπορούσε να βεβαιωθεί ποτέ ότι το μυαλό του είχε εξαγνιστεί πραγματικά;

Ο κύριος Έλιοτ ήταν λογικός, διακριτικός, εκλεπτυσμένος, μα δεν ήταν αυθόρμητος άνθρωπος. Δεν είχε ποτέ του συναισθηματικά ξεσπάσματα, δε φανέρωνε έντονη αγανάκτηση ή χαρά μπροστά στην κακία ή την καλοσύνη των άλλων. Κι αυτό για την Ανν αποτελούσε σοβαρό μειονέκτημα. Οι αρχικές της εντυπώσεις ήταν αθεράπευτες. Πάνω απ' όλα θαύμαζε τους ειλικρινείς, ανοιχτόκαρδους, εγκάρδιους χαρακτήρες. Η ζεστασιά και ο ενθουσιασμός εξακολουθούσαν να τη σαγηνεύουν. Ένιωθε πως μπορούσε να βασιστεί πολύ περισσότερο στην ειλικρίνεια των ανθρώπων που μερικές φορές έκαναν ή έλεγαν κάτι απερίσκεπτο ή βιαστικό, παρά σε αυτούς που η έκφραση του πνεύματός τους ποτέ δε μεταβαλλόταν και η γλώσσα τους ποτέ δεν ξέφευγε.

Ο κύριος Έλιοτ ήταν υπερβολικά ευχάριστος σε όλους. Όσο διαφορετικοί και αν ήταν οι χαρακτήρες στο σπίτι του πατέρα της, εκείνος ήταν αρεστός στον καθένα από αυτούς. Όλοι τον συμπαθούσαν. Της είχε μιλήσει με αρκετή ειλικρίνεια για την κυρία Κλέι και φαινόταν να αντιλαμβάνεται απόλυτα τι είχε η γυναίκα στο μυαλό της, γιατί την αντιμετώπιζε με περιφρόνηση. Κι ωστόσο η κυρία Κλέι τον έβρισκε τόσο συμπαθητικό όσο και οι υπόλοιποι.

Η λαίδη Ράσελ έβλεπε είτε περισσότερα είτε λιγότερα από τη νεαρή της φίλη, γιατί τίποτα δεν της προκαλούσε δυσπιστία. Δεν μπορούσε να φανταστεί έναν άντρα πιο τέλειο από τον κύριο Έλιοτ. Και ούτε είχε νιώσει ποτέ γλυκύτερο συναίσθημα από την ελπίδα να τον δει να παντρεύεται την πολυαγαπημένη της Ανν στην εκκλησία του Κέλιντς μέσα στο επόμενο φθινόπωρο.

Κεφάλαιο 18

Ήταν αρχές Φεβρουαρίου και η Ανν, όντας πια ένα μήνα στο Μπαθ, ανυπομονούσε πλέον να μάθει νέα από το Άπερκρος και το Λάιμ. Είχαν περάσει τρεις βδομάδες από την τελευταία φορά που είχε γράμμα από τη Μαίρη. Ήξερε απλώς ότι η Ενριέτα βρισκόταν πάλι στο σπίτι και πως η Λουίζα, παρόλο που όλοι θεωρούσαν ότι ανάρρωνε με ταχείς ρυθμούς, εξακολουθούσε να παραμένει στο Λάιμ.

Ένα βράδυ τους σκεφτόταν όλους πολύ έντονα, όταν έλαβε ένα γράμμα από τη Μαίρη, με περισσότερες σελίδες απ' όσο συνήθως, και είδε με μεγάλη χαρά και έκπληξη ότι συνοδευόταν από τα χαιρετίσματα του ναυάρχου και της κυρίας Κροφτ.

Οι Κροφτ θα πρέπει θα ήρθαν στο Μπαθ! Η καρδιά της στρεφόταν αυθόρμητα σε αυτούς τους ανθρώπους.

«Τι είναι τούτο;» φώναξε ο σερ Γουόλτερ. «Οι Κροφτ ήρθαν στο Μπαθ; Οι Κροφτ που νοικιάζουν το Κέλιντς; Τι σου έφεραν;»

«Ένα γράμμα από το Άπερκρος Κότατζ».

«Α, πολύ βολικά διαβατήρια είναι αυτά τα γράμματα! Εξασφαλίζουν συστάσεις. Ούτως ή άλλως, όμως, θα πήγαινα να επισκεφθώ το ναύαρχο Κροφτ. Ξέρω πώς πρέπει να φέρομαι στο νοικάρη μου».

Η Ανν δεν τον άκουγε πια, γιατί το γράμμα είχε απορροφήσει την προσοχή της. Άρχιζε πριν μερικές μέρες.

1η Φεβρουαρίου,

Αγαπημένη μου Ανν,

Δε ζητώ συγγνώμη που έκανα τόσο καιρό να σου γράψω, γιατί ξέρω πόσο λίγο εκτιμάνε τα γράμματα οι άνθρωποι που βρίσκονται σε ένα μέρος σαν το Μπαθ. Περάσαμε πολύ ανιαρά Χριστούγεννα· ο κύριος και η κυρία Μάσγκροουβ δεν παρέθεσαν ούτε ένα δείπνο σε όλη τη διάρκεια των γιορτών.

Δεν είχε έρθει να με επισκεφθεί ψυχή ζώσα από τη δεύτερη βδομάδα του Ιανουαρίου, εκτός από τον Τσαρλς Χέιτερ που ερχόταν πολύ πιο συχνά από όσο θα ήθελα. Εντελώς μεταξύ μας, ήταν πολύ κρίμα που η Ενριέτα δεν παρέμεινε στο Λάιμ όσο καιρό ήταν εκεί η Λουίζα· έτσι δε θα μπλεκόταν συνέχεια στα πόδια του. Η άμαξα έφυγε σήμερα για να φέρει αύριο τη Λουίζα και τους Χάρβιλ.

Μόλις αυτή τη στιγμή έμαθα ότι οι Κροφτ θα φύγουν σχεδόν αμέσως για το Μπαθ· πιστεύουν πως ο ναύαρχος έχει ποδάγρα.

Με λύπη μου σε ενημερώνω ότι δεν είμαι καθόλου καλά και η Τζεμάιμα μόλις μου είπε ότι ο χασάπης λέει ότι κυκλοφορεί μια ίωση που χτυπάει άσχημα στο λαιμό. Τολμώ να πω ότι θα την κολλήσω κι εγώ, και ο λαιμός μου πάντα πονάει πολύ περισσότερο απ' όλων των άλλων.

Έτσι τελείωνε το πρώτο μέρος, που μετά τοποθετήθηκε σ' ένα φάκελο, ο οποίος περιείχε και άλλο γράμμα.

Άφησα ανοιχτό το φάκελο, ώστε να σε ενημερώσω πώς ήταν το ταξίδι της Λουίζας, και τώρα χαίρομαι πολύ γι' αυτό, γιατί έχω να σου ανακοινώσω κάποια νέα που θα σε εκπλήξουν αφάνταστα.

Η Λουίζα και οι Χάρβιλ έφτασαν την Τρίτη με ασφάλεια. Το βράδυ, όταν πήγαμε να τη ρωτήσουμε πώς ένιωθε, ξαφνιαστήκαμε που δε βρήκαμε εκεί και τον πλοίαρχο Μπένικ. Και ποιος νομίζεις πως ήταν ο λόγος; Είναι ερωτευμένος με τη Λουίζα και δεν ήθελε να έρθει στο Άπερκρος μέχρι να πάρει απάντηση από τον κύριο Μάσγκροουβ. Τα συνεννοήθηκαν οι δυο τους πριν εκείνη φύγει κι αυτός έγραψε στον πατέρα της. Αλήθεια σου λέω, στο λόγο της τιμής μου! Δεν ξαφνιάστηκες; Είμαστε

όλοι πάρα πολύ ευχαριστημένοι, γιατί παρόλο που δεν είναι τόσο καλός γαμπρός σαν τον πλοίαρχο Γουέντγουορθ, είναι απείρως καλύτερος από τον Τσαρλς Χέιτερ.

Ο κύριος Μάσγκροουβ του απάντησε, δίνοντας τη συγκατάθεσή του, κι έτσι περιμένουμε σήμερα τον πλοίαρχο Μπένικ. Ο Τσαρλς αναρωτιέται πώς θα αντιδράσει ο πλοίαρχος Γουέντγουορθ, αν θυμάσαι όμως, εγώ ποτέ δεν πίστευα ότι είναι ερωτευμένος με τη Λουίζα. Και όπως καταλαβαίνεις παίρνουν τέλος οι υποψίες ότι ο πλοίαρχος Μπένικ θαύμαζε εσένα. Ποτέ μου δεν κατάλαβα πώς μπόρεσε ο Τσαρλς να σκεφτεί κάτι τέτοιο. Σίγουρα δεν είναι κανένας φοβερός γαμπρός για τη Λουίζα Μάσγκροουβ, πάντως είναι ένα εκατομμύριο φορές προτιμότερο από το να παντρευόταν κάποιον από τους Χέιτερ.

Η Μαίρη δε χρειαζόταν να ανησυχεί μήπως η αδελφή της ήταν προετοιμασμένη για αυτά τα νέα. Η Ανν ποτέ στη ζωή της δεν είχε ξαφνιαστεί τόσο. Ο πλοίαρχος Μπένικ και η Λουίζα Μάσγκροουβ! Ήταν σχεδόν υπέροχο για να είναι αληθινό και έκανε τεράστια προσπάθεια για να παραμείνει στο δωμάτιο, να προσποιηθεί ότι ήταν ήρεμη και να απαντήσει στις κοινότοπες ερωτήσεις που της έκαναν, που ευτυχώς δεν ήταν πολλές. Ο σερ Γουόλτερ ήθελε να μάθει αν η άμαξα των Κροφτ είχε τέσσερα άλογα και αν υπήρχε περίπτωση να εγκατασταθούν σε κάποια ευπρεπή γειτονιά του Μπαθ, ώστε να μπορέσει η δεσποινίς Έλιοτ και ο ίδιος να τους επισκεφθούν. Αλλά δεν έδειξε περισσότερη περιέργεια.

«Υποψιάζομαι», είπε ψυχρά ο σερ Γουόλτερ, «ότι ο ναύαρχος Κροφτ θα γίνει γνωστός στο Μπαθ ως ενοικιαστής του Κέ-λιντς Χολ. Τι λες, Ελίζαμπεθ, να αποτολμήσουμε να τον παρουσιάσουμε στο Λόρα Πλέις, αυτόν και τη γυναίκα του;»

«Α, όχι! Δε νομίζω. Με τη σχέση που έχουμε με τη λαίδη Ντάλριμπλ, θα πρέπει να είμαστε πολύ προσεκτικοί, ώστε να μην τη φέρουμε σε δύσκολη θέση με γνωριμίες που μπορεί να μην εγκρίνει. Αν δεν ήμασταν συγγενείς, δε θα είχε σημασία· εφόσον, όμως, είμαστε εξαδέλφια, θα νιώσει πως πρέπει να αντιμετωπίσει ευσυνείδητα τις προτάσεις μας. Καλύτερα να α-

φήσουμε τους Κροφτ να βρουν ανθρώπους του δικού τους επιπέδου».

Αυτό ήταν όλο και όλο το ενδιαφέρον που έδειξαν ο σερ Γουόλτερ και η Ελίζαμπεθ για το γράμμα. Τέλος, η κυρία Κλέι ρώτησε από ευγένεια πώς ήταν η κυρία Τσαρλς Μάσγκροουβ και τα χαριτωμένα αγοράκια της και η Αν ήταν πια ελεύθερη.

Ανέβηκε στο δωμάτιό της και προσπάθησε να καταλάβει τι είχε συμβεί. Καλά έκανε ο Τσαρλς και αναρωτιόταν πώς θα ένιωθε ο πλοίαρχος Γουέντγουορθ! Ίσως είχε εγκαταλείψει κάθε ελπίδα για τη Λουίζα ή διαπίστωσε πως δεν την αγαπούσε. Η Αν δεν άντεχε τη σκέψη της προδοσίας ή της ελαφρότητας ή κάποιας κακομεταχείρισης από τον ίδιο του το φίλο.

Ο πλοίαρχος Μπένικ και η Λουίζα Μάσγκροουβ! Η κεφάτη Λουίζα Μάσγκροουβ και ο θλιμμένος, στοχαστικός πλοίαρχος Μπένικ έμοιαζαν εντελώς αταίριαστοι μεταξύ τους! Ο τρόπος σκέψης τους ήταν εντελώς διαφορετικός. Πώς δημιουργήθηκε η έλξη μεταξύ τους;

Βρήκε σύντομα την απάντηση. Από τις περιστάσεις. Έτυχε να είναι μαζί πολλές εβδομάδες. Από τότε που έφυγε η Ενριέτα, θα πρέπει να στηρίζονταν σχεδόν αποκλειστικά ο ένας στον άλλον. Η Λουίζα, που ανάρρωνε από την ασθένειά της, παρουσίαζε ενδιαφέρον και ο πλοίαρχος Μπένικ δεν ήταν απαρηγόρητος. Η Αν το είχε υποψιαστεί και παλιότερα αυτό και επιβεβαίωνε την αίσθηση ότι είχε νιώσει ένα σκίρτημα τρυφερότητας απέναντι στην ίδια.

Δε σκόπευε, όμως, να ικανοποιήσει τη ματαιοδοξία της με αυτή τη σκέψη περισσότερο από όσο θα επέτρεπε η Μαίρη. Την ίδια φιλοφρόνηση θα είχε δεχτεί οποιαδήποτε αρκετά ευχάριστη κοπέλα τον άκουγε. Ο πλοίαρχος Μπένικ είχε στοργική καρδιά. Έπρεπε κάποια να αγαπήσει.

Δεν έβλεπε κανένα λόγο γιατί να μη ζήσουν ευτυχισμένοι. Κατ' αρχήν, η Λουίζα είχε μεγάλη συμπάθεια στον πλοίαρχο και σύντομα οι προτιμήσεις τους θα άρχιζαν να συγκλίνουν περισσότερο. Εκείνος θα γινόταν πιο πρόσχαρος κι εκείνη θα μάθαινε να ενθουσιάζεται με τον Γουόλτερ Σκοτ και το λόρδο Μπάιρον. Μπα, αυτά θα τα είχε μάθει ήδη. Τη διασκέδαζε η

σκέψη πως η Λουίζα Μάσγκροουβ θα αποκτούσε λογοτεχνικές προτιμήσεις και συναισθηματικούς στοχασμούς, αλλά δεν αμφέβαλλε πως έτσι θα γινόταν. Το ατύχημά της στο Κομπ ίσως επηρέαζε την υγεία, τα νεύρα της, το κουράγιο της και το χαρακτήρα της ως το τέλος της ζωής της όσο ολοκληρωτικά έμοιαζε να σφράγισε τη μοίρα της.

Το συμπέρασμα ήταν πως αν η γυναίκα που είχε αντιληφθεί την αξία του πλοίαρχου Γουέντγουορθ μπορούσε να επιτρέψει στον εαυτό της να προτιμήσει κάποιον άλλο άντρα, δεν υπήρχε τίποτα στον αρραβώνα αυτό που να προκαλέσει επίμονες απορίες. Και αν ο πλοίαρχος Γουέντγουορθ δεν έχασε το φίλο του εξαιτίας του, δεν υπήρχε και τίποτα το θλιβερό.

Όχι, δεν ήταν θλίψη αυτό που έκανε την καρδιά της Αννν να χτυπάει άθελά της και έβαφε με ρόδινο χρώμα τα μάγουλά της όταν σκεφτόταν τον πλοίαρχο Γουέντγουορθ αδέσμευτο και ελεύθερο. Ντρεπόταν να διερευνήσει μερικά από τα συναισθήματα που την κυρίευαν. Έμοιαζαν πολύ με χαρά!

Ανυπομονούσε να δει τους Κροφτ. Όταν, όμως, συναντήθηκαν τελικά, ήταν προφανές πως ακόμα δεν είχαν φτάσει τα νέα στα αυτιά τους. Η τυπική επίσκεψη έγινε και ανταποδόθηκε, και όταν αναφέρθηκαν η Λουίζα Μάσγκροουβ και ο πλοίαρχος Μπένικ δε φάνηκε ούτε μισό χαμόγελο στα χείλη τους.

Οι Κροφτ είχαν νοικιάσει διαμέρισμα στην οδό Γκέι, προς μεγάλη ικανοποίηση του σερ Γουόλτερ. Οι Κροφτ γνώριζαν πολύ κόσμο στο Μπαθ και θεωρούσαν τη συναναστροφή τους με τους Έλιοτ σαν τυπική υποχρέωση που δεν τους ευχαριστούσε ιδιαίτερα.

Είχαν φέρει μαζί τους από την εξοχή τη συνήθεια να κυκλοφορούν σχεδόν πάντα μαζί. Ο ναύαρχος είχε εντολή να περπατάει για να καταπολεμήσει την ποδάγρα του και η κυρία Κροφτ τον συνόδευε για το καλό του. Η Αννν τους έβλεπε όπου και αν πήγαινε. Και στα μάτια της ήταν μια πολύ ελκυστική εικόνα ευτυχίας.

Ένα πρωί, μια βδομάδα ή δέκα μέρες μετά την άφιξη των Κροφτ στο Μπαθ, η Αννν ανηφόριζε την οδό Μίλσομ όταν είχε την καλή τύχη να συναντήσει το ναύαρχο.

Εκείνος τη χαιρέτησε με όλη τη συνηθισμένη του ειλικρί-

νεια και ευδιαθεσία. «Χα! Εσείς είστε; Πού πηγαίνετε; Μπορώ να πάω εγώ κάπου για σας ή να σας συνοδεύσω; Μπορώ να σας φανώ χρήσιμος;»

«Όχι, ευχαριστώ πολύ, μόνο να μου δώσετε τη χαρά της συντροφιάς σας όσο συμπίπτουν οι δρόμοι μας. Γυρίζω στο σπίτι».

«Με όλη μου την καρδιά. Αν θέλετε, πάμε και πιο πέρα ακόμα. Θέλω κάτι να σας πω καθώς θα περπατάμε. Ορίστε, πιαστείτε από το μπράτσο μου· έτσι μπράβο. Δε νιώθω άνετα αν δε με κρατάει μια γυναίκα από το μπράτσο».

Άρχισαν να περπατάνε παρέα.

«Και τώρα θα σας πω κάτι που θα σας ξαφνιάσει», είπε ο ναύαρχος Κροφτ. «Πρώτα απ' όλα, όμως, πρέπει να μου πείτε πώς λένε την κοπέλα για την οποία θέλω να σας μιλήσω. Αυτή τη δεσποινίδα Μάσγκροουβ που μας ανησύχησε όλους τόσο. Πάντα ξεχνάω το μικρό της όνομα».

Η Αννντρεπόταν να δείξει ότι κατάλαβε τόσο γρήγορα, αλλά του απάντησε πως την έλεγαν Λουίζα.

«Α, ναι, η δεσποινίς Λουίζα Μάσγκροουβ, έτσι τη λένε. Ε, λοιπόν, όλοι νομίζαμε πως αυτή η δεσποινίς Λουίζα θα παντρευόταν τον Φρέντερικ. Τη φλέρταρε πολλές βδομάδες. Η μόνη απορία μου ήταν τι περίμεναν, μέχρι που έγινε το ατύχημα στο Λάιμ. Τότε, ήταν σαφές ότι έπρεπε να περιμένουν μέχρι να γίνει καλά το κεφάλι της. Μα και τότε, η κατάσταση μεταξύ τους ήταν αλλόκοτη. Αντί εκείνος να μείνει στο Λάιμ, έφυγε για το Πλίμουθ. Και ύστερα πήγε να δει τον Έντουαρντ και βρίσκεται ακόμα εκεί, στο Σρόπσιρ. Ούτε και η Σόφι μπορούσε να το καταλάβει. Τώρα, όμως, το ζήτημα πήρε την πλέον περίεργη τροπή, γιατί αυτή η δεσποινίς πρόκειται να παντρευτεί τον Τζέιμς Μπένικ».

«Εμένα ο πλοίαρχος Μπένικ μου φάνηκε πολύ συμπαθητικός», είπε η Ανν, «και απ' ό,τι καταλαβαίνω έχει εξαιρετικό χαρακτήρα».

«Α, ναι, βέβαια, κανείς δεν μπορεί να πει τίποτα εναντίον του Τζέιμς Μπένικ. Είναι απλώς πλωτάρχης, δε λέω, έγινε πέρσι το καλοκαίρι, κι αυτές είναι δύσκολες εποχές για προαγωγές, αλλά δεν ξέρω να έχει κανένα άλλο ελάττωμα. Είναι έ-

νας εξαιρετικός, καλόκαρδος άνθρωπος, σας διαβεβαιώνω. Και πολύ δραστήριος και ευσυνείδητος αξιωματικός, πράγμα που ίσως να μην το φανταζόσασταν, γιατί τον αδικεί ο ήπιος τρόπος του».

«Εδώ κάνετε λάθος, κύριε· ποτέ μου δε θα υπέθετα ότι λείπει το σθένος από τη συμπεριφορά του πλοίαρχου Μπένικ. Τη βρίσκω ιδιαίτερα ευχάριστη, μάλιστα».

«Τι να πω, οι κυρίες είναι οι καλύτεροι κριτές, αλλά ο Τζέιμς Μπένικ είναι υπερβολικά ήπιος για τα γούστα μου. Και παρόλο που μάλλον δεν είμαστε αντικειμενικοί, η Σόφι κι εγώ θεωρούμε τη συμπεριφορά του Φρέντερικ καλύτερη από τη δική του. Μας ταιριάζει πιο πολύ ο χαρακτήρας του Φρέντερικ».

Η Αννν παγιδεύτηκε. Σκόπευε απλώς να εναντιωθεί στην υπερβολικά κοινή αντίληψη ότι το σθένος και η γλυκύτητα δεν ήταν συμβατά, και όχι να παρουσιάσει τη συμπεριφορά του πλοίαρχου Μπένικ σαν την καλύτερη που υπήρχε. Αφού δίστασε λίγο, άρχισε να λέει, «Δεν προσπαθούσα να συγκρίνω τους δύο φίλους», αλλά ο ναύαρχος τη διέκοψε.

«Και είναι σίγουρα αλήθεια. Το μάθαμε από τον ίδιο τον Φρέντερικ. Η αδελφή του έλαβε χτες γράμμα του, στο οποίο της διηγείται την ιστορία, που την έμαθε από μια επιστολή του Χάρβιλ. Έχω την εντύπωση ότι πήγαν όλοι στο Άπερκρος».

Η Αννν δεν μπόρεσε να αντισταθεί και άδραξε την ευκαιρία. «Ελπίζω, ναύαρχε, να μην υπήρχε τίποτα στο γράμμα του πλοίαρχου Γουέντγουορθ που να έκανε εσάς και την κυρία Κροφτ ν' ανησυχήσετε. Όντως, το φθινόπωρο φαινόταν σαν να υπήρχε κάποια έλξη ανάμεσα σ' αυτόν και στη Λουίζα Μάσγκροουβ. Εύχομαι το γράμμα του να μη δίνει την εντύπωση πως αισθάνεται πικραμένος».

«Όχι, καθόλου. Από την αρχή μέχρι το τέλος δεν υπάρχει ούτε μια βρισιά, ούτε ένα παράπονο».

Η Αννν χαμήλωσε το βλέμμα για να κρύψει το χαμόγελό της.

«Ο Φρέντερικ δεν είναι άνθρωπος που κλαίγεται· έχει μεγάλο ηθικό σθένος για να κάνει κάτι τέτοιο. Αν η κοπέλα συμπαθεί περισσότερο κάποιον άλλο άντρα, το σωστό είναι να πάρει αυτόν».

«Σίγουρα. Απλώς εννοούσα ότι ελπίζω πως δεν υπάρχει τίποτα στο γράμμα του πλοίαρχου Γουέντγουορθ που να σας κάνει να υποθέτετε ότι νιώθει θιγμένος από τον πλοίαρχο Μπένικ».

«Ναι, ναι, κατάλαβα. Καμιά τέτοια εντύπωση δε δίνει το γράμμα του. Δε θα μάντευε κανείς ότι είχε σκεφτεί ποτέ αυτή τη δεσποινίδα... πώς-τη-λένε για τον εαυτό του. Εύχεται με πολλή ευγένεια να είναι ευτυχισμένοι οι δυο τους».

Η Αννν δεν αισθάνθηκε την απόλυτη σιγουριά που ήθελε ο ναύαρχος να της μεταδώσει, αλλά θα ήταν μάταιο να του κάνει περισσότερες ερωτήσεις. Κι έτσι αρκέστηκε σε μερικά κοινότοπα σχόλια, ακούγοντάς τον με προσοχή.

«Τον καημένο τον Φρέντερικ!» είπε τέλος ο ναύαρχος. «Τώρα θα πρέπει να κάνει μια καινούρια αρχή με κάποια άλλη. Καλό θα είναι να του γράψει η Σόφι και να τον ικετέψει να έρθει στο Μπαθ. Είμαι σίγουρος πως εδώ υπάρχουν ένα σωρό ωραία κορίτσια. Δεν έχει κανένα νόημα να ξαναπάει στο Άπερκρος, γιατί η άλλη δεσποινίς Μάσγκροουβ είναι λογοδοσμένη με τον εξάδελφό της, το νεαρό εφημέριο. Δε νομίζετε, δεσποινίς Έλιοτ, πως είναι καλύτερα να προσπαθήσουμε να τον φέρουμε στο Μπαθ;»

Κεφάλαιο 19

Ενώ ο ναύαρχος Κροφτ περπατούσε παρέα με την Ανν, ο πλοίαρχος Γουέντγουορθ βρισκόταν ήδη καθ' οδόν προς το Μπαθ. Έφτασε πριν προλάβει να του γράψει η κυρία Κροφτ, και την επόμενη φορά που η Ανν βγήκε από το σπίτι, τον είδε.

Ο κύριος Έλιοτ συνόδευε τις δυο εξαδέλφες του και την κυρία Κλέι στην οδό Μίλσομ. Άρχισε να βρέχει, όχι πολύ, αρκετά πάντως ώστε να θελήσει η δεσποινίς Έλιοτ να μεταφερθεί στο σπίτι της με την άμαξα της λαίδης Ντάλριμπλ, που την είδε να στέκεται λίγο πιο κάτω. Κι έτσι, η Ελίζαμπεθ, η Ανν και η κυρία Κλέι μπήκαν στο Μόλαντ'ς, ενώ ο κύριος Έλιοτ πλησίασε τη λαίδη Ντάλριμπλ για να ζητήσει τη βοήθειά της. Μετά από λίγο, επέστρεψε κοντά τους –έχοντας φέρει σε επιτυχία την αποστολή του, φυσικά. Η λαίδη Ντάλριμπλ πολύ ευχαρίστως θα τις πήγαινε στο σπίτι και θα ερχόταν να τις πάρει σε λίγα λεπτά.

Η άμαξα της λαίδης δε χωρούσε άνετα πάνω από τέσσερα άτομα. Η δεσποινίς Κάρτερετ βρισκόταν μαζί με τη μητέρα της· συνεπώς, δεν ήταν λογικό να περιμένουν να εξυπηρετηθούν και οι τρεις κυρίες από το Κάμντεν Πλέις. Τόσο η Ανν όσο και η κυρία Κλέι πρότειναν να γυρίσουν στο σπίτι με τα πόδια συνοδευόμενες από τον κύριο Έλιοτ, και μετά από αρκετή συζήτηση, αποφασίστηκε να πάει η κυρία Κλέι με την άμαξα. Μόλις είχαν καταλήξει, όταν η Ανν, που καθόταν κοντά στο παράθυρο, είδε τον πλοίαρχο Γουέντγουορθ να κατηφορίζει το δρόμο.

Κανείς άλλος δεν αντιλήφθηκε το ξάφνιασμά της, αλλά ε-

κείνη αισθάνθηκε ότι ήταν η πιο αφελής γυναίκα του κόσμου, η πιο ανεκδιήγητη, η πιο ανόητη! Για μερικά λεπτά δεν έβλεπε τίποτα μπροστά της, όλα είχαν θολώσει. Όταν συνήλθε, βρήκε τις άλλες να περιμένουν ακόμα την άμαξα, και τον κύριο Έλιοτ (υποχρεωτικό όπως πάντα) να ξεκινάει για την οδό Γιούνιον για μια δουλειά της κυρίας Κλέι.

Και τότε η Αννι αισθάνθηκε τη διάθεση να πάει στην εξωτερική πόρτα –ήθελε να δει αν έβρεχε ακόμα. Γιατί να υποψιαστεί πως είχε κάποιο άλλο κίνητρο; Ο πλοίαρχος Γουέντγουορθ σίγουρα θα είχε προχωρήσει. Καθώς όμως σηκώθηκε από τη θέση της, μπήκε μέσα ο πλοίαρχος Γουέντγουορθ με μια παρέα από κυρίους και κυρίες, γνωστούς του προφανώς, τους οποίους θα πρέπει να συνάντησε λίγο πιο κάτω στην οδό Μίλσομ.

Εκείνος έδειξε φανερά έκπληκτος και σαστισμένος βλέποντάς την, πολύ περισσότερο απ' όσο τον είχε δει ποτέ της· το πρόσωπό του έγινε κατακόκκινο. Η Αννι είχε προλάβει να προετοιμαστεί ψυχικά τα τελευταία λεπτά. Είχε ξεπεράσει την έντονη και εκτυφλωτική πρώτη εντύπωση της έκπληξης. Και πάλι, όμως, πόσα συναισθήματα την πλημμύρισαν! Ταραχή, πόνος, ευχαρίστηση και κάτι ανάμεσα σε ενθουσιασμό και δυστυχία.

Εκείνος τη χαιρέτησε και μετά στράφηκε αλλού. Όλη του η συμπεριφορά πρόδινε αμηχανία. Η Αννι δε θα την αποκαλούσε ούτε ψυχρή ούτε εγκάρδια, ούτε τόσο ξεκάθαρα αμήχανη.

Ύστερα από λίγο, όμως, ήρθε προς το μέρος της και της ξαναμίλησε. Αντάλλαξαν ερωτήσεις για τους κοινούς γνωστούς τους. Ο Φρέντερικ συνέχισε να φαντάζει λιγότερο άνετος απ' όσο παλιά. Επειδή συναντιόντουσαν τόσο συχνά τον τελευταίο καιρό, είχαν μάθει να κουβεντιάζουν με φαινομενική αδιαφορία και ηρεμία, ωστόσο του ήταν δύσκολο τώρα. Ο χρόνος, ή η Λουίζα, τον είχε αλλάξει. Έμοιαζε να βασανίζεται από κάτι.

Η όψη του ήταν μια χαρά, δε φαινόταν να πάσχει ούτε η σωματική ούτε η ψυχική του υγεία. Μίλησε για το Άπερκρος, για τους Μάσγκροουβ –ακόμα και για τη Λουίζα, ρίχνοντάς

της μάλιστα μια από εκείνες τις ιδιαίτερες ματιές του καθώς πρόφερε το όνομά της–, αλλά ακόμα δεν αισθανόταν άνετα και δεν παρίστανε κάτι τέτοιο.

Η Ανν δεν απόρησε που παρατήρησε πως η Ελίζαμπεθ αρνήθηκε να τον χαιρετήσει, στεναχωρήθηκε όμως. Είχαν ανταλλάξει μια ματιά και αμέσως αναγνώρισαν ο ένας τον άλλο. Η Ανν ήταν πεπεισμένη ότι εκείνος περίμενε να τον χαιρετήσει η Ελίζαμπεθ, σαν απλό γνωστό, και ένιωσε πόνο βλέποντας την αδελφή της να στρέφει αλλού το κεφάλι με αμετάβλητη ψυχρότητα.

Εκείνη τη στιγμή σταμάτησε μπροστά στην πόρτα η άμαξα της λαίδης Ντάλριμπλ, την οποία περίμενε με ανυπομονησία η δεσποινίς Έλιοτ, και ένας υπηρέτης μπήκε στο κατάστημα για να την αναγγείλει. Οι επακόλουθες συζητήσεις και η φούρια έκαναν τους υπόλοιπους θαμώνες να αντιληφθούν ότι είχε έρθει η λαίδη Ντάλριμπλ για να πάρει τη δεσποινίδα Ελίζαμπεθ Έλιοτ. Τέλος, η δεσποινίς Έλιοτ και η φίλη της έφυγαν, παρόλο που ο κύριος Έλιοτ δεν είχε επιστρέψει ακόμα. Ο πλοίαρχος Γουέντγουορθ, παρατηρώντας την αναχώρησή τους, στράφηκε πάλι προς το μέρος της Ανν, προσφέροντάς της τις υπηρεσίες του περισσότερο με τη συμπεριφορά του, παρά με λόγια.

«Σας είμαι υποχρεωμένη», του απάντησε, «αλλά δε θα πάω μαζί τους. Η άμαξα δε χωράει τόσα άτομα. Άλλωστε, προτιμώ να περπατήσω».

«Βρέχει, όμως».

«Α, ελάχιστα. Δε με ενοχλεί τόσο λίγη βροχή».

Ύστερα από μια ολιγόλεπτη παύση, εκείνος είπε: «Παρόλο που έφτασα μόλις χτες, εξοπλίστηκα ήδη κατάλληλα για το Μπαθ, όπως βλέπετε». Και της έδειξε μια καινούρια ομπρέλα. «Χρησιμοποιήστε τη, σας παρακαλώ, αν είστε αποφασισμένη να περπατήσετε, αν και νομίζω πως θα ήταν πιο συνετό να με αφήσετε να σας καλέσω ένα φορείο με αχθοφόρους».

Η Ανν αισθάνθηκε πολύ υποχρεωμένη απέναντί του, αλλά αρνήθηκε κάθε πρότασή του, επαναλαμβάνοντας την πεποίθησή της ότι η βροχή θα σταματούσε και προσθέτοντας: «Πε-

ριμένω τον κύριο Έλιοτ. Είμαι σίγουρη πως θα έρθει από στιγμή σε στιγμή».

Δεν πρόλαβε να τελειώσει τη φράση της και ο κύριος Έλιοτ μπήκε μέσα. Ο πλοίαρχος Γουέντγουορθ τον θυμόταν πολύ καλά. Ήταν ο ίδιος άντρας που στεκόταν στα σκαλιά του κυματοθραύστη, στο Λάιμ, και θαύμαζε την Ανν καθώς περνούσε από μπροστά του· δεν είχε διαφορά παρά μόνο στον αέρα, στην όψη και στη συμπεριφορά ενός συγγενή και φίλου με ιδιαίτερα προνόμια. Ήρθε μέσα βιαστικά, έμοιαζε να βλέπει και να σκέφτεται μόνο εκείνη, απολογήθηκε για την αργοπορία του και φάνηκε να ανυπομονεί να την πάρει και να φύγουν πριν δυναμώσει η βροχή. Και αμέσως έφυγαν παρέα, με την Ανν να ακουμπάει στο μπράτσο του, προλαβαίνοντας μονάχα να ρίξει ένα αμήχανο βλέμμα και να ευχηθεί καλημέρα στον πλοίαρχο Γουέντγουορθ πριν απομακρυνθεί.

Μόλις χάθηκαν από τα μάτια τους, οι κυρίες στην παρέα του πλοίαρχου Γουέντγουορθ άρχισαν να τους σχολιάζουν.

«Μου φαίνεται πως ο κύριος Έλιοτ συμπαθεί την εξαδέλφη του!»

«Α, μα είναι ολοφάνερο. Μπορεί κανείς να μαντέψει τι πρόκειται να συμβεί. Είναι διαρκώς μαζί τους· μένει σχεδόν με την οικογένεια. Τι ωραίος άντρας!»

«Ναι, όντως. Η δεσποινίς Άτκινσον, που δείπνησε μια φορά μαζί του στους Γουόλις, λέει ότι είναι ο πιο συμπαθητικός άνθρωπος που έχει συναντήσει σε παρέα».

«Η Ανν Έλιοτ είναι πολύ όμορφη, αν την προσέξει κανείς καλά, νομίζω. Ξέρω πως δεν είναι σωστό να το λέω, αλλά τη συμπαθώ πολύ περισσότερο από την αδελφή της».

«Α, κι εγώ το ίδιο».

«Κι εγώ επίσης, αλλά οι άντρες κάνουν όλοι σαν τρελοί για τη δεσποινίδα Έλιοτ. Η Ανν είναι υπερβολικά ευαίσθητη για τα γούστα τους».

Η Ανν θα ένιωθε ιδιαίτερα υποχρεωμένη στον εξάδελφό της αν περπατούσε στο πλευρό της σε όλη τη διαδρομή ως το Κάμντεν Πλέις χωρίς να λέει κουβέντα. Πρώτη φορά της ήταν τόσο δύσκολο να τον ακούει, παρόλο που η φροντίδα και η έγνοια του γι’ αυτή ήταν αξεπέραστες και τα θέματα που

της ανέφερε ενδιαφέροντα. Ωστόσο, το μόνο που σκεφτόταν ήταν ο πλοίαρχος Γουέντγουορθ. Δεν μπορούσε να καταλάβει τα τωρινά του συναισθήματα, αν πράγματι είχε απογοητευτεί πολύ και υπέφερε ή όχι. Μέχρι να ξεκαθαρίσει αυτό το θέμα, θα της ήταν αδύνατον να ηρεμήσει.

Ήλπιζε πως με τον καιρό θα φερόταν συνετά και λογικά, αλίμονο όμως, έπρεπε να παραδεχτεί ότι ακόμα δεν ήταν συνετή. Ήθελε να μάθει επίσης πόσο καιρό σκόπευε εκείνος να μείνει στο Μπαθ· δεν της το ανέφερε ή εκείνη δεν το πρόσεξε. Ίσως να ήταν απλώς περαστικός. Μάλλον, όμως, είχε έρθει για να μείνει. Σ' αυτή την περίπτωση, το πιο πιθανό ήταν πως η λαίδη Ράσελ όλο και κάπου θα τον συναντούσε. Θα τον θυμόταν; Και τι θα γινόταν τότε;

Είχε ήδη αναγκαστεί να πει στη λαίδη Ράσελ πως η Λουίζα Μάσγκροουβ θα παντρευόταν τον πλοίαρχο Μπένικ. Της στοίχισε η έκπληξη που έδειξε η λαίδη Ράσελ. Τώρα, αν τύχαινε να συναντηθεί η λαίδη με τον πλοίαρχο Γουέντγουορθ, το γεγονός ότι δεν ήξερε λεπτομέρειες για αυτό το ζήτημα ίσως την έκανε ακόμα πιο προκατειλημμένη εναντίον του.

Το επόμενο πρωί, η Αννυ βγήκε έξω με τη λαίδη Ράσελ. Την πρώτη μία ώρα, με το φόβο να την πλημμυρίζει, βρισκόταν σε αδιάκοπη επιφυλακή μήπως και τον δει. Μάταια όμως. Τέλος, όπως κατηφόριζαν την οδό Πούλτνεϊ, τον διέκρινε σε τέτοια απόσταση στο δεξί πεζοδρόμιο, ώστε μπορούσε να τον παρατηρεί σε όλη τη διαδρομή τους καθώς περπατούσαν. Υπήρχαν ένα σωρό άλλοι άντρες γύρω του, πολλές παρέες που πήγαιναν προς την ίδια κατεύθυνση, αλλά δεν έκανε λάθος –ήταν αυτός. Κοίταξε αυθόρμητα τη λαίδη Ράσελ, όχι όμως επειδή είχε την ανόητη εντύπωση πως τον αναγνώρισε κι εκείνη τόσο γρήγορα όσο η ίδια. Όχι, η λαίδη Ράσελ αποκλειόταν να τον έβλεπε πριν βρεθούν σχεδόν αντικριστά. Κάποια στιγμή, ωστόσο, δεν μπόρεσε να μην τον αντιληφθεί και η Αννυ κατάλαβε πως τον περιεργαζόταν με ένταση. Μπορούσε να κατανοήσει απόλυτα πόση γοητεία ασκούσε στο νου της λαίδης Ράσελ, πόσο δύσκολο πρέπει να της ήταν να αποτραβήξει το βλέμμα της, την έκπληξη που σίγουρα ένιωθε επειδή

πέρασαν από πάνω του οκτώ ή εννέα χρόνια χωρίς να του στερήσουν ούτε ένα από τα προτερήματα της εμφάνισής του.

Τέλος, η λαίδη Ράσελ στράφηκε αλλού. Πώς θα της μιλούσε άραγε γι' αυτόν;

«Σίγουρα αναρωτιέσαι τι τράβηξε τόση ώρα την προσοχή μου», είπε. «Γύρευα κάτι κουρτίνες για τις οποίες μου μιλούσαν χτες βράδυ η λαίδη Αλίσια και η κυρία Φράνκλαντ. Περιέγραφαν τις κουρτίνες του σαλονιού σε ένα από αυτά τα σπίτια, σε αυτό το κομμάτι του δρόμου, και έλεγαν ότι είναι οι ωραιότερες στο Μπαθ, αλλά δεν μπορούσαν να θυμηθούν το νούμερο του σπιτιού. Προσπαθούσα να καταλάβω ποιες θα μπορούσαν να είναι, ομολογώ όμως ότι δε βρήκα εδώ γύρω καμιά κουρτίνα που να ταιριάζει με την περιγραφή τους».

Η Αννα αναστέναξε, κοκκίνισε και χαμογέλασε με απογοήτευση και καταφρόνια, είτε για τη φίλη της είτε για τον εαυτό της. Αυτό που την ενόχλησε περισσότερο ήταν πως σπατάλησε τόση προνοητικότητα και προσοχή, ώστε έχασε την κατάλληλη στιγμή για να δει αν εκείνος τις είχε προσέξει.

Πέρασαν μια δυο μέρες χωρίς να συμβεί τίποτα. Το θέατρο ή οι αίθουσες αναψυχής στις οποίες υπήρχε πιθανότητα να συχνάζει ο πλοίαρχος Γουέντγουορθ δε θεωρούνταν αρκετά αριστοκρατικά μέρη από τους Έλιοτ, που η βραδινή τους ψυχαγωγία περιοριζόταν αποκλειστικά στην κομψή ανοησία των ιδιωτικών συγκεντρώσεων. Η Αννα, πλήττοντας από τέτοια απραξία και ανήσυχη που δεν είχε μάθει νέα του, ανυπομονούσε να φτάσει η βραδιά της συναυλίας. Θα δινόταν μια συναυλία προς τιμήν ενός ατόμου που είχε υπό την προστασία της η λαίδη Ντάλριμπλ, οπότε θα έπρεπε φυσικά να πάνε. Όλοι περίμεναν πως θα ήταν ωραία εκδήλωση, και ο πλοίαρχος Γουέντγουορθ αγαπούσε πολύ τη μουσική.

Η Αννα θα έμενε ικανοποιημένη αν κατάφερνε να του μιλήσει για λίγα λεπτά πάλι. Ένιωθε πως θα είχε το κουράγιο να του απευθύνει το λόγο, εφόσον έβρισκε την ευκαιρία. Η Ελίζαμπεθ είχε προσποιηθεί πως δεν τον είχε δει, η λαίδη Ράσελ τον αγνοούσε· η νευρικότητά της χανόταν μπροστά σε αυτές τις περιστάσεις και ένιωθε πως του όφειλε την προσοχή της.

Είχε υποσχεθεί στην κυρία Σμιθ πως θα περνούσε τη βρα-

διά μαζί της, αλλά την επισκέφθηκε βιαστικά για να δικαιολογηθεί και να το αναβάλει, λέγοντάς της πως θα έμενε περισσότερο την επόμενη μέρα. Η κυρία Σμιθ συγκατένευσε καλόβολα.

«Βεβαίως», της είπε, «αλλά όταν έρθετε, να μου πείτε με κάθε λεπτομέρεια τι συνέβη. Ποιοι θα είναι στην παρέα σας;»

Η Αν τους ονομάτισε έναν έναν. Η κυρία Σμιθ δεν έκανε κανένα σχόλιο, αλλά καθώς η Αν έφευγε, της είπε μισοαστεία μισοσοβαρά: «Σας εύχομαι ολόψυχα να απολαύσετε τη συναυλία σας. Μη με ξεχάσετε αύριο, αν βρείτε το χρόνο, γιατί έχω ένα προαίσθημα πως δε θα μου κάνετε πια πολλές επισκέψεις».

Η Αν ξαφνιάστηκε, αλλά αφού έμεινε για λίγο αναποφάσιστη, τελικά δε στεναχωρήθηκε που αναγκάστηκε να φύγει βιαστικά.

Κεφάλαιο 20

Ο σερ Γουόλτερ, οι δυο κόρες του και η κυρία Κλέι έφτασαν πρώτοι από την παρέα τους στην αίθουσα συναυλιών εκείνο το βράδυ. Μια που έπρεπε να περιμένουν τη λαίδη Ντάλριμπλ, στάθηκαν κοντά σε ένα από τα τζάκια της Οκταγωνικής Αίθουσας. Μα δεν πρόλαβαν καλά καλά να βολευτούν, όταν άνοιξε πάλι η πόρτα και μπήκε μέσα ο πλοίαρχος Γουέντγουορθ, μόνος.

Η Ανν ήταν αυτή που βρισκόταν πιο κοντά του και κάνοντας μερικά βήματα μπροστά, του μίλησε αμέσως. Εκείνος ήταν έτοιμος να υποκλιθεί απλώς και να προσπεράσει, μα η γλυκιά της φωνή που τον ρώτησε «Πώς είστε;» τον έκανε να κοντοσταθεί, εγκαταλείποντας την πορεία του. Της έκανε κι εκείνος μερικές ερωτήσεις, παρά την επιβλητική παρουσία του πατέρα και της αδελφής της στο βάθος. Το γεγονός ότι στέκονταν πιο πίσω διευκόλυνε την Ανν· δεν έβλεπε τα πρόσωπά τους και αισθανόταν ικανή να κάνει αυτό που πίστευε πως έπρεπε.

Όσο μιλούσαν, το αυτί της έπιασε μερικούς ψιθύρους που αντάλλαξαν ο πατέρας της και η Ελίζαμπεθ. Δεν μπόρεσε να διακρίνει τι έλεγαν, μάντευε όμως το θέμα της κουβέντας τους. Όταν ο πλοίαρχος Γουέντγουορθ έκανε μια ψυχρή υπόκλιση προς το μέρος τους, εκείνη αντιλήφθηκε πως ο πατέρας της έκρινε καλό να παραδεχτεί τη γνωριμία τους και πρόλαβε με μια κλεφτή ματιά να δει και την Ελίζαμπεθ να υποκλίνεται αδιόρατα. Παρόλο που η αναγνώριση αυτή ήρθε καθυστερη-

μένα και ήταν απρόθυμη και χωρίς καμιά χάρη, ήταν καλύτερη από το τίποτα και η διάθεση της Ανν βελτιώθηκε.

Αφού μίλησαν, όμως, για τον καιρό, για το Μπαθ και για τη συναυλία, η κουβέντα τους άρχισε να ατονεί. Τέλος, έλεγαν πια τόσα λίγα, ώστε η Ανν περίμενε να τον δει να απομακρύνεται ανά πάσα στιγμή, αλλά εκείνος έμεινε στη θέση του. Δεν έμοιαζε να βιάζεται καθόλου να την αφήσει. Μετά από λίγο, ξαναβρίσκοντας το κέφι του και χαμογελώντας ανεπαίσθητα, της είπε: «Σας έχω δει ελάχιστα από τη μέρα εκείνη στο Λάιμ. Φοβάμαι πως πρέπει να πάθατε μεγάλο σοκ».

Η Ανν τον διαβεβαίωσε πως δε συνέβη τίποτα τέτοιο.

«Ήταν τρομερή μέρα», είπε ο πλοίαρχος Γουέντγουορθ και πέρασε την παλάμη του μπροστά στα μάτια του, σαν να τον πονούσε ακόμα η θύμησή της. Ωστόσο, πρόσθεσε αμέσως, μ’ ένα μικρό χαμόγελο: «Τα αποτελέσματά της, πάντως, μόνο τρομερά δεν μπορούν να θεωρηθούν. Όταν είχατε την ψυχραιμία να προτείνετε στον Μπένικ να φέρει ένα γιατρό, δε θα πέρασε από το νου σας πως κάποια μέρα εκείνος θα ήταν από αυτούς που θα λαχταρούσαν περισσότερο την ανάρρωσή της».

«Σίγουρα δεν είχα ιδέα. Φαίνονται πάντως... Ελπίζω πως θα είναι πολύ ευτυχισμένοι μαζί. Έχουν και οι δυο καλό χαρακτήρα και διέπονται από σωστές αρχές».

«Ναι», συμφώνησε ο πλοίαρχος, χωρίς να κοιτάζει ακριβώς μπροστά. «Νομίζω, ωστόσο, πως εκεί τελειώνει κάθε ομοιότητα μεταξύ τους. Τους εύχομαι ολόψυχα να ευτυχήσουν και χαίρομαι με καθετί που θα συμβάλει στην ευτυχία τους. Δεν είναι αναγκασμένοι να αντιμετωπίσουν καμιά δυσκολία από τα σπίτια τους, καμιά εναντίωση, κανένα καπρίτσιο, καμιά καθυστέρηση. Οι Μάσγκροουβ φέρονται όπως πάντα με αξιοπρέπεια και καλοσύνη και η μόνη τους αγωνία, σαν πραγματικά τρυφεροί γονείς, είναι να κάνουν τα πάντα για να είναι η κόρη τους χαρούμενη. Και όλα αυτά ευνοούν έναν ευτυχισμένο γάμο, περισσότερο ίσως από...»

Δεν τέλειωσε τη φράση του. Φάνηκε κάτι να θυμήθηκε ξαφνικά, που τον έκανε να γευτεί το συναίσθημα που κοκκίνιζε

τα μάγουλα της Ανν και την ώθησε να σκύψει το κεφάλι. Ωστόσο, αφού ξερόβηξε για να καθαρίσει το λαιμό του, συνέχισε:

«Ομολογώ πως πιστεύω ότι διαφέρουν πάρα πολύ στον τρόπο που σκέφτονται. Θεωρώ τη Λουίζα Μάσγκροουβ μια κοπέλα με πολύ γλυκό χαρακτήρα, που δεν της λείπει το μυαλό, αλλά ο Μπένικ είναι κάτι παραπάνω. Είναι ένας έξυπνος άνθρωπος, καλλιεργημένος. Παραδέχομαι πως απόρησα αρκετά που την ερωτεύθηκε. Φαίνεται πως ήταν ένα απόλυτα αυθόρμητο και γνήσιο συναίσθημα από τη μεριά του κι αυτό με εκπλήσσει. Ένας άντρας σαν κι αυτόν, που είχε ραγίσει σχεδόν η καρδιά του! Η Φάνι Χάρβιλ ήταν ένα πολύ ανώτερο πλάσμα και την αγαπούσε με πάθος. Ένας άντρας δε συνέρχεται από τον έρωτά του για μια τέτοια γυναίκα. Δε θα έπρεπε· δεν είναι δυνατόν».

Ωστόσο, δε συνέχισε, είτε γιατί συνειδητοποίησε πως ο φίλος του είχε συνέλθει είτε για κάποιον άλλο λόγο.

Η Ανν –που, παρά την ταραχή με την οποία εκείνος πρόφερε τα τελευταία λόγια, παρά τους διάφορους θορύβους της αίθουσας, είχε διακρίνει και την κάθε λέξη– ένιωσε σαστισμένη, ικανοποιημένη και μπερδεμένη μαζί. Η ανάσα της έγινε κοφτή, ενώ εκατοντάδες συναισθήματα την κατέκλυσαν μέσα σε μια στιγμή. Της ήταν αδύνατον να συνεχίσει την κουβέντα πάνω σε ένα τέτοιο ζήτημα. Μετά από μια παύση, όμως, κρίνοντας αναγκαίο να μιλήσει και μη έχοντας την παραμικρή επιθυμία να πουν κάτι εντελώς διαφορετικό, αρκέστηκε να τον ρωτήσει: «Μείνατε αρκετό διάστημα στο Λάιμ, έτσι δεν είναι;»

«Δύο βδομάδες περίπου. Δεν μπορούσα να φύγω μέχρι να βεβαιωθώ ότι η Λουίζα άρχιζε να αναρρώνει. Είχα μεγάλο μερίδιο ευθύνης σε αυτή την απερισκεψία ώστε να ησυχάσω. Το φταίξιμο ήταν δικό μου, αποκλειστικά δικό μου. Εκείνη δε θα ήταν τόσο πεισματάρα, αν δεν ήμουν εγώ τόσο αδύναμος. Η εξοχή γύρω από το Λάιμ είναι υπέροχη. Έκανα πολλές βόλτες με τα πόδια και με το άλογο, και όσα περισσότερα έβλεπα, τόσα περισσότερα έβρισκα να θαυμάσω».

«Θα ήθελα πάρα πολύ να ξαναδώ το Λάιμ», είπε η Ανν.

«Αλήθεια; Δε θα φανταζόμουν πως θα βρίσκατε τίποτα

στο Λάιμ που να σας εμπνέει τέτοια συναισθήματα, μετά τη φρίκη και τη στεναχώρια που ζήσατε εκεί».

«Οι τελευταίες ώρες ήταν πράγματι πολύ οδυνηρές», αποκρίθηκε η Ανν. «Μα όταν περνάει ο πόνος, η θύμησή του συχνά γίνεται ευχάριστη. Δεν αγαπάει κανείς λιγότερο ένα μέρος επειδή υπέφερε εκεί, εκτός και αν δε χάρηκε καμιά άλλη στιγμή –κάτι που σε καμία περίπτωση δε συνέβη στο Λάιμ. Νιώσαμε αγωνία και απελπισία μονάχα τις τελευταίες δύο ώρες, ενώ τις προηγούμενες είχαμε περάσει πολύ ωραία. Έχω ταξιδέψει τόσο λίγο, ώστε κάθε καινούριο μέρος θα μου φαινόταν ενδιαφέρον, αλλά το Λάιμ ήταν πραγματικά πολύ όμορφο. Με λίγα λόγια», κατέληξε, κοκκινίζοντας ανεπαίσθητα καθώς ξύπνησαν μέσα της μερικές αναμνήσεις, «αυτό το μέρος μού έκανε εξαιρετική εντύπωση».

Καθώς τέλειωνε τη φράση της, η πόρτα άνοιξε πάλι. Στην αίθουσα μπήκαν η λαίδη Ντάλριμπλ και η δεσποινίς Κάρτερετ, συνοδευόμενες από τον κύριο Έλιοτ και το συνταγματάρχη Γουόλις, οι οποίοι έτυχε να φτάσουν σχεδόν την ίδια ώρα. Όλοι πήγαν κοντά τους και η Ανν βρέθηκε αναγκαστικά στην παρέα τους. Απομακρύνθηκε από τον πλοίαρχο Γουέντγουορθ. Η ενδιαφέρουσα, σχεδόν ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα, κουβέντα τους έπρεπε να διακοπεί για λίγο, αλλά η τιμωρία αυτή ήταν ελάχιστη μπροστά στην ευτυχία που της προκάλεσε! Μέσα στα τελευταία δέκα λεπτά, είχε μάθει περισσότερα για τα συναισθήματά του απέναντι στη Λουίζα, για όλα του τα συναισθήματα εν γένει, απ' όσα τολμούσε ποτέ να φανταστεί. Αφέθηκε στις απαραίτητες ευγένειες της περίστασης με αισθήματα αγαλλίασης –και ας ήταν ταραγμένη. Τους αντιμετώπισε όλους ευδιάθετα και τους λυπόταν που ήταν λιγότερο ευτυχισμένοι από την ίδια.

Αυτά τα υπέροχα συναισθήματα καταλάγιασαν κάπως όταν απομακρύνθηκε λίγο από την παρέα και διαπίστωσε πως ο πλοίαρχος Γουέντγουορθ είχε φύγει. Πρόλαβε ίσα ίσα να τον δει να μπαίνει στην αίθουσα συναυλιών και ένιωσε μια στιγμιαία θλίψη. Μα θα συναντιόντουσαν πάλι. Εκείνος θα τη γύρευε πριν τελειώσει η βραδιά. Ίσως να ήταν καλύτερα να έμεναν τώρα χώρια. Χρειαζόταν μια ανάπαυλα για να σκεφτεί.

Μόλις, μετά από λίγο, εμφανίστηκε η λαίδη Ράσελ, η παρέα προχώρησε στην αίθουσα συναυλιών. Τόσο η Ελίζαμπεθ όσο και η Ανν Έλιοτ ήταν πολύ χαρούμενες καθώς προχωρούσαν. Η Ελίζαμπεθ, πιασμένη αγκαζέ με τη δεσποινίδα Κάρτερετ και κοιτώντας τη φαρδιά πλάτη της χήρας υποκόμισσας Ντάλριμπλ που προπορευόταν, δε θα μπορούσε να ευχηθεί τίποτα που δε φαινόταν να έχει ήδη. Και η Ανν... Αλλά θα ήταν προσβολή για τη φύση της ευτυχίας της Ανν να συγκριθεί με της αδελφής της. Η μία προερχόταν από εγωιστική ματαιοδοξία· η άλλη από γενναιόδωρη αγάπη.

Η Ανν δεν έδωσε σημασία στη λαμπρότητα της αίθουσας. Η ευτυχία της πήγαζε από την ψυχή της. Τα μάτια της άστραφταν, τα μάγουλά της έλαμπαν, ωστόσο δεν το συνειδητοποιούσε. Το μόνο που σκεφτόταν ήταν η τελευταία μισή ώρα.

Μόνο από μια άποψη μπορούσε να δει την επιλογή των θεμάτων του, τις εκφράσεις του και ακόμα περισσότερο τη συμπεριφορά του και τη ματιά του. Η γνώμη του για την κατωτερότητα της Λουίζας Μάσγκροουβ, την οποία φρόντισε να της εκφράσει· η απορία του για τον πλοίαρχο Μπένικ· τα αισθήματά του για έναν πρώτο, δυνατό έρωτα· οι προτάσεις που έμειναν ανολοκλήρωτες· ο τρόπος που απέφευγε να την κοιτάξει και οι εκφραστικές ματιές που της έριχνε, όλα δήλωναν πως η καρδιά του επέστρεψε επιτέλους σ’ αυτή. Ήταν φανερό πως δεν ένιωθε πια θυμό, περιφρόνηση, διάθεση να την αποφύγει, και πως όλα αυτά τα διαδέχτηκαν όχι απλώς η φιλία και η εκτίμηση, μα και η στοργή του παρελθόντος. Η Ανν δεν μπορούσε να φανταστεί πως αυτή η αλλαγή υπονοούσε κάτι λιγότερο. Σίγουρα την αγαπούσε.

Οι σκέψεις αυτές, μαζί με τις φαντασιώσεις που τις συνόδευαν, την κυρίευσαν και την αναστάτωσαν τόσο πολύ ώστε δεν πρόσεχε τίποτα γύρω της. Διέσχισε την αίθουσα χωρίς να τον δει, χωρίς να προσπαθήσει καν να τον εντοπίσει. Μόλις καθορίστηκαν οι θέσεις τους και βολεύτηκαν όλοι, κοίταξε γύρω της για να δει αν εκείνος τύχαινε να βρίσκεται στην ίδια μεριά του δωματίου, όμως δεν ήταν και δε φαινόταν πουθενά. Μια που η συναυλία άρχιζε, η Ανν αφέθηκε για λίγη ώρα να νιώσει χαρούμενη με πιο ταπεινά πράγματα.

Η παρέα καθόταν σε δυο συνεχόμενους πάγκους. Η Ανν βρισκόταν στην πρώτη σειρά και ο κύριος Έλιοτ τα κανόνισε έτσι, με τη βοήθεια του φίλου του, του συνταγματάρχη Γουόλις, ώστε να καθίσει δίπλα της. Η δεσποινίς Έλιοτ, περικυκλωμένη από τις εξαδέλφες της και αποτελώντας τον πρώτιστο στόχο της αβρότητας του συνταγματάρχη Γουόλις, ήταν απόλυτα ικανοποιημένη.

Η διάθεση της Ανν ήταν η πιο κατάλληλη για να απολαύσει τη βραδιά. Ποτέ δεν ευχαριστήθηκε περισσότερο μια συναυλία, τουλάχιστον στη διάρκεια του πρώτου μέρους. Προς το τέλος, στο διάλειμμα που μεσολάβησε μετά από ένα ιταλικό τραγούδι, μετέφρασε τους στίχους του τραγουδιού στον κύριο Έλιοτ. Μοιράζονταν μεταξύ τους το ίδιο πρόγραμμα.

«Αυτό είναι περίπου το νόημα των στίχων, απ' όσο μπορώ να καταλάβω», του είπε, «αφού δεν ισχυρίζομαι ότι ξέρω καλά τη γλώσσα. Τα ιταλικά μου είναι ελάχιστα».

«Δεν είχα τη χαρά να επισκέπτομαι τόσο καιρό το Κάμντεν Πλέις», αποκρίθηκε εκείνος, «χωρίς να έχω γνωρίσει τη δεσποινίδα Ανν Έλιοτ. Τη θεωρώ γενικά τόσο μετριόφρονα ώστε δεν έχει επίγνωση ούτε των μισών από τα χαρίσματά της».

«Ντροπή! Με κολακεύετε υπερβολικά. Ξεχνάω τι θα ακούσουμε στη συνέχεια», είπε η Ανν κοιτώντας το πρόγραμμα.

«Ίσως», συνέχισε χαμηλόφωνα ο κύριος Έλιοτ, «να γνωρίζω πολύ περισσότερο καιρό το χαρακτήρα σας απ' όσο νομίζετε».

«Αλήθεια! Πώς αυτό; Με γνωρίσατε μόνο από τότε που ήρθα στο Μπαθ, αν και μπορεί βέβαια να είχατε ακούσει παλιότερα την οικογένειά μου να μιλάει για μένα».

«Σας γνώριζα εκ φήμης πολύ πριν έρθετε στο Μπαθ. Είχα ακούσει να σας περιγράφουν άνθρωποι που σας γνωρίζουν καλά. Είχα μάθει για το χαρακτήρα σας πριν πολλά χρόνια. Η όψη σας, η ιδιοσυγκρασία σας, τα χαρίσματά σας, η συμπεριφορά σας, μου ήταν όλα οικεία και ξύπνησαν μέσα μου την περιέργεια να σας δω».

Ο κύριος Έλιοτ, αν ήθελε να της κινήσει το ενδιαφέρον, δεν απογοητεύτηκε. Κανείς δεν μπορεί να αντισταθεί στη γοητεία ενός τέτοιου μυστηρίου. Να την περιγράφουν εδώ

και τόσο καιρό άνθρωποι ανώνυμοι σε κάποιον που πρόσφατα γνώρισε ήταν ακαταμάχητο και η Ανν αισθάνθηκε μεγάλη περιέργεια. Απόρησε και τον ρώτησε επίμονα, χωρίς αποτέλεσμα όμως. Εκείνος ενθουσιάστηκε με τις ερωτήσεις της, αλλά αρνήθηκε να της πει.

Η Ανν δεν μπορούσε να σκεφτεί κανέναν άλλο που να ήταν πιθανό να μιλήσει με τόσο καλά λόγια για το άτομό της πριν πολλά χρόνια, εκτός από τον κύριο Γουέντγουορθ του Μόνκφορντ, τον αδελφό του πλοίαρχου Γουέντγουορθ. Ίσως να έκανε παρέα με τον κύριο Έλιοτ, αλλά δεν τολμούσε να τον ρωτήσει.

«Το όνομα της Ανν Έλιοτ», συνέχισε ο κύριος Έλιοτ, «ηχεί εδώ και καιρό συναρπαστικά στα αυτιά μου. Αν τολμούσα, θα ξεστόμιζα την ευχή να μην αλλάξει ποτέ αυτό το όνομα».

Αυτά τα λόγια τής φάνηκε πως άκουσε. Μα όσο εκείνος μιλούσε, την προσοχή της τράβηξε μια άλλη συζήτηση ακριβώς πίσω της, που έκανε οτιδήποτε άλλο να μοιάζει ασήμαντο. Ο πατέρας της συζητούσε με τη λαίδη Ντάλριμπλ.

«Εμφανίσιμος άντρας», είπε ο σερ Γουόλτερ, «πολύ εμφανίσιμος».

«Είναι πράγματι εξαιρετικά γοητευτικό παλικάρι», σχολίασε με θαυμασμό η λαίδη Ντάλριμπλ. «Και έχει έναν αέρα που δεν τον συναντάει κανείς συχνά στο Μπαθ. Ιρλανδός, τολμώ να πω».

«Όχι, γνωρίζω μόνο το όνομά του. Είναι μια τυπική γνωριμία. Λέγεται Γουέντγουορθ, πλοίαρχος Γουέντγουορθ. Η αδελφή του είναι παντρεμένη με τον ενοικιαστή μου στο Σόμερσετσιρ, το ναύαρχο Κροφτ, που νοικιάζει το Κέλιντς».

Πριν φτάσει ο σερ Γουόλτερ σ’ αυτό το σημείο, το βλέμμα της Ανν είχε στραφεί στη σωστή κατεύθυνση και διέκρινε τον πλοίαρχο Γουέντγουορθ που στεκόταν λίγο πιο πέρα, παρέα με μερικούς άλλους άντρες. Καθώς η ματιά της έπεσε πάνω του, εκείνος φάνηκε να αποστρέφει τη δική του. Όση ώρα τολμούσε να τον παρατηρεί, δεν την ξανακοίταξε. Μα η συναυλία άρχισε πάλι και η Ανν αναγκάστηκε να στρέψει ξανά την προσοχή της στην ορχήστρα και να κοιτάξει μπροστά της.

Όταν μπόρεσε να του ρίξει άλλη μια κλεφτή ματιά, ο πλοί-

αρχος Γουέντγουορθ είχε απομακρυνθεί. Ακόμα και να ήθελε να την πλησιάσει, δε θα μπορούσε επειδή ήταν περικυκλωμένη και αποκλεισμένη, ωστόσο η Ανν θα ήθελε να ανταλλάξουν ένα βλέμμα.

Τα λόγια του κυρίου Έλιοτ, επίσης, την είχαν στεναχωρήσει. Δεν είχε πια καμιά διάθεση να του μιλήσει και ευχήθηκε να μην καθόταν τόσο κοντά της.

Η πρώτη πράξη τελείωσε. Η Ανν ήλπιζε να συμβεί κάποια ευχάριστη αλλαγή. Μερικοί από την παρέα της πήγαν να πιουν ένα τσάι, αλλά εκείνη αποφάσισε να μην τους συνοδεύσει. Παρέμεινε στη θέση της και το ίδιο έκανε και η λαίδη Ράσελ. Αλλά, ευτυχώς, ξεφορτώθηκε τον κύριο Έλιοτ. Και δεν είχε κανένα σκοπό, ό,τι και αν ένιωθε για τη λαίδη Ράσελ, να αποφύγει τη συζήτηση με τον πλοίαρχο Γουέντγουορθ, εφόσον της δινόταν η ευκαιρία. Το ύφος της λαίδης Ράσελ την έπεισε πως τον είχε δει.

Ωστόσο εκείνος δεν πλησίασε. Η Ανν είχε μερικές φορές την εντύπωση πως τον διέκρινε σε κάποια απόσταση, όμως δεν πήγε κοντά της. Το διάλειμμα κύλησε μέσα στην αγωνία, χωρίς αποτέλεσμα. Οι άλλοι επέστρεψαν, η αίθουσα γέμισε πάλι, ο κόσμος έπαιρνε τη θέση του στους πάγκους και άλλη μισή ώρα μουσικής θα πρόσφερε απόλαυση ή ανία, ανάλογα με τα πραγματικά ή τα πλασματικά γούστα του καθενός. Για την Ανν σήμαινε μια ώρα ταραχής. Δε θα μπορούσε να φύγει από την αίθουσα γαληνεμένη, αν δεν έβλεπε άλλη μια φορά τον πλοίαρχο Γουέντγουορθ, αν δεν αντάλλασσαν ένα ακόμα φιλικό βλέμμα.

Έγιναν πολλές αλλαγές καθώς οι φίλοι της πήραν πάλι τις θέσεις τους –και το αποτέλεσμα ήταν ευνοϊκό γι’ αυτή. Ο συνταγματάρχης Γουόλις αρνήθηκε να καθίσει, ενώ η Ελίζαμπεθ και η δεσποινίς Κάρτερετ κάλεσαν τον κύριο Έλιοτ να κάτσει ανάμεσά τους με ύφος που δεν επιδεχόταν αντίρρηση. Με μερικές μανούβρες και ελιγμούς, η Ανν κατάφερε να βρεθεί πιο κοντά στην άκρη του πάγκου, ώστε να την πλησιάζει ευκολότερα κάποιος περαστικός. Και όταν οι γείτονές της έφυγαν πριν το επόμενο διάλειμμα, μετακινήθηκε στην άκρη.

Έτσι καθόταν, με μια άδεια θέση δίπλα της, όταν εμφανί-

στηκε πάλι ο πλοίαρχος Γουέντγουορθ. Τον είδε να βρίσκεται εκεί γύρω. Την είδε κι εκείνος, ωστόσο έμοιαζε βλοσυρός και διστακτικός. Με αργά βήματα βρέθηκε επιτέλους αρκετά κοντά ώστε να της μιλήσει.

Εκείνη διαισθάνθηκε πως κάτι πρέπει να συνέβη. Η διαφορά ανάμεσα στο τωρινό του ύφος και στις εκφράσεις του προσώπου του στην Οκταγωνική Αίθουσα ήταν τεράστια. Για ποιο λόγο; Υποψιάστηκε τον πατέρα της. Μήπως η λαίδη Ράσελ; Μήπως αντάλλαξαν δυσάρεστα βλέμματα;

Εκείνος άρχισε να μιλάει με κατήφεια για τη συναυλία, θυμίζοντας τον πλοίαρχο Γουέντγουορθ του Άπερκρος. Δήλωσε ότι απογοητεύτηκε, περίμενε καλύτερο τραγούδι και ομολόγησε πως δε θα λυπόταν όταν θα έφτανε στο τέλος της. Η Αννυπερασπίστηκε την παράσταση και ταυτόχρονα φάνηκε να κατανοεί τόσο τα συναισθήματά του, ώστε η διάθεσή του βελτιώθηκε και όταν της απάντησε ξανά σχεδόν χαμογελούσε.

Συζήτησαν για μερικά λεπτά ακόμα και το κέφι του έφτιαχνε ολοένα. Κοίταξε μάλιστα προς τον πάγκο, σαν να έβλεπε εκεί μια θέση όπου άξιζε να καθίσει. Εκείνη τη στιγμή, η Αννένιωσε ένα άγγιγμα στον ώμο της και αναγκάστηκε να στραφεί. Ήταν ο κύριος Έλιοτ. Της ζητούσε συγνώμη, αλλά ήθελε να του μεταφράσει πάλι τα ιταλικά. Η δεσποινίς Κάρτερετ ανυπομονούσε να έχει μια γενική ιδέα για τα επόμενα τραγούδια. Η Αννδεν μπόρεσε να αρνηθεί, αλλά ποτέ άλλοτε δεν είχε θυσιαστεί πιο απρόθυμα χάριν της ευγένειας.

Αφιέρωσε λίγα λεπτά στην αποστολή της, όσο λιγότερα γινόταν. Και όταν μπορούσε πάλι να ορίσει τον εαυτό της, να στραφεί και να κοιτάξει όπως πριν, είδε να την πλησιάζει ο πλοίαρχος Γουέντγουορθ και να τη χαιρετάει βιαστικά και συγκρατημένα. «Πρέπει να σας καληνυχτίσω. Φεύγω», της είπε.

«Δεν αξίζει να μείνετε γι’ αυτό το τραγούδι;» ρώτησε η Αννπου της πέρασε ξαφνικά μια ιδέα από το μυαλό και θέλησε να τον ενθαρρύνει.

«Όχι», αποκρίθηκε εκείνος. «Δεν αξίζει τον κόπο να μείνω για κανένα λόγο». Και αποχώρησε αμέσως.

Ζήλευε τον κύριο Έλιοτ! Ήταν η μόνη πιθανή εξήγηση. Ο πλοίαρχος Γουέντγουορθ επαγρυπνούσε για την αγάπη της!

Θα πίστευε κάτι τέτοιο μια βδομάδα πριν, τρεις ώρες πριν; Για μια στιγμή, η ικανοποίησή της ήταν τεράστια. Αλίμονο, όμως. Μετά την κυρίευσαν πολύ διαφορετικές σκέψεις. Πώς θα κατεύναζε τη ζήλια του; Με όλα τα ιδιαίτερα μειονεκτήματα της κατάστασης και των δυο τους, πώς εκείνος θα μάθαινε ποτέ τα πραγματικά της αισθήματα; Ήταν σκέτη δυστυχία να σκέφτεται τις αβρότητες του κυρίου Έλιοτ. Η ζημιά που έκαναν ήταν ανυπολόγιστη.

Κεφάλαιο 21

Το άλλο πρωί, η Αννθυμήθηκε με χαρά την υπόσχεσή της να επισκεφθεί την κυρία Σμιθ, γιατί αυτό σήμαινε πως θα έλειπε την ώρα που ο κύριος Έλιοτ υπήρχε πιθανότητα να περάσει. Ο κύριος στόχος της ήταν να τον αποφύγει.

Αισθανόταν μεγάλη συμπάθεια γι' αυτόν. Παρά τη ζημιά που προκαλούσαν οι αβρότητές του, του χρωστούσε ευγνωμοσύνη, εκτίμηση, ίσως ακόμα και συμπόνια. Δεν μπορούσε να αγνοήσει τις εξαιρετικές περιστάσεις της γνωριμίας τους και τα προτερήματά του, την κατάστασή του, τα αισθήματά του απέναντί της, τις θετικές εντυπώσεις που είχε γι' αυτή από παλιά.

Ήταν πολύ περίεργη κατάσταση –κολακευτική, αλλά οδυνηρή. Και στεναχωριόταν πολύ. Δεν είχε νόημα να σκέφτεται πώς θα ένιωθε αν δεν υπήρχε ο πλοίαρχος Γουέντγουορθ, γιατί υπήρχε. Όπως και αν κατέληγαν τώρα τα πράγματα, θα τον αγαπούσε για πάντα.

Αυτοί οι συλλογισμοί της σφυρηλατημένης αγάπης και της αιώνιας αφοσίωσης συνόδεψαν την Αννστη διαδρομή της από το Κάμντεν Πλέις ως το Κτίριο Γουέστγκεϊτ. Ένιωθε σίγουρη πως θα ήταν καλοδεχούμενη κι εκείνο το πρωί η φίλη της φάνηκε ιδιαίτερα ευγνώμων που την είδε.

Αμέσως τη ρώτησε πώς ήταν η συναυλία και οι αναμνήσεις της Αννναπό τη βραδιά ήταν τόσο ευχάριστες, ώστε ζωντάνεψαν τα χαρακτηριστικά του προσώπου της. Της τα αφηγήθηκε όλα με χαρά.

«Δε χρειάζεται να μου πείτε πως περάσατε καλά. Το βλέπω στα μάτια σας», είπε η κυρία Σμιθ. «Μαντεύω πως ακού-

γατε όλο ευχάριστα πράγματα. Ακόμα και στα διαλείμματα της συναυλίας, κάνατε ωραίες συζητήσεις».

Η Ανν χαμογέλασε ανεπαίσθητα. «Και αυτό φαίνεται στα μάτια μου;»

«Ναι, αλήθεια. Η έκφραση του προσώπου σας μαρτυράει ότι χτες το βράδυ κάνατε παρέα με ένα άτομο που πιστεύετε πως είναι το πιο ευχάριστο του κόσμου».

Τα μάγουλα της Ανν κοκκίνισαν. Δεν ήξερε τι να πει.

«Και γι' αυτόν το λόγο», συνέχισε η κυρία Σμιθ μετά από μια μικρή παύση, «το εκτιμώ πολύ που είχατε την καλοσύνη να με επισκεφθείτε σήμερα το πρωί. Είναι πολύ ευγενικό εκ μέρους σας που ήρθατε να μου κάνετε παρέα, ενώ σίγουρα θα είχατε πολύ πιο ευχάριστα πράγματα να κάνετε».

Η Ανν δεν άκουσε αυτά που της είπε. Αισθανόταν ακόμα κατάπληκτη και σαστισμένη από τη διορατικότητα της φίλης της και δεν μπορούσε να φανταστεί πώς ήταν δυνατόν να είχε μάθει για τον πλοίαρχο Γουέντγουορθ. Μετά από άλλη μια σύντομη παύση, η κυρία Σμιθ ρώτησε: «Ο κύριος Έλιοτ ξέρει ότι γνωριζόμαστε; Ξέρει ότι βρίσκομαι στο Μπαθ;»

«Ο κύριος Έλιοτ!» επανέλαβε η Ανν και την κοίταξε εμβρόντητη. Αμέσως συνειδητοποίησε το λάθος της και ξαναβρίσκοντας το κουράγιο της, πρόσθεσε πιο ψύχραιμα: «Γνωρίζετε τον κύριο Έλιοτ;»

«Τον γνωρίζω πολύ καλά», αποκρίθηκε σοβαρά η κυρία Σμιθ, «αλλά η γνωριμία μας έχει ξεφτίσει πια. Έχει περάσει πολύς καιρός από την τελευταία φορά που ειδωθήκαμε».

«Δε μου το είχατε αναφέρει ποτέ αυτό. Αν το ήξερα, θα είχα τη χαρά να του μιλήσω για σας».

«Για να είμαι ειλικρινής», είπε η κυρία Σμιθ, ξαναπαίρνοντας το πρόσχαρο ύφος της, «θέλω να μιλήσετε για μένα στον κύριο Έλιοτ. Θέλω να χρησιμοποιήσετε την επιρροή σας πάνω του. Μπορεί να μου κάνει μια τεράστια εξυπηρέτηση. Αν έχετε την καλοσύνη, αγαπητή μου δεσποινίς Έλιοτ, να το αναλάβετε, είμαι σίγουρη πως θα γίνει».

«Θα μου έδινε μεγάλη χαρά να σας κάνω οποιαδήποτε εξυπηρέτηση», αποκρίθηκε η Ανν. «Φοβάμαι όμως ότι μου αποδίδετε πολύ μεγαλύτερη επιρροή στον κύριο Έλιοτ απ' ό-

ση έχω στην πραγματικότητα. Να με θεωρείτε απλώς συγγενή του. Και αν υπάρχει οτιδήποτε που πιστεύετε πως θα μπορούσα να του ζητήσω, ως εξαδέλφη του, μη διστάσετε να μου το πείτε».

Η κυρία Σμιθ την κοίταξε διαπεραστικά κι ύστερα είπε χαμογελώντας: «Απ' ό,τι καταλαβαίνω, βιάστηκα λίγο. Σας ζητώ συγνώμη. Θα έπρεπε να περιμένω την επίσημη ανακοίνωση. Αλλά πείτε μου, καλή μου δεσποινίς Έλιοτ, σαν παλιά φίλη, πότε να σας μιλήσω. Την επόμενη βδομάδα; Σίγουρα την επόμενη βδομάδα θα έχουν όλα τακτοποιηθεί και θα μπορώ να βασίσω τα ιδιοτελή μου σχέδια στην καλή τύχη του κυρίου Έλιοτ».

«Όχι», αποκρίθηκε η Ανν. «Ούτε την επόμενη βδομάδα, ούτε τη μεθεπόμενη, ούτε την παραπάνω. Σας διαβεβαιώνω ότι αυτό που σκέφτεστε δε θα τακτοποιηθεί σε καμία εβδομάδα. Δεν πρόκειται να παντρευτώ τον κύριο Έλιοτ. Πολύ θα ήθελα, όμως, να μάθω γιατί φαντάζεστε κάτι τέτοιο».

Η κυρία Σμιθ την κοίταξε με ένταση, χαμογέλασε, κούνησε το κεφάλι της και αναφώνησε: «Μακάρι να μπορούσα να σας καταλάβω! Ξέρω πως δε θα του φερθείτε σκληρά όταν έρθει εκείνη η ώρα. Ξέρετε, μέχρι να φτάσει η συγκεκριμένη στιγμή, εμείς οι γυναίκες ποτέ δε σκοπεύουμε να παντρευτούμε κανένα. Συνηθίζουμε να αρνιόμαστε οποιονδήποτε άντρα μέχρι να μας κάνει πρόταση γάμου. Μα γιατί να τον αρνηθείτε; Αφήστε με να υπερασπιστώ τον παλιό μου φίλο –μια που δεν μπορώ να τον αποκαλέσω τωρινό. Πού θα βρείτε πιο ταιριαστό σύζυγο; Πιο αριστοκρατικό και ευχάριστο άνθρωπο; Επιτρέψτε μου να σας συστήσω ανεπιφύλακτα τον κύριο Έλιοτ».

«Αγαπητή μου κυρία Σμιθ, δεν έχει περάσει ούτε ένας χρόνος από τότε που πέθανε η σύζυγος του κυρίου Έλιοτ. Δεν πρέπει να φαντάζεται κανείς ότι φλερτάρει κάποια άλλη γυναίκα».

«Α, αν αυτές είναι οι μόνες σας αντιρρήσεις», φώναξε δηκτικά η κυρία Σμιθ, «τότε ο κύριος Έλιοτ δεν έχει να φοβάται τίποτα και δε θα μπω στον κόπο να τον υπερασπιστώ. Το μόνο που σας ζητάω είναι να μη με ξεχάσετε όταν παντρευτείτε.

Πείτε του πως είμαι φίλη σας και τότε δε θα αρνηθεί να φέρει σε πέρας το καθήκον του απέναντί μου, το οποίο είναι φυσικό να θέλει τώρα να αποφύγει, μια που έχει τόσες έγνοιες και υποχρεώσεις. Οι ενενήντα εννιά στους εκατό άντρες το ίδιο θα έκαναν. Δεν αντιλαμβάνεται, φυσικά, πόσο σημαντικό είναι για μένα. Λοιπόν, αγαπητή μου δεσποινίς Έλιοτ, ελπίζω και πιστεύω πως θα είστε πολύ ευτυχισμένη», συνέχισε. «Ο κύριος Έλιοτ έχει το μυαλό να καταλάβει την αξία σας. Η ψυχική σας γαλήνη δε θα ναυαγήσει όπως η δική μου. Θα είστε ασφαλής τόσο από υλική άποψη, όσο και από το χαρακτήρα του. Δε θα παρασυρθεί από άλλους στην καταστροφή».

«Ναι», συμφώνησε η Αννα, «τα πιστεύω όλα αυτά που λέτε για τον εξάδελφό μου. Φαίνεται ήρεμος και αποφασιστικός και τον σέβομαι πολύ. Ωστόσο, δεν τον ξέρω πολύ καιρό και δε νομίζω πως είναι από τους ανθρώπους που σύντομα μπορείς να τους μάθεις καλά. Ο τρόπος που μιλάω γι' αυτόν, κυρία Σμιθ, δε σας πείθει ότι δεν αισθάνομαι τίποτε γι' αυτόν; Αν μου κάνει ποτέ πρόταση γάμου –και δεν έχω κανένα λόγο να φαντάζομαι ότι σκέφτεται κάτι τέτοιο–, δεν πρόκειται να δεχτώ. Να είστε σίγουρη πως δεν ήταν ο κύριος Έλιοτ αυτός που μου προκάλεσε τόση ευτυχία στη συναυλία χτες βράδυ· δεν ήταν ο κύριος Έλιοτ που...»

Δεν τέλειωσε τη φράση της· τα μάγουλά της έγιναν κατακόκκινα μετανιώνοντας που είχε αποκαλύψει τόσα πολλά, αλλά αν έλεγε κάτι λιγότερο δε θα αρκούσε για να πείσει τη φίλη της. Η κυρία Σμιθ δε θα πίστευε τόσο εύκολα την αποτυχία του κυρίου Έλιοτ, παρά μόνο επειδή κατάλαβε πως υπήρχε κάποιος άλλος στη μέση. Κι έτσι υποχώρησε αμέσως και προσποιήθηκε ότι δεν ένιωθε καμιά περιέργεια για τον άλλο κύριο.

Η Αννα, ανυπομονώντας να γλιτώσει από την προσοχή της, ρώτησε ανυπόμονα γιατί η κυρία Σμιθ είχε την εντύπωση πως θα παντρευόταν τον κύριο Έλιοτ. «Πείτε μου, σας παρακαλώ, πώς σας πέρασε μια τέτοια ιδέα από το μυαλό».

«Μου πέρασε από το μυαλό», απάντησε η κυρία Σμιθ, «όταν έμαθα πόσο στενή παρέα κάνετε. Και αισθάνθηκα πως ήταν απόλυτα φυσικό να το επιθυμούν τόσο οι δικοί σας όσο

και οι δικοί του. Αλλά άκουσα να γίνεται λόγος γι’ αυτό μόλις πριν δυο μέρες».

«Σοβαρά τώρα, είναι κάτι που συζητιέται;»

«Θυμάστε τη γυναίκα που σας άνοιξε χτες την πόρτα, όταν ήρθατε να με δείτε;»

«Όχι. Δεν ήταν η υπηρέτρια; Δεν την πρόσεξα ιδιαίτερα».

«Ήταν η φίλη μου, η αδελφή Ρουκ –που, παρεμπιπτόντως, είχε μεγάλη περιέργεια να σας δει και ενθουσιάστηκε που ήταν εδώ και μπόρεσε να σας ανοίξει. Εκείνη μου είπε ότι πρόκειται να παντρευτείτε τον κύριο Έλιοτ. Το άκουσε από την ίδια την κυρία Γουόλις, η οποία δε μου φάνηκε αναξιόπιστη πηγή. Τη Δευτέρα το βράδυ, κάθισε μια ώρα μαζί μου και μου διηγήθηκε όλη την ιστορία».

«Όλη την ιστορία», επανέλαβε η Αννγελώντας. «Δε νομίζω πως θα μπορούσε να φτιάξει μια πολύ μεγάλη ιστορία από μια τόσο μικρή και αβάσιμη πληροφορία».

Η κυρία Σμιθ δεν απάντησε.

«Ωστόσο», συνέχισε η Αννγ, «παρόλο που δεν υπάρχει καμιά προοπτική να παντρευτώ τον κύριο Έλιοτ, θα χαρώ πολύ να σας βοηθήσω με όποιο τρόπο μπορώ. Να του αναφέρω πως βρίσκεστε στο Μπαθ; Θέλετε να του μεταφέρω κάποιο μήνυμα;»

«Όχι, σας ευχαριστώ, σίγουρα όχι. Παρασυρμένη από τον ενθουσιασμό της στιγμής και από μια εσφαλμένη εντύπωση, ίσως προσπάθησα να σας κινήσω το ενδιαφέρον για κάποια περιστατικά. Αλλά δεν ισχύει πια».

«Είπατε, νομίζω, ότι γνωρίζετε πολύ καιρό τον κύριο Έλιοτ».

«Όντως, έτσι είπα».

«Όχι πριν παντρευτεί, υποθέτω;»

«Ναι· όταν τον πρωτογνώρισα, δεν ήταν παντρεμένος».

«Και... γνωριζόσασταν καλά;»

«Πολύ καλά».

«Αλήθεια! Πείτε μου τότε πώς ήταν εκείνη την περίοδο της ζωής του. Είμαι πολύ περίεργη να μάθω πώς ήταν στα νιάτα του ο κύριος Έλιοτ. Μοιάζει καθόλου με τον τωρινό;»

«Δεν έχω δει τον κύριο Έλιοτ τα τελευταία τρία χρόνια»,

απάντησε η κυρία Σμιθ, αλλά το ύφος της ήταν τόσο βλοσυρό ώστε η Αννν δεν επέμεινε άλλο.

Απόμειναν σιωπηλές, ενώ η κυρία Σμιθ έμοιαζε βυθισμένη στις σκέψεις της.

«Σας ζητώ συγνώμη, αγαπητή μου δεσποινίς Έλιοτ», αναφώνησε τέλος η κυρία Σμιθ, με τη συνηθισμένη της εγκαρδιότητα. «Σας ζητώ συγνώμη που σας απαντάω τόσο κοφτά, μα δεν ξέρω τι πρέπει να σας πω. Κανείς δε θέλει να μεταφέρει άσχημες εντυπώσεις και να προκαλεί ζημιά. Ακόμα και η ομαλή επιφάνεια της οικογενειακής ενότητας αξίζει να διατηρηθεί και ας είναι τα θεμέλια σαθρά. Νομίζω, ωστόσο, πως θα πρέπει να μάθετε τον πραγματικό χαρακτήρα του κυρίου Έλιοτ. Όσο και αν πιστεύω απόλυτα ότι προς το παρόν δεν έχετε την παραμικρή πρόθεση να τον παντρευτείτε, μπορεί αργότερα να αλλάξουν τα αισθήματά σας απέναντί του. Ακούστε, λοιπόν, την αλήθεια τώρα, όσο είστε ακόμα αμερόληπτη».

Η κυρία Σμιθ έκανε μια μικρή παύση και συνέχισε: «Ο κύριος Έλιοτ είναι ένας άνθρωπος που δεν έχει ούτε καρδιά ούτε συνείδηση. Είναι ένα ψυχρό, προσεκτικό, υπολογιστικό πλάσμα, που σκέφτεται μονάχα τον εαυτό του. Για το συμφέρον του και τη βολή του είναι ικανός να διαπράξει οποιαδήποτε κακία, οποιαδήποτε προδοσία, εφόσον δε ρισκάρει την υπόληψή του. Δε νιώθει τίποτα για τους άλλους. Όσους ανθρώπους καταστράφηκαν, κυρίως από δική του υπαιτιότητα, τους αγνοεί και τους εγκαταλείπει χωρίς τον παραμικρό ενδοιασμό. Δεν τον αγγίζει ούτε το αίσθημα της δικαιοσύνης ούτε η συμπόνια. Αχ, η καρδιά του είναι μαύρη. Κούφια και μαύρη!»

Το εμβρόντητο ύφος και το απορημένο επιφώνημα της Αννν την έκαναν να σωπάσει για λίγο.

«Οι εκφράσεις μου σας ξάφνιασαν», πρόσθεσε πιο ήρεμα. «Πρέπει να συγχωρέσετε μια βασανισμένη, οργισμένη γυναίκα. Θα προσπαθήσω, όμως, να συγκρατηθώ. Δε θα μιλήσω άσχημα γι' αυτόν. Θα σας πω απλώς πώς κατέληξα σε αυτό το συμπέρασμα. Τα γεγονότα θα μιλήσουν από μόνα τους».

Η κυρία Σμιθ πήρε μια βαθιά ανάσα.

«Ήταν στενός φίλος του αγαπημένου μου συζύγου πολύ πριν παντρευτούμε. Κι εγώ επίσης τον συμπαθούσα ιδιαίτερα

και τον είχα σε μεγάλη εκτίμηση. Στα δεκαεννιά του χρόνια, όπως ξέρετε, δε σκέφτεται κανείς ώριμα, όμως ο κύριος Έλιοτ μου φαινόταν τόσο καλός όσο και κάθε άλλος. Ήμασταν σχεδόν αχώριστοι, ζούσαμε κυρίως στο Λονδίνο, με μεγάλη άνεση. Τότε, εκείνος ήταν ο φτωχός. Νοίκιαζε ένα διαμέρισμα στο Τεμπλ και ήταν ό,τι καλύτερο μπορούσε να κάνει για να διατηρεί τα προσχήματα του τζέντλεμαν. Το σπίτι μας ήταν πάντα και δικό του, όποτε ήθελε. Ο καημένος μου ο Τσαρλς, που ήταν ο πιο γενναιόδωρος άνθρωπος του κόσμου, τον βοηθούσε συχνά».

«Αυτή θα πρέπει να είναι η περίοδος της ζωής του κυρίου Έλιοτ για την οποία αισθανόμουν πάντα ιδιαίτερη περιέργεια. Τότε γνώρισε τον πατέρα και την αδελφή μου», είπε η Ανν. «Εγώ δεν τον ήξερα προσωπικά, μόνο ακουστά τον είχα. Ωστόσο, η συμπεριφορά του εκείνη την εποχή όσον αφορά τον πατέρα μου και την αδελφή μου, και το γάμο του επίσης, δε συνάδει με την τωρινή του συμπεριφορά. Μου φαινόταν πως πρόδινε έναν εντελώς διαφορετικό άνθρωπο».

«Τα ξέρω όλα αυτά», φώναξε η κυρία Σμιθ. «Είχε γνωρίσει τον σερ Γουόλτερ και την αδελφή σας πριν τον γνωρίσω εγώ, αλλά μιλούσε συνέχεια γι' αυτούς. Ξέρω πως τον κάλεσαν να τους επισκεφθεί και πως εκείνος επέλεξε να μην πάει. Όσο για το γάμο του, ήμουν η φίλη στην οποία εκμυστηρευόταν τις ελπίδες και τα σχέδιά του. Και μολονότι δεν είχα γνωρίσει προηγουμένως τη γυναίκα του –ήταν αδύνατον, λόγω της κατώτερης κοινωνικής της θέσης–, αργότερα κάναμε παρέα έως και δυο χρόνια πριν το θάνατό της και μπορώ να απαντήσω σε όσες ερωτήσεις θα θέλατε να μου κάνετε».

«Όχι», είπε η Ανν, «δεν έχω καμιά ιδιαίτερη ερώτηση να σας κάνω για τη γυναίκα του. Απ' ό,τι κατάλαβα, δεν ήταν ευτυχισμένο ζευγάρι. Θα ήθελα όμως να μάθω για ποιο λόγο εκείνη την εποχή περιφρόνησε με τέτοιο τρόπο τη φιλία του πατέρα μου. Γιατί τον απέφευγε ο κύριος Έλιοτ;»

«Εκείνη την περίοδο της ζωής του, ο κύριος Έλιοτ είχε ένα σκοπό μονάχα: να κάνει περιουσία, με πολύ πιο γρήγορο τρόπο απ' αυτόν που του πρόσφερε η δικηγορία», της εξήγησε η κυρία Σμιθ. «Ήταν αποφασισμένος να πλουτίσει με το

γάμο του –ή έστω να μην καταστρέψει την τύχη του με έναν ασύνετο γάμο. Πίστευε πως ο πατέρας και η αδελφή σας πρόσβλεπαν σ' ένα γάμο ανάμεσα στον κληρονόμο και τη δεσποινίδα κι αυτό δεν ικανοποιούσε τα όνειρά του για πλούτη και ανεξαρτησία. Αυτός ήταν ο λόγος που τους απέφευγε. Μου διηγήθηκε όλη την ιστορία. Ήταν περίεργο που αμέσως μόλις σας άφησα στο σχολείο, η πρώτη γνωριμία που έκανα όταν παντρεύτηκα ήταν ο εξάδελφός σας. Όποτε μου περιέγραφε τη μία δεσποινίδα Έλιοτ, εγώ σκεφτόμουν με στοργή την άλλη».

Ξαφνικά, μια σκέψη πέρασε από το μυαλό της Αννν. «Μήπως έτυχε να μιλήσετε για μένα στον κύριο Έλιοτ;» τη ρώτησε.

«Βεβαίως –και πολύ συχνά μάλιστα. Καμάρωνα για την Αννν Έλιοτ που γνώριζα και δήλωνα ότι ήσασταν πολύ διαφορετικός χαρακτήρας από...» Η κυρία Σμιθ συγκρατήθηκε εγκαίρως.

«Έτσι εξηγείται κάτι που μου είπε χτες βράδυ ο κύριος Έλιοτ», αναφώνησε η Αννν. «Ανακάλυψα ότι με είχε ακουστά και δεν μπορούσα να καταλάβω πώς. Με συγχωρείτε, όμως, σας διέκοψα. Δηλαδή, ο κύριος Έλιοτ παντρεύτηκε με αποκλειστικό κίνητρο τα χρήματα; Μάλλον, αυτή θα ήταν η πρώτη φορά που αντιληφθήκατε τον πραγματικό του χαρακτήρα».

Η κυρία Σμιθ δίστασε λίγο. «Α, αυτά τα πράγματα είναι πολύ συνηθισμένα. Όταν ζεις στον κόσμο, είναι πολύ συνηθισμένο να βλέπεις έναν άντρα ή μια γυναίκα να παντρεύεται για τα χρήματα ώστε να σου φανεί κακό. Ήμουν πολύ νέα και έκανα συντροφιά μόνο με νέους. Ήμασταν μια ανέμελη, χαρούμενη παρέα, χωρίς αυστηρούς κανόνες συμπεριφοράς. Ζούσαμε για να περνάμε καλά. Τώρα έχω άλλες απόψεις πια –ο χρόνος και η αρρώστια και η θλίψη με έκαναν να αποκτήσω διαφορετικές αντιλήψεις. Εκείνη την περίοδο, όμως, οφείλω να παραδεχτώ πως δεν είδα τίποτα το επιλήψιμο σε αυτό που έκανε ο κύριος Έλιοτ».

«Όμως, δεν ήταν μια γυναίκα πολύ ταπεινής καταγωγής;»

«Ναι, και γι' αυτό είχα αντιρρήσεις, αλλά εκείνος δεν έδωσε σημασία. Το μόνο που ήθελε ήταν χρήματα. Ο παππούς της ήταν βοσκός, ο πατέρας της χασάπης, αλλά δεν τον ένοια-

ζε. Εκείνη ήταν μια ωραία γυναίκα, που είχε πάρει καλή μόρφωση και την είχαν προωθήσει κάποια εξαδέλφια της. Έτυχε να συναντήσει σε μια παρέα τον κύριο Έλιοτ και τον ερωτεύθηκε. Δεν τον ενδιέφερε η καταγωγή της. Όλη του η έγνοια ήταν να υπολογίσει πόση ήταν πραγματικά η περιουσία της πριν δεσμευτεί.

»Πιστέψτε με, όσο και αν εκτιμάει τώρα ο κύριος Έλιοτ την κοινωνική του θέση στη ζωή, δεν της έδινε την παραμικρή αξία όσο ήταν νέος. Είχε βέβαια στο νου του το ενδεχόμενο να κληρονομήσει το κτήμα Κέλιντς, ωστόσο δε λογάριαζε καθόλου την τιμή της οικογένειας. Τον άκουγα συχνά να λέει πως αν μπορούσε να πουληθεί ο τίτλος των βαρονέτων, ο καθένας θα έπρεπε να αποκτήσει το δικό του τίτλο με πενήντα λίρες, στις οποίες θα συμπεριλαμβάνονταν ο θυρεός και το έμβλημα, η λιβρέα και το όνομα. Μα όλα αυτά είναι ισχυρισμοί. Θα πρέπει να σας δώσω αποδείξεις».

«Ειλικρινά, αγαπητή μου κυρία Σμιθ, δε θέλω την παραμικρή απόδειξη», είπε με θέρμη η Ανν. «Δεν ισχυριστήκατε τίποτα που να έρχεται σε αντίθεση με την προσωπικότητα του κυρίου Έλιοτ πριν μερικά χρόνια. Νιώθω μεγαλύτερη περιέργεια να μάθω γιατί η συμπεριφορά του έχει αλλάξει πια τόσο πολύ».

«Ωστόσο, για να ικανοποιηθώ εγώ, πηγαίνετε, παρακαλώ, στο δωμάτιό μου και φέρτε μου το μικρό ξύλινο κουτί με τη μαρκετερί που θα βρείτε στο πάνω ράφι της ντουλάπας».

Η Ανν, βλέποντας πόσο επέμενε η φίλη της, έκανε αυτό που της ζήτησε. Της έφερε το κουτί και το απόθεσε μπροστά της.

Η κυρία Σμιθ αναστέναξε καθώς το ξεκλείδωνε και είπε: «Είναι γεμάτο χαρτιά που ανήκαν στον άντρα μου, λίγα από όσα αναγκάστηκα να διαβάσω όταν τον έχασα. Το γράμμα που ψάχνω το έχει γράψει ο κύριος Έλιοτ πριν παντρευτούμε. Ορίστε, να το».

Ήταν ένα γράμμα που απευθυνόταν στον «Αξιότιμο κύριο Τσαρλς Σμιθ, Τάνμπριτζ Γουέλς», και είχε σταλεί από το Λονδίνο, τον Ιούλιο του 1803:

Αγαπητέ Σμιθ,
Έλαβα την επιστολή σου. Η καλοσύνη σου με συγκινεί βαθιά. Μακάρι η φύση να είχε φτιάξει περισσότερες καρδιές σαν τη δική σου, αλλά έχω ζήσει είκοσι τρία χρόνια σε αυτό τον κόσμο και όμοιά της δεν έχω βρει άλλη καμιά. Προς το παρόν, δε χρειάζομαι τη βοήθειά σου, γιατί έχω πάλι μετρητά.

Πες μου συγχαρητήρια: ξεφορτώθηκα τον σερ Γουόλτερ και τη δεσποινίδα Έλιοτ. Γύρισαν στο Κέλιντς και με έβαλαν σχεδόν να τους ορκιστώ ότι θα τους επισκεφθώ φέτος το καλοκαίρι. Όμως, η πρώτη μου επίσκεψη στο Κέλιντς θα είναι παρέα με έναν εκτιμητή για να μου πει πώς να το βγάλω στο σφυρί όσο γίνεται καλύτερα. Ο βαρονέτος, πάντως, ίσως ξαναπαντρευτεί· είναι αρκετά ηλίθιος. Αν το κάνει, θα με αφήσουν στην ησυχία μου και ίσως αυτό να είναι δίκαιο αντιστάθμισμα για την απώλεια της κληρονομιάς. Είναι πολύ χειρότερος απ' ό,τι πέρσι.

Μακάρι να είχα οποιοδήποτε άλλο όνομα εκτός από Έλιοτ. Το έχω σιχαθεί. Δόξα τω Θεώ, μπορώ να ξεφορτωθώ το «Γουόλτερ»! Εύχομαι να μη με προσβάλεις ποτέ με το δεύτερο Γ. του ονόματός μου ξανά, σκοπεύοντας για όλη την υπόλοιπη ζωή μου να παραμείνω μόνο ειλικρινά δικός σου, Γουίλιαμ Έλιοτ.

Η Ανν δεν μπορούσε να διαβάσει ένα τέτοιο γράμμα χωρίς να γίνει έξαλλη. Η κυρία Σμιθ, παρατηρώντας πώς κοκκίνισε το πρόσωπό της, είπε: «Ξέρω, τα λόγια του είναι ασεβέστατα. Παρόλο που έχω ξεχάσει τι λέει ακριβώς, θυμάμαι πολύ καλά το γενικό νόημα. Σας δείχνει, ωστόσο, τι άνθρωπος είναι. Παρατηρήστε τις διακηρύξεις του στον καημένο τον άντρα μου. Υπάρχουν πιο βάσιμες αποδείξεις;»

Η Ανν δεν κατάφερε να συνέλθει αμέσως από το σοκ και την ντροπή που ένιωσε διαβάζοντας τέτοια λόγια για τον πατέρα της. Αναγκάστηκε να αναλογιστεί πως η ανάγνωση αυτού του γράμματος παραβίαζε τους νόμους της εντιμότητας, και πως κανείς δε θα έπρεπε να κρίνεται από τέτοιες καταθέσεις, πριν ανακτήσει πάλι την ψυχραιμία της ώστε να επιστρέψει το γράμμα λέγοντας:

«Σας ευχαριστώ. Αποδεικνύει αδιάσειστα όλα όσα μου είπατε. Γιατί, όμως, τώρα θέλησε να μας πλησιάσει;»

«Και αυτό μπορώ να σας το εξηγήσω», απάντησε χαμογελώντας η κυρία Σμιθ.

«Αλήθεια, μπορείτε;»

«Ναι. Σας έδειξα τον κύριο Έλιοτ όπως ήταν πριν δώδεκα χρόνια και θα σας τον δείξω επίσης όπως είναι τώρα. Δεν μπορώ να σας παρουσιάσω πάλι γραπτές αποδείξεις, αλλά μπορώ να σας δώσω την αυθεντική λεκτική μαρτυρία που ζητάτε σχετικά με το τι θέλει και τι κάνει τώρα. Δε φέρεται υποκριτικά. Επιθυμεί στ' αλήθεια να σας παντρευτεί. Οι τωρινές του αβρότητες απέναντι στην οικογένειά σας είναι απολύτως ειλικρινείς. Και θα σας πω από πού το ξέρω: από το φίλο του, το συνταγματάρχη Γουόλις».

«Το συνταγματάρχη Γουόλις! Τον γνωρίζετε;»

«Όχι. Οι πληροφορίες αυτές δεν έφτασαν κατευθείαν σ' εμένα. Έκαναν μια δυο στροφές, αλλά τίποτα το σπουδαίο. Ο κύριος Έλιοτ μιλάει πολύ ανοιχτά στο συνταγματάρχη Γουόλις για τις βλέψεις που έχει για σας. Φαντάζομαι πως ο συνταγματάρχης Γουόλις είναι μυαλωμένος και προσεκτικός χαρακτήρας, αλλά έχει μια όμορφη, ανόητη γυναίκα, στην οποία λέει ακόμα και πράγματα που δε θα έπρεπε. Εκείνη τα επαναλαμβάνει όλα στη νοσοκόμα της και η νοσοκόμα, γνωρίζοντας τη σχέση μου μαζί σας, μου τα μεταφέρει, όπως είναι φυσικό. Τη Δευτέρα το βράδυ, η καλή μου φίλη η κυρία Ρουκ μου μαρτύρησε όλα τα μυστικά του Κτιρίου Μάρλμπορο».

«Αγαπητή μου κυρία Σμιθ, οι πληροφορίες σας είναι ανεπαρκείς. Οι βλέψεις του κυρίου Έλιοτ για μένα δεν εξηγούν τις προσπάθειες που έκανε για να συμφιλιωθεί με τον πατέρα μου. Όλα αυτά έγιναν πριν έρθω στο Μπαθ. Ανακάλυψα πόσο φιλικές σχέσεις είχαν μόλις έφτασα».

«Το ξέρω, αλλά...»

«Πραγματικά, κυρία Σμιθ, δεν πρέπει να περιμένουμε να πάρουμε αυθεντικές πληροφορίες με τέτοιο τρόπο. Δεν είναι δυνατόν να περιέχουν μεγάλη δόση αλήθειας τα γεγονότα ή οι απόψεις που περνάνε από τόσα στόματα και παρερμηνεύονται είτε από ανοησία είτε από άγνοια».

«Ακούστε μονάχα τι έχω να σας πω. Σύντομα θα μπορέσετε να κρίνετε πόση αξία έχουν, αν ακούσετε ορισμένες λεπτομέρειες που εσείς η ίδια μπορείτε άμεσα να αρνηθείτε ή να επιβεβαιώσετε. Κανείς δε λέει πως ήσασταν το πρώτο του δέλεαρ. Όντως, σας είχε δει πριν έρθει στο Μπαθ και σας είχε θαυμάσει, χωρίς όμως να ξέρει ποια είστε. Αν μη τι άλλο, έτσι διατείνεται η φίλη μου. Είναι αλήθεια; Σας είδε το περασμένο καλοκαίρι ή το φθινόπωρο, “κάπου στα δυτικά”, για να χρησιμοποιήσω τη φράση της, χωρίς να ξέρει ότι είστε εσείς;»

«Βεβαίως, με είδε. Μέχρι στιγμής, λέει την αλήθεια. Έτυχε να βρίσκομαι στο Λάιμ».

«Τότε, λοιπόν», συνέχισε θριαμβευτικά η κυρία Σμιθ, «αναγνωρίστε στη φίλη μου την αξιοπιστία της, μια που επιβεβαιώσατε το πρώτο πράγμα που ισχυρίστηκε. Εκείνος σας είδε στο Λάιμ και χάρηκε πολύ που σας συνάντησε πάλι στο Κάμντεν Πλέις. Δεν έχω καμιά αμφιβολία πως από εκείνη τη στιγμή τα κίνητρα για τις επισκέψεις του ήταν διπλά. Υπήρχε, ωστόσο, και ένα προηγούμενο, που θα σας το εξηγήσω τώρα αμέσως. Αν ακούσετε τίποτα στην ιστορία που να ξέρετε με σιγουριά πως είναι λάθος ή απίθανο, σταματήστε με.

»Η πηγή μου λέει πως η φίλη της αδελφής σας, η κυρία που μένει τώρα μαζί σας, ήρθε στο Μπαθ μαζί με τη δεσποινίδα Έλιοτ και τον σερ Γουόλτερ και από τότε έχει εγκατασταθεί εκεί. Απ' ό,τι φαίνεται είναι μια ξύπνια, μουλωχτή, όμορφη γυναίκα, φτωχή και μαλαγάνα, και τόσο η κοινωνική της θέση όσο και η συμπεριφορά της δίνουν την εντύπωση στους γνωστούς του σερ Γουόλτερ ότι σκοπεύει να γίνει λαίδη Έλιοτ. Επιπλέον, η δεσποινίς Έλιοτ μοιάζει να μην υποψιάζεται καθόλου τον κίνδυνο».

Η κυρία Σμιθ έκανε μια παύση, αλλά η Ανν δεν είχε να πει κουβέντα κι έτσι συνέχισε:

«Ο συνταγματάρχης Γουόλις παρακολουθούσε τον πατέρα σας και το αντιλήφθηκε. Παρόλο που εκείνη την εποχή δεν επισκεπτόταν το Κάμντεν Πλέις, η συμπάθειά του για τον κύριο Έλιοτ τον έκανε να ενδιαφέρεται και να έχει το νου του σε ό,τι συνέβαινε εκεί. Όταν ο κύριος Έλιοτ ήρθε για μια δυο

μέρες στο Μπαθ, λίγο πριν τα Χριστούγεννα, ο συνταγματάρχης Γουόλις τον ενημέρωσε για τα κουτσομπολιά.

»Ο χρόνος άλλαξε δραματικά τις απόψεις του κυρίου Έλιοτ σχετικά με την αξία του τίτλου ευγενείας. Μια που είχε από καιρό όσα χρήματα ήθελε να ξοδέψει, σιγά σιγά έμαθε να στηρίζει την ευτυχία του στο κύρος της κληρονομιάς του. Δεν αντέχει τη σκέψη ότι δε θα γίνει σερ Γουίλιαμ. Μαντεύετε, λοιπόν, πως δεν του φάνηκαν καθόλου ευχάριστα τα νέα που άκουσε από το φίλο του. Αποφάσισε να ξαναγυρίσει όσο το δυνατόν συντομότερα στο Μπαθ για να αξιολογήσει τον κίνδυνο και να εμποδίσει τα σχέδια της κυρίας, αν θεωρούσε πως τον απειλούσαν.

»Όπως ξέρετε, ο πατέρας σας τον συγχώρεσε και ο κύριος Έλιοτ έγινε πάλι δεκτός στην οικογένεια, όπου ο μόνος του στόχος ήταν να παρακολουθεί τον σερ Γουόλτερ και την κυρία Κλέι. Δεν έχανε ευκαιρία να βρίσκεται μαζί τους, να εμφανίζεται μπροστά τους, να τους επισκέπτεται οποιαδήποτε ώρα. Ίσως να θυμάστε τι τον έχετε δει να κάνει».

«Ναι», συμφώνησε η Ανν,«δε μου λέτε τίποτα που να αντίκειται σε όσα ξέρω. Γνωρίζω πως μερικοί άνθρωποι θα ξαφνιάζονταν με την εικόνα του κυρίου Έλιοτ που παρουσιάζετε και θα δυσκολεύονταν να την πιστέψουν. Εγώ, όμως, πάντα αναζητούσα κάποια άλλα κίνητρα για τη συμπεριφορά του. Αναρωτιέμαι αν θεωρεί πως έχει μειωθεί ο κίνδυνος ενός γάμου ανάμεσα στον πατέρα μου και στην κυρία Κλέι».

«Πιστεύει πως έχει μειωθεί, απ' ό,τι καταλαβαίνω», αποκρίθηκε η κυρία Σμιθ. «Νομίζει πως η κυρία Κλέι τον φοβάται γιατί ξέρει ότι εκείνος έχει καταλάβει τα σχέδιά της και δεν τολμάει να προχωρήσει, όπως θα έκανε αν εκείνος έλειπε. Μια, όμως, που όλο και θα πρέπει να απουσιάζει, δεν αντιλαμβάνομαι πώς μπορεί να είναι ποτέ σίγουρος όσο εκείνη συνεχίζει να ασκεί τέτοια επιρροή. Η κυρία Γουόλις είχε μια διασκεδαστική ιδέα, μου είπε η νοσοκόμα: να μπει μια ρήτρα στο προικοσύμφωνο, όταν εσείς παντρευτείτε τον κύριο Έλιοτ, που να απαγορεύει στον πατέρα σας να παντρευτεί την κυρία Κλέι. Η λογική αδελφή Ρουκ κατάλαβε πόσο ανόητο είναι ένα τέτοιο σχέδιο. "Το σίγουρο είναι, κυρία", της απάντη-

σε, “πως μια τέτοια ρήτρα δε θα τον εμποδίσει να παντρευτεί κάποια άλλη”».

«Πολύ χαίρομαι που τα μαθαίνω όλα αυτά», είπε η Ανν,αφού έμεινε για λίγο σκεφτική. «Από μια άποψη, θα μου είναι πολύ οδυνηρό πια να τον κάνω παρέα, όμως θα ξέρω πώς να φερθώ. Προφανώς, ο κύριος Έλιοτ είναι ένας ανειλικρινής, πανούργος και συμφεροντολόγος άνθρωπος, που η μόνη αρχή που τον κατηύθυνε πάντα ήταν ο εγωισμός του».

Ωστόσο, δεν ξεμπέρδεψαν με τον κύριο Έλιοτ. Η Αννείχε ξεχάσει, μπροστά στα οικογενειακά της συμφέροντα, πόσα υπονοούμενα υπήρχαν αρχικά εναντίον του και η κυρία Σμιθ προσφέρθηκε τώρα να της εξηγήσει τι εννοούσε. Η Αννάκουσε μια διήγηση που αν και δε δικαιολογούσε απόλυτα την απερίφραστη πικρία της κυρίας Σμιθ, αποδείκνυε ότι της είχε φερθεί με μεγάλη αναισθησία.

Έμαθε ότι ο κύριος Έλιοτ είχε παρασύρει τον κύριο Σμιθ σε δαπάνες πολύ μεγαλύτερες από όσες άντεχε. Η κυρία Σμιθ δεν ήθελε να κατηγορήσει το σύζυγό της, ωστόσο η Αννα αντιλήφθηκε πως το εισόδημά τους δεν ανταποκρινόταν στον τρόπο της ζωής τους. Από τις περιγραφές της γυναίκας του, κατάλαβε ότι ο κύριος Σμιθ ήταν άνθρωπος με καλόβολο χαρακτήρα και απερίσκεπτες συνήθειες, πολύ πιο αγαθός από το φίλο του, ο οποίος κατά πάσα πιθανότητα τον περιφρονούσε. Ο κύριος Έλιοτ, έχοντας γίνει πλούσιος με το γάμο του και ικανοποιώντας κάθε επιθυμία και ματαιοδοξία του χωρίς να έχει πρόβλημα, έμοιαζε να μην ενδιαφέρεται καθόλου για την οικονομική κατάσταση του φίλου του. Το αντίθετο, τον ενθάρρυνε σε δαπάνες που μπορούσαν να καταλήξουν μόνο σε καταστροφή και, πράγματι, το ζεύγος Σμιθ καταστράφηκε.

Ο σύζυγος πέθανε εγκαίρως, πριν μάθει όλο το μέγεθος της καταστροφής. Έχοντας εμπιστοσύνη στην υπόληψη του κυρίου Έλιοτ, που βασιζόταν περισσότερο στα αισθήματά του παρά στη σύνεσή του, ο κύριος Σμιθ τον είχε ορίσει εκτελεστή της διαθήκης του. Αλλά ο κύριος Έλιοτ δεν έκανε τίποτα. Η κυρία Σμιθ δεν μπορούσε να περιγράψει χωρίς να αναστατώνεται, ούτε η Αννν’ ακούει χωρίς ν’ αγανακτεί, τις δυσκο-

λίες και την απόγνωση που της είχε προκαλέσει η αδράνειά του, μαζί με τα αναπόφευκτα βάσανα της κατάστασής της.

Η Ανν είδε μερικά γράμματά του γι' αυτό το θέμα, απαντήσεις στις επείγουσες παρακλήσεις της κυρίας Σμιθ. Όλα έδειχναν την ίδια άκαμπτη αποφασιστικότητα να μην παρασυρθεί σε ανώφελο κόπο και την ίδια σκληρόκαρδη αδιαφορία για τα βάσανα που μπορούσε να της προκαλέσει η στάση του. Ήταν μια φρικτή εικόνα αχαριστίας και απανθρωπιάς. Η Ανν άκουσε πολλές λεπτομέρειες από παλιότερες θλιβερές σκηνές, τις οποίες είχε υπονοήσει η κυρία Σμιθ σε προηγούμενες συζητήσεις και τώρα διηγιόταν διεξοδικά με μεγάλη αγαλλίαση. Η Ανν μπορούσε να κατανοήσει απόλυτα την ανακούφισή της και αναρωτήθηκε πώς κατάφερνε να διατηρεί τέτοια ψυχραιμία.

Μέσα σε όλα αυτά τα παράπονα, υπήρχε κάτι που την ενοχλούσε ιδιαίτερα. Είχε βάσιμους λόγους να πιστεύει πως κάποια ιδιοκτησία του άντρα της στις Δυτικές Ινδίες, που βρισκόταν για πολλά χρόνια υπό ένα είδος προσωρινής κατάσχεσης, θα μπορούσε με τις κατάλληλες ενέργειες να ανακτηθεί. Αυτή η ιδιοκτησία, μολονότι δεν ήταν μεγάλη, θα αρκούσε για να της προσφέρει κάποια οικονομική άνεση. Ωστόσο, ο κύριος Έλιοτ δεν έκανε τίποτε απολύτως και ούτε η ίδια μπορούσε να κάνει κάτι, ανήμπορη όπως ήταν από την αρρώστια της και από τη δυσχερή οικονομική της κατάσταση να προσλάβει κάποιον άλλον να ενεργήσει αντ' αυτής.

Ήταν μια σκληρή επιβάρυνση για τα ήδη περιορισμένα οικονομικά της. Δυσκολευόταν να αντέξει τη σκέψη ότι θα μπορούσε να βρίσκεται σε καλύτερη θέση, πως με λίγη προσπάθεια στα σωστά μέρη θα τα κατάφερνε και πως η αργοπορία αυτή μπορεί να αποδυνάμωνε τις αξιώσεις της.

Γι' αυτό ακριβώς το θέμα ήλπιζε η κυρία Σμιθ να χρησιμοποιήσει η Ανν την επιρροή της στον κύριο Έλιοτ. Η άρνηση της Ανν σχετικά με τον υποτιθέμενο αρραβώνα τους άλλαζε τα πάντα, τουλάχιστον όμως παρηγορήθηκε που είπε όλη την ιστορία με τον τρόπο που ήθελε.

Αφού άκουσε την πλήρη περιγραφή του χαρακτήρα του κυρίου Έλιοτ, η Ανν εξέφρασε την έκπληξή της για τα καλά

λόγια με τα οποία της είχε μιλήσει η κυρία Σμιθ γι' αυτόν στην αρχή της κουβέντας τους. Της φάνηκε ότι τον σύστηνε θερμά και τον εγκωμίαζε!

«Τι άλλο να έκανα, αγαπητή μου», είπε η κυρία Σμιθ. «Θεωρούσα βέβαιο πως θα τον παντρευτείτε, παρόλο που ίσως να μη σας είχε κάνει ακόμα πρόταση γάμου. Και δε θα μπορούσα να μιλήσω για τον πραγματικό του χαρακτήρα, όπως και αν ήταν σύζυγός σας. Η καρδιά μου ράγιζε για σας, καθώς μιλούσα για ευτυχία. Πάντως, έχει μυαλό και με μια σύζυγο σαν εσάς, υπήρχε ελπίδα να καλυτερεύσει. Φέρθηκε πολύ άσπλαχνα στην πρώτη του γυναίκα, όμως εκείνη ήταν αδαής και ελαφρόμυαλη και ποτέ του δεν την είχε αγαπήσει. Ήθελα να πιστεύω πως εσείς θα είχατε καλύτερη τύχη».

Η Ανν παραδέχτηκε από μέσα της πως υπήρχε η πιθανότητα να πειστεί και να τον παντρευτεί και ανατρίχιασε στη σκέψη της δυστυχίας που θα την περίμενε. Ήταν πολύ πιθανό να την είχε πείσει η λαίδη Ράσελ!

Λαχταρούσε να βγάλει τη λαίδη Ράσελ από την πλάνη της. Μια από τις τελευταίες διευθετήσεις αυτής της τόσο σημαντικής συζήτησης ήταν πως η Ανν είχε το ελεύθερο να πληροφορήσει τη φίλη της για την ανάμειξη του κυρίου Έλιοτ σε οτιδήποτε είχε σχέση με την κυρία Σμιθ.

Κεφάλαιο 22

Η Αννν γύρισε στο σπίτι της για να σκεφτεί όλα όσα είχε ακούσει. Από μια άποψη, αισθανόταν ανακούφιση για όσα είχε μάθει για τον κύριο Έλιοτ. Δεν ένιωθε πια καμιά τρυφερότητα απέναντί του. Συλλογιζόταν με αισθήματα φρίκης τις υστερόβουλες αβρότητές του το προηγούμενο βράδυ και την ανεπανόρθωτη ζημιά που μπορεί να είχαν κάνει. Τι κρίμα γι' αυτόν που όλα τέλειωσαν. Αυτή, ωστόσο, ήταν η μοναδική της παρηγοριά.

Από κάθε άλλη άποψη, αυτά που έβλεπε της ξυπνούσαν όλο και περισσότερες υποψίες. Ανησυχούσε για την απογοήτευση και τον πόνο που θα ένιωθε η λαίδη Ράσελ, όπως και για την ντροπή που θα πλανιόταν πάνω από τον πατέρα και την αδελφή της. Αισθάνθηκε θλίψη καθώς προέβλεπε ένα σωρό συμφορές, χωρίς να ξέρει πώς να τις αποτρέψει. Ήταν ευγνώμων για όσα είχε μάθει σχετικά με το χαρακτήρα του κυρίου Έλιοτ. Και τώρα έπρεπε να σκεφτούν, με τη λαίδη Ράσελ, τι θα έκαναν.

Γυρίζοντας στο σπίτι, διαπίστωσε ότι είχε όντως αποφύγει να δει τον κύριο Έλιοτ –όπως άλλωστε ήταν και η πρόθεσή της–, ο οποίος τους επισκέφθηκε για πολλή ώρα το πρωί. Μα δεν πρόλαβε καλά καλά να συγχαρεί τον εαυτό της και να νιώσει ασφαλής, όταν άκουσε πως θα ερχόταν πάλι το βράδυ.

«Δεν είχα σκοπό να τον καλέσω», είπε η Ελίζαμπεθ με προσποιητή αδιαφορία. «Αλλά μου πέταξε τόσες νύξεις... Έτσι, τουλάχιστον, ισχυρίζεται η κυρία Κλέι».

«Αλήθεια είναι. Δεν έχω ξαναδεί άλλο άνθρωπο στη ζωή μου να προσπαθεί τόσο πολύ να εξασφαλίσει μια πρόσκληση».

«Όταν διαπίστωσα πόσο στεναχωρήθηκε που δεν πρόλαβε τον πατέρα μας σήμερα το πρωί, υποχώρησα αμέσως», είπε η Ελίζαμπεθ. «Δε θα άφηνα ποτέ να χαθεί μια ευκαιρία να συναντηθούν ο κύριος Έλιοτ και ο σερ Γουόλτερ. Φαντάζουν πολύ εντυπωσιακοί όταν είναι μαζί».

«Πραγματικά είναι υπέροχοι!» φώναξε η κυρία Κλέι, μη τολμώντας ωστόσο να κοιτάξει την Ανν. «Σαν πατέρας και γιος! Αγαπητή μου δεσποινίς Έλιοτ, μπορώ να λέω "πατέρας και γιος";»

«Α, εγώ δεν επιβάλλω εμπάργκο στις κουβέντες κανενός, αφού έχετε τέτοιες ιδέες! Πάντως, στο λόγο της τιμής μου, εγώ δεν έχω αντιληφθεί να μας δίνει περισσότερη προσοχή απ' όση οποιοσδήποτε άλλος».

«Αγαπητή μου δεσποινίς Έλιοτ!» αναφώνησε η κυρία Κλέι, σηκώνοντας τα χέρια και τα μάτια της στον ουρανό.

«Καλή μου Πενέλοπι, δε χρειάζεται να πανικοβάλλεστε τόσο. Αφού τον κάλεσα, όπως ξέρετε».

Η Ανν θαύμασε τις υποκριτικές ικανότητες της φίλης, η οποία έδειξε να χαίρεται πολύ με την επικείμενη άφιξη του ατόμου εκείνου που η παρουσία του εμπόδιζε πραγματικά τον κύριο στόχο της. Η κυρία Κλέι θα πρέπει να απεχθανόταν τον κύριο Έλιοτ κι όμως κατάφερε να πάρει ένα υποχρεωτικό, ατάραχο ύφος και να φανεί τελείως ικανοποιημένη με την προοπτική να αφιερώσει λιγότερη προσοχή στον σερ Γουόλτερ απ' όση θα του αφιέρωνε διαφορετικά.

Η Ανν, πάντως, συγχύστηκε πολύ βλέποντας τον κύριο Έλιοτ να μπαίνει στο σαλόνι και της ήταν οδυνηρό να τον ακούει να της μιλάει. Παλιότερα, είχε αισθανθεί μερικές φορές ότι δεν ήταν απόλυτα ειλικρινής, μα τώρα έβλεπε ανειλικρίνεια σε καθετί που έκανε. Ο αβρός σεβασμός του προς τον πατέρα της, σε αντίθεση με τους παλιότερους χαρακτηρισμούς του γι' αυτόν, ήταν αηδιαστικός. Και όταν σκεφτόταν την απάνθρωπη συμπεριφορά του απέναντι στην κυρία Σμιθ, με δυσκολία ανεχόταν τα τωρινά του χαμόγελα ή τα δήθεν καλοπροαίρετα συναισθήματά του.

Δεν ήθελε να αλλάξει ριζικά συμπεριφορά απέναντί του, ώστε να μην προκαλέσει τις διαμαρτυρίες του. Ωστόσο, σκόπευε να του φερθεί τόσο ψυχρά όσο μπορούσε να δικαιολογήσει η συγγένειά της και να αποσύρει τις περιττές οικειότητες στις οποίες εκείνος την είχε παρασύρει. Κι έτσι ήταν πιο επιφυλακτική και ψυχρή απ' όσο το προηγούμενο βράδυ.

Εκείνος θέλησε να ξυπνήσει πάλι την περιέργειά της σχετικά με το πώς και πού είχε ακούσει να την εγκωμιάζουν στο παρελθόν, αλλά η μαγεία είχε χαθεί. Διαπίστωσε πως ήταν απαραίτητη η έξαψη και το κέφι μιας δημόσιας αίθουσας για να αναζωπυρώσει τη ματαιοδοξία της σεμνής του εξαδέλφης· ή, τουλάχιστον, ότι δεν μπορούσε να τα καταφέρει τώρα. Δεν υποψιαζόταν πως ενεργούσε αντίθετα ακριβώς από τα συμφέροντά του, θυμίζοντάς της τις χειρότερες πλευρές του χαρακτήρα του.

Η Aνν άκουσε με μεγάλη ικανοποίηση ότι εκείνος θα έφευγε από το Μπαθ το επόμενο πρωί και πως θα έλειπε δυο ολόκληρες μέρες. Τον κάλεσαν να επισκεφθεί το Κάμντεν Πλέις το βράδυ που θα επέστρεφε, αλλά από την Πέμπτη ως το Σάββατο το βράδυ η απουσία του ήταν εξασφαλισμένη. Αρκετά δυσφορούσε που έβλεπε συνέχεια μπροστά της την κυρία Κλέι· με την προσθήκη ενός ακόμα χειρότερου υποκριτή στην παρέα τους, έμοιαζε να καταστρέφονται εντελώς η ηρεμία και η άνεσή της.

Ήταν φοβερά ταπεινωτικό να σκέφτεται πώς εξαπατούνταν συστηματικά ο πατέρας της και η Ελίζαμπεθ. Η ιδιοτέλεια της κυρίας Κλέι δεν ήταν τόσο περίπλοκη ούτε τόσο αποκρουστική σαν τη δική του. Η Aνν θα δεχόταν αμέσως έναν τέτοιο γάμο, παρά τα μειονεκτήματά του, για να απαλλαγεί από τις πανουργίες του κυρίου Έλιοτ στην προσπάθειά του να τον αποτρέψει.

Την Παρασκευή το πρωί σκόπευε να πάει από πολύ νωρίς στη λαίδη Ράσελ. Θα έφευγε αμέσως μετά το πρόγευμα, αλλά επρόκειτο να βγει και η κυρία Κλέι, οπότε αποφάσισε να περιμένει ώστε να αποφύγει τη συντροφιά της. Όταν έφυγε πια η κυρία Κλέι, ανακοίνωσε πως θα περνούσε το πρωινό της στην οδό Ρίβερς.

«Πολύ καλά», είπε η Ελίζαμπεθ. «Δεν έχω να της στείλω τίποτα εκτός από την αγάπη μου. Α, μπορείς να πάρεις κι εκείνο το κουραστικό βιβλίο που επέμενε να μου δανείσει. Και προσποιήσου ότι το διάβασα όλο. Η λαίδη Ράσελ γίνεται πολύ κουραστική με τις καινούριες εκδόσεις. Και δε χρειάζεται να της το πεις αυτό, αλλά το φόρεμά της, τις προάλλες, μου φάνηκε απαίσιο. Δώσ' της την αγάπη μου, φυσικά».

«Και τη δική μου», συμπλήρωσε ο σερ Γουόλτερ. «Και μπορείς να της πεις ότι σκοπεύω να την επισκεφθώ σύντομα. Μετάφερέ της ένα ευγενικό μήνυμα, πάντως θα της αφήσω απλώς την κάρτα μου. Δεν είναι σωστό να επισκέπτεται κανείς το πρωί τις γυναίκες της ηλικίας της, γιατί περιποιούνται ελάχιστα τον εαυτό τους».

Ενώ μιλούσε ο πατέρας της, ακούστηκε ένα χτύπημα στην πόρτα. Ποιος μπορεί να ήταν; Μετά τη συνηθισμένη περίοδο αγωνίας, ακούστηκαν βήματα να πλησιάζουν και ο κύριος και η κυρία Τσαρλς Μάσγκροουβ μπήκαν στο σαλόνι.

Η εμφάνισή τους προκάλεσε μεγάλη έκπληξη, αλλά η Αν χάρηκε πραγματικά που τους είδε και οι άλλοι τους καλωσόρισαν ευγενικά. Μόλις έγινε σαφές ότι δεν περίμεναν να φιλοξενηθούν στο Κάμντεν Πλέις, ο σερ Γουόλτερ και η Ελίζαμπεθ έδειξαν μεγαλύτερη εγκαρδιότητα. Είχαν έρθει για λίγες μέρες στο Μπαθ με την κυρία Μάσγκροουβ και έμεναν στο Γουάιτ Χαρτ.

Όταν ο σερ Γουόλτερ και η Ελίζαμπεθ πήγαν τη Μαίρη στο άλλο σαλόνι και απόλαυσαν το θαυμασμό της, η Αν ρώτησε τον Τσαρλς πώς έτυχε να έρθουν, γυρεύοντας μια εξήγηση για τα χαμογελαστά υπονοούμενα που είχε πετάξει σκόπιμα η Μαίρη και μια διευκρίνιση ως προς τη σύνθεση της παρέας, αφού η αδελφή της δεν ήταν σαφής.

Έμαθε λοιπόν ότι η παρέα, εκτός από το ζεύγος Μάσγκροουβ, περιλάμβανε την κυρία Μάσγκροουβ, την Ενριέτα και τον πλοίαρχο Χάρβιλ. Ο πλοίαρχος Χάρβιλ ήθελε να έρθει στο Μπαθ για δουλειές και ο Τσαρλς πρότεινε να τον συνοδεύσει. Η Μαίρη δεν άντεχε να μείνει πίσω, η μητέρα του αποφάσισε να επισκεφθεί μερικές παλιές φιλενάδες της στο Μπαθ και η Ενριέτα το θεώρησε καλή ευκαιρία να αγοράσει

τα νυφιάτικα ρούχα για την ίδια και την αδελφή της. Είχαν φτάσει αργά το προηγούμενο βράδυ.

Η Ανν ξαφνιάστηκε που η υπόθεση του γάμου της Ενριέτας είχε προχωρήσει τόσο πολύ ώστε να συζητάνε για νυφιάτικα. Φανταζόταν πως υπήρχαν τόσες οικονομικές δυσκολίες ώστε δε θα μπορούσε να παντρευτεί ακόμα. Έμαθε, ωστόσο, από τον Τσαρλς πως πολύ πρόσφατα ο Τσαρλς Χέιτερ δέχτηκε μια καινούρια θέση εφημέριου. Δεδομένων των τωρινών του εισοδημάτων και με τη σιγουριά πως σύντομα θα έβρισκε μια μονιμότερη θέση, οι δυο οικογένειες έδωσαν τη συγκατάθεσή τους και ο γάμος θα γινόταν σε λίγους μήνες, εξίσου σύντομα με της Λουίζας. «Και είναι πολύ καλή η θέση του Τσαρλς», πρόσθεσε ο Τσαρλς, «μόνο είκοσι πέντε μίλια μακριά από το Άπερκρος, σε μια πολύ ωραία περιοχή του Ντόρσετσιρ».

«Χαίρομαι πάρα πολύ, ειλικρινά», είπε η Ανν. «Ελπίζω οι γονείς σου να είναι ευχαριστημένοι με τους δύο μέλλοντες γαμπρούς τους».

«Α, ναι. Ο πατέρας μου θα χαιρόταν ακόμα περισσότερο αν ήταν λίγο πιο πλούσιοι, μα δεν τους βρίσκει κανένα άλλο ψεγάδι. Η Μαίρη δε θεωρεί τον αρραβωνιαστικό της Ενριέτας κατάλληλο γι' αυτή, αλλά τον αδικεί. Και επίσης δεν υπολογίζει το Γουίνθροπ. Όσο και αν προσπαθώ, δεν μπορώ να την κάνω να καταλάβει την αξία του κτήματος. Είναι εξαιρετικός γάμος για την εποχή μας. Συμπαθούσα τον Τσαρλς Χέιτερ όλη μου τη ζωή και δεν πρόκειται να σταματήσω τώρα».

«Τόσο εξαιρετικοί γονείς όπως ο κύριος και η κυρία Μάσγκροουβ», αναφώνησε η Ανν, «θα πρέπει να χαίρονται με το γάμο των παιδιών τους. Είμαι σίγουρη πως κάνουν τα πάντα για να εξασφαλίσουν την ευτυχία τους. Τι τύχη να βρίσκονται σε τέτοια χέρια οι νέοι άνθρωποι! Ο πατέρας και η μητέρα σου μοιάζουν εντελώς απαλλαγμένοι από ματαιοδοξίες που οδηγούν σε τόσα σφάλματα και δυστυχία. Εύχομαι η Λουίζα να έχει συνέλθει πια τελείως».

Εκείνος φάνηκε κάπως διστακτικός. «Ναι, μου φαίνεται πως έχει αναρρώσει τελείως. Μα είναι αλλαγμένη. Δεν τρέχει και δε χοροπηδάει πια εδώ και εκεί, δε γελάει ούτε χορεύει. Έτσι και τύχει κάποιος να κλείσει την πόρτα με θόρυβο, τινά-

ζεται και τρέμει σαν κοτοπουλάκι στο νερό. Ο Μπένικ κάθεται όλη μέρα δίπλα της και της διαβάζει ποίηση ή της μιλάει ψιθυριστά».

Η Ανν δεν μπόρεσε να μη γελάσει. «Ξέρω πως αυτά δεν είναι του γούστου σου, μα τον θεωρώ εξαιρετικό άνθρωπο».

«Και βέβαια είναι. Κανείς δεν έχει την παραμικρή αμφιβολία και εύχομαι να μη με θεωρείς τόσο στενόμυαλο ώστε να θέλω να έχουν όλοι τα ίδια ενδιαφέροντα και τις ίδιες απολαύσεις με εμένα. Έχω σε μεγάλη εκτίμηση τον Μπένικ και αν τον καταφέρει κάποιος να μιλήσει, έχει πολλά να πει. Η μελέτη δεν του 'χει κάνει κακό, γιατί έχει πολεμήσει κιόλας. Είναι πολύ γενναίο παλικάρι».

Η συζήτησή τους διακόπηκε σ' αυτό το σημείο, γιατί ο Τσαρλς έπρεπε να ακολουθήσει τους άλλους και να θαυμάσει τους καθρέφτες και τις πορσελάνες, αλλά η Ανν είχε ακούσει αρκετά ώστε να καταλάβει την κατάσταση που επικρατούσε τώρα στο Άπερκρος και να χαρεί με την ευτυχία τους. Και παρόλο που της ξέφυγε ένας στεναγμός, δεν έκρυβε μέσα του καθόλου φθόνο.

Η επίσκεψη κύλησε γενικά σε εύθυμο κλίμα. Η Μαίρη είχε εξαιρετική διάθεση, απολαμβάνοντας το κέφι και την αλλαγή παραστάσεων, και ήταν τόσο ικανοποιημένη ώστε θαύμασε τα πάντα μέσα στο σπίτι, όπως θα έπρεπε εξάλλου. Δεν είχε καμιά απαίτηση από τον πατέρα και την αδελφή της και το κύρος της αυξήθηκε από τα εντυπωσιακά τους σαλόνια.

Η Ελίζαμπεθ προβληματίστηκε για λίγη ώρα. Έκρινε πως θα έπρεπε να καλέσουν την κυρία Μάσγκροουβ και την παρέα της να δειπνήσουν μαζί τους. Ωστόσο, δεν άντεχε να δουν αυτοί οι άνθρωποι, που ήταν πάντα τόσο κατώτεροι από τους Έλιοτ του Κέλιντς, τη διαφορά στον τρόπο της ζωής τους και τους λιγοστούς πια υπηρέτες, πράγματα που θα ήταν εμφανή σε ένα δείπνο. Δόθηκε αγώνας ανάμεσα στην ευπρέπεια και τη ματαιοδοξία, αλλά νίκησε η ματαιοδοξία. Αποφάσισε να τους καλέσει το επόμενο βράδυ, όχι σε δείπνο αλλά για μια απλή βεγγέρα. Θα είναι μια μικρή, αλλά πολύ κομψή παρέα, συλλογίστηκε και ένιωσε πάλι χαρούμενη.

Και όταν η πρόσκληση απευθύνθηκε στους παρόντες, οι

οποίοι την αποδέχτηκαν εκ μέρους και των απόντων, η Μαίρη ικανοποιήθηκε απόλυτα. Της ζήτησαν μάλιστα να γνωρίσει τον κύριο Έλιοτ και να τη συστήσουν στη λαίδη Ντάλριμπλ και στη δεσποινίδα Κάρτερετ, που ευτυχώς είχαν υποσχεθεί ήδη ότι θα έρχονταν. Δε θα μπορούσαν να της κάνουν περισσότερες περιποιήσεις. Η δεσποινίς Έλιοτ θα είχε την τιμή να επισκεφθεί την κυρία Μάσγκροουβ κάποια στιγμή το ίδιο πρωί. Η Αννέφυγε μαζί με τον Τσαρλς και τη Μαίρη, γιατί ήθελε να δει αμέσως την κυρία Μάσγκροουβ και την Ενριέτα.

Το σχέδιό της να πάει στη λαίδη Ράσελ έπρεπε προς το παρόν να αναβληθεί. Σταμάτησαν και οι τρεις για δυο λεπτά στην οδό Ρίβερς, αλλά η Ανν ήταν πεπεισμένη πως δεν ήταν και τόσο σοβαρό να καθυστερήσει μία μέρα να της πει αυτά που ήθελε. Έσπευσε ανυπόμονα στο Γουάιτ Χαρτ για να ξαναδεί τους φίλους και συντρόφους της του περασμένου φθινοπώρου.

Βρήκαν εκεί την κυρία Μάσγκροουβ και την κόρη της, οι οποίες υποδέχθηκαν με μεγάλη εγκαρδιότητα την Ανν. Εκείνη ενθουσιάστηκε με τη ζεστασιά και την ειλικρίνειά τους, επειδή ένιωθε τη θλιβερή τους έλλειψη στο σπίτι της. Την παρακάλεσαν να τους αφιερώσει όσο μπορούσε περισσότερο από το χρόνο της ή μάλλον τη διεκδίκησαν σαν μέλος της οικογένειας. Και εκείνη, σε ανταπόδοση, τους αντιμετώπισε με τη συνηθισμένη της φροντίδα και διάθεση εξυπηρέτησης. Κι έτσι ο Τσαρλς τις άφησε μόνες.

Ήταν αναμενόμενο να κυλήσει το πρωινό μέσα στην αναστάτωση. Δεν είχε περάσει μισή ώρα από τότε που έφτασε η Ανν και η τραπεζαρία τους, παρόλο που ήταν ευρύχωρη, γέμισε κόσμο. Μια παρέα από καλούς φίλους κάθονταν γύρω από την κυρία Μάσγκροουβ και ο Τσαρλς γύρισε φέρνοντας μαζί του τον πλοίαρχο Χάρβιλ και τον πλοίαρχο Γουέντγουορθ. Η εμφάνιση του τελευταίου έκανε την Ανν να ξαφνιαστεί μόνο για μια στιγμή. Ήξερε ότι η άφιξη των κοινών τους φίλων θα τους έκανε σύντομα να συναντηθούν ξανά. Η τελευταία τους συνάντηση ήταν πολύ σημαντική, γιατί της φανέρωσε τα αισθήματά του κι εκείνη ένιωσε μια ευχάριστη σιγουριά. Φοβόταν, όμως, βλέποντας στο ύφος του πως εξακολουθούσε να

τον κυριεύει η ίδια άτυχη πεποίθηση που τον είχε ωθήσει να φύγει βιαστικά από την αίθουσα συναυλιών. Δε φαινόταν να θέλει να την πλησιάσει αρκετά ώστε να κουβεντιάσουν.

Προσπάθησε να ηρεμήσει και να αφήσει τα πράγματα να πάρουν το δρόμο τους. Αν υπάρχει αδιάκοπη αγάπη και από τους δυο μας, σίγουρα οι καρδιές μας θα καταλάβουν η μια την άλλη πριν περάσει πολύς καιρός. Δεν είμαστε πια τόσο νέοι, ώστε να παραπλανιόμαστε από στιγμιαίες απροσεξίες, μονολόγησε νοερά.

Κι ωστόσο, λίγα λεπτά αργότερα, αισθάνθηκε πως η συνάντησή τους υπό αυτές τις συνθήκες τους εξέθετε σε παρεξηγήσεις του χειρότερου είδους.

«Ανν», φώναξε η Μαίρη, που στεκόταν δίπλα στο παράθυρο. «Βλέπω την κυρία Κλέι –είμαι σίγουρη πως είναι αυτή– να στέκεται κάτω από τις αψίδες παρέα με έναν κύριο. Μόλις τώρα τους είδα να στρίβουν από την οδό Μπαθ. Μοιάζουν πολύ απορροφημένοι από την κουβέντα τους. Ποιος είναι ο κύριος; Έλα να μου πεις. Χριστέ και Απόστολε! Τώρα θυμήθηκα. Είναι ο κύριος Έλιοτ».

«Αποκλείεται», φώναξε αμέσως η Ανν. «Δεν μπορεί να είναι ο κύριος Έλιοτ. Θα έφευγε από το Μπαθ σήμερα το πρωί στις εννέα και θα γυρίσει αύριο».

Καθώς μιλούσε, ένιωσε τον πλοίαρχο Γουέντγουορθ να την κοιτάζει, κάνοντάς τη να ταραχτεί, να νιώσει αμηχανία και να μετανιώσει που είπε τόσα πολλά, παρόλο που επρόκειτο μόνο για απλές πληροφορίες.

Η Μαίρη, θιγμένη που τη θεώρησε ανίκανη να αναγνωρίσει τον ίδιο της τον εξάδελφο, άρχισε να μιλάει με ζέση για τα οικογενειακά χαρακτηριστικά. Φώναξε πάλι την Ανν να έρθει να δει και μόνη της, μα εκείνη δεν είχε σκοπό να κουνήσει από τη θέση της και προσπάθησε να φανεί ήρεμη και αδιάφορη. Ωστόσο, στεναχωρήθηκε βλέποντας δυο τρεις από τις επισκέπτριες να κοιτάζονται με νόημα και να ανταλλάσσουν χαμόγελα, σαν να πίστευαν πως ήξεραν το μυστικό της. Ήταν προφανές πως είχαν εξαπλωθεί οι φήμες που την αφορούσαν.

«Έλα, σου λέω, Ανν», φώναξε η Μαίρη. «Αν δε βιαστείς, δε θα τους προλάβεις. Τώρα χωρίζουν κι εκείνος παίρνει άλλη

κατεύθυνση. Ακούς να νομίζει πως δεν ξέρω τον κύριο Έλιοτ! Μου φαίνεται πως ξέχασες εντελώς τι έγινε στο Λάιμ».

Για να ηρεμήσει τη Μαίρη και να κρύψει ίσως την αμηχανία της, η Ανν πλησίασε αθόρυβα στο παράθυρο. Πρόλαβε να επιβεβαιώσει ότι ήταν πράγματι ο κύριος Έλιοτ, παρόλο που δεν το πίστεψε προηγουμένως, πριν χωρίσει με την κυρία Κλέι. Συγκρατώντας την έκπληξη που αισθάνθηκε βλέποντας τη φιλική συνομιλία αυτών των δύο ανθρώπων με τα εντελώς αντίθετα συμφέροντα, αποφάνθηκε ήρεμα: «Ναι, σίγουρα είναι ο κύριος Έλιοτ. Υποθέτω πως άλλαξε την ώρα της αναχώρησής του». Και επέστρεψε στη θέση της με την ελπίδα πως τα είχε καταφέρει καλά.

Οι επισκέπτριες έφυγαν. Ο Τσαρλς, αφού τις αποχαιρέτησε ευγενικά, είπε: «Μητέρα, έκανα κάτι που σίγουρα θα σε ευχαριστήσει. Πήγα στο θέατρο και έκλεισα ένα θεωρείο για αύριο το βράδυ. Δεν είμαι καλός γιος; Ξέρω πόσο σου αρέσουν οι παραστάσεις και έχει χώρο για όλους μας. Χωράει εννέα άτομα. Κάλεσα τον πλοίαρχο Γουέντγουορθ και είμαι σίγουρος πως η Ανν θα θελήσει να έρθει μαζί μας. Καλά δεν έκανα;»

Η κυρία Μάσγκροουβ μόλις είχε αρχίσει να εκφράζει κεφάτα την προθυμία της να πάνε στο θέατρο, αν συμφωνούσαν η Ενριέτα και οι υπόλοιποι, όταν η Μαίρη τη διέκοψε ανυπόμονα, φωνάζοντας: «Για όνομα του Θεού, Τσαρλς! Πώς μπόρεσες να σκεφτείς τέτοιο πράγμα; Να κλείσεις θεωρείο για αύριο το βράδυ! Ξέχασες πως αύριο βράδυ είμαστε καλεσμένοι στο Κάμντεν Πλέις; Και πως θέλουν ιδιαίτερα να γνωρίσουμε τη λαίδη Ντάλριμπλ και την κόρη της, καθώς και τον κύριο Έλιοτ, τους σπουδαιότερους συγγενείς μας; Πώς είναι δυνατόν να το ξέχασες;»

«Σιγά!» απάντησε ο Τσαρλς. «Και τι είναι αυτή η πρόσκληση; Τίποτα το σπουδαίο. Νομίζω πως ο πατέρας σου θα μπορούσε να μας καλέσει σε δείπνο, αν ήθελε να μας δει. Εσύ κάνε ό,τι θέλεις, εγώ πάντως θα πάω στο θέατρο».

«Αχ, Τσαρλς, θα είναι απαίσιο αν το κάνεις αυτό, αφού υποσχέθηκες πως θα έρθεις».

«Όχι, δεν υποσχέθηκα τίποτα. Απλώς χαμογέλασα και υ-

ποκλίθηκα και είπα τη λέξη “ευχαρίστως”. Δεν έδωσα καμιά υπόσχεση».

«Μα πρέπει να έρθεις, Τσαρλς. Θα είναι ασυγχώρητο να λείψεις. Μας κάλεσαν επί τούτου, για να μας συστήσουν. Υπήρχε πάντα πολύ στενή σχέση ανάμεσα στους Ντάλριμπλ και στην οικογένειά μας. Και οφείλουμε να είμαστε ευγενείς απέναντι στον κύριο Έλιοτ, τον κληρονόμο του πατέρα μου και μελλοντικό εκπρόσωπο της οικογένειας».

«Μη μου μιλάς εμένα για κληρονόμους και εκπροσώπους», διαμαρτυρήθηκε ο Τσαρλς. «Δεν είμαι από τους ανθρώπους που παραμελούν τους τωρινούς ηγεμόνες για να υποκλιθούν στον ανατέλλοντα ήλιο. Αν δεν έρθω για χάρη του πατέρα σου, θα ήταν σκανδαλώδες να πάω για χάρη του κληρονόμου του. Τι μου είναι εμένα ο κύριος Έλιοτ;»

Αυτά τα αδιάφορα λόγια ακούστηκαν σαν μουσική στα αυτιά της Αννν, η οποία είδε πως ο πλοίαρχος Γουέντγουορθ κοιτούσε και παρακολουθούσε με όλη του την προσοχή. Οι τελευταίες κουβέντες του Τσαρλς τον έκαναν να στρέψει το διαπεραστικό του βλέμμα από εκείνον στην Αννν.

Ο Τσαρλς και η Μαίρη συνέχισαν να αντιδικούν στο ίδιο ύφος, ώσπου παρενέβη η κυρία Μάσγκροουβ.

«Καλύτερα να το αναβάλουμε. Τσαρλς, να πας πίσω στο θέατρο και να αλλάξεις το θεωρείο για την Τρίτη. Θα ήταν κρίμα να χωριστούμε. Η δεσποινίς Αννν δε θα μπορέσει να έρθει αφού θα έχουν βεγγέρα στο σπίτι του πατέρα της. Και είμαι σίγουρη πως ούτε η Ενριέτα ούτε εγώ θα ευχαριστηθούμε την παράσταση, αν δεν είναι μαζί μας η δεσποινίς Αννν».

Η Αννν αισθάνθηκε πραγματικά υποχρεωμένη απέναντί της για την τόση καλοσύνη της· και ακόμα περισσότερο γιατί της έδωσε την ευκαιρία να δηλώσει αποφασιστικά: «Αν λογάριαζα μόνο τη δική μου διάθεση, κυρία, δε θα αποτελούσε κανένα εμπόδιο η βεγγέρα στο σπίτι μου –με εξαίρεση την παρουσία της Μαίρης. Δε με ευχαριστούν καθόλου αυτού του είδους οι συγκεντρώσεις και ευχαρίστως θα την αντάλλασσα με μια παράσταση και κυρίως με τη δική σας παρέα. Ίσως όμως να μην πρέπει να το επιχειρήσω». Είχε πει αυτό που ήθελε, αλλά έτρεμε όταν τέλειωσε, έχοντας επίγνωση ότι εκείνος την

άκουγε. Και δεν τολμούσε να προσπαθήσει να δει τι επίδραση είχαν τα λόγια της πάνω του.

Σε λίγο συμφώνησαν όλοι πως θα πήγαιναν στο θέατρο την Τρίτη. Ο πλοίαρχος Γουέντγουορθ εγκατέλειψε τη θέση του και πλησίασε το τζάκι, μάλλον για να φύγει από εκεί μετά από λίγο και να καθίσει δίπλα στην Ανν, χωρίς να φαίνεται πως το έκανε επί τούτου.

«Δεν έχετε μείνει αρκετό καιρό στο Μπαθ ώστε να απολαμβάνετε τις βεγγέρες που συνηθίζονται εδώ».

«Α, όχι. Η συνηθισμένη τους μορφή δε μου αρέσει καθόλου. Δεν παίζω χαρτιά».

«Ξέρω ότι παλιότερα δεν παίζατε, αλλά ο χρόνος αλλάζει τους ανθρώπους».

«Εγώ δεν άλλαξα τόσο πολύ», αναφώνησε η Ανν, μα δε συνέχισε, γιατί φοβήθηκε μήπως παρεξηγηθεί –και ας μην ήξερε γιατί.

Εκείνος έμεινε για λίγο σιωπηλός κι έπειτα είπε σχεδόν αυθόρμητα: «Οκτώμισι χρόνια είναι όντως πολλά!»

Η Ανν θα έπρεπε να φανταστεί όταν θα ήταν πιο ήρεμη αν σκόπευε να συνεχίσει τη φράση του. Γιατί ενώ τον άκουγε να της μιλάει, η Ενριέτα φώναξε πως καλό θα ήταν να πάνε όλοι μια βόλτα, πριν τους τύχουν και άλλες επισκέψεις.

Υποχρεώθηκαν, λοιπόν, να σηκωθούν. Η Ανν δήλωσε ότι ήταν πανέτοιμη και προσπάθησε να το δείξει· ένιωθε, όμως, ότι αν η Ενριέτα ήξερε πόσο θλιβόταν και δίσταζε η καρδιά της να φύγει από αυτό το δωμάτιο, θα την είχε λυπηθεί.

Οι προετοιμασίες τους, ωστόσο, σταμάτησαν απότομα όταν άνοιξε η πόρτα και αναγγέλθηκε η άφιξη του σερ Γουόλτερ και της δεσποινίδας Έλιοτ, των οποίων η παρουσία προκάλεσε μια γενική παγωμάρα σε όλους. Η άνεση, η φιλικότητα, η ευθυμία κατέληξαν αμέσως σε ψυχρή αταραξία, αποφασιστική σιωπή ή ανούσιες κουβέντες, ώστε να ταιριάξουν με την άψυχη κομψότητα του πατέρα και της αδελφής της. Πόσο ντράπηκε η Ανν συνειδητοποιώντας το!

Η άγρυπνη ματιά της ικανοποιήθηκε μόνο από μία άποψη. Ο πατέρας και η αδελφή της χαιρέτησαν πάλι τον πλοίαρχο Γουέντγουορθ –η Ελίζαμπεθ με περισσότερη ευγένεια αυτή τη

φορά. Του απηύθυνε, μάλιστα, και μια φορά το λόγο, ενώ του έριχνε διαρκώς κλεφτές ματιές. Η συμπεριφορά της είχε αλλάξει πολύ απέναντί του και σύντομα αποκαλύφθηκε η αιτία.

Αφού σπατάλησαν λίγη ώρα με ευγενικές ασημαντότητες, η Ελίζαμπεθ έδωσε την πρόσκληση που συμπεριλάμβανε και τους υπόλοιπους Μάσγκροουβ. «Αύριο το βράδυ, για να γνωρίσετε μερικούς φίλους, τίποτε το επίσημο», είπε όλο χάρη. Ακούμπησε πάνω στο τραπέζι τις κάρτες που έλεγαν ότι δεχόταν στο σπίτι, χαμογελώντας ευγενικά σε όλους, αλλά με ένα ιδιαίτερο χαμόγελο και μια ιδιαίτερη πρόσκληση στον πλοίαρχο Γουέντγουορθ. Η αλήθεια ήταν πως η Ελίζαμπεθ είχε μείνει αρκετό καιρό στο Μπαθ ώστε να αντιλαμβάνεται πόσο κύρος είχε ένας άντρας με το δικό του αέρα και τη δική του εμφάνιση. Το παρελθόν δεν είχε σημασία. Το παρόν ήταν πως ο πλοίαρχος Γουέντγουορθ θα έκανε πολύ καλή εντύπωση στο σαλόνι της. Αφού του έδωσε επιδεικτικά την κάρτα της, ο σερ Γουόλτερ και η Ελίζαμπεθ σηκώθηκαν και έφυγαν.

Η διακοπή ήταν σύντομη αλλά δεινή, και οι περισσότεροι ξαναβρήκαν την άνεση και τη ζωντάνια τους μόλις η πόρτα έκλεισε πίσω από τους επισκέπτες. Όχι όμως και η Αννν. Εκείνη σκεφτόταν μονάχα την πρόσκληση που με τόση έκπληξη παρατήρησε, καθώς και τον τρόπο με τον οποίο έγινε αποδεκτή: με μια αμφίβολη συμπεριφορά, με έκπληξη αντί για ικανοποίηση, με ευγενική αναγνώριση αντί για αποδοχή. Είδε στο βλέμμα του την περιφρόνηση και δεν πίστεψε ότι δέχτηκε αυτή την προσφορά σαν εξιλέωση για όλη την αυθάδεια του παρελθόντος. Το κέφι της χάθηκε. Ο πλοίαρχος Γουέντγουορθ συνέχισε να κρατάει την κάρτα στα χέρια του, ακόμα και αφού εκείνοι έφυγαν, σαν να τη σκεφτόταν σοβαρά.

«Για σκέψου, η Ελίζαμπεθ τους κάλεσε όλους!» ψιθύρισε η Μαίρη μ' έναν τρόπο που την άκουσαν όλοι. «Δεν απορώ που ο πλοίαρχος Γουέντγουορθ ενθουσιάστηκε! Όπως βλέπεις, δεν μπορεί να αφήσει την κάρτα από τα χέρια του».

Η Αννν τον κοίταξε και είδε τα μάγουλά του να κοκκινίζουν και τα χείλη του να στραβώνουν σε μια στιγμιαία έκφραση περιφρόνησης. Απόστρεψε το βλέμμα της για να μη δει ούτε να ακούσει κάτι που θα την τάραζε περισσότερο.

Η παρέα χώρισε. Οι κύριοι είχαν τις δικές τους ασχολίες, οι κυρίες συνέχισαν τις δικές τους δουλειές. Παρακάλεσαν θερμά την Αννν να τους αφιερώσει την υπόλοιπη μέρα της, αλλά η διάθεσή της είχε χαλάσει τόσο πολύ, ώστε ένιωθε την ανάγκη να πάει στο σπίτι της, όπου θα είχε την άνεση να είναι τόσο σιωπηλή όσο ήθελε.

Κι έτσι, αφού τους υποσχέθηκε πως θα ήταν μαζί τους όλη την αυριανή μέρα, επέστρεψε στο Κάμντεν Πλέις και πέρασε τη βραδιά της παρακολουθώντας τις διευθετήσεις της Ελίζαμπεθ και της κυρίας Κλέι για την αυριανή βεγγέρα, ενώ βασανιζόταν με μια ατέρμονη ερώτηση: θα ερχόταν ο πλοίαρχος Γουέντγουορθ ή όχι; Εκείνες το θεωρούσαν σίγουρο, ωστόσο η Αννν δεν έπαψε να τυραννιέται ούτε για πέντε λεπτά. Γενικά πίστευε ότι θα ερχόταν, επειδή γενικά πίστευε ότι έπρεπε να έρθει, μα δεν μπορούσε να είναι σίγουρη.

Ξέχασε την αναστάτωσή της μόνο και μόνο για να πει στην κυρία Κλέι ότι την είχε δει παρέα με τον κύριο Έλιοτ τρεις ώρες μετά την υποτιθέμενη αναχώρησή του από το Μπαθ. Της φάνηκε πως είδε μια ένοχη έκφραση στο πρόσωπο της κυρίας Κλέι καθώς την άκουγε. Η έκφραση αυτή χάθηκε μέσα σε μια στιγμή, όμως, και η Αννν φαντάστηκε ότι ο κύριος Έλιοτ την είχε αναγκάσει με κάποιο τέχνασμα να ακούσει τις επιπλήξεις του και τις προειδοποιήσεις του σχετικά με τις βλέψεις της απέναντι στον σερ Γουόλτερ.

Ωστόσο, η κυρία Κλέι αναφώνησε με προσποιητή φυσικότητα: «Α, ναι, είναι αλήθεια. Συνάντησα προς μεγάλη μου έκπληξη τον κύριο Έλιοτ στην οδό Μπαθ. Δεν μπόρεσε να ξεκινήσει εγκαίρως για το ταξίδι του, αλλά δε θυμάμαι για ποιο λόγο. Ξέρω, όμως, ότι είναι αποφασισμένος να μην καθυστερήσει την επιστροφή του. Ήθελε να μάθει πόσο νωρίς μπορούσε να γίνει δεκτός αύριο. Μιλούσε συνέχεια για την αυριανή βραδιά και προφανώς κι εγώ αυτό σκεφτόμουν, αλλιώς δε θα είχα ξεχάσει τελείως πως έτυχε να τον δω».

Κεφάλαιο 23

Μόνο μια μέρα είχε περάσει από τη συζήτηση της Ανν με την κυρία Σμιθ, αλλά την είχε διαδεχτεί ένα εντονότερο ενδιαφέρον. Την απασχολούσε πλέον τόσο λίγο η συμπεριφορά του κυρίου Έλιοτ, με εξαίρεση τις επιπτώσεις της ως προς ένα άτομο, ώστε το επόμενο πρωί ανέβαλε πάλι την επίσκεψή της στην οδό Ρίβερς. Είχε υποσχεθεί να μείνει με τους Μάσγκροουβ από το πρόγευμα μέχρι το δείπνο. Ο υποκριτικός χαρακτήρας του κυρίου Έλιοτ, όπως η Σεχραζάτ, θα ζούσε άλλη μία μέρα.

Δεν μπόρεσε, ωστόσο, να φανεί ακριβής στο ραντεβού της, γιατί ο καιρός δεν ήταν καλός. Στεναχωρήθηκε που έβρεχε, για λογαριασμό των φίλων της αλλά και για δικό της, μια που έπρεπε να περιμένει να σταματήσει η βροχή πριν βγει να περπατήσει. Όταν έφτασε στο Γουάιτ Χαρτ, διαπίστωσε πως δεν ήταν η πρώτη επισκέπτρια. Η κυρία Μάσγκροουβ κουβέντιαζε με την κυρία Κροφτ και ο πλοίαρχος Χάρβιλ με τον πλοίαρχο Γουέντγουορθ. Η Μαίρη και η Ενριέτα ανυπομονούσαν τόσο να βγουν ώστε δεν την περίμεναν και έφυγαν αμέσως μόλις ξαστέρωσε, αλλά θα επέστρεφαν σύντομα και είχαν δώσει αυστηρές εντολές στην κυρία Μάσγκροουβ να την κρατήσει εκεί ώσπου να επιστρέψουν.

Έτσι, το μόνο που έμενε στην Ανν να κάνει ήταν να συμμορφωθεί, να καθίσει και να νιώσει να την κυριεύει αμέσως η αναμενόμενη ταραχή. Βυθίστηκε βαθιά στην ευτυχία μιας τέτοιας δυστυχίας –ή στη δυστυχία μιας τέτοιας ευτυχίας.

Δύο λεπτά μετά την άφιξή της, ο πλοίαρχος Γουέντγουορθ

είπε: «Θα γράψουμε αμέσως την επιστολή που λέγαμε, Χάρβιλ, αν μου δώσεις χαρτί και μελάνι».

Το χαρτί και το μελάνι βρίσκονταν σε ένα ξεχωριστό τραπέζι. Εκείνος κάθισε και άρχισε να γράφει απορροφημένος, γυρίζοντας σε όλους την πλάτη.

Η κυρία Μάσγκροουβ διηγιόταν στην κυρία Κροφτ όλη την ιστορία του αρραβώνα της μεγαλύτερης κόρης της με εκείνο τον ενοχλητικό τόνο της φωνής που ήταν απόλυτα ευδιάκριτος, ενώ υποτίθεται πως ψιθύριζε. Η Ανν ένιωθε πως δεν μπορούσε να συμμετάσχει στη συζήτησή τους, αλλά μια που ο πλοίαρχος Χάρβιλ έμοιαζε συλλογισμένος και δίχως όρεξη να μιλήσει, δεν μπορούσε να μην ακούσει πολλές ανεπιθύμητες λεπτομέρειες για τις διευθετήσεις ανάμεσα στους Μάσγκροουβ και στους Χέιτερ. Ήταν λεπτομέρειες που ακόμα και αν λέγονταν με γούστο και λεπτότητα –κάτι που ήταν αδύνατον για την καλή κυρία Μάσγκροουβ–, δεν αφορούσαν κανέναν άλλον εκτός από τους ενδιαφερόμενους. Η κυρία Κροφτ την άκουγε με μεγάλη προσήνεια. Η Ανν ήλπιζε πως οι κύριοι ήταν πολύ απασχολημένοι με τα δικά τους και δεν άκουγαν.

«Και που λέτε, κυρία μου, τα λάβαμε υπόψη μας όλα αυτά», είπε η κυρία Μάσγκροουβ με το δυνατό της ψίθυρο, «και παρόλο που θα θέλαμε να είναι διαφορετικά τα πράγματα, ο Τσαρλς Χέιτερ ήταν ξετρελαμένος με την ιδέα και η Ενριέτα σχεδόν το ίδιο. Σκεφτήκαμε, λοιπόν, ότι είναι καλύτερα να παντρευτούν αμέσως και να προσπαθήσουν για το καλύτερο, όπως έκαναν τόσοι και τόσοι πριν από αυτούς. Σε κάθε περίπτωση, είναι προτιμότερο από έναν αρραβώνα που κρατάει χρόνια».

«Αυτό ακριβώς θα σας έλεγα κι εγώ», είπε η κυρία Κροφτ. «Καλύτερα δυο νέα παιδιά να έχουν στην αρχή ένα μικρό εισόδημα και να αναγκαστούν να αντιμετωπίσουν μαζί ορισμένες δυσκολίες, παρά να μείνουν αρραβωνιασμένα για μεγάλο χρονικό διάστημα. Πάντα πίστευα ότι κανένα αμοιβαίο...»

«Αχ, καλή μου κυρία Κροφτ», φώναξε η κυρία Μάσγκροουβ, μη μπορώντας να την αφήσει να ολοκληρώσει, «τίποτα δεν απεχθάνομαι περισσότερο για ένα νέο ζευγάρι από έναν αρραβώνα που τραβάει σε μάκρος».

«Μάλιστα, αγαπητή κυρία», συμφώνησε η κυρία Κροφτ. «Ή έναν αρραβώνα με αβέβαιη κατάληξη. Δε μου φαίνεται καθόλου συνετό να αρραβωνιάζεται κανείς, αν δεν ξέρει πως κάποια συγκεκριμένη περίοδο θα έχει τη δυνατότητα να παντρευτεί».

Η Ανν βρήκε ένα απρόσμενο ενδιαφέρον σ' αυτά τα λόγια. Αισθάνθηκε πως ίσχυαν για την ίδια και τη διαπέρασε ένα νευρικό ρίγος. Τη στιγμή που η ματιά της στράφηκε ενστικτωδώς προς το τραπέζι όπου καθόταν ο πλοίαρχος Γουέντγουορθ, η πένα του κοκάλωσε. Ανασήκωσε το κεφάλι του, σταμάτησε να γράφει και παρακολούθησε τη συζήτηση. Κατόπιν, γύρισε και της έριξε ένα γρήγορο βλέμμα όλο νόημα.

Οι δυο κυρίες συνέχισαν να μιλάνε, να επαναλαμβάνουν τις ίδιες αποδεκτές αλήθειες, αλλά η Ανν δεν άκουγε τίποτε καθαρά –στα αυτιά της έφτανε μονάχα ένα βουητό και στο μυαλό της επικρατούσε σύγχυση.

Ο πλοίαρχος Χάρβιλ, που στην πραγματικότητα δεν άκουγε τίποτε από όσα λέγονταν, σηκώθηκε από τη θέση του και στάθηκε μπροστά στο παράθυρο. Η Ανν φαινόταν να τον παρακολουθεί, ωστόσο ήταν αφηρημένη. Κάποια στιγμή συνειδητοποίησε πως την καλούσε να πάει κοντά του, χαμογελώντας και νεύοντάς της ανεπαίσθητα, κι έτσι σηκώθηκε και τον πλησίασε.

Το παράθυρο μπροστά στο οποίο στεκόταν βρισκόταν στην άλλη άκρη του σαλονιού, μακριά από τις δυο κυρίες, και παρόλο που ήταν πλησιέστερα στο τραπέζι όπου έγραφε ο πλοίαρχος Γουέντγουορθ, δεν ήταν τόσο κοντά. Καθώς η Ανν πήγε κοντά στον πλοίαρχο Χάρβιλ, η όψη του ξαναπήρε τη σοβαρή, στοχαστική του έκφραση που έμοιαζε να είναι η φυσική του.

«Κοιτάξτε εδώ», της είπε, ξετυλίγοντας ένα πακέτο που κρατούσε στο χέρι του και δείχνοντάς της ένα πορτραίτο σε μικρογραφία. «Ξέρετε ποιος είναι αυτός;»

«Βεβαίως. Ο πλοίαρχος Μπένικ».

«Ναι. Και μπορείτε να μαντέψετε για ποια προορίζεται. Όμως», συνέχισε βαριά ο πλοίαρχος Χάρβιλ, «δεν έγινε γι' αυτή. Ο Μπένικ γνώρισε ένα ταλαντούχο νεαρό Γερμανό ζω-

γράφο στο Ακρωτήριο της Καλής Ελπίδας και τηρώντας την υπόσχεση που είχε δώσει στην αδελφή μου, του πόζαρε και της έφερνε το πορτραίτο. Τώρα με παρακάλεσε να το κορνιζάρω για μια άλλη γυναίκα! Ανέθεσε σ' εμένα αυτή τη δουλειά! Προσπαθώ να φανώ επιεικής μαζί του, αλλά δε λυπάμαι να αναθέσω κι εγώ το καθήκον αυτό σε κάποιον άλλο. Το ανέλαβε ο πλοίαρχος Γουέντγουορθ –γι' αυτό γράφει τώρα». Τα χείλη του τρεμούλιασαν, καθώς πρόσθεσε: «Καημένη Φάνι! Εκείνη δε θα τον είχε ξεχάσει τόσο σύντομα!»

«Όχι», αποκρίθηκε η Ανν σιγανά, όλο συγκίνηση. «Δε δυσκολεύομαι καθόλου να το πιστέψω».

«Δεν ήταν στο χαρακτήρα της. Τον λάτρευε».

«Δε θα ήταν στο χαρακτήρα καμιάς γυναίκας πραγματικά ερωτευμένης».

Ο πλοίαρχος Χάρβιλ χαμογέλασε. «Ισχυρίζεστε τέτοιο πράγμα για το φύλο σας;»

Του απάντησε, χαμογελώντας κι αυτή: «Ναι. Σίγουρα δε σας ξεχνάμε όσο γρήγορα μας ξεχνάτε εσείς. Είναι ίσως η μοίρα μας, όχι η αρετή μας. Δεν μπορούμε να κάνουμε αλλιώς. Ζούμε μέσα στο σπίτι, ήσυχες, περιορισμένες, θύματα των συναισθημάτων μας. Εσείς έχετε πάντα ένα επάγγελμα, ενδιαφέροντα, δουλειές εδώ και εκεί που σας κάνουν να ξαναγυρίζετε αμέσως στον κόσμο. Η διαρκής απασχόληση και η αλλαγή σύντομα αποδυναμώνουν τις εντυπώσεις».

«Ακόμα και αν δεχτώ τον ισχυρισμό σας ότι ο κόσμος αναγκάζει τον άντρα να ξεχάσει πιο γρήγορα –που όμως δε θα το παραδεχτώ–, αυτό δεν ισχύει για τον Μπένικ. Δεν αναγκάστηκε να μοχθήσει ιδιαίτερα. Η ειρήνη τον έφερε στη στεριά την ίδια στιγμή και από τότε μένει μαζί μας, στο στενό οικογενειακό μας κύκλο».

«Αυτό είναι αλήθεια», είπε η Ανν. «Δεν το θυμόμουν. Μα τι να πούμε τώρα, πλοίαρχε Χάρβιλ; Αν η αλλαγή δεν οφείλεται σε εξωτερικά ερεθίσματα, θα πρέπει να προκαλείται από εσωτερικά. Ίσως η φύση του άντρα να άλλαξε τον πλοίαρχο Μπένικ».

«Όχι, όχι, δεν είναι η φύση του άντρα. Δε δέχομαι ότι ταιριάζει περισσότερο στο χαρακτήρα του άντρα και όχι της γυ-

ναίκας να είναι ευμετάβλητος και να ξεχνάει αυτούς που αγαπάει ή αγάπησε κάποτε. Πιστεύω το ακριβώς αντίθετο. Πιστεύω σε μια ακριβή αναλογία ανάμεσα στο σώμα και στην ψυχή μας και πως αφού τα σώματα των αντρών είναι πιο δυνατά, το ίδιο είναι και τα συναισθήματά μας».

«Τα συναισθήματά σας μπορεί να είναι πιο δυνατά», αποκρίθηκε η Ανν,«μα σύμφωνα με την ίδια αναλογία, δικαιούμαι κι εγώ να επιμείνω πως τα δικά μας είναι τρυφερότερα. Ο άντρας είναι πιο ρωμαλέος από τη γυναίκα, όμως δε ζει περισσότερο και το γεγονός αυτό εξηγεί την άποψή μου για τη φύση της αγάπης του. Όχι, αν συνέβαινε διαφορετικά, θα ήταν πολύ σκληρό για σας. Αρκετές δυσκολίες και στερήσεις και κινδύνους έχετε να αντιμετωπίσετε. Μοχθείτε και εργάζεστε αδιάκοπα, εκτίθεστε σε κάθε είδους κινδύνους και ταλαιπωρίες. Θα ήταν πολύ σκληρό», πρόσθεσε η Αννμε τρεμάμενη φωνή, «να είχατε από πάνω και τα αισθήματα μιας γυναίκας».

«Δεν πρόκειται ποτέ να συμφωνήσουμε στο θέμα αυτό», άρχισε να λέει ο πλοίαρχος Χάρβιλ, αλλά ένας θόρυβος τους έκανε να στραφούν προς τη μεριά όπου καθόταν ο πλοίαρχος Γουέντγουορθ. Του είχε πέσει η πένα από το χέρι, αλλά η Αννξαφνιάστηκε που τον είδε πολύ πιο κοντά απ' όσο νόμιζε. Παραλίγο να πιστέψει πως η πένα τού έπεσε επειδή πάσχιζε να ακούσει τη συζήτησή τους, δε φανταζόταν ωστόσο πως τα κατάφερε.

«Τελείωσες το γράμμα σου;» τον ρώτησε ο πλοίαρχος Χάρβιλ.

«Όχι ακόμα. Έχω μερικές αράδες. Σε πέντε λεπτά τελειώνω».

«Δεν υπάρχει καμία βιασύνη από τη μεριά μου. Είμαι έτοιμος όταν είσαι εσύ. Έχω βρει ωραίο αγκυροβόλι εδώ», είπε ο πλοίαρχος Χάρβιλ, χαμογελώντας στην Αννν. «Λοιπόν, δεσποινίς Έλιοτ», συνέχισε, γυρίζοντας προς το μέρος της και χαμηλώνοντας τη φωνή του, «υποθέτω πως δε θα συμφωνήσουμε ποτέ σ' αυτό το ζήτημα. Επιτρέψτε μου, όμως, να επισημάνω ότι όλες οι ιστορίες, τα μυθιστορήματα και τα ποιήματα είναι εναντίον σας. Αν διέθετα τόσο καλή μνήμη όση ο

Μπένικ, θα μπορούσα να σας αναφέρω πενήντα αποσπάσματα μέσα σε ένα λεπτό που να υποστηρίζουν τα επιχειρήματά μου. Όλα τα τραγούδια και οι παροιμίες μιλάνε για την επιπολαιότητα των γυναικών. Αλλά ίσως να μου αντιτείνετε ότι γράφτηκαν από άντρες».

«Πράγματι. Ναι, σας παρακαλώ, ας μην αναφερθούμε σε παραδείγματα που υπάρχουν στα βιβλία. Οι άντρες είχαν κάθε δυνατότητα να διηγηθούν την ιστορία τους. Η μόρφωσή τους είναι πολύ ανώτερη από τη δική μας· η πένα βρισκόταν στα δικά τους χέρια. Δε δέχομαι πως τα βιβλία αποδεικνύουν κάτι».

«Μα, τότε, πώς θα αποδείξουμε οτιδήποτε;»

«Δεν πρόκειται. Αποκλείεται να μπορέσουμε να αποδείξουμε οτιδήποτε για το συγκεκριμένο θέμα. Όλοι ξεκινάμε, μάλλον, με μια μικρή προκατάληψη υπέρ του φύλου μας. Και σύμφωνα μ' αυτή ερμηνεύουμε όσα περιστατικά συμβαίνουν στον κύκλο μας, πολλά από τα οποία δεν μπορούν να αναφερθούν χωρίς να προδώσουμε την εμπιστοσύνη κάποιου ή χωρίς να πούμε κάτι δε θα έπρεπε να ειπωθεί».

«Αχ!» αναφώνησε ο πλοίαρχος Χάρβιλ με έντονη συγκίνηση. «Μακάρι να μπορούσα να σας κάνω να καταλάβετε πόσο υποφέρει ένας άντρας όταν ρίχνει μια τελευταία ματιά στη γυναίκα του και στα παιδιά του και παρακολουθεί τη λάντζα που τους γυρίζει στη στεριά και μετά αποστρέφει το βλέμμα του και λέει, "Ένας Θεός ξέρει πότε θα ξαναϊδωθούμε!" Και έπειτα, μακάρι να μπορούσα να σας μεταδώσω πόσο αγαλλιάζει η ψυχή του όταν τους ξαναβλέπει. Μακάρι να μπορούσα να σας τα εξηγήσω όλα αυτά, όλα όσα μπορεί να αντέξει και να κάνει ένας άντρας για χάρη αυτών των θησαυρών της ύπαρξής του. Μιλάω, βέβαια, μόνο για τους άντρες που έχουν καρδιά!» κατέληξε, ακουμπώντας την παλάμη του πάνω στη δική του καρδιά.

«Ω!» είπε με ζέση η Αννη, «ελπίζω να τιμώ δεόντως ό,τι νιώθετε εσείς και όσοι σας μοιάζουν. Θα μου άξιζε απόλυτη περιφρόνηση αν τολμούσα να υποθέσω πως μόνο μια γυναίκα αισθάνεται πραγματική αγάπη και αφοσίωση. Όχι, σας θεωρώ ικανούς για καθετί ωραίο και καλό στον έγγαμο βίο σας. Σας

θεωρώ ικανούς να αντιμετωπίσετε κάθε δύσκολο εγχείρημα, εφόσον έχετε ένα στόχο. Εννοώ, εφόσον η γυναίκα που αγαπάτε ζει –και ζει για σας. Το μόνο προτέρημα που διεκδικώ για το δικό μου φύλο είναι πως η αγάπη μας διαρκεί περισσότερο όταν η ύπαρξή της ή η ελπίδα έχουν χαθεί για πάντα».

Δεν μπορούσε να πει τίποτε άλλο προς το παρόν. Η καρδιά της ήταν γεμάτη, η ανάσα της έβγαινε κοφτή.

«Τι καλή ψυχή που είστε», αναφώνησε ο πλοίαρχος Χάρβιλ, ακουμπώντας τρυφερά το χέρι του στο μπράτσο της. «Δεν μπορεί να τσακωθεί κανείς μαζί σας. Και όταν σκέφτομαι τον Μπένικ, δένεται η γλώσσα μου».

Εκείνη τη στιγμή, η προσοχή τους στράφηκε στους άλλους. Η κυρία Κροφτ ετοιμαζόταν να φύγει.

«Φρέντερικ, νομίζω πως εδώ χωρίζουν οι δρόμοι μας», είπε. «Πηγαίνω στο σπίτι κι εσύ έχεις μια δουλειά με το φίλο σου. Απόψε, ίσως έχουμε τη χαρά να συναντηθούμε πάλι όλοι μαζί στη βεγγέρα σας», συνέχισε, κοιτώντας την Αννν. «Λάβαμε την κάρτα της αδελφής σας χτες και απ’ ό,τι κατάλαβα και ο Φρέντερικ έλαβε κάρτα, αν και δεν την είδα. Σκοπεύεις να πας, Φρέντερικ;»

Ο πλοίαρχος Γουέντγουορθ δίπλωνε βιαστικά ένα γράμμα και είτε δεν μπορούσε είτε δεν ήθελε να απαντήσει διεξοδικά.

«Ναι», είπε, «είναι αλήθεια. Εδώ χωρίζουμε, αλλά ο Χάρβιλ κι εγώ σύντομα θα σε ακολουθήσουμε –αν βέβαια είσαι έτοιμος, Χάρβιλ. Εγώ σε μισό λεπτό θα είμαι έτοιμος. Ξέρω πως δε λυπάσαι που φεύγεις. Σε μισό λεπτό, θα είμαι στη διάθεσή σου».

Η κυρία Κροφτ τους άφησε. Ο πλοίαρχος Γουέντγουορθ, αφού σφράγισε πολύ γρήγορα το γράμμα του, ήταν όντως έτοιμος και είχε ένα βιαστικό, ταραγμένο ύφος. Η Αννν δεν ήξερε πώς να το ερμηνεύσει. Ο πλοίαρχος Χάρβιλ της ευχήθηκε με καλοσύνη: «Καλημέρα, ο Θεός να σας έχει καλά!» Αλλά ο πλοίαρχος Γουέντγουορθ δεν της απηύθυνε ούτε μια λέξη, ούτε ένα βλέμμα. Βγήκε από το σαλόνι χωρίς να την κοιτάξει καθόλου!

Ωστόσο, η Αννν δεν πρόλαβε καλά καλά να πλησιάσει το τραπέζι στο οποίο εκείνος καθόταν και έγραφε, όταν άκουσε

βήματα να ξαναγυρίζουν. Η πόρτα άνοιξε· ήταν ο πλοίαρχος Γουέντγουορθ. Τους ζήτησε συγνώμη, είχε ξεχάσει τα γάντια του. Διασχίζοντας αμέσως το δωμάτιο για να φτάσει στο τραπέζι, τράβηξε ένα γράμμα κάτω από ένα φύλλο χαρτί και το ακούμπησε μπροστά στην Ανν, ενώ την κάρφωσε μ’ ένα βλέμμα φλογερής ικεσίας. Παίρνοντας βιαστικά τα γάντια του, βγήκε από το σαλόνι, προτού σχεδόν αντιληφθεί η κυρία Μάσγκροουβ ότι είχε ξαναγυρίσει, μέσα σε μια στιγμή.

Η αναστάτωση που προκάλεσε στην Ανν αυτή η στιγμή δεν μπορούσε να περιγραφεί. Προφανώς, αυτό που εκείνος δίπλωνε τόσο βιαστικά ήταν το συγκεκριμένο γράμμα που έγραφε πάνω σχεδόν ακατάληπτα «Δεσποινίδα Α. Έλιοτ». Ενώ τάχα έγραφε στον πλοίαρχο Μπένικ, έγραφε επίσης και σε αυτή!

Από το περιεχόμενο αυτού του γράμματος κρεμόταν ό,τι μπορούσε να της προσφέρει αυτός ο κόσμος. Τα πάντα ήταν δυνατά, τα πάντα μπορούσε να αντιμετωπίσει εκτός από την αγωνία. Η κυρία Μάσγκροουβ ασχολιόταν με τις δικές της δουλειές στο άλλο τραπέζι και η Ανν ευελπιστούσε πως θα την προστάτευαν ώστε να μην ασχοληθεί μαζί της. Σωριάστηκε στην καρέκλα που καθόταν εκείνος, στο ίδιο σημείο όπου έγραφε σκυμμένος, και τα μάτια της καταβρόχθισαν τα ακόλουθα λόγια:

Δεν μπορώ άλλο να ακούω σιωπηλός. Πρέπει να σας μιλήσω με τα μέσα που έχω διαθέσιμα. Είστε μέσα στην ψυχή μου. Ζω ο μισός μέσα στην αγωνία και ο μισός μέσα στην ελπίδα. Σας παρακαλώ, μη μου πείτε ότι είναι πολύ αργά πια, ότι αυτά τα πολύτιμα συναισθήματα χάθηκαν για πάντα. Σας προσφέρω πάλι τον εαυτό μου, με μια καρδιά ακόμα πιο δική σας από τότε που σχεδόν τη ραγίσατε, πριν οκτώμισι χρόνια. Μην τολμήσετε να πείτε ότι ο άντρας ξεχνάει γρηγορότερα από τη γυναίκα, ότι η αγάπη του σβήνει νωρίτερα. Δεν αγάπησα καμιά άλλη εκτός από σας. Μπορεί να υπήρξα άδικος, σίγουρα υπήρξα αδύναμος και μνησίκακος, αλλά ποτέ άστατος.

Εσείς μονάχα με φέρατε στο Μπαθ. Για σας μονάχα σκέφτομαι και κάνω σχέδια. Δεν το είδατε; Είναι δυνατόν να μην καταλάβατε τις επιθυμίες μου; Δε θα περίμενα καν αυτές τις

δέκα μέρες, αν μπορούσα να μαντέψω τα συναισθήματά σας, όπως νομίζω ότι διεισδύσατε εσείς στα δικά μου. Γράφω με δυσκολία. Ακούω κάθε στιγμή κάτι που με καταβάλλει. Χαμηλώνετε τη φωνή σας, αλλά μπορώ να ξεχωρίσω τις αποχρώσεις αυτής της φωνής ακόμα και όταν δεν τις αντιλαμβάνονται οι άλλοι. Καλοσυνάτο, εξαίσιο πλάσμα! Πράγματι, μας τιμάτε με τη γνώμη σας. Πιστεύετε ότι υπάρχει αληθινή αγάπη και σταθερότητα στους άντρες. Πιστέψτε ότι είναι πιο φλογερή και πιο απαρέγκλιτη στον

Φ. Γ.

Η Ανν δεν ήταν δυνατό να συνέλθει σύντομα από ένα τέτοιο γράμμα. Αν έμενε μισή ώρα μόνη της για να σκεφτεί, ίσως ηρεμούσε, αλλά τα δέκα λεπτά μονάχα που πέρασε πριν τη διακόψουν, κι αυτά με τόσους περιορισμούς, δεν της έφταναν. Το κάθε λεπτό έφερνε καινούρια ταραχή μαζί του. Η ευτυχία την είχε κατακυριεύσει. Και πριν ξεπεράσει το πρώτο στάδιο της απόλυτης συγκίνησης, μπήκαν στο σαλόνι ο Τσαρλς, η Μαίρη και η Ενριέτα.

Η επιτακτική ανάγκη να φερθεί φυσιολογικά την έκανε να δώσει μάχη με τον εαυτό της, μετά από λίγο ωστόσο δεν άντεξε. Δεν καταλάβαινε λέξη από όσα έλεγαν και αναγκάστηκε να ισχυριστεί πως δεν ένιωθε καλά και να ζητήσει συγνώμη. Εκείνοι πρόσεξαν ότι φαινόταν άρρωστη, σοκαρίστηκαν και ανησύχησαν και δεν ήθελαν να φύγουν χωρίς αυτή με τίποτα στον κόσμο. Ήταν τρομερό. Αν έφευγαν και την άφηναν μόνη της να ηρεμήσει σ’ αυτό το δωμάτιο, θα γινόταν αμέσως καλά. Μα έτσι όπως στέκονταν ή περίμεναν όλοι γύρω της, την αναστάτωναν περισσότερο και είπε απελπισμένα ότι θα γύριζε στο σπίτι της.

«Ασφαλώς, χρυσή μου», φώναξε η κυρία Μάσγκροουβ. «Πηγαίνετε κατευθείαν στο σπίτι και φροντίστε τον εαυτό σας για να είστε καλά το βράδυ. Μακάρι να ήταν εδώ η Σάρα για να σας περιποιηθεί, αλλά εγώ δεν είμαι γιατρός. Τσαρλς, παράγγειλε αμέσως μια άμαξα. Δεν πρέπει να περπατήσει».

Η Ανν όμως δεν ήθελε άμαξα. Αυτό θα ήταν το χειρότερο από όλα! Δεν άντεχε να χάσει την ευκαιρία να πει δυο κουβέ-

ντες με τον πλοίαρχο Γουέντγουορθ στη διάρκεια της μοναχικής, ήρεμης βόλτας της στην πόλη –γιατί ένιωθε σχεδόν βέβαιη πως θα τον συναντούσε. Κι έτσι αρνήθηκε την προσφορά. Μόλις έπεισε την κυρία Μάσγκροουβ πως δεν ήταν εκείνη που είχε πέσει πρόσφατα και είχε χτυπήσει στο κεφάλι, κάτι που η καλή φίλη φοβόταν πάνω απ' όλα, η κυρία Μάσγκροουβ την αποχαιρέτησε πρόσχαρα και ευχήθηκε το βράδυ που θα την έβλεπε να αισθανόταν καλύτερα.

Θέλοντας να λάβει κάθε πιθανή προφύλαξη, η Ανν είπε με μεγάλη προσπάθεια: «Κάντε μου τη χάρη να πείτε στους άλλους κυρίους ότι ελπίζουμε να έρθει απόψε όλη η παρέα. Φοβάμαι πως έγινε κάποιο λάθος. Θα ήθελα να διαβεβαιώσετε ειδικά τον πλοίαρχο Χάρβιλ και τον πλοίαρχο Γουέντγουορθ πως ευχόμαστε να τους δούμε και τους δύο».

«Μα, αγαπητή μου, έγινε τελείως κατανοητό, σας δίνω το λόγο μου. Ο πλοίαρχος Χάρβιλ σκοπεύει να έρθει».

«Έτσι πιστεύετε; Εγώ ανησυχώ, όμως, και θα στεναχωρηθώ πολύ αν τελικά δεν έρθουν. Μου υπόσχεστε πως θα τους το αναφέρετε όταν τους δείτε πάλι; Τολμώ να πω ότι θα τους συναντήσετε ξανά και τους δυο σήμερα το πρωί. Δώστε μου το λόγο σας».

«Βεβαίως και θα τους το πω, αφού το θέλετε. Τσαρλς, έτσι και συναντήσεις οπουδήποτε τον πλοίαρχο Χάρβιλ, θυμήσου να του μεταφέρεις το μήνυμα της δεσποινίδας Ανν. Μα ειλικρινά, καλή μου, δε χρειάζεται ν' ανησυχείτε. Ο πλοίαρχος Χάρβιλ είναι σίγουρο πως θα έρθει, σας το λέω εγώ. Το ίδιο και ο πλοίαρχος Γουέντγουορθ, να το δείτε».

Η Ανν δεν μπορούσε να κάνει τίποτε άλλο, αλλά η καρδιά της προφήτευε κάποια αναποδιά που θα σπίλωνε την τελειότητα της ευτυχίας της. Ωστόσο, δε θα διαρκούσε για πολύ αυτό. Ακόμα και αν δεν ερχόταν ο ίδιος στο Κάμντεν Πλέις, θα ήταν στο χέρι της να του στείλει ένα κατανοητό μήνυμα με τον πλοίαρχο Χάρβιλ.

Προέκυψε και άλλη μια μικρή ενόχληση. Ο καλόβολος Τσαρλς, ανησυχώντας πραγματικά για την υγεία της, αποφάσισε να τη συνοδεύσει ως το σπίτι. Της φάνηκε πολύ σκληρό, όμως δεν μπορούσε να φανεί αγνώμων, μια που εκείνος θα α-

κύρωνε το ραντεβού του με έναν οπλοποιό για να την εξυπηρετήσει. Κι έτσι ξεκίνησαν μαζί, με την Ανν να του φανερώνει μονάχα την ευγνωμοσύνη της, από όλα τα συναισθήματά της.

Βρίσκονταν στην οδό Γιούνιον όταν ένα γοργό βήμα πίσω τους, ένας γνώριμος ήχος, την προετοίμασε πως σε δυο λεπτά θα έβλεπε τον πλοίαρχο Γουέντγουορθ. Εκείνος πήγε κοντά τους, αλλά δεν είπε τίποτα. Απλώς τους κοιτούσε, σαν να μην είχε αποφασίσει αν έπρεπε να περπατήσει μαζί τους ή να προχωρήσει. Η Ανν είχε βρει πια την αυτοκυριαρχία της και μπόρεσε να αντικρίσει το βλέμμα του. Τα μάγουλά της, ενώ πριν ήταν χλομά, τώρα έλαμπαν και οι διστακτικές κινήσεις της ήταν πλέον αποφασιστικές. Εκείνος προχωρούσε δίπλα της. Μετά από λίγο, σαν να του πέρασε ξαφνικά μια σκέψη από το μυαλό, ο Τσαρλς είπε: «Πλοίαρχε Γουέντγουορθ, πού πηγαίνετε; Μέχρι την οδό Γκέι ή και παραπέρα;»

«Καλά καλά δεν ξέρω ούτε εγώ», αποκρίθηκε ο πλοίαρχος Γουέντγουορθ έκπληκτος.

«Μήπως πηγαίνετε προς το Κάμντεν Πλέις; Γιατί τότε δε θα έχω κανέναν ενδοιασμό να σας ζητήσω να πάρετε τη θέση μου και να συνοδεύσετε την Ανν ως το σπίτι του πατέρα της. Φαίνεται πως εξαντλήθηκε πολύ σήμερα το πρωί και δεν πρέπει να κάνει τόσο δρόμο χωρίς βοήθεια, κι εγώ έχω ραντεβού με κάποιον στο Μάρκετ Πλέις. Μου υποσχέθηκε να μου δείξει ένα εξαιρετικό όπλο που σκοπεύει να πουλήσει· είπε πως δε θα το πακετάριζε ως την τελευταία στιγμή, ώστε να μπορέσω να το δω. Αν δεν πάω τώρα αμέσως, χάνω την ευκαιρία».

Δεν μπορούσε να υπάρξει καμιά αντίρρηση. Δεν μπορούσε παρά να υπάρξει η πρέπουσα προθυμία, μια υποχρεωτικότατη συμμόρφωση για τα μάτια του κόσμου, ενώ τα χαμόγελα συγκρατούνταν με δυσκολία και οι ψυχές χόρευαν με κρυφή αγαλλίαση. Σε μισό λεπτό, ο Τσαρλς βρισκόταν πάλι στο τέλος της οδού Γιούνιον και οι άλλοι δύο προχωρούσαν δίπλα δίπλα.

Σε λίγο, είχαν ανταλλάξει αρκετές κουβέντες και αποφάσισαν να κατευθυνθούν στο σχετικά ήσυχο και απόμερο καλντερίμι, όπου η δύναμη της συζήτησης θα μετέτρεπε σε πραγματική ευλογία αυτή την ώρα και θα την προετοίμαζε για όλη

την αθανασία που θα της απέδιδαν οι πιο ευτυχισμένες αναμνήσεις της μελλοντικής τους ζωής.

Εκεί αντάλλαξαν πάλι τα συναισθήματα και τις υποσχέσεις που κάποτε έμοιαζαν να εξασφαλίζουν τα πάντα, αλλά τα διαδέχτηκαν τόσα χρόνια χωρισμού και αποξένωσης. Εκεί γύρισαν πάλι στο παρελθόν, πιο εξαίσια ευτυχισμένοι ίσως στη δεύτερη ένωσή τους, παρά όταν τη σχεδίαζαν· πιο τρυφεροί, πιο δοκιμασμένοι, πιο σίγουροι ο ένας για το χαρακτήρα του άλλου, την ειλικρίνεια και την αγάπη του· πιο άξιοι να ενεργήσουν, πιο δικαιολογημένοι στις ενέργειές τους. Και εκεί, καθώς ανηφόριζαν αργά το δρόμο, αδιαφορώντας για τις παρέες γύρω τους –δίχως να βλέπουν τους πολιτικούς που σουλατσάριζαν κορδωμένοι, τις φουριόζες οικονόμους, τις κοπέλες που φλέρταραν, ούτε τις γκουβερνάντες με τα παιδιά–, μπορούσαν να αφεθούν σ' εκείνες τις ανασκοπήσεις, στις εξομολογήσεις και ειδικά σε εκείνες τις εξηγήσεις σχετικά με όσα είχαν προηγηθεί αμέσως πριν τούτη την ώρα, που ήταν τόσο οδυνηρές και τόσο συναρπαστικές. Μίλησαν για όλες τις εναλλαγές της περασμένης βδομάδας, του χτες και του σήμερα, που έμοιαζαν να μην έχουν τέλος.

Η Ανν δεν είχε κάνει λάθος. Η ζήλια του για τον κύριο Έλιοτ είχε προκαλέσει την αμφιβολία, το μαρτύριο. Είχε αρχίσει να τον βασανίζει από την πρώτη στιγμή που τη συνάντησε στο Μπαθ· ύστερα από μια μικρή ανάπαυλα, επέστρεψε και του κατέστρεψε την απόλαυση της συναυλίας· και τον επηρέασε σε ό,τι είπε και έκανε ή παρέλειψε να πει και να κάνει τις τελευταίες είκοσι τέσσερις ώρες. Και σταδιακά υποχωρούσε μπροστά στις ολοένα και πιο βάσιμες ελπίδες που κατά καιρούς του ξυπνούσαν τα βλέμματα, τα λόγια ή οι πράξεις της. Και τέλος χάθηκε τελείως από τα συναισθήματα και τις αποχρώσεις της φωνής της που έφτασαν στα αυτιά του όσο εκείνη κουβέντιαζε με τον πλοίαρχο Χάρβιλ, όταν άρπαξε ένα χαρτί και της άνοιξε την καρδιά του.

Τίποτε από αυτά που είχε γράψει δεν ήθελε να αναιρέσει ή να τροποποιήσει. Επέμεινε ότι δεν είχε αγαπήσει καμιά άλλη γυναίκα εκτός από αυτή. Δεν την υποσκέλισε ποτέ καμιά. Δεν πίστευε καν ότι θα έβρισκε ποτέ γυναίκα ισάξιά της. Αυτό ό-

φειλε να το αναγνωρίσει: πως της έμεινε αφοσιωμένος ασυνείδητα... όχι, άθελά του. Είχε σκοπό να την ξεχάσει και πίστευε πως τα είχε καταφέρει. Νόμιζε πως ήταν αδιάφορος, ενώ απλώς ήταν θυμωμένος, και αδίκησε τα προτερήματά της επειδή είχε υποφέρει εξαιτίας τους.

Θεωρούσε πια το χαρακτήρα της τέλειο, γιατί εξισορροπούσε αξιολάτρευτα το σθένος και τη γλυκύτητα. Όφειλε, όμως, να ομολογήσει πως μόνο στο Άπερκρος έμαθε να τη δικαιώνει και μόνο στο Λάιμ είχε αρχίσει να αποδέχεται τα αισθήματά του. Στο Λάιμ, είχε πάρει πολλά μαθήματα. Ο φευγαλέος θαυμασμός του κυρίου Έλιοτ επιτέλους τον συνέφερε εντελώς και τα περιστατικά στο Κομπ και στο σπίτι του πλοίαρχου Χάρβιλ παγίωσαν την ανωτερότητά της.

Όσο για τις προηγούμενες απόπειρές του να ερωτευθεί τη Λουίζα Μάσγκροουβ, απόπειρες που πήγαζαν από την οργισμένη του υπερηφάνεια, διαμαρτυρήθηκε ότι το θεωρούσε πάντα αδύνατο και πως τελικά η Λουίζα δεν τον ενδιέφερε. Ωστόσο, μέχρι εκείνη τη μέρα και την ευκαιρία για περισυλλογή που ακολούθησε, δεν είχε καταλάβει την τέλεια ψυχική υπεροχή της, με την οποία η Λουίζα ήταν αδύνατο να συγκριθεί, ούτε πόσο είχε αιχμαλωτίσει τη δική του ψυχή.

Στο Λάιμ, είχε μάθει να ξεχωρίζει τη σταθερότητα των αρχών από το πείσμα της ισχυρογνωμοσύνης, την αποκοτιά της απερισκεψίας από την αποφασιστικότητα ενός συγκροτημένου μυαλού. Εκεί είχε δει καθετί που επιβεβαίωνε την αξιολόγησή του για τη γυναίκα που είχε χάσει. Και εκεί άρχισε να μισεί τον εγωισμό, την ανοησία και την τρέλα της εμπάθειας, που τον εμπόδισαν να προσπαθήσει να την ξανακερδίσει όταν η τύχη τούς έκανε να συναντηθούν πάλι.

Από εκείνη την περίοδο και μετά, η τιμωρία του υπήρξε βαριά. Δεν πρόλαβε να απαλλαγεί από τη φρίκη και τη μεταμέλεια που τον κυρίευαν τις πρώτες μέρες μετά το ατύχημα της Λουίζας, δεν πρόλαβε καλά καλά να αισθανθεί ξανά ζωντανός, όταν αντιλήφθηκε πως μπορεί να ήταν ζωντανός, όχι όμως και ελεύθερος.

«Διαπίστωσα πως ο Χάρβιλ με θεωρούσε περίπου αρραβωνιασμένο με τη Λουίζα, πως ούτε εκείνος ούτε η γυναίκα

του είχαν την παραμικρή αμφιβολία για την αμοιβαία αγάπη μας», είπε. «Ξαφνιάστηκα, σοκαρίστηκα. Ως ένα βαθμό, θα μπορούσα να το αντικρούσω αμέσως. Μα όταν άρχισα να συλλογίζομαι πως και άλλοι μπορεί να πίστευαν το ίδιο –η οικογένειά της, ακόμα και η ίδια ίσως–, δεν ήμουν πια κύριος του εαυτού μου. Η εντιμότητα επέβαλλε να είμαι δικός της, αν έτσι επιθυμούσε. Δεν είχα σκεφτεί σοβαρά αυτό το ζήτημα πρωτύτερα. Δεν είχα αναλογιστεί πως η υπερβολική μου οικειότητα είχε τους κινδύνους της. Δεν είχα κανένα δικαίωμα να προσπαθώ ν' αποφασίσω αν θα μπορούσα να αγαπήσω μια από τις δυο κοπέλες, με κίνδυνο ακόμα και να προκαλέσω μια δυσάρεστη φήμη. Είχα κάνει ένα τεράστιο σφάλμα και έπρεπε να υποστώ τις συνέπειες».

Με λίγα λόγια, ανακάλυψε πολύ αργά ότι είχε μπλέξει άσχημα. Όταν συνειδητοποίησε ότι δεν ενδιαφερόταν καθόλου για τη Λουίζα, ειδικά τότε έπρεπε να θεωρήσει τον εαυτό του δεσμευμένο απέναντί της, αν τα αισθήματά της γι' αυτόν ήταν εκείνα που υπέθεταν οι Χάρβιλ. Κι έτσι αποφάσισε να φύγει από το Λάιμ και να περιμένει αλλού μέχρι η Λουίζα να αναρρώσει πλήρως. Θα αποδυνάμωνε ευχαρίστως, με οποιοδήποτε τίμιο μέσο, όποια αισθήματα ή εικασίες υπήρχαν για το άτομό του. Κι έτσι πήγε στον αδελφό του, σκοπεύοντας ύστερα από ένα διάστημα να επιστρέψει στο Κέλιντς και να φερθεί όπως απαιτούσαν οι όποιες περιστάσεις.

«Έμεινα έξι εβδομάδες με τον Έντουαρντ», είπε, «και είδα πως είναι ευτυχισμένος. Αυτή ήταν η μόνη μου χαρά. Δε μου άξιζε καμιά άλλη. Με ρώτησε ιδιαιτέρως για σας, ακόμα και αν είχατε αλλάξει στην εμφάνιση, χωρίς να υποψιάζεται ότι στα δικά μου μάτια δε θα μπορούσατε να αλλάξετε ποτέ».

Η Ανν χαμογέλασε και δεν το σχολίασε. Ήταν πολύ ευχάριστη γκάφα ώστε να τον επιπλήξει. Είναι σπουδαίο πράγμα να ακούει μια γυναίκα στα είκοσι οκτώ της χρόνια ότι δεν έχει χάσει τη γοητεία της πρώτης της νιότης. Μα η αξία ενός τέτοιου επαίνου ήταν ανείπωτα σημαντική για την Ανν όταν τη σύγκρινε με τα προηγούμενα λόγια του και ένιωσε πως ήταν αποτέλεσμα και όχι η αιτία της αναζωπύρωσης του φλογερού του έρωτα.

Εκείνος έμεινε στο Σρόπσιρ, θρηνώντας τον εγωισμό που τον είχε τυφλώσει και τους απρόσεκτους υπολογισμούς του, ώσπου η Λουίζα τον απάλλαξε αμέσως με την εκπληκτική και χαρμόσυνη είδηση του αρραβώνα της με τον Μπένικ.

«Κι έτσι», κατέληξε ο πλοίαρχος Γουέντγουορθ, «πήραν τέλος τα χειρότερα βάσανά μου, γιατί τώρα θα μπορούσα, αν μη τι άλλο, να πασχίσω για την ευτυχία μου, να κάνω κάτι. Ωστόσο, ήταν φρικτό να παραμένω τόσο καιρό αδρανής, να περιμένω μόνο κάτι δυσάρεστο. Πέντε λεπτά αφότου το έμαθα, αποφάσισα πως την Τετάρτη θα βρισκόμουν στο Μπαθ –κι έτσι έγινε. Ήταν ασυγχώρητο να πιστεύω πως άξιζε τον κόπο να έρθω και να φτάσω γεμάτος ελπίδα; Ήσασταν ανύπαντρη. Υπήρχε περίπτωση να διατηρούσατε τα παλιά σας αισθήματα για μένα, όπως κι εγώ. Και υπήρχε και κάτι ακόμα που με ενθάρρυνε. Ποτέ δεν αμφέβαλλα ότι θα σας αγαπούσαν και θα σας ζητούσαν σε γάμο και άλλοι άντρες, ήξερα όμως ότι είχατε αρνηθεί τουλάχιστον έναν άντρα με πολύ καλύτερες προοπτικές από τις δικές μου. Και δεν μπόρεσα να μην αναρωτηθώ συχνά "Μήπως για χάρη μου;"»

Είχαν πολλά να πουν για την πρώτη τους συνάντηση στην οδό Μίλσομ, αλλά ακόμα περισσότερα για τη συναυλία. Όλη εκείνη η βραδιά έμοιαζε να απαρτίζεται από εξαίσιες στιγμές. Συζήτησαν, λοιπόν, με μεγάλη ζέση για τη στιγμή που εκείνη προχώρησε μπροστά για να του μιλήσει, στην Οκταγωνική Αίθουσα, για τη στιγμή που εμφανίστηκε ο κύριος Έλιοτ και την πήρε μακριά του, για κάποιες στιγμές αργότερα που σημαδεύτηκαν από τις ελπίδες που αναζωπυρώνονταν ή την ολοένα και μεγαλύτερη απελπισία.

«Να σας βλέπω ανάμεσα σε όλους αυτούς που αποκλείεται να εύχονταν καλό για μένα!» αναφώνησε εκείνος. «Να βλέπω δίπλα σας τον εξάδελφό σας να μιλάει και να χαμογελάει και να νιώθω πόσο φρικτά ταιριαστός και πρέπων θα ήταν ένας γάμος μεταξύ σας! Να σκέφτομαι πως αυτό επιθυμούσαν όλοι όσοι ήλπιζαν να σας επηρεάσουν! Ακόμα και αν εσείς διστάζατε ή ήσασταν αδιάφορη, πόσους ένθερμους υποστηρικτές θα έβρισκε εκείνος! Δεν αρκούσαν όλα αυτά για να γελοιοποιηθώ; Πώς μπορούσα να τα βλέπω χωρίς να με τρώει

η αγωνία; Και μόνο η θέα της λαίδης Ράσελ πίσω σας, η ανάμνηση όσων είχαν συμβεί, η γνώση της επιρροής της πάνω σας, η ανεξίτηλη εντύπωση των αποτελεσμάτων της πειθούς της, όλα αυτά δεν ήταν εναντίον μου;»

«Θα έπρεπε να είχατε αντιληφθεί τη διαφορά», αποκρίθηκε η Ανν. «Δε θα έπρεπε πια να με αντιμετωπίζετε καχύποπτα. Οι συνθήκες είναι τόσο διαφορετικές κι εγώ δεν έχω πια την ίδια ηλικία. Αν έκανα το λάθος να υποκύψω κάποτε στην πειθώ, να θυμάστε ότι αφορούσε στην ασφάλεια και όχι στον κίνδυνο. Όταν υποχώρησα, πίστευα ότι αυτό ήταν το καθήκον μου, αλλά τώρα δεν υπάρχει κανένα καθήκον. Αν παντρευόμουν έναν άντρα που μου είναι αδιάφορος, θα έμπαινα σ' ένα σωρό κινδύνους και θα παραβίαζα κάθε έννοια καθήκοντος».

«Ίσως έπρεπε να είχα σκεφτεί με αυτή τη λογική», παραδέχτηκε εκείνος, «αλλά δεν μπορούσα. Δεν μπορούσα να αποκομίσω κανένα όφελος από την πρόσφατη γνώση που είχα αποκτήσει για το χαρακτήρα σας. Ήμουν θαμμένος στα προηγούμενα αισθήματα που με βασάνιζαν χρόνο με το χρόνο. Σας σκεφτόμουν μόνο σαν κάποια που είχε υπαναχωρήσει, που με είχε εγκαταλείψει, που είχε επηρεαστεί από οποιονδήποτε άλλον εκτός από μένα. Σας έβλεπα παρέα με τη γυναίκα που σας είχε καθοδηγήσει εκείνη τη δυστυχισμένη χρονιά. Δεν είχα λόγο να πιστέψω ότι δεν ασκούσε πια τόση επιρροή επάνω σας. Έπρεπε να υπολογίσω και τη δύναμη της συνήθειας».

«Θα φανταζόμουν πως η συμπεριφορά μου απέναντί σας ίσως σας είχε γλιτώσει από πολλές ή όλες αυτές τις συμφορές».

«Όχι, όχι! Η συμπεριφορά σας μπορεί να οφειλόταν στην άνεση που νιώθατε εξαιτίας του αρραβώνα σας με κάποιον άλλο. Όταν σας άφησα, έτσι πίστευα, κι ωστόσο ήμουν αποφασισμένος να σας ξαναδώ. Η διάθεσή μου αναζωπυρώθηκε το πρωί και αισθάνθηκα πως είχα ακόμα ένα κίνητρο για να παραμείνω εδώ».

Η Ανν επέστρεψε επιτέλους στο σπίτι, πιο ευτυχισμένη απ' όσο μπορούσε ποτέ να φανταστεί κανείς. Όλη η έκπληξη και η αγωνία και κάθε άλλη οδυνηρή στιγμή του πρωινού είχαν εκλείψει μετά από αυτή τη συζήτηση και ξαναμπήκε στο σπίτι της τόσο χαρούμενη, ώστε προς στιγμήν υποχρεώθηκε να α-

μαυρώσει τη χαρά της με το φόβο ότι δε θα διαρκούσε. Ένα σύντομο διάλειμμα σοβαρής περισυλλογής ανάμεικτης με ευγνωμοσύνη ήταν η καλύτερη γιατρειά για κάθε επικίνδυνη σκέψη μέσα σε μια τέτοια ευτυχία. Ανέβηκε στο δωμάτιό της, χωρίς να νιώθει τον παραμικρό φόβο, σίγουρη για την ευτυχία της.

Το βράδυ έφτασε, τα σαλόνια φωτίστηκαν, οι καλεσμένοι συγκεντρώθηκαν. Δεν ήταν παρά μια βραδιά χαρτοπαιξίας, ένα κράμα ανθρώπων που δεν είχαν συναντηθεί ποτέ και ανθρώπων που συναντιόντουσαν πολύ συχνά. Ήταν μια συνηθισμένη βεγγέρα, αλλά ποτέ άλλοτε δεν είχε φανεί στην Αννα κυλάει τόσο γρήγορα. Λάμποντας από αγάπη και ευτυχία, αξιολάτρευτη όπως ήταν, δέχτηκε πολύ περισσότερες φιλοφρονήσεις απ' όσες νόμιζε ή την ενδιέφεραν, ενώ έτρεφε θετικά ή αρνητικά αισθήματα για όλους όσους την περιτριγύριζαν.

Ο κύριος Έλιοτ ήταν εκεί –τον απέφευγε, αλλά μπορούσε να τον οικτίρει. Οι Γουόλις –διασκέδαζε τώρα που τους καταλάβαινε. Η λαίδη Ντάλριμπλ και η δεσποινίς Κάρτερετ –σύντομα θα τις έβλεπε σαν απλές εξαδέλφες της. Δεν έδινε δεκάρα για την κυρία Κλέι και η δημόσια συμπεριφορά του πατέρα και της αδελφής της δεν την έκανε να κοκκινίσει από αμηχανία. Με τους Μάσγκροουβ χάρηκε την ευχάριστη κουβέντα της απόλυτης άνεσης· με τον πλοίαρχο Χάρβιλ την καλόκαρδη συζήτηση που θα έκαναν δυο αδέλφια· με τη λαίδη Ράσελ έκανε απόπειρες να μιλήσει, αλλά τη σταματούσε μια γλυκιά αμηχανία· με το ναύαρχο και την κυρία Κροφτ ένιωθε μεγαλύτερη εγκαρδιότητα και θερμότερο ενδιαφέρον, προσπαθώντας να τα συγκαλύψει με την ίδια αμηχανία· και με τον πλοίαρχο Γουέντγουορθ υπήρχαν κάθε τόσο ευκαιρίες επικοινωνίας και η ελπίδα για περισσότερες. Και πάντα η επίγνωση της παρουσίας του.

Σε μια από αυτές τις ευκαιρίες, όπου δήθεν θαύμαζαν ένα μπουκέτο με λουλούδια θερμοκηπίου, του είπε: «Σκεφτόμουν το παρελθόν και προσπαθούσα να κρίνω αμερόληπτα αν φέρθηκα σωστά ή λάθος. Πιστεύω ότι έκανα καλά, όσο και αν υπέφερα, που ακολούθησα τη συμβουλή μιας φίλης, την οποία

θα αγαπήσετε περισσότερο από όσο την αγαπάτε τώρα. Είχε για μένα τη θέση της μητέρας μου. Μη με παρεξηγήσετε, όμως. Δε λέω ότι δεν έσφαλλε στη συμβουλή που μου έδωσε. Ήταν, ίσως, από εκείνες τις περιπτώσεις όπου το αποτέλεσμα κρίνει αν η συμβουλή ήταν καλή ή κακή. Σε παρόμοιες περιστάσεις, εγώ δε θα έδινα την ίδια συμβουλή. Όμως νιώθω ότι έκανα καλά που συμμορφώθηκα με τις επιθυμίες της και αν είχα φερθεί διαφορετικά, θα υπέφερα περισσότερο συνεχίζοντας τον αρραβώνα μας απ' όσο όταν τον διέλυσα, επειδή θα με ενοχλούσε η συνείδησή μου. Τώρα, δεν έχω να προσάψω τίποτε στον εαυτό μου, αν επιτρέπεται ένα τέτοιο συναίσθημα στον άνθρωπο. Δεν είναι κακό να έχει κανείς έντονη την αίσθηση του καθήκοντος».

Εκείνος την κοίταξε, μετά κοίταξε τη λαίδη Ράσελ κι έπειτα το βλέμμα του στάθηκε πάλι πάνω της. Και αποκρίθηκε, ζυγιάζοντας ψυχρά τα λόγια του: «Δεν μπορώ ακόμα να τη συγχωρέσω, πιστεύω όμως ότι σύντομα θα μπορέσω να την αντιμετωπίσω με επιείκεια. Όμως σκεφτόμουν κι εγώ το παρελθόν και αναρωτήθηκα το εξής: Μήπως υπήρξα εχθρός του εαυτού μου περισσότερο ακόμα και από αυτή την κυρία; Όταν επέστρεψα στην Αγγλία, το 1808, έχοντας κερδίσει μερικές χιλιάδες λίρες, και στάλθηκα στο *Λακωνία,* αν σας είχα γράψει τότε, θα μου είχατε απαντήσει; Θα ανανεώνατε τότε τον αρραβώνα μας;»

«Εσείς τι νομίζετε;» του αποκρίθηκε απλά, αλλά το ύφος της τα έλεγε όλα.

«Θεέ μου!» αναφώνησε εκείνος. «Θα το κάνατε! Δεν είναι πως δεν το σκέφτηκα ή δεν το ήθελα. Και μόνο αυτό θα ήταν το επιστέγασμα κάθε άλλης επιτυχίας μου. Ωστόσο, ήμουν πολύ περήφανος για να σας το ζητήσω πάλι. Δε σας καταλάβαινα. Έκλεισα τα μάτια μου και σας αδίκησα. Αυτή η ανάμνηση θα έπρεπε να με κάνει να συγχωρέσω τους πάντες γρηγορότερα απ' ό,τι τον εαυτό μου. Θα μπορούσαμε να γλιτώσουμε έξι χρόνια χωρισμού και δυστυχίας. Πρώτη φορά αισθάνομαι τέτοιο πόνο. Έχω συνηθίσει να θεωρώ ότι έχω πληρώσει με το παραπάνω την κάθε ευλογία που απολαμβάνω. Καμάρωνα για την έντιμη εργασία μου και τις δίκαιες α-

νταμοιβές μου. Όπως και άλλοι σπουδαίοι άντρες μπροστά σε αντιξοότητες», πρόσθεσε χαμογελώντας, «πρέπει να προσπαθήσω να υποτάξω το μυαλό μου στην τύχη μου. Και να μάθω να δέχομαι ότι είμαι πολύ πιο ευτυχισμένος απ' όσο μου αξίζει».

Κεφάλαιο 24

Ποιος μπορεί να αμφισβητήσει τι επακολούθησε; Όταν δυο νέοι άνθρωποι το βάλουν σκοπό να παντρευτούν, είναι απολύτως βέβαιο πως έτσι και επιμείνουν θα επιτύχουν το σκοπό τους, είτε είναι πάμπτωχοι, είτε είναι άμυαλοι, είτε ακόμα και αν δεν υπάρχει πιθανότητα να ζήσουν ευτυχισμένοι μαζί.

Ίσως αυτό να μην είναι το σωστό ηθικό δίδαγμα στο οποίο καταλήγει κανείς, αλλά πιστεύω πως είναι αλήθεια. Και αφού τα καταφέρνουν αυτού του είδους οι νέοι, πώς ήταν δυνατόν ένας πλοίαρχος Γουέντγουορθ και μια Ανν Έλιοτ, έχοντας το πλεονέκτημα της ώριμης σκέψης, της επίγνωσης του δικαίου και μιας ανεξάρτητης περιουσίας, να μην κατορθώσουν να ξεπεράσουν κάθε αντίδραση; Μάλιστα, ίσως να ξεπερνούσαν και πολύ μεγαλύτερη αντίσταση από αυτή που συνάντησαν, αφού δεν τους στεναχώρησε παρά μια μικρή έλλειψη ζεστασιάς και καλοσύνης.

Ο σερ Γουόλτερ δεν έφερε καμιά αντίρρηση και η Ελίζαμπεθ δεν έκανε τίποτε χειρότερο από το να φέρεται ψυχρά και αδιάφορα. Ο πλοίαρχος Γουέντγουορθ, με είκοσι πέντε χιλιάδες λίρες και την υψηλή θέση που κατείχε στο επάγγελμά του χάρη στην αξία και στη δράση του, δεν ήταν πλέον ασήμαντος. Θεωρούνταν αρκετά αξιόλογος ώστε να κάνει πρόταση γάμου στην κόρη ενός ανόητου, σπάταλου βαρονέτου που δεν είχε ούτε τις αρχές ούτε τη σύνεση να διατηρήσει τη θέση στην οποία τον είχε βάλει η Θεία Πρόνοια, και που προς το παρόν μπορούσε να δώσει στην κόρη του μόνο ένα μικρό ποσό από τις δέκα χιλιάδες λίρες που θα κληρονομούσε αργότερα.

Πράγματι, ο σερ Γουόλτερ, παρόλο που δεν έτρεφε καμιά στοργή για την Ανν, έκρινε πως ήταν ένας καλός γάμος. Όταν είδε περισσότερες φορές τον πλοίαρχο Γουέντγουορθ στο φως της ημέρας, του έκαναν μεγάλη εντύπωση τα όμορφα χαρακτηριστικά του και αισθάνθηκε πως η ανωτερότητα της δικής του εμφάνισης αντιστάθμιζε και με το παραπάνω την ανωτερότητα της καταγωγής της κόρης του. Όλα αυτά, μαζί με το εύηχο όνομά του, βοήθησαν τελικά τον σερ Γουόλτερ να προετοιμάσει την πένα του πολύ ευχαρίστως ώστε να καταχωρήσει το γάμο στον *Κατάλογο των Βαρονέτων*.

Η μόνη που θα μπορούσε να τους ανησυχήσει σοβαρά με τις αντιρρήσεις της ήταν η λαίδη Ράσελ. Η Ανν ήξερε πως η λαίδη Ράσελ θα πρέπει να υπέφερε εγκαταλείποντας τις ελπίδες της για τον κύριο Έλιοτ, και έκανε αγώνα για να γνωρίσει πραγματικά και να τιμήσει δεόντως τον πλοίαρχο Γουέντγουορθ. Ωστόσο, η λαίδη Ράσελ καλό ήταν να μάθει πως είχε κάνει λάθος σχετικά και με τους δύο· πως είχε επηρεαστεί αδίκως από τα φαινόμενα· πως επειδή δεν ταίριαζε η συμπεριφορά του πλοίαρχου Γουέντγουορθ με τις ιδέες της, βιάστηκε να υποψιαστεί πως φανέρωνε απερίσκεπτο χαρακτήρα· και πως επειδή η συμπεριφορά του κυρίου Έλιοτ την ευχαριστούσε, βιάστηκε να τη δει σαν απόδειξη σωστών απόψεων ενός μυαλωμένου ανθρώπου. Η λαίδη Ράσελ δεν μπορούσε να κάνει τίποτε λιγότερο από το να παραδεχτεί πως είχε σφάλει και να υιοθετήσει καινούριες αντιλήψεις.

Ορισμένοι άνθρωποι διαθέτουν μια διορατικότητα, την οποία άλλοι άνθρωποι δεν αποκτούν όση πείρα και αν έχουν. Αλλά η λαίδη Ράσελ δεν είχε αυτό το ταλέντο, ώστε να καταλάβει τη νεαρή της φίλη. Ωστόσο, ήταν πολύ καλός άνθρωπος και αν ο δεύτερος στόχος της ήταν να δείχνει σύνεση και ευθυκρισία, ο πρώτος της ήταν να δει την Ανν ευτυχισμένη. Αγαπούσε την Ανν περισσότερο από τη δική της δυνατότητα να κρίνει σωστά ή λάθος και μόλις ξεπεράστηκε η αρχική αμηχανία, δε δυσκολεύτηκε να αγαπήσει σαν μητέρα τον άντρα που εξασφάλιζε την ευτυχία της.

Από όλη την οικογένεια, η Μαίρη ήταν μάλλον αυτή που χάρηκε αμέσως μαθαίνοντας τα νέα. Ήταν αξιέπαινο να πα-

ντρεύεται η αδελφή της και ίσως κολακεύτηκε κιόλας νιώθοντας πως είχε συμβάλει σημαντικά στη σχέση τους, κρατώντας την Ανν κοντά της το φθινόπωρο. Και μια που η δική της αδελφή έπρεπε να είναι καλύτερη από τις αδελφές του συζύγου της, την ευχαριστούσε πολύ που ο πλοίαρχος Γουέντγουορθ ήταν πιο πλούσιος από τον πλοίαρχο Μπένικ ή τον Τσαρλς Χέιτερ.

Ίσως να ζήλεψε λίγο όταν συναντήθηκαν ξανά, βλέποντας την Ανν να έχει πάλι την πρωτοκαθεδρία και να είναι ιδιοκτήτρια μιας ωραιότατης άμαξας. Ωστόσο, είχε να προσβλέπει σε μια παρηγοριά, στο μέλλον. Η Ανν δε θα κληρονομούσε το Μεγάλο Σπίτι στο Άπερκρος, ούτε γη και κτήματα, δε θα γινόταν ποτέ κεφαλή της οικογενείας. Αν μπορούσαν να εμποδίσουν τον πλοίαρχο Γουέντγουορθ να γίνει βαρονέτος, δε θα άλλαζε με τίποτα θέση με την Ανν.

Θα ήταν ευχής έργο αν η μεγαλύτερη αδελφή αισθανόταν εξίσου ικανοποιημένη με την κατάστασή της, αφού δεν υπήρχαν μεγάλες πιθανότητες να αλλάξει. Σύντομα είδε ταπεινωμένη τον κύριο Έλιοτ να αποσύρεται και κανείς με τα κατάλληλα προσόντα δεν εμφανίστηκε από τότε για να αναζωπυρώσει τις αβάσιμες ελπίδες που βούλιαξαν μαζί του.

Ο κύριος Έλιοτ ξαφνιάστηκε τελείως, μαθαίνοντας ότι η εξαδέλφη του Ανν αρραβωνιάστηκε. Καταστράφηκε το σχέδιό του για οικογενειακή ευτυχία και η ελπίδα του να κρατήσει ανύπαντρο τον σερ Γουόλτερ, επιτηρώντας τον με το δικαίωμα που θα είχε ένας γαμπρός. Όμως, παρόλο που συγχύστηκε και απογοητεύτηκε, μπορούσε να κάνει κάτι ακόμα για να εξασφαλίσει τα συμφέροντα και τις απολαύσεις του. Έφυγε σύντομα από το Μπαθ και μετά από λίγο έφυγε και η κυρία Κλέι. Όταν έμαθαν πάλι νέα τους, εκείνη ζούσε υπό την προστασία του στο Λονδίνο. Ήταν προφανές ότι ο εξάδελφος έπαιζε διπλό παιχνίδι και ήταν αποφασισμένος να μην αφήσει μια πανούργα γυναίκα να του στερήσει την κληρονομιά του.

Η κυρία Κλέι έβαλε τα αισθήματα πάνω από τα συμφέροντά της και θυσίασε για χάρη του τα δόλια σχέδιά της για τον σερ Γουόλτερ. Εκτός από αισθήματα, όμως, είχε και ικανότη-

τες. Ήταν πια αμφίβολο αν εκείνος, αφού την εμπόδισε να γίνει σύζυγος του σερ Γουόλτερ, δε θα πειθόταν με τα χάδια και τις μαλαγανιές της να την κάνει τελικά σύζυγο του σερ Γουίλιαμ.

Ο σερ Γουόλτερ και η Ελίζαμπεθ συγκλονίστηκαν και ένιωσαν ταπεινωμένοι χάνοντας την παρέα τους και ανακαλύπτοντας πόσο τους είχε εξαπατήσει. Κατέφυγαν για παρηγοριά στις σπουδαίες τους εξαδέλφες, αλλά είναι μισή απόλαυση να κολακεύεις και να ακολουθείς άλλους, χωρίς να έχεις κι εσύ έναν άνθρωπο να σε κολακεύει και να σε ακολουθεί.

Η Αννa, διαπιστώνοντας ικανοποιημένη ότι η λαίδη Ράσελ θα αγαπούσε τον πλοίαρχο Γουέντγουορθ όπως του έπρεπε, δεν έβλεπε τίποτε άλλο που θα μπορούσε να σκιάσει την ευτυχία της εκτός από την επίγνωση πως δε διέθετε κανένα συγγενή αντάξιο της εκτίμησης ενός τόσο αξιόλογου ανθρώπου. Εκεί αισθανόταν έντονα την κατωτερότητά της. Η ανομοιότητα στην οικονομική τους κατάσταση δεν τη στεναχωρούσε καθόλου, αλλά το γεγονός ότι δεν είχε μια οικογένεια που θα τον δεχόταν και θα τον τιμούσε κανονικά, όπως την είχαν καλωσορίσει εκείνη οι αδελφοί και οι αδελφές του, την έκανε να νιώθει μεγάλο πόνο παρά την κατά τα άλλα έντονη ευτυχία της. Δεν είχε παρά δύο φίλες στον κόσμο να προσθέσει στον κύκλο τους, τη λαίδη Ράσελ και την κυρία Σμιθ. Αυτός όμως έδειξε κάθε διάθεση να τις αγαπήσει.

Τη λαίδη Ράσελ, παρά τα προηγούμενα λάθη της, μπορούσε πια να την εκτιμήσει ολόψυχα. Παρόλο που δεν ήταν υποχρεωμένος να πει ότι είχε δίκιο που τους χώρισε, ήταν έτοιμος να πει οτιδήποτε άλλο υπέρ της.

Όσο για την κυρία Σμιθ, είχε ένα σωρό προτερήματα ώστε να τη συμπαθήσει γρήγορα και για πάντα. Οι καλές υπηρεσίες που είχε προσφέρει πρόσφατα στην Αννa αρκούσαν, και όταν παντρεύτηκαν, αντί εκείνη να στερηθεί μια καλή φίλη, απέκτησε άλλον ένα φίλο. Ήταν η πρώτη τους επισκέπτρια μόλις τακτοποιήθηκαν. Και ο πλοίαρχος Γουέντγουορθ, βοηθώντας τη να ανακτήσει την ιδιοκτησία του συζύγου της στις Δυτικές Ινδίες, ανταπέδωσε πλήρως την εξυπηρέτηση που είχε κάνει στη γυναίκα του.

Η Αννήταν η προσωποποίηση της τρυφερότητας και απολάμβανε όλη την αγάπη του πλοίαρχου Γουέντγουορθ. Το επάγγελμά του ήταν το μόνο που έκανε τους φίλους της να εύχονται να υπήρχε λιγότερη αγάπη μεταξύ τους και η φρίκη ενός μελλοντικού πολέμου ήταν το μόνο που θα σκίαζε τη λιακάδα της. Περηφανευόταν που ήταν σύζυγος πλοιάρχου, αλλά θα έπρεπε να πληρώνει το τίμημα της διαρκούς επιφυλακής επειδή ανήκε στο ναυτικό, το οποίο, αν είναι δυνατόν, διακρίνεται περισσότερο για τις οικογενειακές αρετές του, παρά για την εθνική του σπουδαιότητα.

ΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΑΝ

ΠΕΡΗΦΑΝΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΚΑΤΑΛΗΨΗ, Τζέιν Όστιν
ΤΖΕΪΝ ΕΪΡ, Σαρλότ Μπροντέ
ΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΕΥΑΙΣΘΗΣΙΑ, Τζέιν Όστιν
ΑΝΕΜΟΔΑΡΜΕΝΑ ΥΨΗ, Έμιλι Μπροντέ
ΕΜΜΑ, Τζέιν Όστιν

ΑΚΟΛΟΥΘΟΥΝ

Νοέμβριος:
Ο ΕΡΑΣΤΗΣ ΤΗΣ ΛΑΙΔΗΣ ΤΣΑΤΕΡΛΙ, Ντ.Χ. Λόρενς

Δεκέμβριος:
ΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΤΗΣ ΑΘΩΟΤΗΤΑΣ, Ίντιθ Γουόρτον